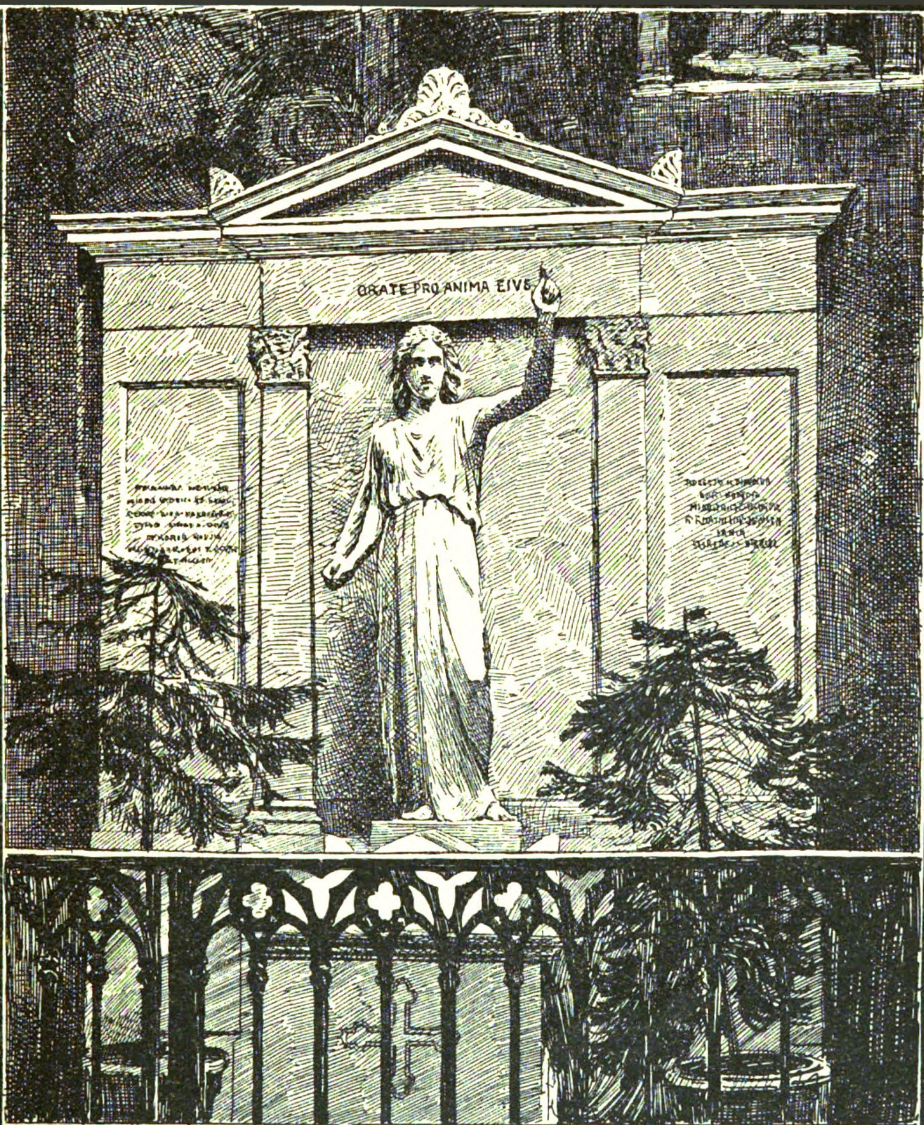

Dronning Christina af Sverrig, 1626-1689

H. E. Friis

DRONNING CHRISTINA

AF SVERRIG

1626—1689

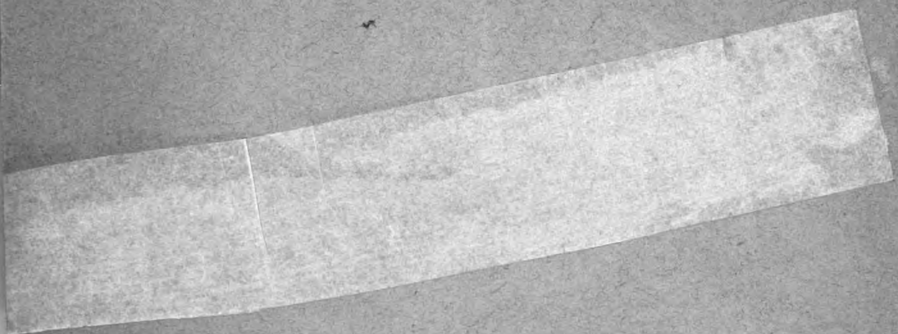
UDGIVET

AF

H. E. FRIIS

KØBENHAVN
ANDR. FRED. HØST & SØNS KGL. HOFBOGHANDEL
BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER)
1896

Forord.

Skønt der igennem de svenske Historieskrivere ingenlunde er Mangel paa Kendskab til Dronning Christina af Sverrig, har jeg dog følt Lyst til — for danske Læsere — at give et samlet og kortfattet Billede fra Vugge til Grav af denne mærkelige og besynderlige Fyrstinde ud af, hvad jeg har læst saavel hos svenske Forfattere som andetsteds, saa meget mere som hun paa flere Punkter berører den danske Historie.

Jeg har saameget mere følt Interesse for at drage Billedet af denne Dronning frem, som Katolicismen alle Dage har taget hendes Overgang til særlig Indtægt, saaledes at man endog nu og da kan høre anført herhjemme, som Bevis paa Katolicismens Fortræffelighed, at naar hun, den kloge, den skarpsindige Fyrstinde, kunde give sig over til Papismen, saa kunde andre dødelige vel ogsaa gøre det.

Det er naturligvis kun dem, der ikke kende hendes Historie nøjere, der kunne tale saaledes, og for dem kan et nærmere Bekendtskab med den mulig være paa sin Plads. Skønt Dronning Christina allerede i Stockholm, ved Jesuiternes Overtalelse der, tidligt faldt i Katolicismens Skød, blev hun dog i al sin Tid i Rom en noget bitter eller umoden Frugt for Kleresiet og for de Paver, hun der levede under i de mange Aar. Det var en Lise for deres Fred, da hun døde. Muligen hun selv havde en Følelse deraf ved den korte og beskedne Gravskrift, hun i sin sidste Stund bestemte for sin Grav. Paverne omredigerede og forandrede

den dog saaledes, som de havde haabet, at Forholdet til hende skulde være blevet efter den megen Umage og de store Ofre, der var anvendt paa at slutte denne urolige Fugl i deres Bur.

For de Svenske bliver denne besynderlige Fremtoning, som den begavede, men excentriske Dronning var, aldrig til Opbyggelse eller Beundring, hvorimod hun snarere paa en Maade er et mørkt Punkt i deres Historie efter den straalende og lysende Tid for Sverrig, der gik forud for hende.

Ved Udarbejdelsen af denne Bog har jeg oversat og støttet mig til følgende; af svenske Forfattere: Fryxell, Bildt, Bäckström og Starbäck; af danske: P. W. Becker, Gigas, Bircherod og C. Werlauff; af tyske og franske: Grauert, Busson, Reumont, Paul de St. Victor og Arckenholz.

Alle de Mangler, der maatte klæbe ved dette mit Forsøg, bedes Læseren velvilligst at se igennem Fingre med, samt bære over med, hvad der ellers maatte være at udsætte, saasom at jeg paa sine Steder er gaaet noget udenfor Skildringens Ramme, samt har gjort mig skyldig i Gentagelser og muligvis lidt for megen Bredde hist og her o. s. f.

København, Ø., Juli 1896.

H. E. Friis.

Dronning Christina af Sverrig, som blev født den 8de Decbr. 1626, var Kong Gustav Adolf af Sverrigs og dennes Gemalinde, Dronning Maria Eleonora af Brandenburgs eneste efterlevende Barn, da Kong Gustav Adolf faldt i Slaget ved Lützen 1632.

I Aaret 1620 indgik Gustav Adolf Ægteskab med ovennævnte brandenburgske Prinsesse Maria Eleonora — forresten en Broderdatter af den danske Konge Christian d. 4des Dronning, Anna Catharina.

I de første Aar af deres Ægteskab fik Kong Gustav Adolf og Dronning Maria Eleonora 2 Døtre efter hinanden, den ene i Aaret 1621 og den næste i 1623, som dog døde kort efter.

I Sommeren 1626 ventedes atter en Arving, og begge Forældre ønskede nu inderligt, at det denne Gang maatte blive en Søn. Astronomerne, som paa den Tid bleve raadspurgte i slige Tilfælde, bekræftede Forældrenes Haab samt forudsagde, at saafremt Barnet overlevede det første Døgn, skulde det senere blive noget stort, en mærkværdig Person; thi Stjernernes Stilling ved Barnets Fødsel tydede derpaa, idet Planeterne Venus, Merkur og Mars vare samlede i Nærheden af Regulus i Stjernebilledet Løvens Hjerte.

Den 8de December 1626 fødtes den forventede lille. Det nyfødte Barn meldte sin Ankomst til Verden med kraftige Skrig, der i Forbindelse med en temmelig

grov Legemsbygning og mørk Ansigtsfarve og Hud lod formode, at det var et Drengebarn, og uden nærmere at forvisse sig derom tilmeldte man Forældrene, at det var en Søn. Disse glædede sig og med dem det hele svenske Hof. Man opdagede imidlertid snart Fejltagelsen og følte sig bittert skuffet. Ingen vilde eller turde bringe Kongen den rette Besked. Sluttelig fik man Kongens Søster, Pfalzgrevinde Catharina, til at paatage sig dette Hverv. Den kække og gudhengivne Gustav Adolf tog Sagen med fornuftig Ro, og da hans Søster viste ham det spæde Pigebarn, kyssede han det og sagde: «Lad os takke Gud! Jeg haaber, at denne Pige skal blive lige saa god som en Dreng»; — senere hen føjede han til: «Det bliver ganske sikkert en snild Pige, siden hun har kunnet narre os allesammen.» En vanskeligere Sag var det overfor Moderen, den skønne, blide, men noget sære og svagsindede Dronning Maria Eleonora, der tog sig Sagen langt mere nær, og det var i længere Tid umuligt at trøste hende. Hun kunde som Følge af denne Skuffelse aldrig ret forsone sig med Barnet, der næsten ganske maatte savne Moderens Kærlighed; det blev derfor senere, mere end ønskeligt var, næsten altid overladt til fremmede. Muligvis har Tilsynet ikke været saa godt, som det burde være; Barnet blev saaledes tabt et Par Gange paa Gulvet, hvilke Uheld havde til Følge, at dets ene Skulder voksede højere end den anden.

Den lille Prinsesse blev i Daaben kaldt Christina efter Gustav Adolfs Moder, som netop var død samme Dag, den 8de Decbr., Aaret forud. Det var et smukt Træk af Gustav Adolf saaledes at hædre sin Moder, Carl den 9des Dronning, Christina af Holsten-Gottorp, som aldrig ret havde været elsket af det svenske Folk, bl. a. fordi hun altid favoriserede den yngre Søn Carl Philip paa den ældre Broder Gustav Adolfs Bekostning; hun var tilmed meget paaholdende, og, uagtet hun var rig, laante hun aldrig sin ældste Søn Gustav Adolf Penge uden imod 6 à 12 Procent Rente.

Kong Gustav Adolfs klare Forstand, hans store Evne til at tilegne sig Sprog og Matematik samt hans Kærlighed til Kunst og Videnskab arvede Datteren Christina efter ham. Den Ømhed, Christina savnede hos Moderen, fandt hun i rigt Maal hos Kong Gustav Adolf, som i høj Grad elskede det kvikke og livlige Pigebarn, og havde han kunnet leve længere med den lille Christina og have ledet hendes Opdragelse, vilde hendes udmærkede Naturgaver rimeligvis være blevne udviklede paa en helt anden Maade og hendes ikke faa Fejl være blevne mildnede og rettede i Aarenes Løb.

Da Kong Gustav Adolf drog over til Tyskland for at tage Del i Trediveaarskrigen, bestemte han, at saafremt han faldt paa Valpladsen, skulde Dronning Maria Eleonora hverken opdrage deres Barn eller have Del i Regeringen. Der var saa mange Modsætninger imellem Gustav Adolf og Maria Eleonora, at Ægteskabet ikke kunde kaldes lykkeligt, om end G. A. skjulte det meget godt og kun udtalte det til sine intimeste Venner. Gustav Adolf synes at have valgt hende, dels fængslet af hendes store Skønhed, dels vel og af politiske Grunde. I ethvert Fald synes Gustav Adolf noget hurtigt at have sluttet denne Forbindelse uden nærmere at have kendt hende, da hans Ungdoms elskede, Frøken Ebba Brahe, ved hans Moders, Enkedronning Christinas Foranstaltning var bleven gift med Grev Jakob de la Gardie. Samme Aar nemlig, som Ebba Brahe fejrede sit Bryllup med Grev J. de la Gardie, gjorde Gustav Adolf pludseligt en Rejse, hvis Maal kun faa kendte. Man troede, at G. A. var en kort Tur ude paa Østersøen for at prøve et nyt Orlogsskib, men han var incognito i Berlin for at faa Lejlighed til at se, om den skønne brandenburgske Prinsesse svarede til Beskrivelsen. Hvad han saa og hørte, var tilstrækkeligt for ham til ved Hjemkomsten til Stockholm skriftligt at anholde om hendes Haand.

Dronning Maria Eleonora var godmodig, om end en Del besynderlig og sær; hun elskede Gustav Adolf med

stor Ømhed, hvilket dog tidt var den tapre Kriger for meget, naar hun f. Eks. vilde følge ham i Felten. Hun kunde aldrig forsone sig med Sverrig og dets Folk og taalte saaledes aldrig nogen Svensker i sit Tjenerskab. Dette, at Maria Eleonora ikke kunde sympathisere med Sverrig, var, foruden andre Tryk, ogsaa Gustav Adolfs store Sorg, saa han i Fortrolighed kunde sige til Oxenstjerna: «Jeg har mit malum domesticum, som trykker, men det forhindrer mig fra at blive overmodig i min store Fremgang.»

Ved sin Afrejse fra Sverrig for at deltage i Krigen i Tyskland og for at værne om Protestanterne der overgav Gustav Adolf sin lille Datter Christina til sin Søster, Pfalzgrevinde Catharina, der med sin Ægtefælle samt 2 Sønner og 2 Døtre boede paa det skønne Stegeborg Slot.

Nogen Tid efter, at Gustav Adolf var rejst, betoges hans Dronning af en saadan Længsel og Uro, at hun, skønt hendes Gemal ikke ønskede det, begav sig over til Krigsskuepladsen.

Som bekendt fandt Gustav Adolf Heltedøden i Slaget ved Lützen 1632; nogle Dage forud havde han taget Afsked med sin Dronning i det nærliggende Erfurt. Da Efterretningen om Kongens Død naaede hende, kan man tænke sig hendes grænseløse Sorg og Fortvivlelse; hun ilede straks til Lützen, kastede sig over Kongens Lig og var utrøstelig. Tværtimod den afdøde Konges Ønske lod hun hans Lig balsamere; endvidere lod hun udtage Kongens Hjerte, som hun herefter bar, indesluttet i en Guldkapsel, paa sit Bryst.

I Juli Maaned 1633 blev Kong Gustav Adolfs Lig ført fra Wolgast i Pommern til Nyköping Slot i Sverrig. Her blev Liget udstillet og henstod, indtil alt blev ordnet til dets Bisættelse i Ridderholmskirken i Stockholm, hvor Gustav Adolf tidligere havde bygget et Kapel i dette Øjemed. Enkedronning Maria Eleonora, som var fulgt med Kongens Lig fra Tyskland, blev ved Ankomsten til Sverrig modtaget med alle de hende som Dronning tilkommende

Æresbevisninger af Rigsraadet, Hoffet og Adelen, med den lille faderløse Datter Christina i Spidsen af Toget. Det hele dannede et sørgeligt Optrin, den lille seksaarige Christina omfavnede grædende sin Moder, den nedbøjede Enkedronning, denne var utrøstelig, udbrød i høje Klageraab og modtog Barnet med Udbrudet af den mest grænseløse Kærlighed, der stod i den stærkeste Modsætning til hendes tidligere Ligegyldighed, badede det i Taarer og var nærved at kvæle det i sine Favntag. Nu vilde hun ikke et Øjeblik tabe det af Syne.

Enkedronningen havde paa Nyköping Slot — hvor Kongens Lig henstod, og hvor hun havde taget Ophold, ladet sine Værelsers Vægge, Loft, Gulv og Møbler betrække med sort Klæde. Dag og Nat brændte der Vokslys, og Enkedronningen vilde ikke have Kongens Lig bisat, saalænge hun selv var i Live; hun vilde derimod have Lov til at beholde det hos sig for daglig at beskue de elskede Træk. Da nogen Tid var gaaet, forlangte Rigsforstanderne og Gejstligheden, at Bisættelsen i Stockholm skulde finde Sted, og tillige maatte Dronning Maria Eleonora tilbagelevere Guldkapselen med Kongens Hjerte, som blev anbragt i Kisten tilligemed de øvrige jordiske Levninger af den store Konge. Til Trøst stiftede Enkedronningen en Orden i Form af et Hjerte, og paa den ene Side var der afbildet en Ligkiste med Gustav Adolfs Initialbogstaver G. A. R. S. nedenunder.

Skønt Gustav Adolf før sin Død udtrykkelig havde bestemt, at Datterens Opdragelse skulde betroes Kongens Søster, Pfalzgrevinde Catharina, med Forbigaaelse af Barnets egen Moder, nænnede Rigsforstanderne dog nu ikke lige straks at tage Barnet fra den dybtsørgende Enkedronning, som havde tabt alt ved sin saa højt elskede Gemals tidlige Død. Det livlige Barn kom snarere over Sorgen, men da det følte en ulidelig Kedsomhed ved Opholdet hos den grædende Moder, skredes der til, at Barnet fik Undervisning og boglig Beskæftigelse; thi de Sysler, der ellers falde i Smaapigers Smag, tiltalte aldeles ikke hende; med

Dukker vilde hun aldrig lege, lige saa lidt som hun nogensinde fik lært eller vilde beskæftige sig med Haandarbejde eller brød sig videre om Pynt og Stads. Ligesom hun i det hele taget tidlig havde en stærk Egenvilje, saaledes gik hendes Tarvelighed i Klædedragt i hendes senere Aar ofte over til hel Særhed og Sjuskeri, og i saa Henseende var hun ligegyldig for Omverdenens Dom.

Den afdøde Konge havde befalet, at Prinsesse Christina skulde have en Opdragelse som en Dreng, og hele hendes Temperament og Tilbøjelighed stemmede godt overens med dette Faderens Paabud.

Til at føre den øverste Ledelse af Barnets Opdragelse var den store Statsmand Axel Oxenstjerna udset, ligesom Gustav Adolf havde bestemt, at Dr. Joh. Mathiæ, en grundlærd, hæderlig og retskaffen Mand, der havde været Præst i Lejren i Tyskland, skulde være hendes Lærer.

Da Undervisningstimerne vare den eneste Tid, hvori Christina var fritaget for at være i de mørke Gemakker paa Slottet hos den sørgende Moder, betragtede Barnet Undervisningstiden som sine gladeste Timer, hvorfor disse snart forøgedes til at udfylde den hele Dag. At være dette Barns Lærer har været et højst taknemmeligt Arbejde, da sjældne Aandsevner og utrættelig Lærelyst i en overordentlig Grad vare forenede hos hende, saa hun i kort Tid gjorde mærkværdig store Fremskridt.

Flittig og videbegærlig, som hun var, kunde hun i en tidlig Alder udtrykke sig nogenlunde korrekt paa Tysk, Fransk og Latin, og hun lagde tidligt Grunden til sine senere saa usædvanlige og beundrede Kundskaber. For øvrigt mærkedes allerede nu en, især for en Pige, ganske sjælden Grad af Mod og Djærvhed, grænsende til Mandhaftighed. Forholdet imellem Moderen og Christina var ikke altid det allerbedste, dertil vare de altfor forskellige. Det viste sig ogsaa snart, at den af sin Sorg nedtyngede og derfor nu end mere sære Enkedronning ingenlunde var i Stand til at opdrage eller tage rigtigt paa Datteren. Det er endogsaa rimeligt, at der fra den Tid fremkom en

Kløft imellem Moder og Datter, der aldrig senere rigtig blev udjævnet.

Prinsesse Christinas Helbred var ej altid saa god som ønskeligt, og det er ejheller usandsynligt, at det hele Levesæt ved Moderens Hof slet ikke var det livlige og vanskelige Barn tjenligt. Enkedronningen havde nemlig sine Særheder og egne Meninger om, hvad der var sundt og ikke sundt, som hun fordrede respekterede. Hun havde saaledes den fikse Idé, at det var usundt for Barnet at drikke rent, koldt Vand alene, da det ikke gav Kræfter, og paabød hende derfor blot at drikke Vin eller Øl. Da Christina hverken kunde lide Øl eller Vin, saa tørstede hun hellere flere Dage i Træk end at give efter for Moderens Paabud, og det var jo ikke heldigt for Barnets Befindende, især da denne Strid stod paa i længere Tid. For dog at faa noget Vand at drikke sneg Christina sig til at tage af det Rosenvand, som Moderen plejede at vaske sig med. Denne, som mærkede, at Rosenvandet svandt saa hurtigt, mistænkte og skændte paa Tjenerskabet derfor, og der blev nu passet paa. Endelig overraskedes efter kort Tids Forløb Christina en Dag med Rosenvandsflasken for Munden af Enkedronningen, som paa Stedet højst egenhændigt gav Datteren en Ørefigen til Straf. Senere hen i Livet som voksen paastod Christina, at den overdrevne Tørst, hun var udsat for i Moderens Hus i den Tid, de vare sammen, havde givet Anledning til flere af de Lidelser, hun senere led af.

Rigsforstanderne med Oxenstjerna i Spidsen vare ikke tilfredse med Prinsesse Christinas Ophold hos Enkedronningen, thi de vare bange for, at Christinas Helbred skulde tage Skade af det indespærrede Liv der; ogsaa i andre Retninger holdt de det ikke for heldigt for den vordende Dronning at være der; navnlig frygtede de for, at Christina hos Moderen ikke lærte at elske Sverrig og dets Folk; thi som bekendt omgav Enkedronning Maria Eleonora sig kun med Tyskere, da hun aldrig lærte at elske Sverrig og Svenskerne.

Rigsforstanderne vilde derfor se at gøre Alvor af, ifølge den afdøde Konges Bud, at faa Christina taget fra Moderen igen og overdraget til Gustav Adolfs Søsters, Pfalzgrevinde Catharinas Omsorg.

Der blev talt til Enkedronning Maria Eleonora desangaaende; men da hun derover brast i heftig Graad og tog stærkt paa Veje, afstod Rigsforstanderne derfra endnu en Stund, indtil en given Lejlighed tilbød sig.

Den tilbød sig, da Enkedronningen nogen Tid efter kom med Krav paa større Pengetilskud til Hofholdningen end hidtil samt gjorde Fordring paa, at et Par Rigsraader hver Dag skulde gøre Honnørs ved det kongelige Taffel, naar Christina spiste, besørge Iskænkningen af Drikkevarerne o. s. v.

Rigskantsler Oxenstjerna svarede paa dette Andragende: «Det var Rigsraadets Ønske, at Prinsesse Christina maatte optugtes til Gudsfrygt og til Kærlighed til Sverrig og dets Folk samt vænnes fra alle Slags Nykker, Vellyst og Forfængelighed.»

Videre afgjordes ikke den Dag; men Dagen efter stemte alle de tilstedeværende 12 Rigsraader enstemmigt for, at Prinsesse Christina skulde tages fra Moderen og opdrages af den afdøde Konges Søster efter Ordlyden og Aanden af den afdøde Konges bestemt udtalte Ønske.

Enkedronning Maria Eleonora optog denne Raadets Beslutning meget ilde, men maatte finde sig deri af Nødvendighed. Christina selv synes at have været glad ved at vende tilbage til Fasteren Catharinas Hus, hvor hun før havde opholdt sig; thi Opholdet der var langt livligere, da hun der havde Selskab i Pfalzgrevens Børn.

Enkedronning Maria Eleonora stod aldrig paa nogen videre god Fod med Rigsforstanderne; men Forholdet blev især tilspidset, da disse ifølge Kongens efterladte Ønske anbetroede hendes eneste Barns Opdragelse til den afdøde Konges Søster Catharina, hvilken Enkedronningen i Forvejen ikke kunde lide. Enkedronningen blev meget opbragt paa Rigsforstanderne derfor og udlod sig med, «at

hun hellere vilde leve af Vand og Brød i fremmed Land end at sidde ved kongeligt Taffel i Sverrig.»

Der gik kun et Par Aar hen, forinden Enkedronning Maria Eleonora begyndte at glemme Tabet af den saa bittert begrædte Gemal, idet hun allerede i Aaret 1636 lod den franske Gesandt d'Avaux i Stockholm indlede Underhandlinger med hendes Slægtning, Kong Ladislaus d. 4de i Polen, som hun vilde ægte, men den hele Giftermaalsplan blev dog ikke til noget.

Vel truede hun med at forlade Landet og pønsede virkelig derpaa, men dette søgte man at forhindre ved at holde et vaagent Øje med hende. Imidlertid havde hun hemmeligt plejet Underhandling med Kong Christian den 4de i Danmark, som kom hende venlig i Møde, idet han haabede ved at vise hende Velvilje at bane Vej for sin Søn, den senere Kong Frederik den 3dje, til muligen senere at erholde hendes Datter Christinas Haand.

I Juli Maaned 1640 sneg Gustav Adolfs Enke, Dronning Maria Eleonora sig virkelig bort fra Sverrig, drog over til Gulland, hvor to danske Orlogsskibe efter Kong Christian den 4des Ordre afventede hendes Ankomst der. Efter megen Modvind og Søsyge kom den svenske Enkedronning omsider til Falster, hvor hun tog Ophold paa Nykøbing Slot, som havde staaet ledigt siden den danske Enkedronning Sophie døde der Aar 1631 [1]). Opholdet i Dan-

[1]) Paa Nykøbing Slot sad Kong Christian den 4des Moder, bemeldte Dronning Sophie af Mecklenburg, Enke i 43 Aar fra Frederik den 2dens Død 1588 til 1631. Tre Aar efter hendes Død blev Slottet Residens for hendes Sønnesøn, den udvalgte Konge, Prins Christian, der levede her med sin Gemalinde Magdalene Sibylla indtil sin Død paa en Rejse i Sachsen 1647, Aaret før Faderen Christian d. 4des Død. Magdalene Sibylla boede af og til paa Slottet. Fra 1670 til 1685 boede Kong Frederik d. 3djes Enke, Sophie Amalie, paa Slottet om Sommeren, ligesom efter Christian den 5tes Død hans Enke, Dronning Charlotte Amalie, boede der. I Aaret 1767 blev Slottet nedbrudt og bortsolgt stykkevis for 16,718 Rdl., da der kun blev budt 7,205 Rdl. for det hele Slot. Af det gamle Slots Materiale opførtes adskillige Hovedgaarde.

mark svarede dog ikke rigtig til den svenske Enkedronning Maria Eleonoras Forventning; thi Christian den 4de vilde nok modtage Flygtningen gæstfrit i Danmark i al Stilhed, men heller ikke mere, for ikke at støde de svenske Rigsforstandere altfor meget for Hovedet. Desuden blev den svenske Dronning i Længden en dyr Gæst for den sparsommelige Konge Christian den 4de, thi hun vilde leve paa samme Fod paa Nykøbing Slot i Danmark som tidligere paa Nyköping Slot i Sverrig, foruden at hendes sære Natur og vanskelige Temperament gav Anledning til megen Misfornøjelse og flere ubehagelige Optrin.

Christian den 4de var derfor let om Hjertet, da Dronning Maria Eleonora i 1643 atter forlod hans Rige. Fra Danmark drog hun over til Brodersønnen, Kurfyrsten af Brandenburg, hvor hun imidlertid i Længden ejheller befandt sig vel. Omsider bekvemmede hun sig derfor til at vende tilbage til Sverrig, hvor hun levede længe nok til at se Datteren stige ned fra den svenske Trone og gaa over til Katolicismen.

Efterat Prinsesse Christina af Rigsforstanderne i Sverrig var taget fra Moderen, fortsatte hun uforstyrret sin Læsning under fornævnte Feltpræst Joh. Mathiæs Ledelse. Hovedvægten lagdes paa at læse Teologi, Historie, Moral og Latin.

Da Christina var 13 Aar gl., begyndte den gamle Oxenstjerna at give hende Undervisning i Rigets Anliggender og om det indbyrdes Forhold imellem de fremmede Stater. Da hun var 15 Aar gl., fik hun Dronning Elisabeth af Englands Levnetsløb at læse for igennem det gode Eksempel at opmuntres til at beflitte sig paa de samme gode Regentdyder, der fandtes hos denne. Dels af Helbredshensyn, dels for Fornøjelsens Skyld drev Christina ogsaa alle Slags Øvelser. Hun holdt meget af at danse og dansede smukt. I Ridning og Jagt var hun usædvanlig dygtig; hun kunde til Hest og i Galop skyde en Hare i Løbet. Paa Jagtture kunde hun ride saa længe og saa stærkt, at kun de stærkeste og ihærdigste Jægere

kunde holde ud med hende. Hendes Følge og hendes Tjenerskab vare ofte fortvivlede over hendes Rastløshed, Utrætteligherd og den saa paafaldende korte Søvn, hun kunde nøjes med for at samle Kræfter paany.

Som ovenfor berettet, var Prinsesse Christina nu anbragt hos Gustav Adolfs Søster, Pfalzgrevinde Catharina. Denne Søster havde altid haft Gustav Adolfs fulde Fortrolighed og Tillid, støttet ham og staaet ham bi samt i sin Tid besørget Breve til og fra hans elskede Ebba Brahe, indtil hans Moder omsider fik dette Forhold forpurret.

Den lille Prinsesse Christina befandt sig vel i Fasteren, Pfalzgrevinde Catharinas Hus; thi dels lod Christina sig hellere paavirke og vejlede af Fasteren end af sin egen Moder, Enkedronningen, dels havde Christina ogsaa Selskab og Legekammerater i Fasterens Børn, Døtrene Maria Euphrosyne og Elisabeth Catharina samt Sønnen Carl Gustav. At begynde med læste Prinsesse Christina sammen med disse sine to Kusiner, men da disse hverken havde saa godt Nemme eller saa hurtig Opfattelse og stor Videbegærlighed som hun, kunde de ikke følge med hende, og hun undervistes derfor senere alene. Christina holdt meget af disse sine Kusiner og Fostersøstre og interesserede sig senere hen i Livet for, at de gjorde passende Partier.

Da Christinas Faster Catharina vel var den eneste, der nogenlunde kunde paavirke hende i hendes Opvækst og med et ægte kvindeligt og moderligt Sind havde kunnet vække og udfolde de blidere Følelser hos Christina, saa kan man forstaa, hvilket Tab det var for Barnet og for Sverrig, da Fasteren døde. Rigsforstandernes Følelser faar man et Begreb om, naar man læser den Kondolation, som Minister Axel Oxenstjerna tilstillede Catharinas efterladte Mand, Pfalzgreve Johan Kasimir, idet Oxenstjerna skriver: «Jeg beklager højt Pfalzgrevindens Død baade for Ægtefællens, Børnenes, Fosterlandets og vor unge Dronnings Skyld. Den sidstnævnte har nu mistet den Moder, som alene kunde fuldende hendes Opdragelse. Om jeg vovede at udtrykke mit Savn, skulde jeg ej blues

ved at bekende, at jeg hellere for anden Gang vilde begrave min egen Moder.»

Saaledes var Udtalelsen om den udmærkede Opdragerinde, som den mindreaarige Prinsesse Christina maatte miste efter saa faa Aars Forløb.

Rigsforstanderne valgte nu Rigskantsler Oxenstjernas Søster Beata til at forestaa Christinas Opdragelse, men at udfylde Savnet lykkedes ikke. Det kvindelige Væsen, som Christina vilde bøje sig for, eller som kunde afvinde hende Kærlighed og Fortrolighed, var nu ikke mere at finde. Prinsesse Christina stod saaledes fra sit 12.—13. Aar næsten helt alene, uden væsentlig Paavirkning med Hensyn til hendes fremtidige Kald. Hun manglede saaledes en fornuftig Lederinde, som kunde have ført hende igennem Udviklingens farlige Aar forbi de mange Klipper og Skær, som Rang, Køn og Forhold medførte. Prinsesse Christina var stillet blot for Hoflivets Smiger og Forstillelse, idet der nu ikke var nære Slægtninge af Betydning, som kunde støtte og lede hende. Ikke at tale om alle de Kabaler og Intriger, som bleve drevne af Hoffolkene for at komme i Gunst hos den opgaaende Sol, den vordende Dronning.

Hvor skødesløst det end gik med den pædagogiske Side af Prinsesse Christinas Opdragelse til det store Kald som regerende Dronning, der ventede hende, søgte hun dog selv desto ivrigere at modtage og hendes Lærere at bibringe hende saa mange Kundskaber som muligt. Af Latin læste hun først Æsop, siden Justin, Livius, Sallust, Cæsar, Vergil o. s. v.; ogsaa Græsk lagde hun sig efter fra denne Tid, saa hun snart forstod en hvilken som helst Forfatter deri; ikke at tale om, at de levende Sprog ikke bleve forsømte. I alt forstod Christina følgende Sprog: Svensk, Tysk, Dansk, Hollandsk, Engelsk, Fransk, Spansk, Italiensk samt Græsk og Latin. De fleste Sprog havde hun lært sig paa egen Haand. Ogsaa lærte hun sin Tids Kemi, Astronomi og Møntvidenskab. Ikke saa sært, at den franske Historieskriver Paul de St. Victor spydig bemærker om al den Kundskabsmasses Erhvervelse: «Chri-

stina faldt fra sin store Fader, den navnkundige Gustav Adolfs Værgemaal over i Pedanten Mathiæ Hænder. Han proppede hende med Latin, forcerede hende med Græsk og forvirrede hendes Hjerne med Matematik. Mathiæ uddannede den unge Dronning til en flittig og dygtig Latinskolediscipel. Hun havde for øvrigt Anlæg og Lyst til Studeringer. Grammatik og Astronomi, Fysik og Filosofi, Litteraturhistorie og Jura — alt slugte hun, og alt fordøjede hun. Da hun var 16 Aar gammel, kunde hun elleve Sprog, deri indbefattet Hebraisk og Arabisk. — —

Atten Aar gammel kunde hun indtage sin Plads som en emanciperet Kvinde, fortrolig med Videnskaberne. Man behøver ikke saa meget for at kunne regere et Land; — en Trone er ikke et Kateder, — og et Folk er ikke en Klasse i en Skole, som man kan lede med Citater af Tacitus eller Thukydid.»

Den 8de December 1644 blev Prinsesse Christina 18 Aar gammel og var saaledes efter Loven myndig. Dagen forud, d. 7de Decbr., samledes Stænderne og Rigsformynderne og overleverede Regeringen til Prinsesse Christina, som, ihvorvel Kvinde, udraabtes og hyldedes som Sverrigs Konge. Dronning Christina lovede «at tage tilbørligt Hensyn til Rigets Raad, ikke regere uden at høre det og ikke tage ilde op, om Raadets Forslag stundom maatte gaa imod hendes Ønsker.»

Dronning Christina beskrives paa dette Tidspunkt saaledes: Hendes Legemshøjde var noget under Middelhøjde og syntes end mindre, idet hun, for at kunne gaa og bevæge sig desto lettere, ikke brugte Hæle under Skoene. Væksten var noget undersætsig. Den ene Skulder var noget højere end den anden, hvilket havde kunnet skjules ved Klædedragten, om hun ellers havde gjort sig Umage derfor. Haaret og Øjenbrynene vare lyse, stor Pande, store, mørkeblaa Øjne, krum Næse, Munden ikke ganske lille, men dog ret køn. Alle Sjælens Stemninger afspejlede sig straks i hendes Ansigtstræk, hvorfor Udtrykket i hendes Udseende var saare foranderligt, saa det kun lyk-

kedes faa Malere at fremstille et træffende Billede af hende. Hendes Stemme var endnu i sig selv blød og mild, men kunde antage og antog ofte, naar hun saa vilde, en mandlig Tone og Klang.

Alle Dronning Christinas Lidenskaber vare underordnede hendes store Ærgærrighed, som hendes hele Liv igennem var det afgørende for hende. Sin Værdighed som kongelig Majestæt forglemte hun aldrig, hvor ugenert og ukongeligt hun end ofte optraadte. Hendes Omgangsmaade var ellers ligefrem, utvungen og livlig.

Hun hadede saavel stive Ceremonier som hverdagsagtige Sager, sad aldrig længere end en halv Time ved Taffelet, spiste ikke ret meget og i Reglen tarvelige Retter. Hvor godt eller mindre godt Retterne vare tillavede, lagde hun ikke Vægt paa, og ingen af hendes Omgivelser hørte hende nogensinde udtale sig derom hverken rosende eller dadlende. Saavel ved Maaltiderne som ellers drak hun kun Vand alene. Hun hadede alle Dage stærke Drikke. Drukkenskab var en af de Synder, hun ofte og med største Bitterhed dadlede. Hun var ingenlunde forfængelig med Hensyn til Klædedragten eller havde Lyst til at pynte sig; tværtimod, sit Toilette fuldendte hun ofte i 1/4 Time. En Kam og nogle Baand udgjorde ofte Hovedets hele Udsmykning. Det var sjældent, at hun bar Juveler, Guldsmykker eller Broderier paa sig.

I Begyndelten af sin Regeringstid tog Dronning Christina sig meget af Regeringsanliggenderne uden derfor at forsømme sine Studeringer.

Da Dronning Christinas Paaklædning og Maaltider næppe medtog mere end én Time i Døgnet for hende, og hun nøjedes med saare lidt Søvn, sjælden ud over fem Timer, var der god Tid til Studier og alvorlige Beskæftigelser. Klokken 4 om Morgenen stod hun op. De første Morgentimer anvendtes til Studering. Hendes Lærer i Græsk maatte møde paa Slaget Klokken 5, somme Tider før endnu, naar det saa behagede Dronning Christina. Op ad Dagen deltog hun med Ministrene med

megen Iver i Regeringsanliggenderne. Mere end én Gang forbavsede hun de gamle Rigsraader med den Lethed, hvormed hun gennemskuede, behandlede og afgjorde forekommende vanskelige Sager, idet hun derved viste en usædvanlig Skarphed i Forstand og Omdømme samt forstod at udvikle sine Anskuelser klart og tydeligt.

Andres Indvendinger gjorde hende aldrig tavs; men selv forstod hun mesterligt med korte, men træffende Svar, ofte med et vittigt Indfald, at stoppe Munden paa sine Modstandere. Stundom morede det hende at fremsætte og forsvare urimelige Meninger, enten for at prøve andres Forstand eller for at øve og vise sin egen.

De fremmede Gesandter vare henrykte over den unge Dronnings Elskværdighed og Livlighed samt Evne til at tale deres Lands Sprog med dem. I et Brev fra den franske Gesandt d'Avaux til det franske Hof skriver han: «Den 18aarige Dronning er smuk og behagelig, men i Særdeleshed har hun en saa sikker Holdning og noget saa kækt i sit Ansigt, at man har let ved at se, at hun er Gustav Adolfs Datter.»

Hele Europa betragtede dengang Sverrig med den største Beundring og Forbavselse, ja endog med Misundelse. Det i det høje Norden beliggende Sverrig havde igennem store Statsmænd og Feltherrer tilkæmpet sig den mest afgørende Stilling og Betydning blandt alle Europas Stater, og desuden herskede der indenfor Sverrigs Grænser — i Modsætning til mange andre Lande — Ro, Tillid og Tilfredshed. Føjes nu dertil Rygtet om en saa sjælden Forening af udmærkede Egenskaber hos den unge Dronning, som kastede sine oplivende Straaler over det kolde Norden, saa kan man forstaa, naar der blev sagt, at Sverrig styredes af Pallas Minerva, paa én Gang Krigens, Videnskabernes og Fredens bekransede Gudinde.

Dronning Christina blev saaledes snart Gjenstand for den hele dannede og lærde Verdens Beundring og Nysgærrighed og overøstes med Ros og Lovprisninger af den Skare af lærde fra fremmede Lande, som hun indkaldte

rundtomkring fra. Stockholm blev saaledes Samlingsstedet for en stor Hob af lærde Mænd i de forskellige Videnskaber. Dronning Christina modtog dem med kongelig Gæstfrihed og betalte dem med rund Haand, baade med Gods og med Guld, medens de med deres Penne lovpriste hende med deres hele Sjæls Varme og Kraft; de kaldte hende afvekslende «den svenske Minerva,» «den uovertræffelige Fyrstinde,» «den 10de Muse,» «Halvgudernes Datter» o. s. v.

Det er imidlertid ganske naturligt, at hun ikke kunde taale denne Hyldest, og at hun langtfra mægtede at gaa uskadt ud af det Tilbedelsens Tempel, de byggede for hende. Denne tidlige almene og uhørte Ros har nemlig vistnok mere end noget andet bidraget til Dronning Christinas Ulykke; thi den nærede hurtigt og i høj Grad hendes medfødte store Egenkærlighed og Ærgærrighed. Det uafladeligt at blive lovprist medførte tilsidst, at det for Dronning Christina blev en hel Fornødenhed, og det havde til Følge, at hun uophørligt anstrengte sig for at vække Opsigt, meget mere end for at vinde Folks Højagtelse.

En ung og aandrig Dronning med et godt Ydre og et mægtigt Rige i Medgift skulde naturligvis nok lokke flere Bejlere til. De udeblev da ejheller. Kong Gustav Adolf havde i den tidligste Tid tænkt paa Slægtningen, den senere saa bekendte Kurfyrst Frederik Vilhelm den Store af Brandenburg, men i Aarenes Løb, efterat Kong G. A. var død, syntes Rigskantsler Axel Oxenstjerna, at den brandenburgske Tradition ikke var saa heldig. Da Christina var bleven myndig og dernæst regerende Dronning, afviste hun selv med et let og uanfægtet Hjerte den bejlende Kurfyrste. Foruden Kurfyrsten af Brandenburg var der fire andre fyrstelige Friere fra det øvrige Tyskland, endvidere to Friere fra Spanien og én baade fra Portugal, England og Ungarn.

Fra det beslægtede Kongehus i Polen var der hele tre, nemlig alle Kong Sigismunds tre Sønner. Fra Dan-

mark var der to Friere, først Christian den 4des yngste Søn af 1ste Ægteskab, Prins Ulrik. Kong Christian den 4de friede for Sønnen, endnu medens Gustav Adolf levede, men fik et bestemt Afslag af denne.

Inden Sørgeaaret for Gustav Adolf var omme, friede Christian den 4de atter paany for Sønnen Ulrik, hvilken Hast den sørgende svenske Enkedronning Maria Eleonora tog meget ilde op, saa saavel hun som det svenske Rigsraad affærdigede Prins Ulrik. Samme Prins, som gik i kursachsisk Tjeneste kort efter, faldt lidt senere, i 1633, for en Snigmorders Haand i Schlesien [1]).

Nogle Aar efter forsøgte Christian den 4des ældre Søn, Frederik d. 3die, sig som Frier; han fik en bedre Modtagelse hos den svenske Enkedronning, som paa det Tidspunkt slet ikke var fornøjet med Formynderregeringen i Sverrig.

Christian d. 4de, som gerne saa, at Partiet kom i Stand — og troede, at den svenske Enkedronning kunde bortgive Datterens Haand — viste sig imødekommende imod samme svenske Enkedronning ved, som før omtalt, at sende to danske Orlogsskibe for at afhente hende paa Gulland, da hun 1640 flygtede bort fra Sverrig. Da Prins Frederik, hvem Tiden vel faldt temmelig lang, og som var 17 Aar ældre end den svenske Prinsesse Christina, selv ej nærede stort Haab, giftede han sig i Aaret 1643 i Glückstadt med Prinsesse Sofie Amalie af Brunsvig-Lüneburg.

Ihvorvel Dronning Christina havde Bejlere nok og altid satte saa stor Pris paa at omgaas med Mænd, nærede hun dog for hvert Aar, der gik, en mere afgjort Ulyst til at gifte sig. Hendes Egenkærlighed gjorde det umuligt

---

[1]) Samme Aar og i samme Maaned, med knap 14 Dages Mellemrum, havde Kong Christian d. 4de foruden Sønnen Ulriks Død ogsaa den Sorg at miste Datteren Anna Catharina, som døde af Fortvivlelse over, at hendes Fæstemand, Rigsforstander Frants Rantzau, druknede i Rosenborg Slotsgrav.

for hende at hengive sit Hjerte til nogen Mand og i det hele taget at føle Kærlighed til nogen. Hendes Uafhængighedsfølelse var for ubøjelig og stor, til at hun vilde paalægge sig de Baand, et Ægteskab nødvendigvis vilde føre med sig. Ligesom de 9 Muser vedbleve at være Jomfruer, saaledes vilde Dronning Christina vedblive at være ugift som Muse og Amazone.

Dronning Christinas Tanker om den ubundne, frie Stand kom tidligt frem, ligesom hendes Uvilje imod Ægteskabet aldrig tabte sig.

Til Regeringsraaderne i Sverrig, som gerne vilde have, at hun giftede sig for Fredens og Tronfølgens Skyld, sagde hun: «Hvortil skal det nytte? Jeg kunde jo ligesaa godt bringe en Nero som en Augustus til Verden.«

I et festligt Optog ved en Soirée paa Stockholms Slot fremstillede Dronning Christina den kolde Gudinde Diana, der knuser Kærlighedsgudens Vinger og Pile. Under sit senere Ophold i Paris ved det franske Hof fraraadede hun Hoffets Damer at indgaa Ægteskab. Hun kunde ikke forstaa, at nogen vilde underkaste sig Ægteskabets Slaveri, der for hende stod som et utaaleligt Livegenskab.

Dronning Christinas Ærgærrighed gik ud paa at være sit Aarhundredes enestaaende, uforlignelige Kvinde, et Vidunder uden lige, og at svæve, enestaaende i sin Art, over Skønaandernes talrige Skarer i en eventyrlig Himmel. I Rom lod hun i sin ældre Alder slaa en Skuepenge, paa hvilken hun selv fremstilledes som Fuglen Fønix, ensomt flyvende hen over Skyerne, med Omskrift:

«Fri jeg fødtes, levede og døer.»

Hun havde ogsaa ladet præge en anden Skuemønt med hendes Billede paa den ene Side og paa den anden Side Fuglen Fønix, som opstiger af Flammerne, med Omskriften «Makelos,» skrevet med græske Bogstaver, som her blev et Ordspil, da det refererede sig til det svenske Ord «makalös,» som baade kan betyde: den, som er ugift, og ogsaa: den, som ikke kan sammenlignes med andre,

hvilket i begge Tilfælde kunde pege tilbage paa Dronning Christina selv[1]).

Iblandt Dronning Christinas Bejlere er der dog en, som endnu ikke er omtalt, og det oven i Købet den allervigtigste, thi naaede han end aldrig at ægte hende, uagtet han havde hendes Løfte om hendes Haand, besteg han dog den svenske Trone efter hende, da hun efter 10 Aars Regering nedlagde Kronen. Den omtalte Bejler var Fætteren Carl Gustav, en Søn af Gustav Adolfs Søster Catharina, i hvis Hus Christina var anbragt som Barn.

Som Aarene gik i Fasterens Hus, var det ikke saa sært, at der opstod et meget venskabeligt, ja intimt Forhold imellem saa beslægtede Naturer som Christina og Carl Gustav. De indgik i Virkeligheden en nøjere Forbindelse, skønt det nu ikke bestemt kan angives, paa hvilket Tidspunkt denne Forlovelse fandt Sted. Det første Kærlighedsbrev, man har til Carl Gustav fra Christinas Haand, er dateret den 1ste Mai 1643, men muligen er der flere af en ældre Dato, som ikke ere kendte. Uagtet al den Hjertets Kulde, som Dronning Christina senere hen viste sig i Besiddelse af, aande hendes Breve fra den Tid samme Varme og højtidelige Forsikringer om uforanderlig Troskab og Hengivenhed, som man finder i Breve hos andre kvindelige Forfattere af samme Alder.

Hendes Underskrift er sædvanligvis: «Eders Kærligheds trofaste og tjenstvillige Frænke til Døden.» En anden Gang: «Ungenannt, doch wohlbekannt.» Det Brev, som bedst oplyser Forholdet, er et Brev fra Christina, dateret d. 5te Januar 1644, og lyder i Uddrag: «Hjerteelskede Frænde! Jeg ser af det modtagne Brev, at Eders Kærlighed ikke vover at betro sine Tanker til Papiret. Vi kunne dog let brevveksle med hinanden, naar blot Eders Kærlighed vil sende mig Nøglen til Chifferskrift og siden

[1]) Dronning Christina var saa glad ved dette Ord «Makalös», at det, skrevet med græske Bogstaver, af hende ofte anbragtes paa hendes Bøger og Husgeraad som Ejendomsmærke.

efter selv skrive med de Tegn til mig . . . . . Derefter kunne Brevene sendes til Eders Søster, Pfalzgrevinde Maria. Vi maa iagttage al mulig Forsigtighed, thi man har aldrig været saa meget imod os som nu, men de skulle ikke udrette noget, saafremt Eders Kærlighed er saa standhaftig, som jeg haaber . . . . . Min Kærlighed til Eder er saa stærk, at den kun kan overvindes af Døden . . . . Maaske ville nogle raade Eders Kærlighed til allerede nu offentligt at anmode om min Haand, men jeg besværger Eder ved alt, hvad helligt er, om endnu at have Taalmodighed i nogle Aar, indtil Eders Kærlighed har erhvervet Eder større Erfarenhed i Krigen, og jeg selv har faaet Kronen paa mit Hoved.

Jeg beder Eders Kærlighed ikke at lade Tiden falde Eder lang, men huske paa det gamle Ordsprog, at «den venter ikke for længe, der venter paa noget godt.»

Saaledes lød i nogen Forkortelse Christinas udtryksfulde og varme Linier til Pfalzgreve Carl Gustav. Denne var glad og forhaabningsfuld ved at have ovenanførte Brev fra sin hemmeligt forlovede, den snart myndige Dronning, idet han var vis paa et godt Udfald tilsidst. Carl Gustavs Søstre, Maria Euphrosyna og Elisabeth Catharina, som vare Christinas Veninder og daglige Omgang, fik han til at opsætte deres egne Brylluper, for at de desto længere kunde være omkring Christina og paavirke hende med Hensyn til Broderens Haab. Saaledes stod Sagerne, da Christina tiltraadte Regeringen 1644, men just fra dette Tidspunkt har man kun faa Efterretninger, som kunne give Oplysninger om, hvorfor hun trækker sig mere og mere tilbage fra det Carl Gustav givne Løfte og dernæst tilsidst betager ham ethvert Haab, uagtet han stadigt overhængte hende og altid havde Munden fuld af de dyreste Forsikringer. Dronning Christina sagde rent ud til ham: «Det Løfte gav jeg i min Ungdoms Uforstand, da jeg endnu ikke havde Magt til at bortskænke en Bondegaard, end sige mig selv, hvorfor jeg ogsaa erklærer disse gamle Forbindelser for aldeles ugyldige.»

Dronning Christina har aldrig selv udtalt sig om, hvorfor hendes Følelser, som vare saa varme overfor hendes Barndoms Ven, i saa forholdsvis kort Tid bleve saa afsvalede.

Sagen var vel: Dronning Christina havde betænkt sig og vilde nu engang ikke vide mere af Carl Gustav at sige, hvor meget denne end jamrede sig og lod, som om han skulde gaa i Graven af Sorg derover. Rimeligt er det ogsaa, at den skarpsindige Christina nok har kunnet forstaa, at det var mere hendes Krone end hendes Haand, det var Carl Gustav om at gøre at komme i Besiddelse af. Man har mange Breve fra Carl Gustav til Christina fra den Tid; de røbe ikke den indre, varme personlige Kærlighed, men de ere overfyldte af ydmyge, opstyltede, smigrende og kunstlede, men dog kolde Talemaader. Man finder stundom flere rettede Udkast til et og samme Brev, hvilket jo da ellers ikke plejer at være Skik og Brug imellem elskende.

Siden hen, da Underhandlingerne med at faa Dronning Christina til at tage ham til ægte, strandede, ytrede Carl Gustav, til fortrolige Venner, en dybere Sorg over Tabet af Kronen end over Tabet af Christinas Haand.

Der var ogsaa en anden Omstændighed — hvilken ikke kunde blive skjult for Dronning Christina —, der røbede, at Carl Gustavs Kærlighed ikke var af den ægte Slags; thi uagtet sit ihærdige Frieri var han dog slet ikke nær saa ærbar, som han selv vilde udgive sig for, idet han saavel i Sverrig, som ogsaa medens han var i Udlandet, ingenlunde var noget Dydsmønster. Dronning Christina, der havde sine Spejdere ude, vidstè naturligvis god Besked derom og skrev sig det bag Øret.

I hvor meget Carl Gustav end lod til at sørge over, at Partiet med Dronning Christina ikke gik i Orden, saa tabte han dog aldrig helt Appetiten derover. Han spiste og drak godt og var i Modsætning til Dronning Christina en stor Ynder af Mad og Vin. Den gode Levemaade gav sig ogsaa tilkende i et fedt og triveligt

Ydre, og hans forandrede Udseende synes ikke at have tiltalt Dronning Christina; hun kaldte ham spotvis «den lille Borgmester».

Muligen for at give Carl Gustav noget at bestille og andet at tænke paa ønskede Dronning Christina at sende ham til Tyskland for der at være højstkommanderende General over de svenske Hære der. Rigsraaderne Axel Oxenstjerna og Jakob de la Gardie vilde dog ikke betro Carl Gustav den højeste Stilling i Sverrigs Krigsmagt, saafremt Dronning Christina ikke lovede at gifte sig med ham.

Dronning Christina udtalte derfor: «Ifald jeg gifter mig, tager jeg ingen anden end Pfalsgreve Carl Gustav.» Dette var ikke Raadsherrerne nok. De sagde: «Vi kunne ikke tilraade at overlade Krigsmagten i Pfalzgreve Carl Gustavs Hænder, saafremt han ikke forud bliver forvisset om Eders Majestæts Haand.» Tilsidst afgav endelig Dronning Christina det bestemte Løfte at tage Pfalzgreve Carl Gustav tilægte. Det var imidlertid nu ikke hendes alvorlige Mening at opfylde dette Løfte, men hun tænkte: «Med Tid kommer Raad.»

For at Pfalzgreve Carl Gustav ej skulde blive altfor glad eller sikker som Følge af Dronning Christinas afgivne Løfte om Giftermaal til Rigsraaderne, lod hun ham kalde til sig og udtalte sig i et Par Vidners Nærværelse fyndigt og bestemt overfor den forventningsfulde Ægteskabskandidat. Hun sagde til ham: «I Henseende til Giftermaal vil jeg hverken give eller betage Eder noget Haab, men bliver ved mit Ord, at ifald jeg indgaar Ægteskab, det da ikke bliver med nogen anden end med Eder. Yderligere, i Tilfælde at Ægteskabet ikke kommer i Stand, skal jeg i dets Sted lade Eder udnævne til min Efterfølger paa Tronen.» . . .

Rygtet om denne Samtale kom snart ud, den vakte Forundring og Mistro, man kunde slet ikke blive klog paa den unge Dronning. Hendes forrige Lærer, Biskop Joh. Mathiæ, vilde sondere hendes Mening og omstemme

hende, idet han sagde til hende: «Vi ere ikke saa enfoldige. at vi jo nok kunne forstaa, at Eders Majestæt har vendt sin Hu fra Ægteskabet med Pfalzgreve Carl Gustaf, men hvad kan være Aarsag i den Forandring, i Særdeleshed efter det Løfte, som Eders Majestæt allerede har givet?» Christina svarede: «Jeg siger Eder ikke et Ord om Giftermaalet, førend Pfalzgreve Carl Gustavs Tronfølge er vedtagen.» Senere ytrede Biskop Matthiæ: «Arveforeningen forudsætter, at Sverrig altid maa have Regenter af gamle Gustav Vasas Slægt. Eders Majestæt er altsaa forbunden til at indgaa i Ægteskab»; hvortil Dronning Christina svarede: «Ingen, hverken i Himlen eller paa Jorden, skal kunne tvinge mig dertil, saafremt jeg ikke selv vil. Om jeg agter at gifte mig eller ikke, det siger jeg Eder ikke nu, forinden Kroningen har fundet Sted.»

Mere end én Gang havde Stænderne opfordret Dronning Christina til at indgaa Ægteskab, og de lavere Stænder havde endog formuleret deres Ønske derhen, at Dronningen skulde ægte Pfalzgreve Carl Gustav. Paa Rigsdagen 1649 fremkom atter Ønsket om, at Dronningen indgik Ægteskab, og en Deputation frembar Folkets Ønske desangaaende.

Dagen derpaa overraskede Dronning Christina Raadet med det Forslag at udnævne Carl Gustav til hendes Efterfølger. Dronning Christina sagde, at hun havde overtænkt den Sag i ca. 3 Aar, saa hun kunde ikke bekvemme sig til Giftermaal. Det var, sagde hun, en farlig Sag, at Tronfølgen ikke blev bestemt, da Carl Gustav ikke havde nogen Arveret til Kronen, men dog var født i Sverrig af kongeligt Blod og hendes nærmeste Slægtning og opdragen i Landets Religion, Sprog og Sæder. Desuden holdt hun en længere Tale om alle hans personlige Egenskaber.

En almindelig Tavshed fulgte paa denne Dronning Christinas Tale; tilsidst brødes Stilheden, idet alle ivrede derimod, og der blev indvendt, at det var højst farligt endnu i Dronning Christinas Levetid at bestemme hendes

Efterfølger, især da hun ikke vilde ægte den til Tronfølger foreslaaede Prins Carl Gustav. «En ubestemt Tronfølge var en ilde Sag, men en Tronfølgestrid endnu værre, hvorom man i Sverrig kunde tale med stor Erfaring. «Blev Carl Gustav Tronfølger uden et sikkert Løfte om Deres Majestæts Haand, kunde han indgaa Ægteskab med en anden kongelig Person, og ifald saa Deres Majestæt ogsaa formælede sig, kunde man let faa Arveprinser af de to Skud, og saa var jo Arvestridighederne der.» Dronning Christina beraabte sig dernæst paa, at hun havde lovet ikke at ægte nogen anden. Da den gamle de la Gardie sagde: «Pfalzgreve Carl Gustav er ilde tilfreds med Tronfølgen, saafremt han ikke faar Eders Majestæts Haand, og ifald den nægtes ham, gifter han sig formodentlig aldrig.» Dronning Christina svarede: «Det har ingen Fare, hans Kærlighed brænder ikke udelukkende for denne ene, og en Krone er en saa dejlig Pige, at han ved at komme i Besiddelse af hende nok bliver trøstet. Desuden er det vel meget forlangt for en saa lille Fyrste at faa en Dronning til Gemalinde. Det er allerede Ære nok for ham, at der nogensinde har kunnet være Tale derom.»

Ordskiftet var temmelig varmt, og med Grunde kunde saa meget mindre udrettes, som enhver af Raadet havde Følelsen af, at der bagved Dronning Christinas Erklæring laa noget andet skjult, som de ikke kunde forklare sig, og selv vilde hun ikke udtale sig derom.

Tilsidst sagde Dronning Christina: «Erklær bare Pfalzgreve Carl Gustav for min Efterfølger nu; thi døer jeg, uden at det sker, saa holder jeg begge mine Øren paa, at I aldrig slæbte Pfalzgreve Carl Gustav frem til Tronen.»

Maaneden efter erklærede Rigsraadet og Sverrigs Stænder, tilskyndede — som det hed — af de høje og vigtige Grunde og Argumenter, som vare fremførte af Hendes Majestæt, at de udnævnte hans fyrstelige Naade, Pfalzgreve Carl Gustav til Tronfølger, ifald Dronning Christina døde uden Livsarvinger.

Dronning Christina satte altsaa sin Vilje igennem, og Carl Gustav blev udnævnt til Tronfølger, forinden hun højtideligt vilde lade sig krone, ihvorvel hun vistnok allerede i sit stille Sind tænkte paa at frasige sig Regeringen, naar det kunde ske paa en nogenlunde lempelig Maade og paa de Vilkaar, hun vilde bestemme; men forinden vilde hun dog have sin kongelige Værdighed beseglet med den højtidelige Kongekroning i Stockholms Storkirke.

Det var Meningen, efter vanlig Skik, at Kroningen skulde finde Sted i Upsala Domkirke, men da Tiden kom, viste det sig, at Upsala hverken kunde rumme alle de tilstrømmende eller præstere de store Forberedelser; derfor blev Stockholm valgt, skønt det menige Folk havde den Overtro, at den, der kronedes i Stockholm, ikke beholdt Kronen saa længe paa sit Hoved som den, der kronedes i Upsala.

Forberedelserne vare store, der blev bygget tre kostbare Æresporte med smigrende Inskriptioner og Emblemer. Rigsraaderne havde ladet den ene Æresport bygge og udsmykke med en rosende Paaskrift til Dronning Christina, skønt de paa det Tidspunkt just ikke vare videre henrykte over hende.

Der opstod nogen Uenighed angaaende Rangfølgen ved Toget til Kirken imellem de høje Herrer, idet de berømte svenske Generaler, som havde ført Befalingen over de svenske Hære i Trediveaarskrigen, vilde køre nærmest efter de kongelige Vogne og ikke rangeres bagefter de 5 høje Rigsraader, saaledes som det var paatænkt.

Der blev saa foreslaaet disse veltjente Generaler at sidde paa Bagsædet overfor Rigsraaderne i samme Vogn, idet de jo saa under Kørselen paa en Maade sad nærmest ved de kongelige; men da de ikke vilde nøjes med denne Fortolkning, enedes man om, at de skulde ride ved Siden af Dronningens Vogn og dernæst i Kirken bære Tronhimlen over hende.

Søndagen den 20de Oktober 1650 fandt Dronning Christinas Kroning Sted. Hendes gamle Lærer, Biskop

Mathiæ, holdt Talen, og Erkebiskop Lenæus kronede hende, efterat hun havde aflagt Kongeeden, som oplæstes af Rigskantsler Oxenstjerna.

De øvrige Regalier bleve overleverede hende, hvorefter hun indtog sin Plads paa en Tronstol af Sølv, som forud var bleven foræret hende af den unge, velstaaende Grev de la Gardie af Taknemmelighed for hendes store Gavmildhed og Naade imod ham. Denne Tronstol eksisterer den Dag idag, idet den senere er brugt ved alle svenske Kongers Kroning.

Fra Kirken kørte Dronning Christina i en forgyldt Karet, forspændt med fire hvide, sølvbeskoede Heste; forud for Toget gik en Kassemester, som strøede Kroningsmønter af Guld og Sølv i Grams ud til Folket.

Da Dronningen var kommen tilbage til Slottet, begyndte en storartet Kanonade fra de svenske Orlogsskibe og Stadens Volde.

Dernæst var der stort Taffel paa Slottet, og paa Torvet gaves en stegt Kroningsokse til Pris, foruden at Vin flød ud af flere Fontæner til behagelig Afbenyttelse der. Folk drak saa tæt paa Dronningens Velgaaende, at der opstod Klammeri og Slagsmaal, som havde til Følge, at flere mistede Livet derved. Om Aftenen var der Fyrværkeri, som afsluttedes ved Midnat. Festlighederne fortsattes de følgende Dage i Ugen. Der blev udfoldet al mulig Pragt og Snille. Alle anstrengte sig for at præstere noget hidtil i Sverrig uset. Fra Frankrig var der indforskrevet Dragter og Dekorationer over en lav Sko. Optog, Skuespil, Turneringer og Dystløb vekslede hver Dag.

Ved Berigelsen, som fulgte af Krigen i Tyskland, idet de svenske Hære underholdtes af Staterne der, bleve de Svenske vante til mere Luksus, og da de bragte en Del Bytte og krigerske Sædvaner med hjem, bleve Sæderne fra den Tid af forfinede og forandrede i det forhen mere tarvelige Sverrig.

Medens der til Kong Gustav Adolfs Bryllup maatte

laanes Bordservice af Tin til at komplettere Slottets Beholdning med, gjorde Minister Erik Oxenstjerna en Menneskealder senere et større Gæstebud for den engelske Gesandt, hvor det hele Bordservice var af Sølv, uden at Værten behøvede at laane sig frem.

I Dronning Christinas Tid blev det ikke bedre med Hensyn til Tarvelighed og fornuftigt Levesæt, idet der fra hendes Hof, især i de senere Aar, udgik et meget slet Eksempel til Efterlevelse.

Ved Dronning Christinas Tiltrædelse af Regeringen var det almindelig Skik at gaa tidligt i Seng og at staa tidligt op. Dette bibeholdt Dronning Christina de første 5 Aar. Allerede Kl. 4 om Morgenen var hun oppe. Kl. 5 tog hun Timer i Sprog eller gav Audients. Kl. 11 spistes til Middag. Klokken 6 eller 7 spistes til Aften. Senere hen gjorde de hyppige Fester ved Hoffet en fuldstændig Omvæltning heri.

Som sagt, den gamle Tarvelighed var forbi; desuden førte de mange fra Trediveaarskrigen hjemvendende Svenske de Uvaner med sig, de havde lært i Feltlivet, bl. a. hurtig at sætte til, hvad de havde erhvervet som Bytte i Krigen; ødsel Levemaade i Mad og Drikke udspredte sig som Følge deraf i det svenske Folks Levesæt.

Under Trediveaarskrigen var der til Sverrig hjemført rigt Bytte fra de hærgede fremmede Lande, men i 6 Aar af Dronning Christinas Regering gik al denne Velstand ud af Landet igen ved hendes ødsle Haand overfor de fremmede lærde og Lykkeriddere, der indfandt sig.

Da Dronning Christina ved Myndighedsalderen overtog Regeringen, erhvervede hun sig imidlertid snart Anseelse og Vægt i selve Rigsraadet ved sine udmærkede Aandsevner, og hun omfattede Regeringsforretningerne med stor Iver og Interesse. Dette varede imidlertid ikke længe; thi efterhaanden skød hun de alvorligere Sager fra sig, forledt af indkaldte fremmede, som fik en stor og skadelig Indflydelse paa hende.

Det havde saare skadelige Følger, at Dronning Chri-

stina slet ikke vilde følge den store Statsmand Axel Oxenstjernas Raad. Hun vilde ikke nøjes med at være en Skyggekonge og ønskede ikke at dele Æren og Magten med nogen. Det store Statsmandsry, som Axel Oxenstjerna havde erhvervet sig, vakte Skinsyge hos hende, og hun vilde ikke stilles i Skygge, selv ikke af ham. Jo berømtere Minister Oxenstjerna var i Udlandet, desmere søgte Dronning Christina at frigøre sig for ham, at hun dog ikke helt skulde forsvinde ved Siden af den store Statsmand. Ved den westphalske Freds Afslutning, efter Trediveaarskrigens Ophør, handlede Dronning Christina stadigt hemmeligt bag den kloge og besindige Oxenstjernas Ryg, hvad der havde til Følge, at Fredsbetingelserne for Sverrig bleve mindre fordelagtige, end de ellers kunde være blevne.

Minister Oxenstjerna vilde aldrig nedlade sig til at smigre Dronning Christinas Forfængelighed, og det var kun den rene Fædrelandskærlighed og Venskab for hendes afdøde store Fader, der bevægede ham til at holde ud som hendes Raadgiver og døje alle de Drillerier og Uhøfligheder, hvorfor hun ved enhver Lejlighed lod ham være Genstand.

I Høsten 1649 døde Oxenstjernas Gemalinde. Imod Sædvane var Dronning Christina ikke til Stede i Kirken ved slig højtidelig Jordfæstelse der — som ellers Skik var —, men undskyldte sig med et Ildebefindende.

Den store Statsmand Kardinal Mazarin i Frankrig befalede i Modsætning dertil den franske Gesandt Chanut i Stockholm altid at behandle Oxenstjerna med den største Hensynsfuldhed og Agtelse, selv om han var falden i Unaade hos Dronningen.

Oxenstjerna holdt, som sagt, ud og lod sin advarende Stemme høre lige til Christinas Tronfrasigelse, der aabenbart maa anses for at være den af hendes Handlinger, hvori hendes Forfængelighed, Egensindighed og Lune kulminerede, idet hun troede at forbavse sin Samtid og opvække Europas Forundring og Efterverdenens Be-

undring, og at det skulde blive betragtet som en højsindet Handling, saa hun i levende Live vilde indtræde udødelig og forklaret i de historiske Heltes Rækker.

Selv efterat Dronning Christina havde tabt al Lyst til at beskæftige sig med Statssager, bevarede hun Interessen for Studierne, og de indkaldte Videnskabsmænd betragtede Sverrig som et rent Gosens Land og lovpriste den enestaaende Dronning baade i Tale og paa Vers, da den fejrede Elev betalte dem kongeligt[1]).

Længere hen kededes Dronning Christina ogsaa ved de mere dybtgaaende Studier, da andre Udlændinge af mindre lødig Beskaffenhed traadte til og fik hende lært, istedetfor at nytte Tiden, at slaa Tiden ihjel ved alene at tænke paa Fornøjelser og Adspredelser, bortset fra de uhørte Udgifter, disse medførte, og det slette Eksempel og den moralske Fordærvelse, dette Liv afgav for hendes Samtid.

En Hofyndling var sjælden synderlig længe i Dron-

---

[1]) En Prøve paa den fade Smiger, de lærde kunde sætte i deres Pen og tage i Brug, naar de stemte deres Lyre for at tolke Dronning Christinas Ros og Ære hidsættes her i følgende Sonnet:

«Fyrstinde, hos hvem Himlen har nedlagt alle sine Skatte, Solen sin Glans, vort Aarhundrede sin Ære, Jorden sin Fred, Gustav sine Sejre, og hvem Naturen endelig har gjort til et Mesterværk.

Christina! Du, hvis Navn alene gør os henrykte, og hvis triumferende Arme paa en Elfenbenstrone støtte Mars og Phøbus og forlene dem med ny Spændstighed, vil indtage den første Plads i Mindernes Tempel!

Tilbedelsesværdige Genstand for vore berettigede Offergaver, for hvem ikke blot det Rige, hvorover Du hersker, men ogsaa hele Jorden vil rejse Altre overalt!

Forgæves tager man sig for at holde Lovtaler over Dig, thi Du fortjener de Hædersbevisninger, man yder de udødelige. Det tilkommer derfor kun Englene at rose Dig!»

Af lignende Sort og af samme Tønde var der mere end nok, det vilde jo have været mere end sært, om den unge Dronning skulde have kunnet gaa uskadt ud af slige opstyltede Smigrerier.

ning Christinas Gunst, thi Vankelmodighed i denne Henseende og en stor Lyst til Afveksling hørte til hendes særlige Egenskaber. I Begyndelsen var det en indfødt Svensk, Grev Magnus de la Gardie, der indtog Yndlingens misundelsesværdige Plads, og det var ham, der holdt sig længst, i hele 7 Aar. Efter hans Fald vare Yndlingerne for største Delen Udlændinge. Blandt disse fremmede vare nogle af et mere end tvivlsomt Rygte, saasom Corfitz Ulfeld af Danmark og Radziejewsky fra Polen, der begge for Landsforræderi vare dømte fra Ære, Liv og Gods i deres respektive Fødestavne; men det synes, som om Dronning Christina, satte en Ære i at tage sig af den Slags Folk og skaffe dem Oprejsning for de Forurettelser, de formente sig at have lidt, hvor de kom fra.

Paa de følgende Blade ville vi nærmere lære at kende nogle faa af den Skare, der fra Tid til anden flokkedes om Dronning Christina, dog ville kun de vigtigste med Hensyn til at belyse Forholdene blive nærmere omtalte, da det vilde blive for vidtløftigt at tage dem alle med.

Ovennævnte Grev Magnus de la Gardie, der længst havde det Held at bevare Dronning Christinas Naade, var Ætling af en fransk Slægt, hvis Stamfædre ejede Godset la Gardie i Languedoc. I det 16de Aarhundrede indvandrede en Gren af Slægten til Sverrig. Magnus's Fader, Grev Jacob de la Gardie, var gift med den skønne Ebba Brahe, Kong Gustav Adolfs Ungdoms Kærlighed. Af Jacob de la Gardies og Ebba Brahes 14 Børn var Magnus det 4de i Rækken. Ligesom Grev Magnus var af Sverrigs højeste Adel, modtog han tillige den omhyggeligste Opdragelse og studerede dernæst i Frankrig samt senere ved Universitetet i Leyden. I Frankrig, hvor saavel hans franske Herkomst som belevne Væsen vandt ham alles Hjerter, blev han meget vel modtaget ved Hoffet. Den senere Kong Ludvig den 14de, som da var ung, forærede ham sit Billede med Diamanter, og Kardinal Mazarin tilbød ham et fransk Regiment, hvilket Magnus, efter et

indhentet Raad hjemmefra, dog afslog at modtage; kort efter tog han hjem.

I Stockholm vakte den unge, statelige, fint dannede Greve stor Opmærksomhed ved hele sit Væsens behagelige Forening af Kundskaber, Belevenhed og Omgængelighed. Han tilbød straks Hoffet sin Tjeneste, og da han ogsaa paa Dronning Christina havde gjort det bedste Indtryk, antog hun ham og udnævnte ham til Chef for Livgarden med 3000 Kroner mere i Gage, end der ellers var normeret for denne Stilling.

Dronning Christina overvurderede dog denne nye Yndlings, Grev Magnus's Betydning; hun mente nemlig, at han maatte kunne afløse og erstatte den gamle Minister Oxenstjerna fuldt ud. For at give ham Lejlighed til at høste Berømmelse og gøre sig fortjent af Sverrig fik hun den Idé at sende et overordentligt Gesandtskab til Frankrig og sætte Greve Magnus i Spidsen derfor. Øjemedet skulde være at lykønske det franske Hof til dets Sejre i Tyskland samt takke for Frankrigs Medvirkning ved den nylig afsluttede Fred i Brømsebro o. s. v. Disse Grunde havde ikke stort at sige; det hele var kun tomme Ceremonier, som den svenske Gesandt i Paris godt kunde have besørget. Rigskantsler Oxenstjerna søgte ogsaa at modsætte sig det hele Foretagende som baade unødvendigt og meget dyrt; men det hjalp ikke; Dronning Christina fik dog sin Vilje trumfet igennem.

Dronning Christina vilde have, da det var den første Ambassade under hendes Regering, at der skulde udfoldes den størst mulige Pragt, samt at Grev Magnus de la Gardie skulde sættes i Spidsen for det hele. Under ham kom der til at staa en Hofmarskalk, to Kammerherrer, 16 Adelsmænd af den højere Adel og 30 Adelsmænd af den lavere Grad, 8 Gardister, 4 Pager, 6 Lakajer og 4 Trompetere, alle af Dronningens egne Folk. Med Tjenerskab udgjorde det hele Selskab 200 Personer, som paa et Linieskib og 3 Fregatter overførtes direkte til Frankrig, fra Gøteborg til Dieppe.

Samtidigt med, at Grev M. de la Gardie var bleven ansat ved Dronning Christinas Hof, var der kommen en ny fransk Gesandt, Chanut, til Stockholm. Denne Franskmand syntes Dronning Christina ogsaa særdeles godt om, idet han var en lærd og kundskabsrig Mand, der kunde tale fem forskellige Sprog; desuden var han dygtig i Matematik og Filosofi. Chanut, hvis fortrinlige Egenskaber passede saa udmærket for Dronning Christinas Karakter, erhvervede sig i kort Tid hendes store Bevaagenhed, og hendes store Forkærlighed for Frankrig, dets Nationalitet, Sprog og Kultur skrev sig især fra denne Tid og var en medvirkende Grund for hende til at faa ovennævnte svenske Gesandtskab sendt til Frankrig.

Denne franske Gesandt Chanut i Stockholm skrev til Kardinal Mazarin, at der endelig maatte blive gjort megen Stads i Frankrig af Grev Magnus de la Gardie, da Dronning Christina vilde sætte stor Pris derpaa, saasom denne Greve stod højt i Dronningens Gunst.

I Frankrig fulgte man de givne Vink. Kongelige Vogne fra det franske Hof bleve sendte Grev Magnus de la Gardie imøde til St. Denis, og han førtes med alle Æresbevisninger af den franske Ceremonimester ind til Paris, hvor Vendôme-Paladset var indrettet for ham og Følge, som beværtedes for kongelig Regning i al Overdaadighed i et Par Dage; derpaa fulgte en Række Gæstebud, Jagter, Baller og Skuespil. Den svenske Greve gjorde stor Opsigt og vandt overalt stort Bifald. Der var ingen ved det franske Hof, der overgik ham i statelig Udseende og Belevenhed eller i Jagt og Dans; ej heller gjorde det lidet til Sagen, at han strøede Penge ud med rund Haand, hvoraf den største Del optoges og laantes i Paris dels af de franske Subsidier, dels af en rig, svensk Undersaat, Salvius, som dog ikke senere fik Vederlag af Dronning Christina for denne paa hendes Vegne stiftede Gæld.

Ved sin Hjemkomst fra Frankrig blev Grev de la Gardie meget vel modtaget af Dronning Christina. Der

blev naturligvis stærk Tale om den Hengivenhed, Dronningen nærede for den unge Mand, og man troede, at hun havde i Sinde at ægte ham. Hun er formodentlig bleven ked af den Snak, da den kom hende for Øre, og for at gøre Ende derpaa var det rimeligvis, at hun ønskede at gifte Grev Magnus de la Gardie med sit Søskendebarn, Pfalzgrevedatteren Maria Euphrosyna, for hvilken han havde næret varm Tilbøjelighed i flere Aar.

Dronning Christina gjorde det unge Pars Bryllup: foruden at give Juveler til Bruden forærede hun Parret 5000 Dukater og et stort Gods i Brudegave. I nogle Aar overøste Dronning Christina Magnus de la Gardie med store Gaver og Forfremmelser, men da han ikke kunde bære sin Lykke uden at spænde Buen for højt ved at ville sætte ondt for andre af Dronningens Yndlinge, saa hørte efter 7 Aars Forløb en skøn Dag hendes Bevaagenhed op, og Grev Magnus de la Gardies Rolle var udspillet, og andre udfyldte i kortere Tid hans Plads.

Samme Aar, som Grev de la Gardies Stjerne dalede, var der en ung Staldmester, Steinberg, ved Dronning Christinas Hof, som uforvarende ved et for ham heldigt Tilfælde kom til at gøre sin Lykke. Dronning Christina vilde nemlig en tidlig Morgenstund Kl. 4 i Juni Maaned 1652, fulgt af Admiral Fleming, General Wachtmeister og flere inspicere nogle Orlogsskibe, der nyligt vare udrustede. Der var lagt en Overgangsbro af løse Brædder over til det paagældende Skib, paa hvilket Dronning Christina vilde gaa ombord. Admiral Fleming, der vilde føre hendes Majestæt over, traadte fejl, plumpede i Vandet og rev hende med sig, idet han greb fat i Garneringen af hendes Kjole. De gik begge til Bunds, da Admiral Fleming blev ved at holde fast i Kjolen.

Staldmesteren Steinberg, der først opdagede Uheldet, sprang straks i Vandet bagefter dem og greb fat i den anden Side af Dronningens Kjole, samtidigt med at han raabte Alarm, hvorefter der straks kom Hjælp til, og alle Mand kom snart paa det tørre igen.

Dronning Christina ænsede ikke det ufrivillige Morgenbad videre, men holdt samme Dag offentligt Taffel og sagde spøgende ved dette: «Det var en Lykke for hende, at hun var vant til kun at drikke Vand, derfor gjorde denne Hændelse hende ikke noget, skønt Vandet smagte baade af Salt og Tjære; værre var det derimod for Admiral Fleming, der ellers kun drak Øl og Vin.»

Forresten roste hun skæmtevis Admiralen for hans Snarraadighed, at gribe fat i hendes Kjole og derved gøre sin egen Frelse mulig.

Redningsmanden Steinberg var fra den Dag af i vedvarende Gunst hos Dronningen, fik Gods og Guld og blev noget senere ophøjet i Grevestanden, skønt de gamle indfødte Adelsmænd søgte at forhindre det.

Paa det Tidspunkt, da Dronning Christina fik det ovenomtalte ufrivillige Bad, var hendes Helbred ikke saa god som ønskeligt, hun havde endog et Par Aar forud været alvorligt syg. Da hun ikke altid undte sig Søvn nok, anvendte for megen Tid paa Studierne og tog for lidt Hensyn til Diæten, saa led hun stundom af Feber, Besvimelse og Afkræftelse. Hendes hyppige Sygdomsanfald medførte Nødvendigheden af Indkaldelsen af en duelig Læge. Da anbefalede den lærde Historiker, Franskmanden Saumaise, som da var ved det svenske Hof, sin Landsmand, Dr. Bourdelot — de vare nemlig begge fødte i Bourgogne. Lægen Bourdelot kom derfor til Sverrig og blev nu en af de dristigste af den Bande Eventyrere, som omsværmede Dronning Christina i hele hendes Regeringstid. Dr. Bourdelot var Søn af en Barbér i Byen Sens i Bourgogne; han hed oprindelig Michour, men for at komme bedre frem i Verden antog han sin Morbroders Navn Bourdelot, der var mere kendt og mere agtet end hans eget. Han var først ansat paa et Apotek i sin Fødeby og blev senere sendt til Slægtninge i Paris, hvor han drev medicinske Studier, som lykkedes godt for ham, da han var vel begavet. Han var saa heldig senere hen at arve en Onkel og ved samme Tidspunkt at blive Læge

hos «den store Condé», Prins Louis Condé af Frankrig. Dr. Bourdelot kom senere til Rom, hvor han ved sin ubegribelige Evne til at bore sig ind allevegne havde faaet Audients hos og vundet Pave Urban d. 8des Velvilje, saa han mod at tilsé fattige syge fik Tilsagn om et gejstligt Embede, skønt han var saa lidt præsteligt anlagt som vel muligt.

Den Omstændighed, at Dr. Bourdelot havde været i nærmere Berøring med «den store Condé» saavelsom med Pave Urban d. 8de, var i Dronning Christinas Øjne en særlig Anbefaling for den nyantagne franske Læge, og forinden vi gaa videre og omtale Bourdelots Virksomhed i Sverrig, skal her kortelig berøres, hvorpaa Dronning Christinas Sympathi for Pave Urban d. 8de og Prinsen af Condé beroede.

Da Pave Urban d. 8de var bange for, at den tyske Kejser Ferdinand d. 3dje skulde misbruge sin Magt til at fortrædige Pavestaten, glædede han sig hemmeligt over den svenske Armées Fremgang i Tyskland, da den bidrog til at svække det habsburgske Hus og derved forhindre Kejser Ferdinand d. 3djes truende Forholdsregler imod Italien. Pave Urban sluttede sig endog sammen med Frankrig, og dette igen med det protestantiske Sverrig, saa de katolske pavelige og de protestantiske Svenske kæmpede med samme Formaal. Her skete altsaa, hvad før var sket, at Paven satte Politiken over Religionen.

Hvad Prinsen af Condé angik, fattede Dronning Christina tidligt stor Beundring for denne store Hærfører. Ved hendes Regeringstiltrædelse begyndte en nøjere Sammenvirkning imellem den franske og den svenske Armé.

Prins Louis af Condé tilligemed Marskalk Turenne vandt ved Nördlingen 1645 et Slag over de kejserlige under General Mercy. Dronning Christina sendte i den Anledning en forbindtlig Skrivelse til Condé; hun takkede ham for den herlige Sejr, fordi han havde hævnet hendes Krigeres Manes, nemlig dem fra det af de Svenske tabte Slag 1634. Condé svarede, at det glædede ham at kunne

hævne den Skade, som var tilføjet Gustav Adolfs Vaaben efter dennes Død, da Lykken næppe vilde have forladt ham, ifald han havde levet.

For at komme tilbage til Bourdelot. Han var ikke alene Læge, men tillige Hofmand og Selskabsmand og i Besiddelse af Vittighed og Lune samt en skarp Kritiker. Han kunde synge, spille Guitar, male lidt, tillave vellugtende Sager samt forstod at arrangere Fester, Optog og Skuespil etc. Som man ser, var han mangesidig og forstod at bringe det i Anvendelse i de nye Forhold, da han først paa Aaret 1652 kom til det svenske Hof.

Foreløbig foreskrev han Dronning Christina en forandret Levevis tilligemed Aareladninger, varme Bade og regelmæssig Diæt. Det lykkedes Bourdelot ved sine Kure i ganske kort Tid at bedre Dronningens Helbredstilstand betydeligt. Hun gav ham derfor snart fast Ansættelse som første Livlæge. Hans aandrige, livlige Samtale og Vittigheder paa andres, især de lærdes Bekostning tiltalte Dronningen meget; han skulde derfor altid være om hende. Ved Taffelet stod han bag ved hendes Stol for at opvarte hende, og sjældent henvendte Dronningen Talen til andre end ham. I Begyndelsen boede Bourdelot ved Siden af Slottet, ligeover for Axel Oxenstjerna, og det ligesom paa Trods, da den gamle Rigskantsler aldrig havde kunnet udstaa ham. Dronning Christina var saa meget desto mere henrykt; hun udtalte ofte, at næst Gud havde hun Dr. Bourdelot at takke for sit Liv, og at han var Datidens største Mand, ikke alene i Medicinen, men i enhver Videnskab. Bourdelot blev som fortumlet af denne Virak, han blev stolt og utaalelig overfor alle øvrige Hoffolk. De maatte alle finde sig deri, gøre deres Opvartning for ham samt give ham Foræringer ved festlige Lejligheder, naar de da ikke vilde støde Dronningen for Hovedet.

Som sagt, Bourdelot spillede første Violin ved Dronning Christinas Hof i det Aar, han var hendes erklærede Yndling. Han var taktløs nok til at trænge sig ind i

alle Forhold, de huslige, politiske, private og offentlige. Høje og lave begærede hans Forbøn hos Dronningen, og han lod sig vederlægge i rede Mønt for sin Ulejlighed. Fra denne Tid af trak Dronningen sig tilbage fra de lærde, saavel dem fra Sverrig som dem fra de sydligere fremmede Lande, for hvem Sverrig hidtil havde været et rent Eldorado, hvor de bleve modtagne med aabne Arme og rigeligt lønnede. Bourdelot fraraadede Dronning Christina de ivrige Studier og alt anstrengende Arbejde. Hun drog sig i Virkeligheden nu bort fra Videnskabens Dyrkere, og samtidigt trak hun ogsaa sin gavmilde Haand overfor dem tilbage. Som Følge deraf forstummede nu de lærdes Lyre, som forhen blev stemt for i høje Toner at udbasune Ros og Lovprisninger over den enestaaende lærde og kloge Dronning i det høje, kolde Norden.

Det var Bourdelot, som ledte Dronning Christina ind paa en anden Bane end hidtil. I Stedet for Studier, som tidligere, var det nu Fornøjelser, det gik løs paa, hvoraf fulgte Forsømmelser af Statssager og Forødelse af Statens Midler til Hoffester og lignende. Bourdelot sørgede for, at der indforskreves Franskmænd fra Paris, som forstod at arrangere alle Slags Fester, Balletter og Adspredelser paa bedste Maade. Dronning Christina skulde more sig og forslaa Grillerne. Vilde hun foretage sig noget alvorligt, studere eller beskæftige sig med noget, der ikke var efter Bourdelots Hoved, var han straks ved Haanden og erklærede, at Dronningens Puls ikke var god, og at hun skulde skaanes for ikke at sætte sin Sundhed paa Spil. Fester, Baller og Komedier optog nu næsten hele hendes Tid, saa hun fra den Tid af var vanskeligere for Ministrene at faa i Tale end før. Hun blev fornærmet, naar hun blev mindet om Arbejde.

Da hun saaledes engang holdt Fest paa Jakobsdal, det nuværende Ulriksdal, flere Dage i Træk, og der netop kom en Depeche fra Kong Frederik d. 3dje af Danmark, der krævede hurtigt Svar, henvendte den danske Gesandt, Peder Juel til Hundsbæk, sig til Kantsler Oxenstjerna for

at faa Dronning Christinas Svar lidt snart, men Oxenstjerna svarede Peder Juel: «Selv om jeg kunde tjene 10,000 Daler derved, tør jeg dog ikke tage ud til Jakobsdal, hvor Dronningen er, men det maa vente, til hun af sig selv kommer til Byen igen.»

Den engelske Gesandt Whiteloke klagede paa samme Tid over, at ved Audientserne hørte man ikke Tale om andet end Filosofi, Fornøjelser og Balletter, men fik intet Svar paa sine alvorlige Spørgsmaal.

Det hele svenske Folk klagede; thi Bourdelot forøgede Uviljen imod sig ved sin hele udfordrende Optræden. Rigsraaderne harmedes baade over hans Overmod og endnu mere over hans Indflydelse paa Statsanliggenderne. Lægerne beskyldte Bourdelot for at være en Kvaksalver, og det var et mærkeligt Træf, som styrkede denne Dom, at flere Patienter, som havde betroet sig til ham, efter kort Tids Forløb hjemfaldt til Gravens Ro og Stilhed. Dernæst klagede Præsteskabet over, at Bourdelot indgav Dronningen ugudelige og usædelige Tanker, han, som selv var en Gudsfornægter og Bedrager. Den svenske Almue var overbevist om, at Bourdelot var besat af en ond Aand, og at han benyttede Trolddom for at forhekse Dronningen. De lærde samstemmede dermed, thi deres gyldne Periode var nu omme, og Bourdelots Haan og Drillerier vare næsten det eneste sikre Udbytte af deres Virken ved Hoffet [1]).

Det Fritænkeri, som var Grundtonen i Dr. Bourdelots lærde og filosofiske Samtaler med Dronning Christina,

---

[1]) Blandt de lærde, der ved den Tid forlod Christinas Hof, var den lærde Markus Meibom, som en Dag havde besvaret Bourdelots Drilleri med at give ham en forsvarlig Ørefigen, hvorover Dronningen vrededes meget, og Magister Meibom maatte derfor hurtigst muligt forlade Landet. Meibom var født i Tønning i Slesvig og var saa heldig efter den Tid at blive antaget som Bibliotekar hos Kong Frederik d. 3dje og var i denne Bestilling i 10 Aar, hvorpaa han fik sin Afsked og Peter Schumacher (Griffenfeldt) blev ansat i hans Sted, da Majestæten ikke havde fuld Tillid til Meiboms Paalidelighed.

udøvede snart sin Indflydelse paa denne, saa hun ved sin Ligegyldighed for Religionen i sine sidste Regeringsaar gav et meget slet Eksempel. Bivaanede hun saaledes den offentlige Gudstjeneste, var det alene for et Syns Skyld; thi hun læste som oftest i en latinsk Forfatter, medens Prædikenen stod paa, og tilkendegav paa flere Maader, at det hele trættede og kedede hende.

En Forfatter fra den Tid skriver: «Gudsfrygten bliver letsindigt behandlet her: Helligdagene blive til Danse- og Forlystelsesdage.»

Den uheldige Indflydelse, som Bourdelots Fritænkeri havde paa Dronning Christina, formente den svenske Gejstlighed paa egne og Folkets Vegne at burde paatale. For at gøre det saa skaansomt som muligt henvendte den sig til Dronning Christinas Moder, Enkedronning Maria Eleonora, som var den lutherske Trosbekendelse inderlig hengiven. Enkedronningen ansaa det for sin moderlige Pligt at advare den forvildede Datter, til hvilken hun derfor talte om Bourdelots farlige Grundsætninger i Modsætning til Christinas Faders ærefulde Tro paa og Kamp for den sande Lære. Dronning Christina takkede Moderen for hendes gode Mening, men tilføjede, at det Emne var for højt og for svært; det maatte overlades til dem, der forstod det; «men,» føjede Datteren til, «hun skulde nok lære det Godtfolk noget andet, der havde lokket Moderen til at paatage sig dette Hverv.»

Den bløde Moder tabte Slaget overfor den haarde Datter, og i Moderens paafølgende Grædescene maatte Datteren Christina tilsidst stille hendes Taarer, dog uden Resultat for selve Sagens Vedkommende.

Spørges der, hvorledes Dronning Christina befandt sig i den Glædernes Runddans, som Bourdelot arrangerede for hende ved alle de Fester, Skuespil og Balletter, der opførtes, saa er det vist, at hun i Længden ikke tiltaltes og oplivedes derved, men følte sig tom, træt og mæt. I Fortrolighed udlod hun sig til sine Omgivelser: «Det er i Længden en kedelig Underholdning; jeg hører og ser

næsten altid det samme. Jeg indser nok, at jeg maa til at optage mine Studier igen og underholde mig med de lærde.»

Da man vovede at svare hende, at det nu vilde være svært, og at hendes Tid ikke vilde strække til, svarede Dronning Christina: «Naar det ikke gaar paa den ene Maade, saa skal det gaa paa den anden»; derfor mente man, at hun da tænkte paa at nedlægge Kronen, hvilket hun forresten tidligere til sine fortrolige havde talt om, men som disse meget fraraadede hende nogen Sinde at tænke paa.

Imidlertid lakkede det dog mod Enden med Bourdelots Ophold i Sverrig, hvad enten det nu var ham selv, der følte, at det var det klogeste at trække sig tilbage, eller det var Dronningen, der mente det farligt at trodse den stigende Misfornøjelse længere. Dronningens Velvilje overfor Bourdelot var dog uformindsket i Afskedsstunden; han fik en Rejseskilling paa 20,000 Kroner i Haanden samt dobbelt saa stor en Sum at hæve i Paris Aaret efter, naar han kom til Frankrig, foruden de Penge og Værdigenstande, som han førte hjem med sig fra dette sit svenske Plyndringstog. Selve Afrejsen var beskeden nok, thi af Frygt for at blive insulteret af Befolkningen drog denne Dronningens Yndling uformærket ud af Stockholm ved Nattetid. Den lærde Vossius skrev til sin Hjemstavn: «Bourdelot er nu rejst, belæsset med Guld og Forbandelser, begge i en uhyre Mængde.»

Dronning Christina gav her, som saa ofte, Bevis paa sin let omskiftelige Velvilje. Ude af Øje, ude af Sind; thi da Bourdelot først var borte, havde hun snart glemt ham. To Maaneder efter talte hun endog om ham med Foragt og brød sig end ikke om at aabne eller læse de Breve, han sendte hende. Da Dronning Christina senere hen efter sin Tronfrasigelse kom til Bryssel, gjorde Bourdelot hende der sin Opvartning, men blev koldt modtagen, halvt afvist, idet hun sagde, at hun nu ej længere trængte til Medicin.

Samtidigt med den franske Læge Bourdelot var der en anden Udlænding, nemlig den spanske Gesandt Antonio de Pimentelli, der kom til at spille en betydelig Rolle ved Dronning Christinas Hof.

Da Spanien paa den Tid var i aaben Krig med Frankrig, vilde det gerne have Dronning Christina over paa sin Side; derfor var det, at Kongen af Spanien sendte ovennævnte smidige Don Antonio Pimentelli med et Følge af 50 Personer til Stockholm.

Foruden at Pimentelli var en sleben, dannet Verdensmand af et særdeles tiltalende Ydre, saa havde Bourdelot i Forvejen omtalt ham saa rosende for Dronning Christina, at denne var meget opsat paa at gøre hans Bekendtskab. Dronning Christina var netop paa Kungsør, 12 Mile fra Stockholm, da Don Pimentelles Ankomst blev meldt; for at komme Vejen desto hurtigere over tilbagelagde hun den lange Afstand i et anstrengende Ridt uden Afbrydelse. Don Pimentelli kom ufortøvet i Dronning Christinas Gunst. Som forfaren Hofmand havde han i Forvejen nøje erkyndiget sig om Dronningens Ejendommeligheder og Særheder, saa han forstod straks at drage sig dem til Nytte. En Blanding, som han var, af kastiliansk Svulst og italiensk Smigreri, blev han en farlig Person [1]).

Don Pimentelli's hemmelige Mission var foruden at gaa ud paa at knytte Handelsforbindelse vistnok ligesaa vel et politisk Rænkespil som en religiøs Intrige for at faa Dronning Christina til at gaa over til Katolicismen.

---

[1]) Snu og beregnende som Don Pimentelli var, benyttede han sig af en besynderlig Fremgangsmaade ved sin første Audients paa Stockholm Slot; thi da gjorde han blot en dyb Bøjning for Dronning Christina og trak sig derpaa tilbage uden at sige et eneste Ord. Da han den næste Dag atter udbad sig Audients og Dronningen spurgte ham, hvorfor han Dagen forud havde trukket sig tilbage, sagde han, at han ved Synet af hendes Majestæt var bleven saa betaget, at han behøvede Tid til at komme sig og fatte sig, saa han foretrak at opsætte at tale. Dette mærkelige Foregivende behagede Dronning Christina, hvilket den snilde Spanier ogsaa forud havde gjort Regning paa.

Foruden det gode Indtryk, Don Pimentelli gjorde paa Dronning Christina ved sin hele Personlighed, kom han endog oven i Købet med Favnen fuld af smukke Gaver, idet han paa den spanske Konge Philip d. 4des Vegne overrakte hende tolv store Sølvfade, fyldte med kostbare oversøiske Rariteter, samt overleverede samtidigt en Prøve af spansk Salt, af hvilken Kvalitet der senere vilde følge 300 Læster bagefter, til Dronningens Disposition. Nogen Tid efter sendtes den største Del af Don Pimentellis spanske Følge tilbage til Madrid, medens han selv fik Ordre at forblive i Sverrig endnu i nogen Tid.

Dronning Christina viste Don Pimentelli al tænkelig Opmærksomhed og færdedes med ham tidlig og sent. Inden ret længe kunde hun ikke undvære hans Selskab, omgikkes ham meget fortroligt og raadførte sig med ham selv i Rigets vigtigste Anliggender, hvad der vakte hele det svenske Folks Had og Forbitrelse imod den fremmede Lykkeridder. For at Dronning Christina altid kunde have Pimentelli i sin umiddelbare Nærhed, blev der anvist ham Bolig paa Slottet; der var altsaa let Lejlighed for hende til lærde Disputer og intime Samtaler, og da disse om Aftenen trak sig langt ud over den Tid, der ansaas for passende, var det ikke saa sært, at hun maatte hjemfalde til Folkesnak. Dronning Christina, der nærede den fuldstændigste Ringeagt for Verdens Omdømme, lod haant om den Forargelse, hendes uforsigtige Opførsel vakte. Var først Behandlingen af et interessant Thema kommen i Gang om Aftenen, vilde hun ikke vente med Fortsættelsen til næste Dag. Derved fik hun Skinnet imod sig og gav selv Anledning til de fornærmelige Rygter, der sneg sig ud iblandt Folket om hende.

Dronning Christina var uden al Tvivl uskyldig i de Udskejelser, forargelige Rygter vilde tillægge hende; thi hendes kolde Hjerte i Forbindelse med hendes overordentlige Selvfølelse og meget høje Forestilling om sin fyrstelige Værdighed var hende vistnok altid et Værn imod Fald, saa meget mere, som hun altid var sig selv nok og

for stolt til at give sig hen eller give efter for ømmere Følelser saavel overfor Mand som overfor Kvinde.

Dronning Christinas Selvbiografi, skreven i hendes senere Aar, klarer maaske bedst Bedømmelsen af hende, idet hun skriver om sig selv: «Mit heftige Sind lokkede i lige høj Grad til Kærlighed og Ærgærrighed. I hvilke Ulykker vilde den første ikke have kastet mig, Herre, hvis Du ikke netop ved mine Fejl havde modarbejdet en saadan Svaghed. Min Stolthed, som aldrig vilde føle sig knyttet til noget Menneske, mit Overmod, som foragtede alle andre, og endelig den Lethed, hvormed jeg opdagede Fejl og Mangler hos alle dem, der nærmede sig mig, — det var de Egenskaber, som beskyttede mig imod Faren. Jeg har været Afgrunden nær, men Din mægtige Haand har frelst mig; jeg er uskyldig i alt det, hvormed man har villet sværte mit Navn.»

Hvad der ogsaa taler til Dronning Christinas Gunst, er, at uagtet hendes meget udestaaende med de Franske og med de store i Rom, er der dog ingen med hende samtidigt levende Historieskriver, idetmindste af dem, man tør skænke Tillid, som vover at angribe hendes Ære, selv ikke et Par af hendes eget Køn, Madame de Motteville og Melle de Montpensier, som ellers ikke saa paa hende med venlige Øjne eller bedømte hende mildt. Disse franske Damer, som levede ved et Hof, hvor sligt Emne vilde have været interessant, have ikke noget at bemærke eller fortælle; det er kun hendes aparte Væsen og Klædedragt og hele amazoneagtige Anstrøg, der sætte deres Penne i Bevægelse.

Ligesaa i Rom, hvor Dronning Christina ingenlunde stod paa nogen god Fod med de adelige Damer. Der var Øjne nok dér, som spejdede efter hendes Fejl, og der kom mange fremmede, som bleve der i længere Tid og fik Adgang til hendes Hof og derved kunde hjælpe med til, om der var noget særligt at bemærke og notere. Dette udelukkede imidlertid ikke Dronning Christina fra at være meget overbærende mod sine Hoffolk i Elskovseventyr og

andre Uregelmæssigheder, naar de aabent overfor hende stod Skrifte, tilstod deres Brøde og bad om hendes Tilgivelse.

Vi maa atter vende tilbage til og nærmere omtale Don Pimentellis Virksomhed. Hans Indflydelse paa Dronning Christina saa ligesom Dr. Bourdelots ud som en Forhekselse. Don Pimentelli gjorde Dronning Christina ked af hendes Land, Folk og Religion. Han viste hende som i en Apoteose, i et fantastiskt Perspektiv, den henrivende Tilværelse, som hun vilde kunne føre i Rom, berømt og fri, under en prægtig Himmel, omgivet af et Hof af Digtere, Kunstnere og Kardinaler: en Slags kvindelig Pave for Kunst og Videnskab, en katolsk Muse i Genfødelsens genopblomstrende Have. Hvad var egentlig hendes Rige, Sverrig, overfor det? — fattigt og koldt, formørket af en streng Religion, og der var hun lænket af kedelige Pligter imod det ideale Kejserdømme i Rom[1]).

Det var under Pimentellis Ophold i Sverrig, at Dronning Christina kom i Tanker om at stifte Amarantaordenen, og Pimentelli blev dens første Ridder. Anledningen til Ordenens Stiftelse var følgende. I Aaret 1653 sendte den engelske Kronprætendent, den senere Kong Carl d. 2den af England, Hosebaandsordenen til den svenske Prins Carl Gustav; men da Cromwell endnu havde Magten i England, vilde Dronning Christina, for ikke at støde ham for Hovedet, ikke tillade Carl Gustav at tage derimod, saameget mere som hun ikke gerne saa, at hendes Undersaatter fik Udmærkelser udenlands fra, idet hun ved forekommende Lejlighed plejede at sige: «Jeg kan ikke taale, at en fremmed Herre sætter sit Mærke paa mine Faar.»

Ved den engelske Hosebaandsordens Tilsendelse kom Dronning Christina i Tanker om selv at stifte en Orden, og da hun i et Hyrdespil nyligen havde givet Hyrdinden

---

[1]) Den af Italieneren Torquato Tasso i det episke Digt «det befriede Jerusalem» beskrevne Armidas Trylleqvist var vel ligesaa meget værd som et Polarriges blytunge Scepter! o.s.f.

Amarantas Rolle, saa fik Ordenen Navn af Amaranta-Ordenen. Den bestod af 15 Damer og 15 Herrer, som, idet de indtraadte i Ordenen, maatte aflægge Løfte om ikke at gifte sig. Dronning Christina præsiderede selv i Selskabet, og Sammenkomsterne fandt Sted paa et Slot, skjult imellem Bjergene ved Bredden af Mælaren. Ordenens Valsprog var blandt andet: semper idem d. v. s.: «altid den samme,» som passede saa lidt som vel muligt paa Stifterinden, der, som bekendt, var saa lunefuld og omskiftelig som nogen.

Don Pimentelli fik den nylig stiftede Amaranta-Orden besat med Diamanter og Rubiner til flere Tusinde Kroners Værdi.

Aaret efter, at Pimentelli var kommen til Sverrig, fik han af sin Konge Ordre til atter at vende tilbage til Spanien. «Det bliver min Død,» udbrød han, da han fik dette Budskab; imidlertid overlevede han dog Afskedsstunden, uagtet saavel han som Dronning Christina søgte at forhale Afskeden saa meget, som gørligt. Forinden hans Afrejse anstillede Dronning Christina Afskedsfester for ham, og Rigets store maatte gøre det samme for at staa sig vel med hende.

Dronning Christina lod Fregatten «Herkules» paa 70 Kanoner udruste for direkte at overføre Pimentelli fra Gøteborg til Spaniens Kyst, foruden at hun skænkede ham 20,000 Kroner i Rejsepenge. Under Folkehobens Forbandelser gik Pimentelli ombord paa Fregatten, der laa sejlklar i Gøteborg. Glæden var stor hos det svenske Folk ved at se den forhadte Spanier drage væk; men den varede kun kort, thi i Nordsøen blev Fregatten «Herkules» overfalden af en stærk Storm, som gjorde, at Skibet sprang læk, saaledes at Skibets Chef saa sig nødt til atter at søge Havn i Gøteborg, hvorfra han kort Tid forud var sejlet ud. Stor var Skuffelsen og Forbitrelsen, da Pimentelli saa hurtigt kom igen. Folk ansaa den hele Bortrejse for blot og bart Spilfægteri og Komediespil. Dronning Christina hilste derimod Pimentelli's Tilbage-

venden med ufordulgt Glæde, som ogsaa gav sig Udtryk i, at hun forærede denne spanske Yndling et firspændigt, kostbart Køretøj, for at han des lettere kunde komme omkring i den længere Tid, der nu hengik, inden Afrejsen fandt Sted, da den spanske Konge paa Pimentellis Ansøgning gav ham en længere Henstand. Pimentelli saa man nu som før altid i Dronning Christinas Selskab, hvad enten hun var i Byen eller tog ud paa Landet til Jakobsdal. Denne fortrolige Tilværelse, der forargede Verden saa meget, gjorde Dronning Christina, af den hende medfødte Trods, sit til ikke at formindske.

Omsider blev det dog Alvor med Pimentellis Afrejse, idet der kom bestemte Ordrer til ham derom fra den spanske Konge. Atter anstillede Dronning Christina Afskedsfester for ham, og som Slutning paa Legen forærede hun ham en kostbar Diamantring til en Værdi af 6000 Kroner.

Det var en stor Lettelse for det svenske Folk, samt for det svenske Skatkammer, da Pimentelli endelig var borte. Dygtige Regnemestre paastod, at Pimentelli havde kostet Sverrig mere, end om den spanske Konge havde sendt en fjendtlig Armé paa 50,000 Mand til at tære paa dets Marv i det samme Tidsrum.

Samtidigt med Franskmanden Bourdelot og Spanieren Pimentelli opholdt der sig en kun altfor god bekendt af os Danske ved Dronning Christinas Hof, nemlig Forræderen Corfitz Ulfeldt. Det var muligvis Dronning Christinas Mening, for godt Naboskabs Skyld, først at spørge Kong Frederik d. 3dje, hvorledes denne ønskede, at man skulde forholde sig overfor Corfitz Ulfeldt, naar han meldte sin Ankomst til Sverrig. Imidlertid afventede Dronning Christina ikke Frederik d. 3djes Svar, da hun jo nok kunde gætte sig til, hvorledes det vilde blive. Hun modtog Corfitz Ulfeldt med al Udmærkelse, som om han var en venskabelig Stats betroede Afsending, og lod ham

afhente i en af de kongelige Ekvipager[1]). Den danske Gesandt, Peder Juel — en Broder til Admiral Niels Juel — udmærkede sig ved sin bestemte Optræden i Anledning af den Beskyttelse, som Dronning Christina ydede Corfitz Ulfeldt, men det frugtede slet ikke noget. Corfitz Ulfeldt gjørde nemlig straks det bedste Indtryk paa Dronningen, idet han forstod ved sit smidige og slebne Væsen samt statelige Skikkelse at indtage hende for sig. Som en mandig og velvoksen Person blev Ulfeldt kort efter brugt i Dronningens Balletter og Hyrdespil og fremstillede Guden Jupiter, medens en polsk Adelsmand og Landsforræder, Radziejewsky, af samme Tønde som Ulfeldt, fremstillede Guden Bacchus, hvorimod Mars's Rolle var forbeholdt Pimentelli, saalænge hans Ophold i Sverrig varede.

En Dag i Aaret 1653 gjorde Dronning Christina et

---

[1]) Grev de la Gardie ledsagede Corfits Ulfeldt til Slottet og ind i Dronning Christinas Kabinet, hvor han i over to Timer talte med hende, og der staar i Hofmans historiske Efterretninger om danske Adelsmænd: «Da beklagede han sig med al den Hidsighed, som kan findes hos et Menneske, der er indtagen i sig og tror, at han sker Uret.» Eleonore Christine Ulfeldt fulgte sin Gemal til Sverrig, klædt som Mandsperson for bedre at skjule sit Inkognito. I sin første Audients hos Dronning Christina var hun fremdeles klædt som Herre. Dronning Christina tilbød og anviste hende Værelser paa Slottet for der at afvente sin forestaaende Nedkomst. Eleonore Christine Ulfeldt fødte der en Datter, som i Daaben blev kaldet Christina efter Dronningen, men dette Barn døde samme Aar. Eleonore Christine Ulfeldt maa have taget sig godt ud i Herreklæder, thi da hun nogen Tid efter fulgte sin Gemal til Tyskland og kom til Danzig, atter klædt som Herre, var der en Dame i det Logement, de der boede i, som fattede en heftig Kærlighed til Eleonore Christina, den smukke Person i Herredragt. Det var meget generende for Fru Eleonore Christine, der af Frygt for de danske Efterstræbelser ikke turde aabenbare sit Køn eller forandre Bopæl i samme By. Da et Par Danske angav Ulfeldt for Magistraten i Danzig, flygtede han og Gemalinde derfra til Stralsund, hvorfra de senere kunde drage over til Sverrig igen og der nyde Naadens Solskin for en Stund.

stort Bal, hvortil alle de fremmede Ministre vare indbudne. Forinden der blev gaaet til Bords, sagde Dronning Christina med høj Røst: «Mine Herrer! De maa sætte dem, som det behager dem, thi det vedkommer ej mig at bestemme Deres Rang.» Alligevel gav hun Pimentelli, Ulfeldt og Radziejewsky de øverste Pladser ved Bordet for at vise dem sin særlige Gunst.

Corfitz Ulfeldts krybende Adfærd overfor Dronning Christina faar bl. a. sit Udtryk, da hun en Søndag har savnet ham og derfor spørger ham, hvorfor han ikke har været i Kirke; han svarede nemlig: «Jeg kender foruden Eders Majestæt ingen anden Guddom, som kan redde mig af min Ulykke.»

Ulfeldts hele Forhold er jo forresten godt kendt af danske Læsere, saa det behøver ikke at omtales yderligere. Mindre bekendt er det maaske, at han i Modsætning til Dronning Christinas mange andre Yndlinge ikke spandt Silke under Opholdet ved hendes Hof, men istedetfor maatte betale hendes Venskab og Beskyttelse temmelig dyrt, idet han tabte en betydelig Del af sin Formue ved at forstrække hende med Laan, som han aldrig fik betalt tilbage igen.

Kunde Dronning Christina end ikke betale Ulfeldt Pengene tilbage, bevarede hun dog ham og hans Børn i venlig Erindring, thi da han døde, godt en halv Snes Aar senere, sørgede hun igennem Kongen af Spanien for, at hans Døtre fik en standsmæssig Opdragelse, og en af hans Sønner blev siden Kammerherre ved hendes lille Hof i Rom, hvornæst Paven senere hen gav ham et Kanonikat.

Medens Corfitz Ulfeldt opholdt sig ved Dronning Christinas Hof i Sverrig, var han i lang Tid meget syg. Dronningen besøgte ham gentagne Gange under hans Sygeleje og sendte endog sin egen Medikus at tilsé ham, men da det ikke blev bedre, skrev Ulfeldts Gemalinde, Eleonore Christine — som var med ham i Sverrig — efter deres tidligere Læge i Danmark, Dr. Otto Sperling,

der nu var bosiddende i Holland. Dr. Sperling kom snart, og efter 7 Ugers Forløb var Ulfeldt saa vel, at han atter kunde gøre Dronningen sin Opvartning samt være om hende og køre ud med hende paa hendes Udflugter. Da Ulfeldt var bleven rask, længtes Dr. Otto Sperling tilbage igen til Holland, men Ulfeldt vilde gerne først præsentere ham for Dronningen, saa Sperling kunde faa Lejlighed til at kysse Sømmen paa Hds. Majestæts Kjole.

Ved Audientsen holdt Dr. Sperling en kort Tale paa Latin til Dronning Christina, som hun ekspedit besvarede paa sirlig og flydende Italiensk, da hun vidste, at Sperling havde opholdt sig længere Tid i Italien. Da hun spurgte Dr. Sperling, hvorlænge han havde været i Italien, og han svarede 4½ Aar, sagde hun: «Da er det intet Under, at I taler saa godt Italiensk,» hvortil Dr. Sperling sagde: «Mere maa man forundre sig over, at Deres kongelige Majestæt, som aldrig har set Italien, alligevel taler Sproget saa perfekt, som om Deres Majestæt var født der.»

Dronningen syntes saa godt om Dr. Sperling, at hun lovede ved den første givne Lejlighed at tage ham til Medikus. Det blev dog kun til Dels ved gyldne Løfter, hvorfor Sperling rejste tilbage; ikke 10 Aar efter blev han lokket over paa dansk Territorium og indespærret i Blaataarn i København, hvor Eleonore Christine Ulfeldt allerede da var kommen Aaret forud. Dr. Sperling sad der i 17 Aar indtil sin Død, medens Eleonore Christine Ulfeldt dog levede saa længe, at hun efter 22 Aars Indespærring ved Enkedronning Sofie Amalies Død slap ud og levede derefter nogle Aar i Frihed paa Maribo Kloster, hvor hun døde, 77 Aar gammel, 1698.

Iblandt det meget besynderlige ved Dronning Christina er der dog intet, der er saa besynderligt, som at denne den trosstærke Gustav Adolfs Datter gik over til

Katolikernes Tro. Det var ikke efter sine Forældre, at Christina havde arvet sin senere saa ringe Sans for Gudsfrygt, ejheller blev hun forsømt under Formynderregeringen med Hensyn til Religionsundervisning, men eftersom hun kom længere ud over Barnealderen, da hendes kolde Forstand og kritiske Sans udvikledes, blev det mindre og mindre bevendt med hendes Tro. Dronning Christinas Forskning over Religionen, forbunden med hendes Ligegyldighed mod de forskellige Afskygninger af kristne Trosbekendelser gjorde hende snart kølig i Udøvelsen af Gudstjenesten, især da hendes vedholdende Beskæftigelse med Filosofien, især Oldtidens, indviklede hende mere og mere i en Labyrint af Tvivl og modstridende Meninger.

Til at tilintetgøre den ringe Rest, der maatte være tilbage af Tro paa den aabenbarede Religion, hjalp troligen de indvandrende lærde og Lykkejægere, som Bourdelot, Descartes, Saumaise og Vossius m. fl. Dronning Christina trak sig fra den Tid, de kom, mere og mere tilbage fra den offentlige Gudsdyrkelse, forsømte i samme Grad sine Regeringspligter og levede blot for at adsprede og more sig.

Vi have læst om, hvorledes Bourdelot drev paa at arrangere alskens Adspredelser for at underholde Dronningen og afholde hende fra at opfylde de hende paahvilende Regeringspligter, hvilke hun da ejheller selv mere agtede at give sig af med. Dronning Christina var ogsaa omsider bleven ked af det tomme Liv, hun førte, og lyttede derfor gerne til de herlige Beskrivelser af Sydens Lande, som Pimentelli udmalede for hende, til samme Tid som han fortalte hende, hvilket fyldigt og hæderkronet Liv hun kunde føre dernede; derved modnedes Tanken hos hende om at gøre det, som hun selv troede var et heroisk Skridt, nemlig at nedlægge Kronen.

Da Dronning Christina var ked af Sverrig og pønsede paa at komme bort derfra og rejse i de sydligere, solvarme Lande, saa var det mest formaalstjenligt for hende at antage den katolske Trosbekendelse, da ingen

anden Bekendelse var hende just særlig magtpaaliggende. Naar hun derfor antog den katolske Tro, var det vel mere en Formsag end en Hjertesag, idet hendes Tro aldrig gav sig videre stærke Udtryk hverken i Ord eller Gerning, hvad vi ville faa at se ved at følge hende i de nye Forhold senere hen. Saa meget er vist, at Modtagelsen i de katolske Lande vilde blive ganske anderledes opsigtvækkende og glimrende, naar hun, den saa højt lovpriste Dronning, kom som Katolik; navnlig gjaldt dette i Italien, i Pavens Stater og især i den evige Stad Rom.

Paven, som ved sin hierarkiske Overvægt tidligere havde været alle Regenter overordnet, var den eneste Regent, som Dronning Christina ikke ansaa sig aldeles sideordnet med, saa i Rom eller i hans Stater kunde hun nok finde sig i at bo til Huse. Kom nu dertil, at Pavens Stilling gjorde, at han maatte kaste Vrag paa Ægteskabet, ligesom Christina havde gjort, saa var der et Foreningspunkt mere imellem dem, naar hun opslog sit Paulun i Rom.

Rygtet om den svenske Dronnings store Gæstfrihed og Gavmildhed imod indvandrede lærde og Yndlinge i Forbindelse med hendes Tolerance overfor andre Trosbekendelser end den i Sverrig herskende lutherske gjorde, at nogle katolske Patere i hendes sidste Regeringsaar, da de hørte derom, kom til Stockholm og søgte at nærme sig den lærde, den vennesæle Dronning; thi hvilken Fangst, om det kunne lykkes dem at drage den højt besungne Dronning over til Katolicismen!

Den første katolske Pater, vi træffe paa hos Dronning Christina, er Jesuiten Macedo, en sleben, lærd og beleven Mand; han var godt bevandret i Latin og havde forfattet et Digt til Dronningen i dette Sprog, som gjorde, at hun straks syntes godt om ham. Bemeldte Macedo var Skriftefader hos den portugisiske Gesandt Pereira i Stockholm; da denne imidlertid kun kunde tale Portugisisk, var Macedo Tolk for Gesandten og Dronningen.

Da Portugiseren Pereira ikke forstod Latin, kunde

Dronningen og den katolske Pater Macedo udmærket godt tale sammen, uden at Gesandten forstod deres Samtale. Vistnok vare deres lange Samtaler ham en Del paafaldende, men Pater Macedo undskyldte sig med, at Dronningen blandede saa mange literære Spørgsmaal ind i Debatten. Dronning Christina tilsagde nu Pater Macedo i al Hemmelighed at møde paa Slottet, for at hun nærmere kunde tale med ham, og hun skjulte disse Samtaler saa længe og saa godt som muligt. Under disse Møder fik Pater Macedo Lejlighed til at anvende al sin Overtalelseskunst for at overbevise hende om Katolicismens Fortræffelighed. Enden derpaa blev, at Dronning Christina besluttede sig til at gaa over til denne Tro, dog i al Hemmelighed, og hun vilde først forhandle skriftligt med Paven derom. Dronning Christina vilde derfor sende Pater Macedo afsted med et Brev til Rom i den Anledning, men da den portugisiske Gesandt Pereira ikke vilde give ham Orlov, saa rejste han hemmelig bort, idet Dronningen medgav ham et egenhændigt Pas samt rigelige Rejsepenge. Saasnart den portugisiske Gesandt mærkede, at Pater Macedo var rømt væk uden Orlov, klagede han til Dronning Christina, som anstillede sig meget forbavset ved at høre denne Nyhed og lod søge efter den borteblevne Pater, men, som man nok kan tænke sig, uden Resultat. Pater Macedo kom velbeholden til Rom med Christinas Brev til Kardinal Chigi, den senere Pave Alexander d. 7de, som dernæst vekslede Breve med Dronning Christina. Næsten samtidigt hermed sendte den spanske Gesandt i København, Grev Rebolledo, sin Skriftefader, Jesuiten Francken, til Stockholm for ogsaa at søge at indvirke paa Dronning Christina med Hensyn til hendes Overgang til Katolicismen. Det lykkedes ogsaa for denne Jesuit at faa hemmelige Møder og Samtaler med hende, som modtog ham meget venligt.

Endnu skjulte Dronning Christina alle disse Underhandlinger paa det omhyggeligste, for at de ikke skulde blive kendte af uvedkommende. Hvor der gaves Lejlighed

dertil, udtalte Dronning Christina sig tvært imod sin egen Anskuelse paa det Tidspunkt for at skjule Sagens rette Sammenhæng og holde sine Omgivelser i Uvidenhed. Da til Eksempel en fransk Ærkebiskop, med hvem hun stod i Brevveksling om lærde Sager, udtalte Ønsket, at Dronning Christina maatte omvendes til den katolske Trosbekendelse, svarede hun ham: «Eders Ønske kan ikke gaa i Opfyldelse. Jeg er fuldkommen overbevist om Sandheden af min Tro, og det var derfor mig, der maatte ønske Eder denne Anskuelse og Indsigt foruden de mange andre udmærkede Kundskaber, I forud er i Besiddelse af. Uligheden i Bekendelserne skal dog ingenlunde forstyrre vort Venskab o. s. v.»

Da Dronning Christina noget senere fik Underretning om, at hendes Slægtning, Landgreve Frederik af Hessen-Eschwege havde til Hensigt at gaa over til Katolicismen, skrev hun følgende Linier til ham: «Rygtet om Eders paatænkte Trosforandring har hos Eders Slægt givet Anledning til ufordelagtigt Omdømme. Det tilkommer ikke mig at afgøre de forskellige Bekendelsers ulige Værd, jeg overlader til de lærde i uophørlig Strid derom at sønderslide hinanden, jeg vil tage Sagen alene fra Ærens Side. Kan I være uvidende om deres Lod, som gaa over fra den ene Tro til den anden — den Lod nemlig at hades af dem, de forlade, og foragtes af dem, de gaa over til, samt dernæst tabe det Udseende af Standhaftighed, som en fyrstelig Person ikke kan taale at miste? Jeg beder Eder derfor om at afstaa fra en Handling, som ej kan gøres om igen, og som for Eders hele Levetid vil medføre uophørligt Samvittighedsnag» o. s. v.

Saaledes skrev Dronning Christina til sin Slægtning i Marts 1652, og en Maaned efter besluttede hun sig definitivt til selv at antage den katolske Tro. Fra Rom var der nemlig som Svar paa det Brev, Macedo overbragte, sendt to Jesuiter, Malines og Cassati, som skulde anvende hele deres Omvendelseskunst paa hende.

I Februar 1652 kom de til Stockholm og udgav sig

der for at være almindelige rejsende. Som saadanne fik de ved vedkommende Ministers Anbefaling flere Gange Adgang til Hoffet; men det varede noget, før Dronningen kom efter, at det var de fra Paven ventede Herrer. Da den Ting var bleven Dronning Christina klar og de med al Forsigtighed havde givet sig tilkende, foranstaltede hun hemmelige Sammenkomster, og den religiøse katolske Procedure pro et contra tog sin Begyndelse og fortsattes i flere hemmelige Møder, som fik deres Afslutning, da den ene af Jesuiterne, Cassati, i Maj rejste tilbage til Rom.

Efter megen Tvivlraadighed fra Dronning Christinas Side, idet hun sagde, at hun aldrig kunde blive en ret Katolik, ja endog en Dag betydede Paterne, at de helst maatte rejse tilbage til Rom igen uden hendes Tilsagn, slog hun dog nogle Dage efter fuldstændigt om, saa Cassati kunde sendes til Rom for at give Paven nærmere Underretning om den fattede Beslutning samt forhandle om Afsværgelsen af den gamle og Antagelsen af den nye Tro senere hen, ligesom for at gøre Aftale om at vælge Italien til hendes blivende Opholdssted, naar Sverrig forlodes.

Dronning Christina, som var en Mester i Forstillelse, forstod godt at skjule sin Overgang for Folket i Almindelighed, idet hun fremdeles blev ved at overvære den lutherske Gudstjeneste og nyde Nadverens Sakramente efter den lutherske Læres Forskrift. I selve Sverrig skjulte hun saaledes det rette Forhold, men i Udlandet vidste især Katolikerne snart god Besked derom. De jublede og talte om hendes dybe Følelse for den nys antagne Tro; men Glæden varede ikke længe, som vi senere ville faa at se, efterat Dronning Christina havde forladt Sverrig, thi baade Katolikerne og andre mærkede af hendes hele Opførsel og uforbeholdne Ytringer, hvor lidt hun værdsatte saavel den nye som den gamle Bekendelse. Man søgte imidlertid paa begge Sider at holde gode Miner til slet Spil for ikke at udsætte sig for Spot og Dadel. Mærkeligt var det, at de Patere, der havde Del i Dron-

ning Christinas Omvendelse, slet ikke senere af Paven nød en tilsvarende Belønning derfor, som man da ellers skulde have troet, naar den protestantiske Konge Gustav Adolfs Datter, som var en af Europas aandrigste og lærdeste Fyrstinder, gik over til Katolicismen, efterat de ovennævnte Overtalere havde anvendt deres Møje paa hendes Omvendelse. Protestanterne paastod derimod, at Dronning Christina overhovedet ikke havde nogen Religion og blot udvortes havde antaget Katolicismen af visse praktiske Hensyn.

Dronning Christina nærede et levende Ønske om at komme til de sydlige Landes mildere Himmelstrøg, hvor der var en yppigere Natur, finere Omgang og herligere Kunstnydelser, ligesom hun der med sine usædvanlige, store Aandsevner kunde straale i større Forhold. En vittig Franskmand anvendte paa Dronning Christina et Indfald, en rejsende Italiener kom med ved Omtalen af det strengt reformerte Præsteskab. Italieneren sagde: «Deres Trosbekendelse (den reformerte) er ikke daarlig, men min (den katolske) er mere bekvem for den, der vil rejse omkring i Verden.» Denne Forklaringsgrund kunde jo her ogsaa have megen Sandsynlighed for sig for Dronning Christinas Vedkommende.

Da der i den senere Tid færdedes flere Katoliker end før i Stockholm, varede det ikke længe, før der iblandt Folk mumledes om Dronning Christinas mulige Hensigt at ville gaa over til Katolicismen. Utilfredsheden hos den lavere Befolkning gav sig Udtryk derved, at katolske Herrer og Betjente paa aaben Gade i Stockholm bleve insulterede med Skældsord og Stenkast.

Det var ligesaa vel Rigets store som det menige Folk, der forargedes over det ufornuftige, støjende og ødsle Liv, som førtes ved det svenske Hof. En rundhaandet Ødslen af Statens Midler paa Dronning Christinas fremmede Yndlinge forarmede Statskassen saaledes, at, uagtet Landet havde Fred, forøgedes dog Statsgælden betydeligt. Hoffolkene og Armeen, Landets egne Børn, fik ikke deres

Lønning i rette Tid, da der ikke altid var de fornødne Penge i Statskassen.

For at fortsætte det tilvante Liv laante Dronning Christina baade her og der, men betalte ikke altid tilbage eller i rette Tid, saa at Udlaanerne stundom kom i Pengeforlegenhed; særlig var dette Tilfældet, naar de kunde taale Tabet, thi flere af de mere velhavende Kreditorer fik ikke altid den hele udlagte Sum tilbage. Ligeledes solgte Dronningen af Statens Strøgods, hvad hun kunde sælge, og i presserende Tilfælde satte hun sit Sølvservice ud.

I Slutningen af Dronning Christinas Regeringstid udkom der et Smædeskrift, forfattet af et Par Svenske ved Navn Messenius, som paatalte alle de Misbrug, der gik i Svang, og Tronfølgeren Carl Gustav opfordredes deri til at bemægtige sig Regeringen. I Smædeskriftet betegnes Dronning Christina som en Tosse, en Taabe, som kun forstaar sig paa Morskab og Fornøjelser, hvilket derfor vilde have Rigets Undergang til Følge.

De, som havde skrevet Smædeskriftet, bleve opdagede, de skyldige, Fader og Søn, bleve henrettede; dog ulmede Utilfredsheden i Folket fremdeles, da Dronning Christina ikke forandrede sit Levesæt. Da der begyndte at vise sig offentlig Misfornøjelse med Dronning Christina paa flere Maader, tog hun det meget fornærmeligt op, klagede lydt over det svenske Folks Utaknemmelighed og truede med straks at nedlægge Kronen.

Rigsraadet veg tilbage for, at hun skulde gjøre et saa usædvanligt Skridt, da det var bange for, at hun senere skulde fortryde det; det fraraadede hende derfor at abdicere. Rigsraaderne maatte nu bekvemme sig til at holde Lovtaler for den fortørnede Dronning og smigre hende for at formaa hende til fremdeles at bære Kronen; ligeledes maatte de love at betale hendes Gæld, og derved blev saa Freden undertegnet for denne Gang. Sagen var imidlertid opsat, men ikke opgiven fra Dronning Christinas Side, thi Tanken hos hende, at hun snart maatte kunne forlade det af hende ringeagtede Sverrig samt dernæst tumle sig frit

i Sydens varme Lande, i et Liv, der skulde vies til Kunst og Videnskab, vejede mere hos hende end alle de Betænkeligheder, man opstillede overfor hende imod hendes Tronfrasigelse.

Det var først 2 Aar efter, at Dronning Christina gjorde Alvor af at foretage sig nogle afgørende Skridt henimod Tronnedlæggelsen; det er muligt, at Planen blev lagt ved Hjælp af Don Pimentelli, der, som vi have hørt, var kommen tilbage til Sverrig igen efter sin afbrudte Rejse til Spanien med Fregatten «Herkules». Da Dronning Christina nødigt vilde rejse tomhændet ud af Sverrig, men helst have saa mange Ejendele med som muligt, og da hun dog ikke helt aabenlyst turde føre Stockholms Slots Indhold af Møbler, Malerier og Kostbarheder ud af Landet, saa udspredte hun det Rygte, at hun vilde tilbringe Vinteren i Gøteborg, og som Grund dertil angav hun, at Pesten havde begyndt at vise sig i Stockholm. Uagtet der endnu ingen Fare var paa Færde i den Retning, lod hun dog sine Sager indpakke og fra Stockholms Slot sende til Gøteborg. Der afsendtes 100 store Pakkasser, indeholdende Møbler, Bøger, Malerier, Billedhuggerarbejder, Guld- og Sølvservice, samt alle Slags Kostbarheder, som i Aarrækker vare samlede — det hele vurderet til flere Mill. Livres.

De mere klartsynede Svenske tvivlede ikke om, at det var Dronning Christinas hemmelige Plan at føre alle disse Rariteter ud af Riget; og ganske rigtigt, istedetfor at pakke Kasserne ud i Gøteborg bleve de derfra afskibede til Flandern, hvorhen hun agtede selv senere at drage. Da Kasserne vare vel besørgede, forlod Dronning Christina med hele sit Følge Stockholms Slot, som nu var plyndret for sine Prydelser; hun drog dog ikke til Gøteborg, som hun havde bebudet, men derimod til Upsala. Efterat saaledes en saa betydelig Del af Kronens Løsøre var bragt til Side, gjorde Dronning Christina ikke længere nogen

Hemmelighed af sin bestemte Vilje at ville nedlægge Kronen.

Der blev naturligvis strittet imod fra Rigsraadernes Side, idet de gjorde gældende, at Dronning Christina endnu var ung og af et omskifteligt Sind, saa hun muligen senere kunde fortryde det; men al deres Tale var ørkesløs, og forgæves sagde den gamle Minister Axel Oxenstjerna: «Skal det altsaa saa være, saa bør det ske jo før jo heller.»

Det var den gamle Tjener en svær Tanke, at alt, hvad han havde ofret af Tid og Møje paa den kære afdøde Kong Gustav Adolfs Datter, var spildt, og at et nyt Fyrstehus herefter skulde nyde godt deraf, medens Christina, det fordum saa elskede og haabefulde Barn, muligvis skulde henleve sine Dage fjernt fra Sverrig og maaske blive Genstand for Spot og Dadel.

Nu var der imidlertid ikke andet at gøre end lade hende have sin frie Vilje og se at foretage de deraf følgende Skridt for helt at befri den regeringstrætte Dronning for de snærende Baand. Tronfrasigelsen nærmede sig derfor mere og mere. D. 21de Maj 1654 var Rigsdagen bleven indkaldt, og Dronning Christina vilde være til Stede for at meddele de forsamlede Stænder sin urokkelige Beslutning om at træde ned fra Tronen. Dronning Christina bad den gamle Minister Oxenstjerna at indlede Mødet og forberede Forsamlingen paa Hensigten med Rigsdagens Sammenkaldelse; men Oxenstjerna vægrede sig ved at tage Ordet, idet han sagde: «Jeg har helligt lovet Dronningens Hr. Fader at bibeholde Sverrigs Riges Krone paa hans Datters Hoved. Denne Ed vilde jeg nu bryde, om jeg paa nogen Maade laante Haand eller Røst til en Foranstaltning som den herværende, der tilsigter lige det modsatte.» — Der opstod derfor en kort Pause, i hvilken Dronning Christina samlede sine Tanker, og dernæst fremsatte hun i et klart Foredrag sin urokkelige Beslutning om nu at nedlægge Kronen, hvilket hun alt tidligere havde haft i Sinde, men ved Modforestillinger var bragt bort fra.

Efterat Dronning Christina havde endt sin Tale, traadte de forskellige Stænders Repræsentanter frem og sagde hende en Del mindre velmente, om end tilsyneladende smigrende Talemaader. Den Tale, der var den mest velmente og hjerteligste, holdtes af Bøndernes Repræsentant, der i sin Vadmelskjortel gik hen til Dronningen og sagde: «Ak min Gud! Hvad tænker Eders Majestæt paa ved at have til Hensigt at forlade vort Rige og os, som dog elske Eder saa højt? Hvor kan Eders Majestæt vinde noget bedre end det, De har. Et saadant Rige kan ikke lettelig faas igen. Visselig kommer Eders Majestæt til at angre dette. Ligesaa sørge vi, thi vor Velfærd sættes derved paa Spil. Prinsen er jo en hæderlig Herre, som vi gerne ville lyde, naar hans Tid kommer, men saalænge I lever, ville vi beholde Eder her. Derfor, naadigste Dronning, vær herefter som hidtil vor Forhest! Vi skulle, saa godt vi formaa, hjælpe Eder at trække Læsset.»

Derpaa nærmede Bonden sig til Dronningen, greb hendes Haand og rystede den hjerteligt og kyssede den to, tre Gange, vendte derpaa hastigt omkring og gik tilbage til sin Plads, idet han aftørrede et Par Taarer, der sneg sig frem i hans Øjne. Kort efter hævedes Mødet for den Dag. I de paafølgende Dage førtes der lange Underhandlinger om, hvor meget Sverrig skulde udrede om Aaret til Dronning Christinas Underhold, hvad enten hun blev i Riget eller drog ud deraf. Dronning Christina bestræbte sig for at faa saa stort et Aarsunderhold som muligt. Tilsidst enedes alle Parter om, at hun skulde have Indtægten af Øerne Gulland, Øland og Øsel m. m., foruden Staden Norrköping i Sverrig samt Strøgods, og Byen Wolgast i Pommern. Dronning Christina fik omtrent fuld Suverænitet over disse Landsdele og skulde kun staa Gud til Ansvar for sin Handlemaade. Indbyggerne skulde aflægge Ed til Dronning Christina, dog dømmes efter svensk Ret; derimod skulde Fejl begaaede af hendes Hoffolk paadømmes og straffes af hendes private og personlige Dom. Ogsaa skulde Landsdelene forblive ved

den lutherske Lære og falde tilbage til Sverrig efter hendes Død. Endvidere skulde Sverrig betale al den Gæld, Dronning Christina havde, fra den Dag hun steg ned fra Tronen.

Indtægten af ovennævnte Landsdele formentes at kunne blive godt en halv Million Kroner om Aaret.

Oprindelig var det ogsaa paatænkt at paalægge Dronning Christina den Forpligtelse at blive boende i Sverrig, for at Pengene kunde fortæres der, men da den tilkommende Konge, Carl Gustav, mente, at det ikke var saa heldigt, naar der var to Suveræner i Landet, saa blev dette Forlangende frafaldet, skønt Forslaget var blevet støttet af den gamle Minister Oxenstjerna.

Der var et andet Punkt, som var mere brændende, nemlig Dronning Christinas Trosbekendelse, idet de svenske Præster, opskræmmede af Rygterne om hendes Velvilje for Katolicismen, vilde have vedføjet, at Betingelsen for, at Dronning Christina kunde nyde det aarlige Aarsunderhold fra Sverrig, skulde lyde: «Saafremt Dronning Christina forbliver i den lutherske Tro.» Dronning Christina, som selv var til Stede, da dette Forslag fremkom, bad Præsteskabet at afstaa derfra; «thi», sagde hun, «det vilde se ud, som om der var Anledning til at betvivle min Hengivenhed for den lutherske Lære, i hvilken jeg er født og opdragen, og hvori jeg agter at forblive, endogsaa uden en saadan Forpligtelse.» Præsterne lod sig overtale, og Forslaget faldt.

Alt var nu saaledes i Orden, saa Dronning Christina herefter kunde blive fri for Kronens Byrde, dernæst forlade det ringeagtede Fædreland og senere tumle sig frit i Sydens lifligere Lande, hvortil hendes Hu stod.

Da alle Forberedelser vare tilende, blev d. 6te Juni 1654 ansat til at være den saa længe imødesete Tronfrasigelsesdag. Klokken 7 om Morgenen indfandt Prins Carl

Gustav sig tilligemed Rigsraaderne i Dronning Christinas Gemakker, forinden de begav sig ned i Tronsalen, hvor Stændernes Repræsentanter vare forsamlede. Dronning Christina var iført en hvid, glat Silkekjole, hvorover hun bar Kroningskappen af blaa Silke, foret med Hermelin og oversaaet med det svenske Vaabenskjolds gyldne Kroner. For sidste Gang bar hun Tegnene paa den kongelige Værdighed, Sceptret i højre Haand og Rigsæblet i venstre, hvilke overraktes hende af de højeste og ældste Rigsraader. Sidst traadte Rigsdrosten P. Brahe frem og fæstede Kronen paa Dronning Christinas Hoved, idet han sagde til hende: «Det er 2den Gang, jeg gør dette, men jeg laaner ikke min Haand til at tage den af igen nede i Tronsalen, da jeg vil vise enhver, at jeg ikke har Lod eller Del i Eders Majestæts Forehavende.»

Da Klokken var lidt over 2, begav Dronning Christina med Følge sig til Tronsalen, hvor der allerede var en stor Forsamling til Stede. Paa en Forhøjning med 3 Trin stod den Tronstol af Sølv, som den nu i Unaade faldne Grev Magnus de la Gardie havde foræret Dronning Christina, medens han endnu for faa Aar siden stod i hendes højeste Gunst. Over Tronstolen var anbragt en rigt broderet Baldakin med Dronning Christinas Navnetræk. Saavel Stol som Tronhimmel eksistere den Dag idag paa Musæet i Stockholm.

Da Afsigelsesceremonien begyndte, indtog Dronning Christina sin Plads paa Tronstolen. Hendes Frasigelsesakt blev oplæst, ifølge hvilken hendes Undersaatter bleve løste fra deres Ed til hende paa visse opregnede Vilkaar o. s. v. Den vordende Konge, Carl Gustav, afleverede derpaa i dybeste Underdanighed sin skriftlige Forsikring om samvittighedsfuld Opfyldelse af Sverrigs og sine egne fremtidige Forpligtelser imod Dronning Christina med Hensyn til Fremsendelsen i rette Tid af de stipulerede Aarpenge.

Derpaa vinkede Dronning Christina de fem højeste Embedsmænd frem for at aftage hende Insignierne paa hendes kongelige Værdighed, som nu herefter skulde pryde

en anden. Da den gamle Rigsdrost P. Brahe, uagtet Dronningen vinkede flere Gange, ikke vilde komme og tage Kronen af hendes Hoved, tog hun den selv af, og først nu fremtraadte den gamle, tro Tjener og tog Kronen af hendes Haand og satte den ved Siden af de øvrige Insignier paa Regaliebordet. Dernæst traadte to Kammerherrer frem og afførte hende den med Hermelin forede Kroningskappe.

Derpaa traadte Dronning Christina fra Tronstolen ned paa Forhøjningens sidste Trin, hvor hun, iklædt sin tarvelige Silkekjole, kun med en Vifte i Haanden, under dyb Tavshed fra Forsamlingens Side holdt en Afskedstale med en høj, klar og tydelig Stemme, om end Stemmen af og til var meget bevæget og noget taarekvalt i denne højtidelige Stund. Tilhørerne vare meget bevægede, og Taarerne stod i alles Øjne. Talen gjorde et saa godt Indtryk, at alt, hvad Dronning Christina havde fejlet og forbrudt, og hvad man kunde lægge hende til Last, nu var glemt i Afskedsstunden; alle indrømmede gerne den gode Styrelse og den gode Vilje, hvoraf hun i sin Tale roste sig. Da denne Tale til den hele Forsamling var tilende, steg hun ned fra Forhøjningens sidste Trin, og idet hun talte til Prins Carl Gustav, formanede hun ham til at være en god Monark samt være et Værn for hendes Moder, Enkedronning Maria Eleonora, og dem af hendes Venner og Tjenere, som herefter vilde tjene den nye Hersker. Derpaa førte Dronning Christina Prins Carl Gustav op til Tronstolen og pegede paa Kroningskaaben og Regalierne, idet hun bød ham at tage dem i Besiddelse. Prins Carl Gustav bad hende endnu en Gang om at opgive at nedlægge Kronen; men da hun naturligvis ogsaa nægtede det nu paa dette Tidspunkt, takkede han hende for al hendes Godhed og tilsvor hende evig Taknemmelighed o. s. v.

Efter endt Højtidelighed vendte Christina tilbage til sine Gemakker, hvor den hele Forsamling stedtes til Haandkys hos hende som sidste Slutning paa deres undersaatlige Forhold til den snart bortdragende Dronning.

Endelig havde denne mærkværdige Kvinde da nu naaet at faa sin Vilje sat igennem, at blive fri for Kronen og dennes Byrder og Bekymringer. I Øjeblikket var hun derfor meget glad og lod flere Skuemønter slaa for at forherlige dette i hendes Øjne storartede Skridt. Lidet anede hun dengang, at hun nogle Aar senere gentagne Gange, skønt forgæves, paany skulde forsøge paa atter at faa en Krone paa sit Hoved. Ret beset var Dronning Christinas Selvopofrelse og Forsagelse ved at nedlægge Kronen ikke saa stor, som hun selv og mange mente; thi til samme Tid hun beholdt det kongelige Navn og Værdighed samt den dermed forbundne meget store Apanage og øvrige Herligheder, havde hun vundet den mest ubundne Frihed til at bevæge sig uhindret overalt og herefter at kunne leve for kun alene at tænke paa sig selv.

Da Dronning Christina nedsteg fra den svenske Trone, havde Gustav Vasas Æt beklædt den i 131 Aar fra 1523 —1654.

Om Eftermiddagen, samme Dag som Dronning Christina havde nedlagt Kronen om Formiddagen, blev Prins Carl Gustav kronet til Konge i Domkirken i Upsala. Dronning Christina vilde ikke være Øjenvidne dertil, men foretog, medens det stod paa, en Køretur i Byens Omegn.

Den nye Konge vedblev at bevise den nedstegne Dronning den samme udsøgte Høflighed og Ærbødighed som før Kroningen. Han gik altid paa venstre Side af hende, rakte hende Servietten ved Taflet, holdt Stigbøjlen for hende, naar hun steg til Hest, og kaldte hende sin «Fru Moder.»

Skønt der vistes Dronning Christina ligesaa meget Hensyn som før, brændte dog Jorden under hendes Fødder, og hun vilde hurtigst muligt bort. I Sverrig fandt hun ikke mere Ro, men dreven af en heftig Længsel og Utaalmodighed vilde hun se snarest at komme bort til det skønne Syden, hvor hun ventede en sorgfri og nydelsesrig Tilværelse.

Dronning Christina paaskyndede derfor Afrejsen fra

Upsala saa meget som muligt. Rigsdrosten Brahe ytrede Forundring over denne hendes Ilfærdighed, hvortil hun svarede: «Hvorledes kan De tro, at jeg, som forud har været alene raadende, kan blive her, hvor jeg vil faa at se min fordums Magt i en andens Haand?»

Da det var Dronning Christinas faste Beslutning, saa snart ske kunde, at rejse bort, forærede Kong Carl Gustav hende en kostbar Naal, besat med ægte Perler, til en Værdi af 38,000 Ecus, dernæst en Anvisning paa 50,000 Ecus til Rejsepenge.

Dagen efter Nedtrædelsen fra Tronen, Kl. 11 om Aftenen, forlod Dronning Christina Upsala, omendskønt det øsregnede. Uagtet det var sen Aften, paraderede Soldaterne, Kanonskud løsnedes, og Dronning Christina blev fulgt paa Vej af den nye Konge, Raadet og Ridderskabet. Først næste Dag vendte Kongen tilbage til Upsala, medens Dronning Christina rejste videre til Stockholm, hvor hun vilde tilbringe Søndagen.

Da Kong Carl Gustav ofte forgæves havde anholdt Dronning Christina om hendes Haand, vilde han nu, da han var bleven Konge — om end vel mest for et Syns Skyld — gentage Forsøget for at vise hende, at det var ikke Kronen, men Personen, han vilde have. Kong Carl Gustav lod derfor en af sine højtbetroede Hofmænd sondere Stemningen hos Dronning Christina i saa Henseende; hendes Svar var: «Havde jeg villet gifte mig, saa havde det været mere tidssvarende for mig som Dronning at tage mig en Gemal end nu efter Nedlæggelsen af min Krone at lade mig tage til Gemalinde.»

Med Hensyn til sin Rejse var Dronning Christina imidlertid i sit Indre noget urolig over og bange for, at de samlede Stænder skulde lægge hende Hindringer i Vejen for at rejse ud af Riget og der fortære sine Indkomster, især ifald det rygtedes, at hun hemmeligt

tænkte paa ved første givne Lejlighed at gaa over til Katolicismen.

Det gjaldt derfor om foreløbigt at undertrykke al Mistanke og gøre Befolkningen saa tryg i den Retning som muligt. I den Hensigt overværede Dronning Christina den lutherske Gudstjeneste i Storkirken i Stockholm, ligesom hun ogsaa der nød Alterens Sakramente. — Fremdeles lejede hun en større privat Bolig i Stockholm, hvor hun vilde bo, som hun sagde, naar hun kom tilbage til Stockholm fra Badet Spaa i Provinsen Lüttich i Belgien, hvorhen hun foregav at ville rejse for sin Sundheds Skyld.

I Sammenhæng hermed havde hun tidligere paa Statens Regning ladet udruste og samle i Kalmar 12 svenske Orlogsskibe, som skulde føre hende og Følge over Østersøen til Wismar i Pommern.

Da den nyskronede Konge, Carl Gustav, var vendt tilbage fra Upsala til Stockholm, gjorde han pligtskyldigst Dronning Christina sin Opvartning der; samtidigt udtalte han sin milde Bebrejdelse og venskabelige Beklagelse over, at hun havde lejet en privat Bolig i Stockholm, idet han bad hende at benytte den svenske Kongeborg som hidtil, hvortil hun svarede, «at efter sin Tilbagekomst fra Badet vilde hun med Tak tage derimod» o.s.v.

Efter nogle faa Dages Ophold i Stockholm brød Dronning Christina op derfra. Kongen fulgte hende et Stykke udenfor Byen og vendte da selv om, medens han lod nogle Rigsraader følge hende videre. Hun begav sig til Nyköping Slot for der at sige Moderen, Enkedronning Maria Eleonora, et kort Farvel. Dronning Christina havde bedt Kong Carl Gustav om at møde hende paa Nyköping Slot; her tog hun Afsked med Moderen, idet hun sagde til hende: «Jeg berøver Eder en Datter, men giver Eder en Søn (Carl Gustav) i Stedet.» Christinas Afsked var meget kølig, medens Moderen var ude af sig selv af Sorg og ikke kunde sove om Natten. Endnu inden sin Bortrejse Kl. 5 næste Morgen trøstede Christina sin Moder, — de saas

aldrig mere. Fra Nyköping fortsattes Rejsen i Retning af Kalmar og den der ventende Flaade, og det saa hurtigt, som Rejseselskabet kunde komme Vejen over; saaledes gik det i de første Par Dage, men saa betænkte Dronning Christina sig, idet hun gav et Ildebefindende Skyld i den forandrede Rejseplan; hun skrev nemlig til Kong Carl Gustav, «at hun havde af Upasselighed været nødt til at holde sig i Ro nogle Dage og i Anledning af dette Sygdomstilfælde, tilligemed Frygten for Sørejsens Upaalidelighed, ikke turdet benytte den ventende Flaade, men havde til Hensigt at tage Vejen over Sundet og Danmark.»

Svenskerne harmede sig højligen over den spildte Udgift paa Flaadens Udrustning i Kalmar, ligesom over Dronning Christinas Upaalidelighed, saa meget desto mere, som det snart spurgtes, at der alt i nogen Tid forud var bestilt Postheste og Vogne i Helsingør, samt Forspænd hele Danmark igennem til Hamburg, saa det stod klart for enhver, at det aldrig havde været hendes virkelige Hensigt at benytte den tilsagte Flaade i Kalmar til Overfarten, men at den hele Forestilling med den forandrede Rejseplan kun skete for at føre den offentlige Mening bag Lyset.

Efterat Dronning Christina havde meddelt Kong Carl Gustav sin forandrede Rejseplan, ilede hun nu ligesaa rastløs mod Vest, som hun før var draget mod Øst, Kursen sattes mod Byen Halmstad nærved den danske Grænse; her tilbragte Dronning Christina nogle Dage og sendte derfra flere Breve afsted til Udlandet. Her afskedigede hun ogsaa Størstedelen af sit Følge paa 4 Adelsmænd og noget Tjenerskab nær, hvoriblandt to hollandske Piger, de eneste kvindelige Væsener, Dronningen foreløbigt førte med sig. En luthersk Præst, som Dronning Christina, for et Syns Skyld, havde taget med sig fra Stockholm, blev ogsaa sendt tilbage fra Halmstad.

Blandt dem, der ogsaa fulgte Dronning Christina til Sverrigs Grænse paa denne Rejse, var Corfits Ulfeldt. For

at indsmigre sig hos den nye Konge, Carl Gustav, forstrakte Ulfeldt ham med en større Pengesum. Saavel Ulfeldt som hans Gemalinde følte meget ved Dronning Christinas Bortrejse, thi dels havde hun været dem bevaagen, og dels havde de en stor Sum Penge tilgode hos hende endnu, hvilken herefter kunde betragtes som uerholdelig; ikke saa sært, at Eleonore Christine Ulfeldt henflød i Taarer paa Dronning Christinas Tronfrasigelsesdag!

Fra Halmstad fortsatte Dronning Christina Rejsen sydpaa; ved Ankomsten til den Bæk, der dengang dannede Grænseskællet imellem Sverrig og Danmark, steg Dronning Christina af Vognen, og med Udtrykket af den inderligste Glæde hoppede hun over paa dansk Grund og udraabte: «Endelig er jeg i Frihed, endelig er jeg sluppen bort fra Sverrig, og jeg haaber aldrig mere at vende tilbage.»

Forinden Dronning Christina rejste videre paa dansk Grund, iførte hun sig mandlig Klædedragt for mere let og ukendt at kunne færdes. Hun rejste under Navnet «Greve af Dohna», og hendes Herredragt var efter fransk Snit; et Sabelgehæng over den ene Skulder og en Bøsse over den anden, en sort Paryk og Herrehat samt Ridestøvler fuldendte den hele mandlige Paaklædning.

I ovennævnte Paaklædning og til Hest fortsattes Rejsen til Helsingborg, hvorfra Overfarten til Helsingør skete.

Da Dronning Christina jo ikke havde den bedste Samvittighed overfor den danske Konge Frederik d. 3dje, formedelst hendes taktløse Holdning i den Ulfeldtske Sag, vilde hun vel ogsaa nødigt rejse under sit eget Navn igennem Danmark eller antræffes der, da hun ikke havde anmeldt sin Gennemrejse.

Om Dronning Christinas Rejse igennem Danmark skrev den spanske Gesandt, Grev Bernadino de Rebolledo i København, til sin Herre, Kong Philip d. 4de af Spanien: «Dronning Christina af Sverrig kom til Kolding, hvor den

danske Kongefamilie var, og der saa hun alt uden at give sig tilkende, men da Dronning Sofie Amalie af Danmark havde faaet det at vide, efterat Dronning Christina var rejst videre, forklædte hun sig som Bondepige og fulgte efter hende til Vogns til Haderslev, hvor Svenskedronningen gjorde Ophold; Dronning Sofie Amalie gik ind i samme Gæstgiversted og saa hende holde Maaltid sammen med de Herrer, der vare i hendes Følge, hvorefter hun begav sig tilbage til Koldinghus Slot uden at have talt med hende.»

For Grev de Rebolledo var det en meget stor Skuffelse, at han ikke havde været saa heldig selv at faa Dronning Christina at se paa hendes Gennemfart; til en Ven i Hamburg skrev han bagefter, idet han beklagede, at han ikke havde set denne mærkelige Kvinde eller, som han udtrykte sig, «denne uventede Messias af Kvindekønnet.»

Rejsen gik for Resten uhindret for sig igennem Danmark til Hamburg, hvortil hun ankom efter 6 Dages Rejse. Forinden Hamburg naaedes, antog Dronningen sin kongelige Værdighed, sit rette Navn og vante Klædedragt igen. Hun blev modtaget med store Æresbevisninger af Hamburgs Magistrat og tog ind hos den rige Bankier Texeira, som fra den Tid af var Mellemmand for hende i hendes Pengesager med Sverrig. I Hamburg optraadte Dronning Christina med fornøden Glans, idet de af hendes Hoffolk fra Sverrig, som ikke havde kunnet følge hende paa hendes incognito-Rejse igennem Danmark efterhaanden samlede sig om hende efter at have benyttet en anden Rejserute for at naa deres Herskerinde.

Til Hamburg strømmede der en stor Masse fremmede, deriblandt en Del fyrstelige Personer, for at se denne mærkværdige Dronning, dette Underværk, der var blevet saa højt besunget og lovprist af de mange, der forhen havde nydt Gæstfrihed hos hende i den svenske Hovedstad.

Blandt de fyrstelige Personer, der gjorde Dronning Christina deres Opvartning, vare ogsaa to holsten-got-

torpske Prinsesser, Søstrene Magdalene Sybille og Hedevig Eleonore. Dronning Christina syntes saa godt om den ældste, den førstnævnte Prinsesse, at hun foreslog sin Efterfølger, Carl Gustav, at tage denne tilægte; imidlertid syntes han ved nærmere Undersøgelse bedre om den yngre Søster, Hedevig Eleonore, som ogsaa kronedes til Carl Gustavs Dronning i Stockholm d. 24de Oktbr. 1654.

Under Opholdet i Hamburg overværede Dronning Christina med stort Følge Gudstjenesten i en af Stadens Kirker. Præsten talte om Dronningen af Saba og hentydede i sin Prædiken til den tilstedeværende høje Tilhørerinde. Til Ære for denne var der ogsaa indstuderet et større Arbejde af Kirkemusik til at udføres henimod Gudstjenestens Slutning; men til Kirkestyrelsens store Ærgrelse tog Dronning Christina intet Hensyn dertil, men forlod Kirken med Følge, forinden den tiltænkte festlige Musik havde taget sin Begyndelse. I Kirkestolen, hvori Dronning Christina havde siddet, fandt man senere et Eksemplar af Vergil, som hun havde glemt. Bogen blev hende overleveret, og hun modtog den med et Smil, dette tavse Vidne om Dronning Christinas Andagt. Præsten ved vedkommende Kirke sendte hun for Resten en Guldkæde til Tak for haft Umage og Ulejlighed.

Omtrent 14 Dage tilbragte Dronning Christina i Hamburg; Tiden gik med uafbrudte Festiviteter. Den 16de Juli var Dronning Christina til en stor Fest, som varede til Kl. 1 om Natten, og allerede 3 Timer efter, Kl. 4 om Morgenen, forlod hun Hamburg uden at sige Farvel eller forud at have ladet det blive almindeligt bekendt, at hun vilde rejse. Hele hendes Rejseselskab bestod af 6 Personer, Resten fik enten deres Afsked eller bleve tilbage, afventende nærmere Ordre. Blandt de afskedigede vare de to ovennævnte hollandske Piger, som vare fulgte med fra Sverrig, og som hidtil vare de eneste kvindelige Personer i Dronningens Følge.

Fra Hamburg rejste Dronning Christina atter incognito, iført Mandsdragt med Sværd ved Siden, ind gennem det mindre venligtsindede Bremens Distrikt. Byen Wolfenbüttel, som ejede et af de største og berømteste Biblioteker i Europa, havde smigret sig med, at den lærde og kundskabsrige Dronning, der var ypperlig Bogkender, vilde have lagt Vejen derover for at bese Biblioteket der, men man bedrog sig; Dronning Christina tog nemlig Vejen over Münster, hvor hun under et kort Ophold besøgte Jesuiterkollegiet dersteds; hun gjorde imidlertid et slet Indtryk paa Fædrene i Klostret der ved sin junkeragtige og temmelig frie Konversation, og det uagtet hun gav dem 100 Dukater til Klosterbrødrenes fælles Bedste, og uagtet hun havde talt med dem om, at hun vilde gaa over til deres Tro.

Fra Münster drog Dronning Christina til Byen Deventer ved Yssel for der at besøge den meget lærde Gronovius, der ejede et udmærket Bibliotek. Uagtet hun kom temmeligt sent til Byen, tilbragte hun dog den halve Nat med at efterse Bibliotekets Indhold og have en lærd Disput med den indsigtsfulde Vært og Filolog.

Fra Deventer drog Christina til Antwerpen og ankom der d. 5te August. Her antog hun igen sit rette Navn og Dragt og samlede sit Følge omkring sig, efterhaanden som de forskellige Personer, som vare efterladte i Hamburg, ankom dertil.

Da det var rygtedes, at Dronning Christina var kommen til Antwerpen, kom der mange Notabiliteter og lærde Folk, som før havde besøgt hendes Hof i Stockholm, for nu at gøre hende deres Opvartning. Kejser Ferdinand d. 3dje sendte Ærkehertug Leopold Wilhelm og Feltherren Montecuculli[1]) for at ønske hende velkommen paa Flanderns Grund.

---

[1]) Bemeldte Grev Montecuculli var en haard Soldat baade at have til Ven og til Fjende. Han kæmpede mod Dronning Christinas Fader baade ved Breitenfeld i 1631 og ved Lützen

Blandt dem, der kom for at gøre Dronning Christina deres Opvartning, var ogsaa den franske Hærfører, «den store Condé,» som han kaldtes, thi dels havde han jo tidligere korresponderet med Dronning Christina, og dels brændte han af Nysgærrighed efter at se «denne Kvinde, der saa let havde givet Afkald paa sin Krone,» — den Krone, sagde han, som vi andre kæmpe for og tragte efter hele vort Liv igennem, dog uden at naa den.

Dronning Christina, som tidligere havde følt et vist Sværmeri for Condé, var nu ogsaa meget spændt paa at faa ham at se. Da der imidlertid ved Audientsen opstod en Etikettestrid, som den fødte franske Prins ikke vilde finde sig i, faldt Mødet ud til gensidig Skuffelse, og fra den Dag af var Dronning Christinas Lovtale over den tapre Helt forbi, ham, hun før havde omtalt og tilskrevet i saa smigrende Udtryk.

Af tidligere bekendte, der kom til Dronning Christina, var ogsaa den forhenværende franske Gesandt i Stockholm, Mr. Chanut, som nu var fransk Gesandt i Haag. Ligeledes kom den lærde Hollænder Vossius for at forny det tidligere Bekendtskab, og han blev paany betroet til at være Dronning Christinas Bibliotekar. Fremdeles

---

i 1632 i Trediveaarskrigen, ligesaa senere imod hendes Efterfølger, Kong Carl Gustav, i Polen. Da Kong Carl Gustav i 1658 overfaldt Danmark, skulde samme Montecuculli i Spidsen for Østerrigere og Polakker hjælpe Kongen af Danmark at bekæmpe Svenskerne; men disse vore Bundsforvante med Montecuculli i Spidsen vare værre end vore Fjender, Svenskerne. Brændende og skændende drog disse vore «Venner» frem og ødelagde alt, hvad Svenskerne havde levnet paa deres Tog op igennem Hertugdømmerne og Jylland, saa Dansken kunde synge:

«Bevar os, Gud! Bevar os ak,
Især for vor Ven, den vilde Polak!»

«Disse «Venner» plyndrede baade de levende og de døde, krænkede Kirkernes Fred og Gravenes Ro, klyngede op, hvem de vilde, og skændede Koner og Piger», som Fr. Barfod skriver i sin Danmarks Historie.

meldte Eventyreren Dr. Bourdelot sig til Audients hos Dronning Christina, men fik en noget kølig Modtagelse og affærdigedes temmelig hurtigt, saa han maatte nok udbryde: «Ak, hvor forandret!»

Paa Dronning Christinas Opfordring indfandt Don Pimentelli sig nu ogsaa snart fra Spanien og forblev ved hendes Hof i Belgien og fulgte hende dernæst senere paa Rejsen igennem Tyskland over Innsbruck til Rom.

Da Don Pimentelli nu atter blev Dronning Christinas uundværlige og almægtige Yndling saavel her i Belgien som tidligere i Sverrig, saa vakte denne intime Fortrolighed nogen Forargelse saavel her ligesom i tidligere Dage i Sverrig.

Med Hensyn til Dronning Christinas Opførsel saavel i Hamburg som senere paa Rejsen begyndte allerede hendes djærve og lidet kvindelige Optræden at vække Opsigt og give Anledning til, at Misfornøjelsen gav sig Udtryk hos dem, der følte sig saarede. Dronning Christinas mandlige Optræden, junkeragtige Væsen og utvungne Ytringer i Forbindelse med stærk Brug af Eder vakte den største Forbavselse, ligesom hun ved sin Hang til Satire, sit kaade Lune og sin djærve Tale ikke altid tog Hensyn til Personerne. Istedetfor at betænke, at det kongelige Purpur nu ikke længere beskyttede hende, idet hun nu egentlig kun betragtedes som Privatperson, — saa var der dog ingen Forskel i hendes Gøren og Laden fra forhen og nu, og i de nye Forhold vakte det end mere Opsigt. Da man i Sverrig fik at høre det mindre gode Indtryk, hun gjorde i Udlandet, vakte det megen Misnøje der. Dette, sammenlagt med, hvad man forud vidste om hendes Omgang med Jesuiterne, forøgede Mistanken om, at hun skulde ville forlade sine Forfædres Tro.

Kong Carl Gustav stod i saa stor Taknemmeligheds-gæld til Dronning Christina, at han nødigt vilde træde op imod hende, da han vilde holde sit Løfte til hende: ikke at ytre sig om eller blande sig i hendes Forhold. Dog hverken kunde eller vilde Kong Carl Gustav for-

hindre, at der fra Sverrigs Rigsstænder udgik til hende, med en betroet svensk Mand, en skriftlig Formaning om at vende tilbage til Sverrig og til Faderen Gustav Adolfs Grundsætninger; — men det var naturligvis en Røst i Ørkenen.

For Resten havde Kong Carl Gustav ikke noget imod, at Dronning Christina tog Ophold udenfor Sverrigs Grænser; tværtimod, han kunde vistnok se det farefulde og vanskelige i at have slig en urolig Aand indenfor sit Lands Omraade. Kong Carl Gustav havde af eget Initiativ skrevet til Kongerne i Frankrig og Spanien m. fl. for at bede dem at tage vel imod Dronning Christina, naar hun kom. I disse Breve havde han tillige skrevet, at al den Opmærksomhed, de viste hende, vilde han betragte, som om den var vist imod ham selv. Da Dronning Christina fik dette at vide, blev hun stødt og sagde: «Jeg anser det for overflødigt at anbefale mig, thi jeg haaber, at mine egne Fortjenester og min daadrige Regering overalt ville berede mig en passende Modtagelse.»

Opholdet i Antwerpen var særdeles behageligt for Dronning Christina, idet det var en Kæde af Fester, Adspredelser og Kunstnydelser. Stadens Mærkværdigheder bleve besete, især de kostbare Maleri- og Kunstsamlinger. Dronning Christina forbavsede ved sit Geni, sin Lærdom og sine usædvanlige Kundskaber. Hun følte sig rigtig tilfreds, og da hun forstod at vinde dem, hun vilde vinde, var Tilfredsheden imellem hende og Indvaanerne i Antwerpen gensidig; der blev sagt, at hun lejlighedsvis udbrød: «Jeg vil hellere være Markgrevinde af Antwerpen end Dronning i Sverrig.»

Det hændte sig i Antwerpen — hvad der før og senere skete — at Dronning Christina ved Bortgangen fra Aftengudstjenesten glemte sin Bog i Kirkestolen der; den katolske Præst, som fandt Bogen og bragte hende den, aabnede den halvt og saa straks, det var en Vergil. Dronning Christina modtog den med et lunt Smil, som

om hun var glad ved, at han havde kunnet se, hvilken Bønnebog hun betjente sig af.

Trods den gensidige Velvilje imellem Dronning Christina og Antwerpens Indbyggere ønskede hun dog helst at tilbringe Vinteren i Bryssel, hvor Statholderregentens Hof var, og hvor der altsaa var Udsigt til et mere fyldigt og potenseret Liv for den aandfulde og livslystne unge Dronning.

Det kunde dog ikke saa godt lade sig gøre, at Dronning Christina opholdt sig i Bryssel og nød godt af det derværende Hofs Gæstfrihed, uden at hun først var af samme Trosbekendelse som Hoffet der, hvor Katolicismens fornemste og ivrigste Forsvarer, Kongen af Spanien, var Hersker.

Da Dronning Christina udtalte sin Beredvillighed til at gaa over til Katolicismen, befalede Kong Philip d. 4de af Spanien at modtage hende i Bryssel paa saa højtidelig og pragtfuld en Maade som vel gørligt.

De Forberedelser, der nu bleve gjorte i den Anledning, tog imidlertid længere Tid, end Dronning Christina kunde udholde at afvente; hun foretog derfor, i al Indgetogenhed, for egen Regning et 4 Dages Besøg i Bryssel for forlods at have et fornuftigt Overblik over Tingene. Ikke længe før Jul vare alle Forberedelser omsider til Ende, og Ærkehertugen kom selv til Antwerpen for paa sin Konges Vegne at bede Dronning Christina at holde sit Indtog i Bryssel d. 23de Decbr. Samme Dags Morgen tog Dronningen fra Antwerpen, ledsaget af et stort Følge, Halvvejs fra Bryssel kom Ærkehertugen hende imøde med en glimrende Suite. Der var opført en Pavillon, hvor Dronning Christina kunde holde Middagstaffel, forinden hun drog videre. Tæt derved var en Kanal, paa hvilken Rejsen fortsattes op ad Floden i en prægtig udstyret kongelig Chalup, som blev trukket af 12 Heste op imod Strømmen. Det øvrige Følge befordredes i andre Fartøjer. Flodbredden var fyldt af sammenstimlede Folk,

der vilde forsøge at faa et Glimt at se af den mærkelige Dronning fra det høje Norden.

Da Mørket faldt paa, forinden Toget kom til Bryssel, bleve Kanalens Sider oplyste af Fakler og Fyrværkeri, saa det saa ud, som om Solen var ved at staa op igen, saa lyst var det, og saa straalende tog det hele sig ud. Først Kl. 9 Aften ankom Dronning Christina til Stadens Port; over denne saas hendes Navn i Transparent, omslynget af en Laurbærkrans og baaret af Engle, foruden andre sindrige og smigrende Inskriptioner. Soldater vare opstillede og afskød Æressalver for hende, da Chaluppen lagde til, og hun traadte ud af Skibet for derfra ved Ærkehertugens Side at køre til Slottet. Husene vare illuminerede, og der, hvor den høje Gæst skulde sætte sin Fod, vare Gader og Opgange belagte med Klæde. Bryssels pragtfulde Raadhus og dets Taarn vare prydede med Transparanter, Inskriptioner og mere end 3000 Blus. Paa Gaderne bølgede der en usædvanlig stor Skare af Mennesker, og fra alle Sider saa man Fyrværkeri og hørte Kanonskud. Kirkeklokkerne ringede over den hele Stad, og hvor hun kom frem, lød der begejstrede Hurraraab, saa det var ret en Modtagelse efter Dronning Christinas Sind, thi foruden dette festlige Indtog var Slottet, hvor hun stod af, istandsat, med megen Smag og stor Udgift, til hendes Brug.

Dagen efter Ankomsten til Bryssel, d. 24de Decbr., virkeliggjorde Dronning Christina, Datteren af Protestantismens største Helt, den Tanke, der i lang Tid havde foresvævet hende, nemlig sit Frafald fra den lutherske Lære og sin Antagelse af den katolske Trosbekendelse.

Da Dronning Christina dog skammede sig ved, idetmindste foreløbigt, at give denne religiøse Akt nogen offentlig Karakter, foregik den ikke i hendes egne Gemakker paa Slottet, derimod i al Indgetogenhed i Ærkehertugens Sengekammer, i Overværelse af 6 mandlige Vidner, nemlig Ærkehertugen, den kejserlige General Montecuculli, Don Pimentelli og tre andre spanske Herrer. I oven-

nævnte Rum afsvor Dronning Christina sine Fædres Tro, antog den katolske og lovede ved sin Sjæls Salighed ikke at huse nogen Mening, der stred imod denne Lære.

Don Pimentellis Skriftefader, Pater Guemes, modtog hendes Bekendelse, optog hende i den katolske Kirke og gav hende paa dennes Vegne Forladelse for hendes tidligere Vildfarelser. I det Øjeblik, Skriftefaderen udtalte Syndsforladelsen, løsnedes der, paa et givet Tegn, Kanonskud fra Bryssels Volde; dette var for Resten en løjerlig Maade at holde Sagen skjult paa, naar den skulde være hemmelig, men dette var vel ejheller saa ganske Katolikernes Mening.

Sagen blev naturligvis ogsaa snart bekendt og blev et almindeligt Taleemne. Protestanterne harmede sig over Dronning Christinas Skridt, medens Katolikerne jublede i høje Toner, dog ikke ret længe, thi de bleve snart nødte til at slaa koldt Vand i Blodet og holde gode Miner til slet Spil. Spørges der, om denne Dronning Christinas Omvendelse var oprigtig, saa er det tilladt at tvivle derpaa, idet nemlig hendes Tronfrasigelse fremkaldte den. Det literære Kongedømme, som hun drømte om i Italien, kunde ikke erhverves uden at betale det med Religionsskifte. Hvad Paris var for Kong Henrik d. 4de, var Rom for Dronning Christina. Hun gav efter og skiftede Tro i det forønskede Øjeblik, som om det havde staaet skrevet paa et Program.

I lange Tider havde hun lagt saare liden Gudsfrygt for Dagen; det var derfor et vanskeligt Mirakel at tro paa, at Naadestødet, Omvendelsen, pludseligt skulde ramme denne Dr. Bourdelots lærvillige Elev.

Som før berørt dementerede Dronning Christinas Opførsel i øvrigt ogsaa hele hendes indre Genfødelse, idet hun i Bryssel ved sin meget utvungne, højst uceremonielle Optræden, junkeragtigt frie Udtalelser, forstærket ved hyppig Brug af gængse Eder, trak, mere end ønskeligt var, Opmærksomheden hen paa sig.

De højeste Rangspersoner ved det lille spanske Hof i

Bryssel, der vare vante til deres egen Dronnings næsten præstelige Optræden, betragtede med Studsen og Forargelse den ejendommelige, frie Opførsel, som den fra den svenske Trone nedstegne Dronning udviste.

Katolicismen var for Dronning Christina sandsynligvis kun en Glædens og Pragtens Religion, hvor Udøvelsen af Kirkeskikkene og Underkastelsen under Ortodoksien bragte Tilgivelse for og dækkede alle Fejl. Katolikerne mærkede snart, at Dronning Christina ytrede en vis Kølighed overfor den nye Tro, noget, der ellers er saa sjældent hos en nyomvendt Person, og desforuden skimtede hendes inderste Tanker ofte frem af hendes spottende Udtalelser.

Da der en Dag blev spurgt hende, hvem der for Tiden var hendes Sjælesørger, svarede hun: «Jeg har ingen saadan, thi alt, hvad der er unødvendigt, har jeg efterladt mig i Sverrig.»

Ved et Besøg, hun aflagde hos Jesuiterne i Løewen, vilde en af disse sige hende en Artighed, idet han sagde: «Efter Antagelsen af vor saliggørende Tro vil Eders Majestæt ufejlbarligt blive stillet mellem Helgeninderne ved Siden af Sanct Birgitte af Sverrig,» hvortil Dronning Christina svarede, idet hun faldt ham i Talen: «Jeg vilde sætte mere Pris paa, at man satte mig mellem de vise.»

Senere hen udkom der i Rom en Bog med følgende Titel: «Beretning om den svenske Dronning Christinas Omvendelse til Katolicismen.»

Dronning Christina, som fik Bogen i Hænde, understregede Titlen, samt skrev i Marginen ved Siden af: «Den, som har skrevet denne Bog, forstaar ikke noget deraf, og den, som forstaar det (Christina), har aldrig skrevet noget derom.»

Paa Grund af Dronning Christinas høje Byrd og hendes Sympathier for de spanske Interesser, som Don Pimentelli havde indpodet hende, blev der vist hende den største Opmærksomhed fra den spanske Konges Side, da Dronning Christina først havde afsværget sine Fædres Tro.

Saavel hun som hendes hele Hofstat bleve underholdte i Bryssel paa den spanske Konges Bekostning en hel Maaned igennem.

I Bryssel var der i al den Tid fuldt op af Baller, Skuespil, Jagter, Turneringer og Maaltider. Hendes Ven fra Fortiden, Don Pimentelli, førte an ved disse larmende Fester. Uagtet der var Krig imellem Frankrig og Spanien, havde Kardinal Mazarin, der dog gerne vilde staa sig vel med og hædre Dronning Christina, sendt franske Skuespillere fra Paris, som opførte Komedier paa flere Sprog.

Dronning Christina, for hvem alt dette var sat i Scene, følte sig i den syvende Himmel. Til sin forhenværende Hofdame i Stockholm, den smukke Frk. Ebba Sparre — den eneste Kvinde, Dronning Christina nogensinde har vist sand Hengivenhed for — og det var endda gensidigt, — skrev hun: «Jeg befinder mig udmærket vel, jeg modtager og modtager atter og atter 1000 Æresbevisninger, og jeg er tilfreds med den hele Verden her, med Undtagelse af Prinsen af Condé, som jeg dog kun ser i Operaen og ved Hoffet. Mine Beskæftigelser ere at spise godt, sove godt og studere en Smule, derimellem at passiare og le, samt se franske, spanske og italienske Komedier. Med ét Ord, jeg fordriver Tiden saare behageligt, jeg er fri for at høre Prædikener, jeg foragter alle Prædikanter, undtagen Salomo, alt det øvrige er bare Dumheder, etc.

Farvel min vakre Ebba, tænk paa Eders Christina.»

Det lystige Liv i Bryssel blev afbrudt i nogen Tid ved Efterretningen om Dronning Christinas Moders, Enkedronning Maria Eleonoras Død i Sverrig. Efterretningen om, at Datteren var gaaet over til Katolicismen, var et saa svært Slag for Moderen, at hun ikke overlevede det ret længe. Enkedronningen var nyligen kommen op fra et Sygeleje, da Underretningen om Datterens Trosforandring rygtedes til hende. Sorgen derover kastede hende atter paa Sygelejet, og d. 18de Marts 1655 døde hun.

Da Enkedronning Maria Eleonora laa paa sit Dødsleje, lod hun Kong Carl Gustavs Gemalinde, Hedevig

Eleonore, kalde og overrakte hende et Skrin med alle hendes Juveler. Den unge Dronning bad Enkedronningen at gemme det til hendes Datter, Dronning Christina, men Enkedronningen sagde: «Tag det, jeg har ingen Datter,» saa meget gik Christinas Overgang til Katolicismen Moderen til Hjerte.

Enkedronning Maria Eleonoras Lig stededes til Hvile i Ridderholmskirken ved hendes inderlig elskede og savnede Gemal, Kong Gustav Adolfs Side.

Medens Sørgetiden stod paa, tog Dronning Christina ud paa Landet, i Omegnen af Bryssel og levede der i Stilhed i 3 Uger. Da hun kom tilbage, tog hun ikke atter ind paa Slottet i Bryssel, men lejede sig derimod for den korte Tid, hun endnu vilde opholde sig i Bryssel, et Palæ, som tilhørte Grev Egmont.

Der var et andet Dødsfald, der havde Betydning for Dronning Christina, som paa samme Tid kom til hendes Kundskab, idet nemlig Pave Innocents d. 10de var død i Rom i Januar samme Aar. Kardinal Chigi blev nu valgt til Pave under Navn af Alexander d. 7de. Denne Kardinal Chigi havde været Pavestolens Repræsentant ved den westphalske Freds Afslutning. Han havde ogsaa indledet Dronning Christinas Trosforandring, ligesom hun tidligere havde vekslet flere Breve med ham. Denne nye Pave var altsaa at betragte som en gammel, god bekendt, saa nu faldt det Dronning Christina meget læt, især ved Kongen af Spaniens velvillige Mellemkomst, at blive enig om Betingelserne for hendes fremtidige Ophold i Rom, hvorhen hun droges med en Trækfugls hele instinktmæssige Trang.

Den nyvalgte Pave Alexander d. 7de udtalte i et Brev til Dronning Christina sin store Glæde saavel over hendes Trosforandring som over hendes Ønske om senere at tage Ophold i Rom, hvilket vilde være lige hædrende for ham og for Rom. Da Pave Alexander d. 7de ikke fandt, at den for lukkede Døre i Bryssel foregaaede Trosbekendelse var fyldestgørende nok, idet han ønskede, at en saa herlig Sejr for den katolske Kirke burde have et

offentligt Præg, fordrede han, at inden Dronning Christina kom til Rom, skulde hun højtideligt og offentligt gaa over til den romerske Kirke; thi først da, føjede Paven til, kunde hun blive modtaget i Rom med al den Højtidelighed og alle de Æresbevisninger, som tilkom hendes Rang, Person og Stilling.

Pave Alexander og Dronning Christina bleve da enige om, at denne kirkelige Højtidelighed skulde foregaa i Ærkehertugdømmet Tyrols Hovedstad Innsbruck, forinden hun overskred Kirkestatens Grænser. Imidlertid blev denne Plan holdt hemmelig foreløbigt, da Dronning Christina nødigt vilde have, at der skulde strømme flere ubudne fremmede til denne kirkelige Højtidelighed i Innsbruck end højst fornødent. Der kan jo vel heller ikke være Tvivl om, at Situationen dog alligevel trykkede hende noget.

Dronning Christina, som ellers nok holdt af Hyldest, Æresbevisninger og Optog, afslog nemlig paa denne forestaaende Rejse, imod al Sædvane, mange Indbydelser fra forskellige Byer, som vare beliggende i de Dele af Tyskland, hvor hendes berømmelige Fader tidligere var dragen igennem paa sine Krigstog, og hvor han overalt havde vundet Hjerterne ved sin elskværdige, ridderlige Personlighed, som ogsaa ved den udmærkede Mandstugt, den svenske Armé var i Besiddelse af, hvor den kom frem, saalænge han selv førte den.

Dronning Christina vilde paa denne Rejse nødigt opholdes under Vejs og afslog derfor at gøre større Ophold end fornødent; hun lod, som om hun havde travlt, og foregav som Aarsag, at den sig nærmende Vinter nødte hende til at haste, for at ikke det usikre Vejrlig paa den sene Aarstid skulde lægge hende for betydelige Hindringer i Vejen med Hensyn til at rejse over Alperne. For de Svenske, der hidtil havde været ansatte ved hendes Hof i Bryssel, og som hun ikke vilde have med paa Rejsen, foregav hun, at hun agtede at rejse til Sundhedsbrøndene i Spaa, hvad hun ogsaa Aaret forud havde til-

kendegivet som sin Hensigt, men paa Grund af den fremrykkede Aarstid dengang ikke havde faaet Held til at iværksætte.

Til Mineralkilderne i Spaa eller noget andet Badested kom Dronning Christina imidlertid ikke, — da hun i sit stille Sind aldrig havde tænkt derpaa. Da man senere i Sverrig fik det at vide, undrede man sig der over, at hendes Svagelighed bedrede sig saa hurtigt uden nogen Kur.

I September 1655 forlod Dronning Christina Bryssel i et festligt Optog paa omtrent 200 Personer i alt. Blandt disse indtog Don Pimentelli den første Plads, dels som betroet Afsending fra Kong Philip d. 4de af Spanien og dels som Dronning Christinas personlige Ven fra tidligere Dage. Næsten alle de øvrige Herrer i Rejseselskabet vare Venner af nyt Bekendtskab; de fleste vare Spaniere, og iblandt disse var der Grev Cueva og dennes Frue, hvilke begge i særdeles høj Grad havde vundet Dronning Christinas Yndest og Fortrolighed i den korte Tid, hun havde kendt dem. I det hele Følge var der blot fire Svenskere, og de indtog endda kun en ringe Rang og Stilling deri. De Svenskere, der forud havde været ansatte i højere Charger ved Dronning Christinas Hof, vare ved hendes Trosforandring straks vendte tilbage til Sverrig eller bleve efterladte af hende ved Afrejsen fra Bryssel.

Da det var særdeles bekosteligt at rejse med et saa stort Følge, saasom det nu foreløbigt skulde leve paa Dronning Christinas Bekostning, maatte der ikke alene pantsættes en Del af hendes Juveler, men der blev endogsaa optaget Forskud paa de fra Sverrig ventede Aarspenge. Saa meget mere kneb det nu for Dronning Christina, da hun kort før sin Afrejse fra Bryssel havde foræret Ærkehertugen en prægtig opsadlet, ædel svensk Hest og nu desforuden skulde udrede de store Udgifter til Afskedsgaver

til hans Hoffolk, Gaver, der maatte staa i Forhold til al den Opmærksomhed og Opvartning, hun havde nydt under sit lange Ophold i Bryssel.

Den Dag, da Dronning Christina med Følge forlod Bryssel, fulgte Ærkehertugen, tilligemed Hoffets og Ridderskabets Damer, hende et Par Mil paa Vej ad Byen Løewen til. Istedetfor derfra at rejse til Brøndene ved Spaa, som foregivet, forandredes nu Kurs, og Vejen fulgtes til Köln og derfra til Frankfurt a. M. — Frankfurts Borgere, som med Taknemmelighed erindrede Gustav Adolfs milde Regimente og gode Mandstugt fra 1631, hvor den svenske Okkupation endog var saa lempelig, at de katolske Præster fra Prædikestolen i Frankfurt udtalte deres Ros over den beundringsværdige Gustav Adolfske Krigshær og især over selve Kong Gustav Adolf, som end ikke, efterat der var paagrebet en med en Dolk væbnet Snigmorder i hans Soveværelse, forandrede sit hidtidige gode Forhold over for den overvundne Stad. Ligesom Frankfurt havde huset Dronning Christinas Forældre for 24 Aar siden, idet Dronning Maria Eleonora kom at besøge sin Gemal, Gustav Adolf, da han mod Slutningen af Aaret 1631 gik i Vinterkvarter der, saaledes vilde Frankfurt nu ogsaa gerne huse Datteren Christina og se at formaa hende til et længere Ophold der; men det laa nu engang udenfor Dronning Christinas Rejseplan, saa hun rejste derfor snarest muligt videre.

I eller ved Frankfurt talte Dronning Christina med den fordrevne engelske Prins, den senere Konge Carl d. 2den af England — en besynderlig Kontrast til Dronning Christina —, den fordrevne engelske Prins, der af al Magt stræbte efter en Krone, og den unge, svenske Dronning, som frivilligt havde lagt sin Krone ned. Der var Forskel paa Dronning Christina og Kong Carl d. 2den i mere end denne ydre Henseende, idet de ogsaa ellers vare hinanden saa ulige som vel muligt, især med Hensyn til Taknemmelighed for tidligere oppebaarne Tjenester. Begge havde de laant store Summer af Corfitz Ulfeld. Vel var

Dronning Christina ude af Stand til at tilbagebetale, efter at hun var traadt ned fra Tronen, saasom hendes Penge efter den Tid aldrig kunde slaa til for hende, men vi have tidligere berettet, hvorledes hun altid senere følte sig gældbunden til Ulfeldts Børn, saaledes, at hun ved egen og andres Hjælp støttede og hjalp dem, da deres Forældre ej vare i Stand dertil[1]). Kong Carl d. 2den af England brugte derimod en anden Fremgangsmaade overfor Ulfeldts Familie, uagtet han meget godt kunde betale, da han i Aaret 1660 var bleven Konge i England. I Aaret 1663 sendte Corfitz Ulfeldt nemlig sin Hustru, Eleonore Christine, fra Brügge over til England for at kræve Kong Carl d. 2den for nogle af de tidligere laante, store Summer. Istedetfor at betale lod Kong Carl d. 2den Eleonore Christine lumpent fængsle og udlevere til Danmark[2]). Saa-

---

[1]) Eleonore Christine Ulfeldt beretter i et Brev til en Ven, der havde været hendes Søn Leos Lærer, hvad Dronning Christina havde sagt til en Officer, der stod ved samme Regiment i Kejserens Tjeneste som Sønnen. Hans Moder fortæller, at Dronning Christina sagde: «Ded er mig i synderlighed kiert at høre, at hand har holdt sig saa vel, helszer ham fra mig oc siger, att jeg skal hielpe huor jeg kand, att ce braue garçon kand poussere sin Fortune, oc were hannem i Moders sted, effter som den Ulyckelige dame (hans Moder Eleonore Christine Ulfeldt) nu icke kand» o. s. v. — Man ser, der gaar en taknemmelig og omsorgsfuld Tone igennem Udtalelsen i disse Dronning Christinas Ord, som Vennen skulde overbringe Leo Ulfeldt.

[2]) Biskop Jens Bircherod skriver i sin Dagbog: «Den 8de August 1663 ankom til København en engelsk Jagt, førende 10 Stykker, hvorpaa var Grevinde Eleonore Christine, hvilken man havde fanget udi Dover i Engelland. De satte i Land med hende ved Bremerholmen, hvorfra hun blev, om Aftenen Kl. 7, med Musketterere afhentet, af Capitain Ahlefeldt til Slottet ledsaget, hvor hun strax blev i det blaa Taarn indsat.»

Om selve Corfitz Ulfeldt skriver samme Mand under d. 13de Novbr. samme Aar: «Skeete i Kjøbenhavn offentlig Execution over Corfitz Ulfeldts imago (Billede), efterdi man ikke kunde blive hans Person mægtig.»

ledes kom denne ædle Kvinde ved denne Kong Carl d. 2dens Niddingsdaad til at hensmægte i 22 Aars haardt Fængsel, og, føjer Holberg til i sin Danmarkshistorie: «Og kan denne hans Gerning tjene til at bevise alt det onde, som skrives om ham [1]).»

Efter et kort Ophold i Frankfurt a. M. begav Dronning Christina sig derfra til Aschaffenburg, som var bekendt for sit sjældent smukke, ærkebiskoppelige Palads, hvor Kong Gustav Adolf ogsaa havde været indkvarteret. Da Kong Gustav Adolf saa dette Slot første Gang, stod han længe tavs og besaa den herlige Bygning; sluttelig sagde han til sin Stab: «Jeg har en Hovedindvending at gøre mod dette Slot, nemlig at det ikke er bygget paa Triller, saaledes at jeg kunde trille det herfra til Sverrig.» Da mange af det kostbare Biblioteks Bøger derimod ikke vare saa mur- og nagelfaste som selve Slottet, bleve de tagne med af Gustav Adolf til at forøge det svenske Rigsbibliotek med.

Fra Aschaffenburg drog Dronning Christina til Würzburg, som ogsaa var faldet for de Svenske i Trediveaarskrigen; her fandtes et kostbart Bibliotek, hvis Indhold Kong Gustav Adolf ligeledes ikke behøvede at lade staa, saaledes som det skønne Slot i Aschaffenburg, men pakkede det paa Vogne og lod det føre til Sverrig, hvor han forærede den sjældne Bogsamling til Upsala Universitet.

---

[1]) Efter at de 22 Aar vare forløbne, skriver Biskop Bircherod i sin Dagbog: «Den 16de Mai 1685 blev af Hs. Kongl. Majestæt resolveret og tilladt, at Frøken Eleonore Christine, som i mange Aar havde udi blaa Taarn paa Kjøbenhavns Slot været i Fængsel indesluttet, maatte derfra igjen udelades til Frihed. Thi Enkedronningen Sophia Amalia havde, al den Stund hun levede, idelig afværget hendes Befrielse. Men nu samme Dronning var død, lod hans Majestæt sig omsider til Naade imod hende bevæge.»

Istedetfor at tage til den større By Nürnberg, som laa lettest for, drog Dronning Christina dog udenom, til den mindre By Nördlingen, uagtet den havde saa bitre Minder for de Svenske; thi det var i Slaget ved denne By, at de Svenske i Aaret 1634 bleve overvundne af den kejserlige Armé, ved hvilken Lejlighed 8000 Svenske bleve paa Valpladsen, 6000 toges til Fange; hele Artilleriet og Bagagen — 80 Kanoner og hele Trænet — faldt i Fjendens Hænder. Slige bedrøvelige Minder lod ikke til at genere Dronning Christina i den Grad, at hun af den Grund skulde slaa ind paa en anden Vej.

Staden Nürnberg vilde ogsaa gerne have set Dronning Christina indenfor sine Volde, da hendes Fader Gustav særlig der havde været skattet af den store protestantiske Befolkning. Hengivenheden for ham gav sig da ogsaa Udtryk, idet der, da han drog derfra, blev skænket ham 2 kostbare Pokaler, hvoraf hver især vejede 178 Lod Sølv. Den ene Pokal forestillede Jordkuglen, baaren af Herkules, og den anden Himmelkuglen, baaren af Atlas. Begge Pokaler forefindes endnu paa Nationalmusæet i Stockholm, Værelse 6 [1]).

Fra Nördlingen drog Dronning Christina til Staden Augsburg. Forinden hun blev færdig til at rejse videre, benyttede hun Tiden til at besé det skønne Raadhus der, hvor Kong Gustav Adolf i sin Tid af Stadens Indbyggere var indbuden til en festlig Banket med paafølgende Bal. Man viste Dronning Christina det Bord, ved hvilket hendes Fader havde spist; det blev bemærket, at hun blev noget eftertænksom og stille derved, aftørrede en frembrydende Taare og gik tavs og tankefuld videre. I det samme Aar, Kong Gustav Adolf var Gæst i Augsburg,

[1]) I Aaret 1895 har Kong Oskar d. 2den i Sverrig ladet gøre en nøjagtig Kopi af den ene af disse Pokaler, nemlig den, paa hvilken Atlas bærer Himmelkuglen paa sine stærke Skuldre. Samme Pokal har Kong Oskar foræret Kejser Wilhelm d. 2den, som i Juli Maaned 1895 var i Besøg i Stockholm hos sin kongelige Ven.

broderede de unge Damer der i Byen med al Kunstfærdighed en hvid, tunget Halskrave af fineste ægte Kammerdug til ham, til Afsked. Samme Krave eksisterer ligeledes endnu i Samlingerne paa Nationalmusæet i Stockholm.

Fra Augsburg drog Dronning Christina til den lille By Landsperg ved Lechfloden, 10 Mile Syd for det Sted ved samme Flod, hvor en svensk Kanonkugle fra Gustav Adolfs Artilleri gjorde det af med den kejserlige General Tserclas Tilly i April 1632. I denne lille By opholdt Dronning Christina sig i nogle Dage, imedens der fra München blev hidskaffet Køretøjer, der vare mere egnede for Vejene i de tyrolske Bjergegne, som hun nu nærmede sig mere og mere.

Overalt, hvor Dronning Christina drog frem, blev hun uagtet den korte Tid, der var til Forberedelser, modtagen med store Æresbevisninger og Gaver; meget mere havde hun kunnet gøre ud deraf, naar hun alene havde holdt sig til Hovedstæderne og de større Byer, især da det ingenlunde manglede hende paa Indbydelser fra de Fyrster, i hvis Lande hun enten rejste, eller hvilke hun kom forbi, men det var, som før berørt, paa dette Tidspunkt Dronning Christinas Agt vel at rejse saa standsmæssigt som muligt, men for Resten at give Afkald paa at trække Øjnene for meget paa sig. Derfor frabad hun sig offentligt festlig Modtagelse, men kunde dog ikke forhindre, at Folk strømmede til, hvor hun drog forbi eller gjorde Ophold, men saa morede hun sig ogsaa ofte med at bytte Klæder eller Plads i Vognen med en af sit Følge for at føre den gabende Mængde paa Vildspor.

Allerede i de sidste Dage af September i Aaret 1655 havde den kejserlige Statholder over Tyrol, Ærkehertug Ferdinand Carl, faaet Nys om, at Dronning Christina paa sin Rejse til Rom vilde komme til Tyrol og navnlig holde nogle

Dages Rast i dette fyrstelige Grevskabs Hovedstad, Innsbruck. Den mere dybttænkende Del af Tyrols Befolkning var, da den fik det at vide, ikke videre glad ved Tanken om de uundgaalige store Udgifter, sligt kongeligt Besøg vilde medføre for Landets Kasse, hvis Status forud ikke var videre glimrende. Den pragtelskende Ærkehertug Ferdinand Carl brød sig derimod ikke stort om, hvad det vilde koste at modtage den berømte svenske Dronning paa en saadan Maade, som svarede til hendes Majestæts Stilling og Betydning, naar blot hans ærkehertugelige Ære, gode Navn og Rygte kunde staa sig derved.

I Tyrol fik man altsaa travlt med at gøre Forberedelser. Allerede de første Dage i Oktober udgik der Befalinger i alle Retninger fra Regeringen i Innsbruck om at træffe Forberedelser til paa værdig Maade at tage imod «den hæderkronede Dronning Christina af Sverrig.» Befalingerne bleve end mere spredte og ubestemle derved, at man endnu ikke ret vidste, hverken hvilken Vej hun vilde tage for at komme ind i Tyrol, ejheller hvilken Dag hun bestemt kunde ventes. For en Sikkerheds Skyld blev der derfor skrevet til en halv Snes Steder Nord for Innsbruck, hvorigennem man kunde tænke sig, at Dronningen muligvis vilde komme. Parolen lød paa, at der maatte sørges for, at de fornødne Forraad til Dronning Christinas og Følges Underhold vare til Stede ved hendes Gennemrejse. Forraådene maatte derfor haves i Beredskab og ikke anvendes andetsteds forinden. Der skulde af Fødevarer være til Stede: Vildt, Kalkuner, Høns, Ænder samt Ferskvandsfisk, især Foreller, og desforuden Krebs. Med Hensyn til Vinkjælderforsyning blev der givet Anvisning paa nærmeste Slots Beholdning. Til Forstdistrikterne gik der Bud, at de maatte gaa Haand i Haand med at levere al Slags Vildt, navnlig Raadyr, paa nærmere Ordre, i Innsbruck.

Ærkehertugen anslog Dronningens hele Følge til 150 Personer samt 200 Heste, som samtlige skulde underholdes uden Udgift for hende, saasnart hun kom paa

tyrolsk Grund. Da Dronning Christina omsider kom til Tyrol, viste det sig, at der i hendes Følge var 255 Personer og 247 Heste; men foreløbig gjorde imidlertid den ærkehertugelige Vært kun Regning paa førstnævnte mindre Tal.

For at skaffe nogen Oplysning, som i mange Retninger var saare nyttig, blev Hofkurér Jakob Reiter d. 12te Oktbr. sendt fra Innsbruck til Augsburg for underhaanden at indhente Efterretning om Dronning Christinas Rejseplan, Togets Størrelse etc., etc. Allerede 5 Dage efter var Hofkureren atter tilbage og berettede, hvad han havde kunnet bringe i Erfaring, men da det ikke var saa fyldigt som ønskeligt, maatte han snarest afsted igen for at spejde videre.

Da nærmere Besked var erholdt, sammenkaldte Magistraten i Innsbruck alle Husejere i Byen for at faa at vide og lade optegne, hvormange Værelser der egnede sig til at optage Dronning Christinas Følge i Innsbruck, samt hvor der var fornødent Staldrum til Følgets Heste.

Den 25de Oktober lod Ærkehertug Ferdinand Carl udgaa et aabent Brev til alle Øvrigheder: Borgmestre, Toldembedsmænd og Oppebørselsbetjente etc., hvori skrives: «Eftersom den værdige og elskelige Dronning Christina af Sverrig vil rejse igennem dette Land, vort fyrstelige Grevskab Tyrol, til Italien, saa have vi naadigst besluttet at holde hende fri for Udgifter i dette Land, og udnævnes derfor herved Hr. v. Ymgramb til Kommissarius at staa enhver bi med fornøden Vejledning samt efterfølgende Betaling.»

Saa vidt Regeringen i Tyrol kunde beregne, vilde Dronning Christina komme til Innsbruck d. 28de Oktbr., saa alle Værter maatte vide at træffe Omsorg for de den Dag ankommende Gæster efter de udførlige Forskrifter, der noget forud omhyggeligt vilde blive meddelte alle Kvarterværter. Foruden disse Forberedelser til Dronningens omkostningsfri Rejse igennem Tyrol blev der desforuden

gjort alt for at gøre hendes Ophold saa storartet og pragtfuldt som muligt.

Til selve Hoffets Taffeldækning blev der laant Sølvservicer ved de ærkebiskoppelige Nabohoffer i Trient, Brixen og Salzburg. Hvad enten Ærkebiskoppen i Salzburg har misforstaaet Ærkehertugens Forlangende om Udlaan eller har villet spare paa Sølvtøjet, vides nu ikke; men da der ikke var Sølvfade i det Antal, Ærkehertugen havde forlangt, maatte den ærkebiskoppelige Kurer gøre Rejsen imellem Salzburg og Innsbruck om igen nok engang, for, som der staar, «die recht begehrte Anzahl Silber Geschirr alhero zu bringen.» Man vil deraf se, at det var Ærkehertugens Alvor, og at det ikke var saa let at knibe ud, selv for en Ærkebiskop.

Flere Kokke bleve indforskrevne for at være til Hjælp paa Slottet i Innsbruck. Hos det rige, fyrstelige Handelshus Fugger i Augsburg laantes desuden en stor, forgyldt Sølvkedel, som brugtes til Drikkevarers Afkøling — fordi man vidste, at Dronning Christina holdt meget af at drikke iskoldt Vand.

Officererne af Ærkehertugens Livvagt fik deres Uniformering og Udrustning forbedret ved Indkøb af nye Læderkollerter og Sidegehæng, medens Hellebardisterne fik deres Vaaben ætset og udstafferet paany; og til den ærkehertugelige Musik blev der indkøbt 24 Stykker nye Messinginstrumenter.

Der anvendtes ogsaa megen Umage paa at faa de for Dronning Christina paatænkte Teaterforestillinger til at gaa saa godt som muligt over Scenen. Det var Ærkehertugens specielle Ønske, da han selv var en stor Ven og Kender af Teater og Musik. Et nyt Musikdrama, et rent Udstyrsstykke haabede Ærkehertugen at kunne føre frem ved denne Lejlighed, og han glædede sig paa Forhaand til muligen at kunne imponere den forvænte Dronning.

Omsider hørte man direkte fra den forventede Dronning Christina igennem en Skrivelse fra hende, skrevet

d. 20de Oktbr. i Augsburg, til Ærkehertugen. Brevet var affattet paa Fransk, og hun kalder ham: Monsieur, mon cousin; — hun meddeler ham, at hun paa Rejsen til Rom vil komme igennem Tyrol, og beder dernæst Ærkehertugen godhedsfuldt at ville modtage hende. Overbringeren af Dronningens Brev var en spansk Adelsmand, Don Spinosa, som Regeringen i Bryssel havde givet hende med paa Rejsen. Samme Dag, Ærkehertugen modtog Dronning Christinas Brev, blev en højtstaaende Officer sendt Dronningen imøde med et Brev fra Ærkehertugen, hvori hun paa det venligste indbydes til at komme til Innsbruck.

Man havde antaget, at Dronning Christina vilde have valgt den letteste og mest benyttede Vej, som fører fra Bayern ind i Tyrol, langs med Floddalen ved Innfloden, saa meget mere, som der i Byerne paa denne Rute var gjort Forberedelser til Modtagelsen; men Dronning Christina, som alle Dage holdt meget af at være mod Strømmen og af en anden Mening end andre Mennesker, syntes nu derfor ogsaa bedst om at komme ind i Tyrol ad den stejleste og mest ufarbare Vej Nordvest for Innsbruck ved Byen Scharnitz og styrede derfor derhen imod, da hun i München havde faaet passende Køretøjer til at anvendes i de bjergrige Egne. For at kunne modtage Dronning Christina festligt og standsmæssigt ved Tyrols Grænse blev der tilforordnet hende en egen Hofstat.

Friherre v. Freyberg af Ærkehertugens Livgarde blev udnævnt til at være Kommissarius og i denne Egenskab ledsage Dronning Christina hele Tyrol igennem. Under ham stod en Kasserer eller Kassemester, der skulde klare alle Skær og Udgifter med ærkehertugelig Mønt. Endvidere medfulgte der en Overkok, en Mundskænk og Forskærer, hvilke fik Paalæg om at træde i Funktion, naar den svenske Dronning var kommen paa tyrolsk Grund. En Officer og 32 Ryttere af Ærkehertugens Livgarde, Ærkehertugens første Kammertjener, 8 Pager og adskillige Opvartere og Betjente fuldstændiggjorde Følget, som

ikke udgjorde mindre end en Kavalkade paa 132 Heste. Den 29de Oktober overskred Dronning Christina med sit Følge, der, som før nævnt, bestod af 255 Personer og 247 Heste, Tyrols Grænse ved Byen Scharnitz, hvor det ærkehertugelige Tog allerede var paa Pletten for at tage imod hende.

Da det kongelige Tog drog over Broen ved Grænsefloden Isar, afskød det ærkehertugelige Militær Gevær- og Æressalver, medens Kanonskud drønede fra de nærliggende Bjerghøjder, hvor der foregaves at ligge et Bjergkastel, Porta Claudia. Det skulde forestille, som om Kanonerne altid vare paa Plads i disse Bjergregioner, medens Sandheden var, at Kanonerne Dagen forud paa Fragtvogne, med stort Besvær, vare slæbte ud til Bjergene omkring Scharnitz for der at gøre Honnørs for den ventede høje Gæst. Man var ret glad ved, at Dronning Christina ikke kom efter det forlorne ved det ved hendes Ankomst virkende Artilleris Tilstedeværelse, da hun ellers nok vilde have gjort sig lystig derover med sin bidende Spot, som ved given Lejlighed sjældent udeblev.

Fra Scharnitz drog Dronning Christina videre til den lille, sydligere liggende By Seefeld, hvor hun tog det første Nattekvarter paa Tyrols Grund.

Dronning Christina drog Dagen efter, d. 30te Oktbr. fra Seefeld til den ligeledes mindre By Zirl, hvor der hurtigt var blevet gjort Forberedelser til at huse hende, saa godt som Forholdene tillod det. De for Dronningen bestemte Værelser vare nyligen blevne tapetserede, og man havde været saa heldig at faa en flot Seng med Fløjls Omhæng og Guldfrynsebesætning skaffet tilveje og stillet op til Hds. Majestæts Brug. Den følgende Dag kom den regerende Ærkehertug Ferdinand Carl og dennes Broder, Sigismund Frants, med et stateligt Følge til Byen Zirl for at byde Dronning Christina velkommen i Tyrol samt gøre hende deres Opvartning.

Trods de smaa Lokaliteter paa Slottet foregik dog Modtagelsen ifølge den strengeste Etikette. Navnlig lige-

over for sine Ligemænd og Fyrster holdt Dronning Christina meget stærkt paa sin Værdighed, navnlig efter sin Nedstigelse fra Tronen. Samtalen varede 3/4 Time, og der var ingen andre Damer til Stede end Dronningen; ejheller af hendes Kavallerer var der nogen i selve Gemakket. At Dronning Christinas fornemme Ledsager og meget betroede Ven, Don Pimentelli, slet ikke lod sig se, syntes Ærkehertugerne ikke rigtig om, da kun Kavallerer af 2den Rang modtog dem ved deres Ankomst og ligeledes efter Audientsen fulgte dem fra Dronningens Gemak ud til deres udenfor ventende Heste, hvilke de atter besteg for snarest at vende tilbage til Innsbruck igen.

Næste Dags Morgen blev der sendt en Hofkavaller, Grev Hohenems, fra det Innsbrucker ærkehertugelige Hof for at ønske Dronning Christina en pyntelig god Morgen samt forhøre, hvorledes Hds. Majestæt havde sovet. Alt blev befundet vel. Samme Eftermiddag fandt Dronning Christinas Indtog i Innsbruck Sted. Først paa Eftermiddagen satte en prægtig Kavalkade sig i Bevægelse fra Innsbrucks Indre til den store Plads Vest for Byen for der at afvente Dronning Christinas Ankomst fra Zirl.

Det ærkehertugelige Tog aabnedes af Paukeslagere samt 15 Trompetere, derpaa fulgte de hertugelige Beridere, Pagerne, Adelen og de høje Officerer, i alt 50 statelige Ryttere, udmærket beredne. Dernæst kom begge Ærkehertugerne til Hest samt den regerende Ærkehertug Ferdinand Carls Gemalinde, Anna, i en Bærestol. Efter de fyrstelige Personer kom den ærkehertugelige Livgarde til Hest — 60 Mand — iført røde, sølvbaldyrede Uniformer. I Slutningen af Toget kørte en tom Galakaret for det Tilfælde, at det maatte behage Dronningen at køre, og desforuden endnu 12 andre seksspændige Ekvipager. Et samtidigt Vidne skriver: «Optoget var meget herligt og prægtigt med Hensyn til Kavallerer, Heste og Klæder, saa det var en Glæde at se det.»

Da Dronning Christina, som sad i en Bærestol, nærmede sig med sit Følge, steg begge Ærkehertugerne af

Hestene. Ærkehertug Ferdinand Carl hjalp Dronning Christina ned af Bærestolen, medens Broderen Sigismund Frants førte Ærkehertuginde Anna hen til Dronning Christina at præsenteres for denne. Efterat korte, gensidige Komplimenter havde fundet Sted, forenede begge Tog sig, og Indtoget i Innsbruck skulde nu gaa for sig.

Udenfor Staden, hvor Toget kom forbi, var der opstillet 5 Faner Fodfolk og 50 Stykker Skyts, som afgav Salut. Toget aabnedes af 12 Trompetere samt et Par Paukeslagere, dernæst kom 2 Beridere paa kostbare Paradeheste, derefter 14 ærkehertugelige Pager, derpaa en større Deling Kavalleri og efter den Ærkehertugens Staldmester og efter ham den spanske Kavallér Don Pimentelli lige foran selve Dronning Christina, som havde Ærkehertug Ferdinand Carl til venstre Side, og efter dem Ærkehertuginde Anna med den anden Ærkehertug, ligeledes paa venstre Side. Derefter en Del Hoffolk og Betjening, og saa dernæst Dronning Christinas og Ærkehertugens Livgarde til Hest, respektive 28 Mand og 60 Mand. Det var jo sent paa Aaret, saa et samtidigt Vidne skriver: «Desværre begyndte Skumringen at falde paa, saa Mørket fordærvede Glæden for Øjnene.»

Da Dronning Christina drog ind paa Slottet ved Ærkehertug Ferdinand Carls Side, blev der af det opstillede Infanteri paa Slotspladsen affyret 3 Geværsalver. Til Dronningens Brug var der i Slottets Hovedbygnings Beletage, under selve Slaatstaarnet, indrettet seks prægtigt udstafferede Gemakker, betrukne med Fløjl og Silke og guldindvirkede Tapeter. Dronningens Seng var foret med hvidt Silketøj samt rød-gyldent Omhæng med Guldbroderi. Tæt op til hendes Værelser stødte et Galleri, hvis Vægge vare behængte med fortræffelige Malerier. Til Vagt og Betjening fik Dronning Christina 36 Drabanter og 12 Pager under en Officers Kommando.

Da Dronning Christina ikke tog ud den første Aften efter Rejsen, begav Stadens Kommandant sig hen til hende og bad hende at bestemme Feltraabet for Inns-

brucks Garnison for det efterfølgende Døgn. Uden lang Betænkning opgav hun Ordene: Jesus Maria. Mærkeligt nok var det det samme Feltraab, Wallenstein havde i Slaget ved Lützen, den Dag, hendes Fader faldt, saa hun har vel ikke givet sig Tid til at tænke over denne Omstændighed, og dette uheldsvangre Feltraab er rimeligvis noget tankeløst faldet hende ud af Munden.

Dronning Christinas Ledsagere, den spanske Gesandt Don Pimentelli, saavelsom den spanske Grande della Cueva med Gemalinde, bleve ogsaa indkvarterede paa Slottet. Hele det øvrige Følge, c. 250 Personer, høje og lave, bleve derimod indkvarterede i de forud bestilte Lejligheder i Innsbruck, men alle Standspersonerne i Dronningens Følge fik deres Forplejning paa selve Slottet. Her blev der holdt, paa samme Tid, tre forskellige Tafler hvert paa 40 à 50 Personer, med behørig Vin til, dog saaledes, at Vinens Godhed og Alder lempedes efter Gæsternes Rang og Beskaffenhed.

Forinden Taflet skulde begynde, blev der, for at antyde, at Spisetiden var forhaanden, kort forud slaaet Alarm i Slotsgaarden af en Paukeslager. Naar Paukeslageren hørte op, blæstes Ordinari Sonate af 20 Trompetere paa Sølvinstrumenter, medens Maden bares op af 22 Pager under Køgemesterens kyndige Tilsyn.

Dronning Christinas Taffel blev holdt for sig, tæt ved hendes Gemakker, med Ærkehertuginde Anna og begge Ærkehertugerne som Bordfæller. Retterne vare udsøgte og frembares i forgyldte Sølvfade. Man lagde Mærke til, at Dronningen kun drak friskt, i Is afkølet Kildevand af et temmeligt stort Glas. Ved hendes Taffel opførtes baade en Instrumental- og en Vokal-Musik. Der blev musiceret saa smukt, at Dronning Christina flere Gange gav sit Bifald tilkende paa forskellig Maade.

Dronning Christina kom til Innsbruck d. 31te Oktbr. 1655. Dagen derpaa, d. 1ste Novbr., var det Allehelgensdag. Der var i den Anledning Gudstjeneste i Hofkirken. Forinden blev der sendt et Par Adjutanter til Dronning

Christina for at ønske hende Godmorgen samt høre til hendes Befindende. Alt blev befundet vel. Paa sin Side sendte hun sin Kammerherre della Cueva til den ærkehertugelige Familie for ligeledes at høre til dennes Befindende.

Dronning Christina overværede ovennævte Gudstjeneste. Da hun endnu ikke offentlig var gaaet over til Katolicismen, saa indtog hun endnu ikke nogen Hædersplads i ovennævnte Kirke, men sad ubemærket i en Bedestol i en af Kirkens Sidegange.

Efter Gudstjenesten, og forinden Taflet, kom Ærkehertuginde Anna at aflægge Dronning Christina et Besøg; senere hen paa Eftermiddagen gjorde denne Ærkehertuginden en Kontravisit.

Den næste Dag, d. 2den Novbr., Allesjælesdag, afholdtes der i Slotskirken, om Formiddagen, et Rekviem, som Dronning Christina overværede. Efter Middagstaflet foreslog hun Hoffet at foretage en Ridetur, og da Hestene førtes frem, svang hun sig uden Hjælp ligesaa let op i Sadlen som begge Ærkehertugerne, saa det var let deraf at se, at hun var en øvet Rytterske. Ærkehertuginde Anna var ogsaa med paa Turen, men foretrak at benytte en Bærestol. Der var et stort Følge; i Spidsen red 2 Paukeslagere med en Del Trompetere. Turen gjaldt Slottet Amras eller Ambras, hvor Ærkehertug Ferdinand d. 2den med Gemalinde, den dydsirede og smukke Philippine Welser[1]), havde resideret fra 1557—1580, altsaa for knap 100 Aar tilbage, og hvor der fra den Tid var en sjælden Samling af Kunstskatte, Malerier, Bøger, Manuskripter og

---

[1]) Det rige Hus Bartholomæus Welser og Fugger i Augsburg havde i sin Tid laant Kejser Carl d. 5te 12 Tønder Guld. Laangiveren og Laantageren kom endog senere i Slægt med hinanden, idet Carl d. 5tes Brodersøn, Ærkehertug Ferdinand, Aar 1557 ægtede Bartholomæus Welsers Broderdatter, den ved sin Skønhed og Dannelse lige udmærkede Philippine Welser. De boede paa Slottet Amras i Tyrol og ligge begravede i Hofkirken i Tyrol.

Mønter, som det interesserede den paa slige Sager meget forstandige Dronning Christina nærmere at undersøge. Alle disse i Slottet Amras forefundne Kunstskatte bleve i Aaret 1806 førte til Hovedstaden Wien og danne nu der en egen Afdeling under Navn af Ambraser-Samlingen.

Et Par Dage forinden Dronning Christina var kommen til Tyrols Grænser, var der ankommet en pavelig Kannik, Lucas Holstenius, som Pave Alexander d. 7de havde sendt fra Rom, for i Domkirken i Innsbruck at modtage Dronning Christinas katolske Trosbekendelse i al Offentlighed, hvilken Paven havde forlangt, forinden hendes festlige Indtog i Rom maatte finde Sted. Bemeldte Lucas Holstenius var en kundskabsrig og lærd Mand, som forestod det vatikanske Bibliotek. Dronning Christina kendte ham fra tidligere Tid, da hun havde korresponderet med ham, ligesaa vel som med flere andre lærde. Lucas Holstenius var for Resten fra Norden, var født i Hamburg og havde lutherske Forældre ligesom Dronning Christina, og han var altsaa en Proselyt ligervis som hende. Som kirkelig Adjutant havde Holstenius en Jesuit, Pater Malines, med sig, der tidligere havde været i Stockholm og der arbejdet saa godt som nogen paa Dronning Christinas Overgang og besørget Breve til og fra Paven for hende.

Straks efter, at Lucas Holstenius var ankommen til Innsbruck, fik han snarest Audients hos den regerende Ærkehertug; denne, som da først fik at vide, at den kirkelige Højtidelighed ved Dronning Christinas Overgang til Katolicismen agtedes foretaget i Innsbruck, blev særdeles smigret og glad ved, at Paven lod den ærkehertugelige Residensstad vederfares denne store Ære. Ærkehertugen lod derfor straks Kanniken Holstenius tilligemed hans Rejsetøj afhente fra den Gæstgivergaard, hvor han var taget ind, og anbringe paa Slottet, hvor passende Værelser bleve ham anviste, samt en ærkehertugelig Adjutant stillet til hans Raadighed, saavelsom Køretøj og fornøden Betjening.

Da Lucas Holstenius var kommen til Innsbruck forinden Dronning Christina, sendte han straks Pater Malines ud for at møde hende og for dernæst at sondere, om hun var beraad med sig selv offentlig at ville aflægge den katolske Trosbekendelse i Innsbruck, som Paven nu ønskede, da den Sag hidtil var holdt saa nogenlunde hemmeligt.

Da Pater Malines mødte Dronning Christinas Tog, fik han straks Audients samt forebragte sit Ærinde og fik det Svar tilbage, at hun var villig til at underkaste sig Pavens Anordninger med al Punktlighed.

Den 3dje November blev bestemt til at være den Dag, da Dronning Christinas offentlige Aflæggelse af den katolske Trosbekendelse skulde finde Sted, og Kl. 11 om Formiddagen gik hun paa Bræder belagte med Klæde til Fods fra Slottet over Gaden, til Kirken, ledsaget af en Ærkehertug paa hver Side af sig, hvorefter fulgte et stort Hoffølge. Dronning Christina var iført en sort Silkekjole efter fransk Mønster uden andre Smykker end et pragtfuldt Diamantkors paa Brystet. Ved Kirkens Indgangsdør stod der 2 Prælater; den ene besprængte Dronning Christina med Vivand, og den anden fremrakte et Crucifix af Bjergkrystal, som hun kyssede med en dyb Bøjning. Under Psalmesangen gik Forsamlingen op i Koret, hvis Gulv var belagt med rødt Klæde. Tæt ved Alteret var anbragt en Forhøjning, hvorpaa stod en guldbroderet Stol, og hvorover der var en rød Fløjls Baldakin.

Til de 3 ærkehertugelige Personer var der lignende guldbroderede Stole, medens Don Pimentelli fik en Stol med rødt Fløjl, dog uden Broderi, ligesaa den pavelige Internuntius Lucas Holstenius. Efter Afsyngelsen af en Psalme rejste Holstenius sig og forkyndte paa Latin, at Hs. Hellighed Pave Alexander d. 7de havde overdraget ham at modtage Dronning Christinas offentlige katolske Trosbekendelse, samt anmodede begge Ærkehertugerne og den spanske Gesandt Pimentelli om at være Vidne til denne højtidelige Akt. Ledsaget af Ærkehertugerne og

Pimentelli gik Dronning Christina hen til Alterets Knæfald, lagde sig paa Knæ paa en der anbragt rød Silkepude og modtog derpaa af Holstenius den trykte Trosbekendelsesformular, som ligeledes var affattet paa Latin. Dronning Christina oplæste den med en høj, noget mandlig og distinkt Stemme, med en fortræffelig Betoning, saa man kunde høre, at hun var vel bevandret i det latinske Sprog. Ved Slutningslinierne, som var Edsformularen, lagde Dronning Christina sin Haand paa Evangeliet i Messebogen, som blev holdt hen foran hende.

Dronning Christina havde under den hele Akt ikke vist mindste Tegn til Bevægelse eller Forlegenhed. Ved hvert Punktum i det oplæste løftede hun Hovedet og saa Holstenius djærvt og stift i Øjnene. Efter en Bøn meddelte Holstenius hende Syndsforladelsen, men Alterens Sakramente nød hun derimod ikke i Innsbruck; det vilde hun, efter eget Ønske, vente med, til hun i Rom kunde modtage det af Pave Alexanders egen Haand. Begge Ærkehertugerne hjalp Dronning Christina op fra Knæfaldet, og Lykønskninger fandt Sted. Akkompagneret af Pauker og Trompeter blev Psalmen: Jubilare Deo omnis terra afsungen, hvorpaa Hofprædikanten Staudacher prædikede over en Tekst, Holstenius havde valgt, nemlig: Davids 45de Psalme, Vers 11, som lyder: «Hør Datter og se til, og bøj Dit Øre, og glem Dit Folk og Din Faders Hus! o. s. v.» Dronning Christina hørte med tørre Øjne paa denne gruelige Tekst, som haanede hendes Heltefader i hans Grav. Da denne Prædiken var forbi, blev der afsunget et Te Deum, ledsaget af Korsang og fuld Instrumentalmusik, og nu løsnedes Kanonskudene over hele Linien fra Innsbrucks Volde, og alle Stadens Kirkeklokker faldt snart ind i med.

Fra Kirken begav man sig tilbage til Slottet; om Eftermiddagen var der Galataffel, og om Aftenen var der Teaterforestilling paa Slottet. Pagerne, som med Fakler fulgte Dronning Christina til hendes Plads i Teatret, opførte dernæst en Fakkeldans for hende, før selve Stykket

begyndte. Stykket hed: «Skinsygen imellem Mars og Adonis.» Begge bejle de til Venus, og Mars viser sin Misfornøjelse over, at Venus giver Adonis Fortrinnet. Maskineriet var meget kompliceret. Man saa, hvorledes Engle svævede imellem lette Skyer fra Himmel til Jord og op igen. Endvidere saa man Venus komme kørende i en Luftvogn, trukken af Duer, og noget efter kom en Vogn, trukken af Løver, kørende ind paa Scenen. Stykket sluttede med, at den fortørnede Mars's Staldbrødre, som vare bevæbnede til Tænderne, kom ned paa Scenen, oppe fra Skyerne af, og opførte en vild Vaabendans, hvori de viste, hvor godt de kunde gøre deres Sager.

Det var, efter hvad Chevreau beretter, ved denne Lejlighed, at Dronning Christina, da hun gik bort fra Teatret, med utvungen Ugenerthed sagde: «Mine Herrer, det er rimeligt, at I have opført en Komedie for mig, da jeg har opført en Farce for Eder.»

Da Pave Alexander d. 7de ikke var færdig med alle Forberedelser i Rom til Dronning Christinas Modtagelse der, havde han bedet Lucas Holstenius om, hvis det var muligt, da at forhale Dronning Christinas Rejse fra Innsbruck i nogle Dage. Nu traf det sig saa heldigt, at Ærkehertug Ferdinand Carl, som var en stor Ynder af Musik og dramatisk Kunst, nyligen var bleven færdig med Opførelsen af en ny Teaterbygning og længe havde været betænkt paa at opføre et Stykke, som hed Argia, i hvilket Præstationerne stod paa Toppunktet af Datidens højeste Kunst. Ærkehertugen vilde nu gerne præsentere dette Stykke for den kunstforstandige Dronning. Stykket hed som sagt Argia, og da der var meget, der deri skulde fremstilles og vises, tog det Tid; Forestillingen begyndte Kl. 9 om Aftenen og varede i 6 Timer til Kl. 3 om Natten; men da Dronning Christina sjældent sov ud over 5 Timer, var hun maaske den, der mindst følte Trykket af den afkortede natlige Ro.

Handlingen i «Argia» drejer sig om et Kongebarn, der røves af Korsarer paa Øen Cypern, kommer derfra til

Thracien, bliver solgt som Slave og lever der i Trældom og Nød o. s. v.; alt bliver dog tilsidst godt igen, og Jubeltoner fra Himmel og Jord forkynde dette glædelige Udfald efter mange Lykkens Omskiftelser. I Stykket optræde baade Sørøvere, Soldater, Matroser, Hyrdefolk, Pager og Morianer. Sceneriet havde nok at gøre, thi man saa fremstillet Skibe paa Søen, Fæstningen Salamina, det Indre af et kongeligt Palads, en Have, hvor man ser Slottet i det Fjerne, et Fængsel, et Gadeperspektiv og en Arena, hvor en Tvekamp foregaar, o. s. v. Til sidst virke Gudinder med; saavel Venus som Thetis komme, hver til sin Tid, i deres respektive Køretøjer for at hjælpe paa Situationen. Sangkunsten var ejheller Stedbarn ved denne Lejlighed, thi der forekommer baade Sang af himmelske Kor og Sang af Amoriner, anbragte oppe i Skyerne, foruden den Vekselsang, Soldaterne paa Landjorden og Matroserne ude paa Havet lod høre.

Tilskuerne havde aldrig set og hørt noget saa storartet og fængslende. Gentagne Gange gav Dronning Christina sin Beundring Luft over den fortræffelige og pragtfulde Udførelse, og hun gav ofte sit lydelige Bifald tilkende.

Efter Forestillingen udbad Dronning Christina sig Stykket opført igen, et Par Dage senere, forinden hendes Afrejse. Der tilføjes, at Dronning Christinas Ros var oprigtig ment, thi ved en saadan Lejlighed kendte hun intet Hensyn eller Overbærenhed, men roste og dadlede ugenert, hvad vi senere ville faa at se i Paris, hvor der blev opført en italiensk Komedie, og hvor hun i al Aabenhjertighed udtalte, at Italienerne havde spillet daarligt.

Dagen efter, d. 5te Novbr., holdt Dronning Christina Rastdag og beskæftigede sig med at skrive til Paven og notificere de forskellige Hoffer det vigtige Skridt, hun havde gjort.

Dronning Christinas Brev til Paven var skrevet paa Italiensk og tilmed meget tamt affattet, og det gjorde derfor det bedste Indtryk paa ham, da han fik det i

Hænde. Det lød: «Endelig ankommen til det Maal, som jeg attraaede saa højt, nemlig at se mig optagen i den hellige romersk-katolske Kirkes Skød, har jeg ikke villet undlade at meddele Deres Hellighed det og at takke Deres Hellighed for at have hædret mig med Deres smigrende Anbefalinger. Jeg har ladet hele Verden se, at jeg, for at adlyde Deres Hellighed, har opgivet, med største Glæde, det Kongerige, hvor Ærefrygten for Dem er regnet blandt de utilgivelige Synder, og jeg har tilsidesat enhver menneskelig Respekt for at lægge for Dagen, at jeg langt foretrækker den Ære at underkaste mig Dem fremfor den Ære, som den smukkeste Trone yder én. Jeg bønfalder Deres Hellighed at modtage mig, som jeg er, blottet for enhver Storhed, med den samme faderlige Kærlighed, som De har været saa naadig at skænke mig hidtil.»

Denne Dronning Christinas Overgang til Katolicismen var en betydningsfuld Begivenhed for Pave Alexander d. 7de, som til enhver Tid var tilbøjelig til at gøre sig Illusioner med Hensyn til religiøse Emner. Der manglede ikke meget i, at han ansaa det som et Mirakel, at Datteren af Protestantismens ridderligste Forkæmper, hun, der havde været regerende Dronning i det mest luthersksindede Land i Europa, opgav Protestantismen og sluttede sig til Romerkirken. Pave Alexander saa deri en Forjættelse om Sverrigs snarlige Tilbagevenden til Katolicismen. Deraf kom det, at den pragtfulde Optagelse i Romerkirken og Dronning Christinas Indtog kort efter i Rom var som et Triumftog, idet Rom i den omvendte Christina højtideligholdt den Reform, som ventede Kirken.

Efter Dronning Christinas Ankomst til Rom tænkte Paven virkelig paa at sende katolske Missionærer til Sverrig, men da han raadførte sig med Dronning Christina derom, fraraadede hun ham det, da det vilde være det samme som at skikke dem hen at hænges i Galgen; saa godt kendte hun dog sine Landsmænd, og efter den Udtalelse opgav Paven at gøre Forsøget.

For at komme tilbage til Dronning Christina i Inns-

bruck, saa oprandt d. 7de Novbr., som var den sidste Dag, hun var i Tyrols Hovedstad. I den Anledning havde Ærkehertug Ferdinand Carl og hans Kavalerer anstillet Turnering og ridderlige Øvelser, til Ære for hende og Ærkehertuginde Anna, nedenfor Slottets Vinduer. Om Aftenen gentoges det store italienske Stykke «Argia», vi ovenfor omtalte, og som Dronning Christina havde ønsket at se endnu engang. Ifald Stykket ikke var blevet gjort kortere siden sidst, vilde Forestillingstiden blive fra Kl. 9 Aften til Kl. 3 efter Midnat.

Den 8de Novbr. vilde Dronning Christina rejse; om Formiddagen kom Ærkehertugerne og Ærkehertuginde Anna for at gøre en formel Afskedsvisit. Dronning Christina fortsatte Rejsen til Hest, og Ærkehertug Ferdinand Carl fulgte hende til Landsbyen Schönberg, hvor der efter mange gensidige Komplimenter og Taksigelser toges Afsked, og hun drog med de attacherede ærkehertugelige Herrer og sit Følge videre mod Syd.

Hoffet i Innsbruck havde ikke alene sørget for alt, medens Dronning Christina opholdt sig i selve Innsbruck, men det sørgede fremdeles for, at hendes Vinterrejse til Tyrols sydlige Grænse kunde ske med saa megen Bekvemmelighed og stor Anstand som muligt. Der blev i den Anledning skrevet til alle Myndigheder sydpaa, ligesom der forhen var skrevet til dem nordpaa. Til Biskoppen af Trient udgik der saaledes Tilhold om «at lade tilsé og udbedre Vejene, saaledes at Hds. Kgl. Majestæt af Sverrig med sin Hofstat og sit Følge kunde rejse igennem Tyrol uden Ubekvemmelighed og Fare for Liv og Lemmer.» I den lille By Ala — den sidste By indenfor Tyrols Grænser —, hvor der ikke forefandtes fornødne Lokaliteter, lod Ærkehertugen sin Adjutant Spaur indrette et Hofkøkken samt samle Viktualier og andre Nødvendighedsartikler; desforuden skulde Adjutanten sørge for Værelsernes Udstyrelse og Bekvemmelighed, saa at der ikke — som der stod i Instruksen, «var Manquements der, ligesom tidligere passeret.»

En saadan Skrivelse udgik til alle ærkehertugelige Embedsmænd om at bistaa Kassemesteren v. Yngramb, som for ærkehertugelig Regning skulde betale alt, saaledes at Dronning Christina af Sverrigs Ophold ikke kostede hende noget, og at den ærkehertugelige Reputation kunde blive konserveret.

Toldofficianterne i Branzoll, som ligger ved Etschfloden, fik Ordre til i Pramme at lade skibe ned ad Floden Dronning Christinas Bagage, som, pakket i 22 Vogne, snart vilde komme til Branzoll.

Alle de Sølvservicegenstande, som Biskopperne af Brixen og Trient havde udlaant til Festdagene i Innsbruck, bleve uopholdeligt sendte tilbage for atter at gøre Tjeneste, ifald Dronning Christina muligen kom til alle de Stæder i Tyrol, som laa paa hendes Vej til Italien. Til Borgmesteren i Brixen — som havde overværet Dronning Christinas Indtog i Innsbruck — skrev Fyrst-Biskoppen af Brixen, at han skulde søge at faa Audients hos Dronning Christina og indbyde hende til at tage Bopæl i den biskoppelige Borg i Brixen paa Gennemrejsen, men, føjer den forsigtige Kirkefyrste lunt til i en Efterskrift: «Jeg skal frit beværte Dronningen, hendes Damer og medfølgende Kavalerer;» men de øvrige medrejsende maa selv betale for sig i Gæstgiverstederne, hvor der baade skal blive sørget for, at der er Plads, og at det fornødne til Gæsternes Underhold og Bekvemmelighed skal være til Stede til gangbare Priser.»

Det første Nattekvarter, efter at Dronning Christina og Følge havde forladt Innsbruck, blev taget i Byen Matrey. Her mødte Morgenen efter Ærkehertugens tjenstgørende Adjutant, udsendt fra Innsbruck, for at ønske Dronningen en pyntelig God Morgen samt høre, hvorledes Hendes Majestæt havde sovet. Dronning Christina gengældte denne Artighed ved at sende sin Vicestaldmester, von Lilliencron, ind til Innsbruck for at formelde de ærkehertugelige Højheder hendes Højagtelse og Respekt. Senere paa Dagen tog Dronning Christina af Sted ad Brixen til

for der at være til Gæst hos Fyrstbiskop Anton. Denne kom hende imøde undervejs i Byen Vahrn, hvor han holdt en latinsk Velkomsttale til hende, og derfra ledsagede han hende til den fyrstbiskoppelige Bolig i Brixen; derfra rejste hun næste Dag til Botzen, hvor der saa blev holdt Rast en hel Dag. Derfra gik Turen over Neumarkt og Lavis for at besøge Fyrstbiskoppen i Trient. I Domkirken der i Byen hørte Dronning Christina en Messe, og i Kirken St. Maria i samme By var der et fortræffeligt Orgel, paa hvilket der blev spillet til Ære for den høje Gæst. Den 16de Novbr. kom Dronning Christina til Ala, den sidste By paa tyrolsk Grund, hvor Ærkehertugen, som sagt, forud havde ladet alt indrette til den kongelige Gæsts Modtagelse; her toges det sidste Nattekvarter i Tyrol.

Næste Dag, efter Middagstaflet, brød Dronning Christina op fra Ala. Forinden meldte Ærkehertugens Kommissarius, Friherre von Freiberg, sig til Afsked. Han havde uafbrudt ledsaget Dronning Christina paa hele Rejsen igennem Tyrol, fra Scharnitz til Ala. Nu ansaa han derfor sit Hverv for endt og vilde vende tilbage til Innsbruck, da Dronningen stod i Begreb med at forlade Tyrol. Dronning Christina takkede ham, gav ham derpaa nogle Breve til Besørgelse i Tyrol og bød ham at hilse hjemme, samt rakte dernæst sin Haand ud til Kys.

Som en ubehagelig Eftersmag af dette Dronning Christinas tyrolske Besøg, hvor al mulig Komfort, Glans og Pragt var udfoldet, var det, at der nu bagefter gjorde sig en svær Ebbe gældende i den ærkehertugelig-tyrolske Kasse, hvilken allerede forud ikke var videre godt beslaaet med Mønt. Der blev senere optaget et saa stort Laan som muligt for at bestride de glubende Udgifter, som dette kongelige Ophold og Besøg havde medført.

Fra Tyrols Grænse gik Rejsen over Mantua, Bologna og Ancona til Rom. Overalt modtoges Dronning Chri-

stina med de største Æresbevisninger samt rige Gaver, saavel fra Fyrster som fra de Stæder, hun kom igennem, saa hun og hele hendes Følge gjorde næsten hele Rejsen frit. Nogle slemme Skumlere mente endog, at man ved at give Dronning Christina Foræringer sikrede sig imod Udfald af hendes kaade Lune og skarpe Tunge.

Alle mulige Slags Husgeraad og Taffelservicer vare af Pave Alexander d. 7de sendte Dronning Christina i Møde til hendes Bekvemmelighed Italien igennem, ja endog to opredte Senge, saaledes at den ene altid sendtes forud, saa Hds. Majestæt ikke behøvede at sove i andres Senge paa Vejen til Rom.

Hertugen og Hertuginden af Mantua hilste med stort Følge paa Dronning Christina ved deres Lands Grænse. Da Dronning Christina óm Aftenen passerede Pofloden, vare begge Bredder oplyste af 1000 Fakler, desuden var en Æresvagt af Tropper baade til Hest og til Fods opstillet. Kanontorden og Militærmusik forhøjede det storartede ved dette natlige Skuespil.

Den 22de Novbr. 1655 kom Dronning Christina til Kirkestatens Enemærker, hvor 2 Ærkebiskopper og en Stab af højere Gejstlige modtog hende paa Pavens Vegne. Statholderne i Kirkestatens Provinser modtog og ledsagede hende med talrigt Følge overalt. Der var Opstilling af Fodfolk og Rytteri samt Æresporte med aandrige Indskrifter, foruden Glædesraab og Klokkeringning, hvor hun kom frem. I selve Kirkestaten kom Dronning Christina igennem Byerne Imola, Faenza, Forli, Cecena, Rimini, Pesaro, Fano og Ancona, forinden hun kom til Loreto, som hun specielt vilde aflægge et Besøg. I Byen Pesaro overbragte Brødrene Sentinelli, som da kom i Dronning Christinas Tjeneste, en Bog fuld af italienske Digte, forfattede til hendes Pris.

Overalt besaa hun med stor Interesse Fortidens herlige Kunstværker, sjældne Biblioteker og andre mærkelige Samlinger.

Naar man foreviste hende Relikvier, tillod hendes Skarpsindighed hende dog ikke altid at tage Fremviserens Forklaring for gode Varer, idet hun tvivlende spurgte, om det kunde hænge saaledes sammen, som der fortaltes. Man foreviste hende saaledes f. Eks. en Stav, der, som man fortalte hende, havde tilhørt Moses' Broder, Aron; dertil svarede Dronning Christina: «Det tror jeg ikke paa, thi Arons Stav var af Mandeltræ, og denne er jo gjort af en anden Træsort.»

Vi ville nærmere omtale det berømte Mariabillede i Loreto som Dronning Christina besøgte og ydede sin kongelige Gave og Tribut. I Nærheden af Ancona ligger den lille By Loreto, som har en stor Domkirke, bygget efter Tegning af Bramante, den samme Bygmester, der gav den første og mest storslaaede Tegning til St. Peterskirken i Rom. I Kirken i Loreto findes det hellige Hus, som Jomfru Maria beboede i Nazareth, og som ifølge Legenden af Englene er bragt til Loreto i 1295 under Pave Bonifacius d. 8de. I samme Hus befindes det undergørende Billede af Jomfru Maria, hvilket nu er meget mørkt og tilsodet af Tidens Tand og Lampeos. Loreto har i mange Aar været et af de berømteste og mest besøgte Valfartssteder. Af de utallige Pilegrimmes store Gaver ophobedes der i Tidens Løb uhyre Skatte; der fandtes saaledes flere Sølvstatuer af henimod 150 Punds Vægt hver. En Hertug, Albrecht af Bayern, havde skænket Kirkens Mariabillede et Kors til en Værdi af 12,000 Dukater, — en spansk Dronning havde broderet en Klædning for den hellige Jomfru, hvorpaa der var syet over 600 Diamanter og Perler, etc. etc.

Da Dronning Christina kom i Nærheden af Loreto, stod hun af Vognen, gik paa sin Fod til Mariabilledet og forærede det en gylden Krone og et kongeligt Scepter, hvilke begge vare besatte med i alt 460 Rubiner, Diamanter og Perler.

Alle disse uhyre Tempelskatte — vistnok Dronning Christinas inklusive — førte General Napoleon Bonaparte bort med sig, som god Prise, til Frankrig, da han i Aaret 1797, efter Indtagelsen af Mantua, kom til Loreto i Spidsen for sin Armé.

Fra Loreto drog Dronning Christina over Byerne Recanati, Macerata, Tolentino, Camerino, Foligno, Assisi, Spoleto, Terni, Otriculi Gallese og Caprarola henimod Rom, den eneste Hovedstad, hvor hun kunde tænke sig at kunne føle sig vel ved at bo, idet hun der ikke behøvede at vige Æerespladsen for andre end selve Paven, under hvem selv de mægtigste katolske Regenter vedgik at rangere. Et Par Mile fra Rom blev Dronning Christina paany modtaget paa Pave Alexanders Vegne af 2 Kardinaler med et stort Følge. Det var et Par fornemme Kardinaler, Paven havde sendt, idet der var Fyrsteblod i dem; den ene var Landgreve af Hessen, den anden Broder til Storhertug Ferdinand af Toskana. En Masse Køretøjer stod til hendes Følges Raadighed, medens der for hende var forbeholdt en særlig pragtfuld Karosse.

Dronning Christina tilligemed de to fyrstelige Kardinaler tog Plads i sidstnævntes Køretøj. Det hed sig, at Toget skulde foregaa incognito i al Stilhed, thi det var henimod Aften d. 19de December, da man nærmede sig Rom, men her var desuagtet hele Befolkningen paa Benene, baade høje og lave. Vejen, som tilbagelagdes i selve Rom, blev belyst af mere end tusinde Fakler, foruden at Engelsborgs Kanoner affyredes. Dronning Christina, som troede, at det var Meningen, at hun skulde komme incognito, sagde til Kardinalerne, der sad hos hende: «Her i Rom rejser man incognito paa en højst besynderlig Maade.»

Dronning Christina blev ført til Vatikanet, til de der yderst luksuriøst udstyrede Gemakker, hvilke skulle have kostet Paven henimod en Million Kroner at komplettere og udstyre. Lidt efter Ankomsten forlangte hun at hilse paa Paven, og hun blev derfor af et Par andre Kardinaler

ledsaget til Audientsen. Dronning Christina blev med den mest forekommende Venlighed og Hjertelighed modtaget af Pave Alexander d. 7de. Hun, den stolte Dronning, som nødigt ansaa nogen for sin lige, havde dog iagttaget den sædvanlige Skik at hilse den katolske Kristenheds Overhoved med 3 Knæfald, sȧmt kysset hans Tøffel og hans Haand; «sandsynligvis de første Prøver paa kristelig Ydmyghed, hun nogensinde havde aflagt» — skriver den svenske Historieskriver. Paven hævede hende venligt op og anviste hende Plads paa en ved Siden af staaende Stol. Efter en livlig, kort Samtale, vendte hun tilbage til sine Gemakker. Den følgende Dags Morgen var Dronning Christina allerede i det vatikanske Bibliotek for at fordybe sig i dets Indhold; Holstenius viste hende omkring der. Dagen derpaa gjorde hun Visit hos Paven, hvilken denne straks efter besvarede.

Efterat nogle faa Dage vare gaaede, skulde det officielle Indtog i Rom nu finde Sted med størst mulig Pragt. Den 24de Decbr. 1655, Juleaftens Dag (ny Stil), blev endelig alt i Stand til det højtidelige Indtog. Om Morgenen kørte Dronning Christina ud til et tæt ved Rom beliggende paveligt Landsted, hvorfra Festtoget skulde udgaa. Paven havde opbudt alt for at forkynde denne i hans Øjne overordentlige Verdensbegivenhed samt indrette alt saa pragtfuldt som muligt. Intet var for dyrt, det gjaldt bare om at hædre den nyankomne Dronning, for at vise den store Betydning, der tillagdes hendes Overgang. Pavens Eksempel fulgtes af Roms Stormænd, ja saa godt som alle Roms Borgere, alle Katoliker, som hver paa sin Vis vare stolte over denne Romerkirkens Sejr. Alle Arbejder skulde hvile, Butikerne lukkes og hele Rom have et festligt Præg den Dag, den fejrede Dronning kom.

Dronning Christinas Indtog skulde ske fra Pave Julius d. 3djes Have; da det regnede den hele Formiddag paa den fastsatte Dag, var der Tale om at opsætte hele Indtoget, men pludseligt standsede Regnen og Vejret kla-

rede op, saa det festlige Indtog kunde finde Sted, uden nogen Indskrænkning i Programmet.

Dronning Christinas Indtog i Rom mindede om en Kejserindes pragtfulde Triumftog. Klædt som Amazone med en stor Fjer i Hatten red hun kavalermæssig paa en hvid Hest, imellem Fyrster og Kardinaler, omgiven af Eliten af den romerske Adel og Gejstlighed, blandt hvilke sidste der var 24 Kardinaler med prægtigt Følge, samt af Pavens hele Hofstat. Triumfbuer vare rejste, Flag og Udsmykninger saas overalt, medens Fanfarer genlød, hvor hun kom frem. Toget kom nordfra ind i Rom, igennem Porta del popolo, hvor Bernini, Datidens største Kunstner og Bygmester, havde omdannet denne Indgang til en Æresport og smykket den med passende Emblemer, tagne fra Dronning Christinas saavelsom Pavens fyrstelige Vaabenskjolde. Berninis Værk er endnu at se den Dag idag i det nuværende Porta del popolos Façade.

Omgivet af de festligs Skarer drog Dronning Christina langs de festligt dekorerede Gader igennem Rækker af de pyntelige pavelige Soldater, under Trompeters Klang, Klokkeringning og Salutering af Engelsborgs Kanoner. De romerske Damer viftede med farvede Tøjer og tilkastede hende Blomster. Glæde og Hjertelighed var præget i alle Ansigter i den store sammenstimlede Masse. De italienske Damer forundrede sig rigtignok, da de saa, at Dronning Christina sad til Hest ligesom en Herre og med Rabatter ned ad Benklæderne, men det tabte sig, da de fik at vide, at hun besad et Heltehjerte og havde ført Krig med Kongen af Danmark. Toget styrede henimod St. Peterskirken, i hvis Indre Mure og Piller vare prydede med kostbare Tøjer og Tapeter, paa hvilke Dronning Christinas Navnetræk, kongelige Vaaben og Krone vare anbragte i stor Afveksling. Det hellige Kollegium modtog Dronning Christina ved St. Peterskirkens Tærskel og ledsagede hende til det store Højalter under den herligste Musik, den største Ærbødighed og de største Æresbevisninger. Efter en kort

Bøn lod Dronning Christina sig ledsage af 2 Kardinaler til Konsistoriesalen, hvor Pave Alexander d. 7de ventede for at modtage hende. Paven udtalte sin Glæde over hendes Omvendelse; Dronning Christina takkede for den smukke Modtagelse, hun havde faaet, hvortil Paven svarede, at hendes Omvendelse havde saa høj Værd, at den i Himlen blev fejret med en endnu større Festlighed.»

I Anledning af dette festlige Indtog lod Pave Alexander d. 7de slaa en Medaille; paa den ene Side ses Pavens Brystbillede med Navn og Aarstal, paa den anden Side en Afbildning af Æresporten med Pavens Familievaaben, som var flere Bjerge, hvorover en Stjerne hæver sig, foruden selve Togets vigtigste Figur, Dronning Christina, idet hun ses ride igennem Æresporten ind i Rom, med Omskriften: «Et gunstigt og lykkeligt Indtog.»

Dagen efter Indtoget var Dronning Christina til Taffel hos Pave Alexander. Da det pavelige Hofceremoniel byder, at ingen Kvinde, selv ikke en Dronning, maa spise sammen med Paven ved samme Bord, hjalp man sig ud over denne Vanskelighed ved at spise ved to Borde, som kun stod en Fod fra hinanden. For at antyde Pavens Overhøjhed var hans Bord 4 Fingersbred højere end Dronning Christinas. Hds. Majestæt sad paa højre Side af Paven under en Baldakin paa en Stol, prydet med en Kongekrone, hvilken udelukkende var bestemt og forfærdiget til den ophøjede kvindelige Gæst. Vel vare Pavens Bord og Stol nogle faa Tommer højere end Dronning Christinas, men saa havde han paa den anden Side ingen Baldakin over sig. Efter Taflet var der dramatisk Divertissement og Musik.

Et Par Dage efter Indtoget fik Dronning Christina sin Daabsbekræftelse af Paven, ved hvilken Lejlighed hun antog Navnet Alexandra, saa hun herefter officielt kaldte sig Christina Alexandra, skønt hun alt tidligere i Sverrig var rettelig døbt med Navnet Christina Augusta. Aarsagen til Antagelsen af Navnet Alexandra var efter de flestes Mening at betragte som en Artighed imod Pave

Alexander d. 7de; andre derimod mente, at Navnet var efter Macedonieren Alexander den Store, der, saavelsom Cæsar, altid var Genstand for Dronning Christinas højeste Beundring.

Anden Juledag, hen paa Eftermiddagen, flyttede Dronning Christina hen i det farnesiske Palads, hvilket Paven og den romerske høje Adel havde købt og med udsøgt Pragt havde ladet indrette og møblere og dernæst overlevere hende som Velkomstgave og blivende Bolig for hende. Paven var utrættelig i al Slags Opmærksomhed imod hende. Ved hendes Indflytning i ovennævnte farnesiske Palads forefandtes baade Fadebur og Vinkælder fyldte med gode Sager og Forraad af enhver Art til længere Tids Forbrug. Med Hensyn til Befordring og Køreture havde Paven foræret Dronning Christina 8 ædle Heste samt en prægtig Karosse, hvis kunstneriske Udstyrelse var besørget af ovennævnte Maestro Bernini. Betrækket var af himmelblaat Fløjl med Broderier og Galoner. Selve Vognkurven var af presset og graveret Sølv, hvori der var fine Tegninger. Det hele Køretøj samt de prægtige 8 Gangere stod den pavelige Kasse i c. 80,000 Kroner.

Ikke nok hermed; Paven vilde end yderligere give Dronning Christina en Anvisning paa c. 90,000 Kr. til senere Brug, hvilken sidstnævnte Anvisning hun dog paa dette Tidspunkt ikke mente at kunne tage imod, men sendte tilbage, idet hun bevidnede Paven sin levende Paaskønnelse af det noble Tilbud.

De første Maaneder af Dronning Christinas Ophold i Rom vare helt og holdent optagne af Fester og Fornøjelser til Ære for hende, og hun var Genstand for alle mulige Hædersbevisninger og al mulig Opmærksomhed. Der veksledes med Gæstebud, Skuespil, Baller og Turneringer. Paven gav store Summer ud alene for sit Vedkommende for at bekoste adskillige Festiviteter til hendes Ære, og den rige romerske Adel fulgte Eksemplet. Adelsmanden Barberini og Prinsen af Palestrina opførte Skue-

spil i et særlig i dette Øjemed bygget Amfiteater, hvor levende Bøffelokser og Elefanter figurerede med paa Scenen.

Dronning Christina befandt sig saare vel og var meget tilfreds med dette nye Liv. Uagtet hun var saa stærkt optaget, forsømte hun dog ikke at besøge Kunst- og Malerisamlinger, Biblioteker og de gamle Ruiner etc. i den Tid, der blev tilovers for hende. Idet hun besøgte Gallerierne og Ruinerne, viste hun en Kenders Smag og en Arkæologs Indsigt.

Henimod Fastetiden indstilledes de mere larmende Fornøjelser, og de ombyttedes med de mere stilfærdige Koncerter, Passionsskuespil, lærde Foredrag og Disputer. Hvor der var Lejlighed dertil, var Dronning Christinas Lærdom, Snille og berømmelige Gerninger Genstand for rosende Omtale og ualmindelig Hyldest, hvor hun viste sig i den første fagre Tid af hendes Ophold i Rom.

Selv Paven var med at bringe hende denne Tribut. Han foreviste hende saaledes Missionskollegiet, hvor der forefandtes 22 Elever af forskellige Sprog og Nationer for der at oplæres for senere at gaa ud til deres Hjemstavn og der udbrede Skrifter, som trykkedes i samme Missionskollegium i disse 22 Sprog. Ved Dronning Christinas Indtrædelse blev der i en Haandevending trykt paa 8 forskellige Sprog: «Længe leve Dronning Christina,» som efter Trykningen straks overraktes hende. I selve Modtagelsesstuen bleve disse 22 Elever beordrede til at sige Dronning Christina nogle Ord til hendes Pris, hver paa sit Sprog. Disse i 22 forskellige Sprog holdte Udtalelser bleve dernæst trykkede og hæftede i et Bind med Udskriften: «Sprogenes Enighed i at lovprise Dronning Christina.» Da hun besteg Kapitolium, blev ligeledes til Minde derom en latinsk Inskription indgraveret i en Marmortavle der.

Dronning Christina kunde sagtens være fornøjet og ytrede ogsaa megen Tilfredshed med sit nye Opholdssted. Hun ytrede blandt andet: «En Tønde Land i Italien er mere værd end hele Sverrig.» Ogsaa hun lod i den An-

ledning slaa en Skuemønt, hvorpaa ses hendes laurbærkransede Hoved og et Prospekt af Staden Rom med Omskrift: «Kan man skue noget større end Byen Rom?» Ligeledes lod hun, for at illustrere sit Forhold til de fire Stænder i Sverrig, slaa en Skuemønt i Rom, hvorpaa man ser hende som den ugifte Jagtgudinde, der tæmmer de 4 svenske Løver, med Omskrift: «Jeg tillader dem ej at være vilde.» Man kunde heraf se, hvilket Herskertalent hun troede sig i Besiddelse af.

Saasnart Dronning Christina var vel indstalleret i det farnesiske Palads, oprettede hun der et videnskabeligt Akademi, hvis Møder ogsaa ofte vare krydrede med Koncerter. Hun samlede i sit Palads hele den lærde Verden i Rom omkring sig, og Adgangen hertil var meget søgt. Det interesserede og adspredte hende i høj Grad, og det var saa meget des heldigere, da det, efter den Festernes Tid, det var gaaet løs med ved hendes Ankomst til Rom, blev en meget stille Tid. Hvad værre var, hverken Pave Alexander d. 7de eller den højere Adel i Rom var tilfreds med den nedstegne Dronnings Opførsel. Trods de uhyre Summer, der vare øste ud til Dronning Christinas Modtagelse, baade først og sidst, var der det uheldige derved, at hun slet ikke viste nogen Taknemmelighed derfor, men tog alt, hvad der var ofret paa hende, som en Sag, der fulgte af sig selv, og en Skyldighed, der tilkom hendes Persons Rang, Betydning og Stilling. De romerske Damer af den højere Adel fornærmede hun ved det Hovmod og den Overlegenhed, hvormed hun tog imod dem, naar de gjorde Visit hos hende. Hun bød dem saaledes aldrig andet end Taburetter at sidde paa; det var kun Prinsesser, der bleve budne at tage Plads paa Stole med høj Ryg. Imidlertid kom det foreløbig ikke til noget Udbrud af Damernes Misfornøjelse, da det jo var tænkeligt og lod sig haabe, at Tiden kunde belære Dronning Christina om at rette dette sit Væsen. Imidlertid glippede dette Haab, thi Forholdet imellem Dronning Christina og Adelens Damer i Rom blev dog aldrig rigtig venskabeligt og

godt; dertil satte den nedstegne Dronning sig altfor højt og saa fremdeles med uforandret Ringeagt ned paa sit eget Køn. Til en Dame, hvis Mand havde en høj Stilling ved Dronning Christinas lille Hof, og som tillige med ham var fulgt med fra Bryssel, sagde Dronning Christina da Manden fik sin Afsked — fordi han havde talt ilde om Dronningen: «Jeg er Dem forbunden for, at De har haft Besværet med at følge mig fra Flandern hertil, og saafremt De nu ogsaa har taget Del i Deres Mands Bagtalelse af mig, bryder jeg mig ikke derom; thi De er en Kvinde.»

Det store Apparat, Pave Alexander d. 7de havde sat i Bevægelse ved Dronning Christinas Modtagelse, den høje Ære og Velvilje, han viste hende, havde vel nok sin Grund i Glæden over den rige Fangst, som den katolske Kirke troede at have gjort ved at faa hende til at overgive sig til Rom og den romerske Kultus; men paa den anden Side havde Paven hørt Dronning Christina saa meget rose af de mange fremmede, der havde besøgt hende i Stockholm, saa han, der var en stor Ven af Kunst og Videnskab og selv en meget kundskabsrig Mand, ventede sig megen Glæde og aandeligt Udbytte af denne saa lovpriste lærde Dronning fra det høje Norden.

Imidlertid gik dette dog ikke saa ganske i Opfyldelse, thi det varede ikke længe, før Dronning Christinas hele Optræden og Adfærd slet ikke huede Paven, idet hun ved sit frie Væsen, ved sin ubundne Tale og Spøg ikke iagttog den Tilbageholdenhed og Anstand, som Hs. Hellighed saa sikkert havde ventet. Paven søgte saa lempeligt som muligt og ved Hjælp af andre at faa Dronning Christina til at forandre sit mandfolkeagtige, ildfulde Væsen, men det lykkedes dog ikke, thi den alvorlige, klerikale Tilknappethed laa nu engang slet ikke for hende, som hun da ejheller bestræbte sig derfor, men kækt sagde til dem, der paa Pavens Vegne paa anden Haand gav hende Raad, «at hun var nu engang, som hun var, og var man ikke fornøjet med hende, fik man at lade være.»

Katolikerne maatte derfor snart dæmpe det jublende Te Deum, de havde istemt ved Dronning Christinas Overgang; hun, den nyomvendte, om hvem det skulde hedde, at hun var greben af Aandens Magt og derfor havde nedlagt sin Krone og forladt sit Fædreland for at følge Aandens Kaldelse og omfatte den katolske Lære med al Iver og Varme, hun tillod sig nu her i Rom, ligesom forhen i Stockholm, under Gudstjenesten i Kirken, under Bønnerne eller Messen, at tale højt med sine Omgivelser, skoggerle, gøre Bemærkninger eller fordybe sig i Malerierne der. Paven, som selv saa det, forargedes og vilde give hende en høflig Paamindelse; han sendte hende derfor en Rosenkrans og anbefalede hende gennem det Sendebud, der havde faaet dette Hverv, at betjene sig af denne Rosenkrans under Bønnerne. Dronning Christina, som forstod Meningen, vendte op og ned paa Rosenkransen og kastede den derpaa til en Dame i sit Følge, idet hun sagde: «Jeg for mit Vedkommende agter ikke at være Katolik efter Rosenkrans.»

Disse Uoverensstemmelser og Spændinger forstyrrede tilsyneladende dog ikke det ydre gode Forhold imellem Paven og Dronning Christina, thi han haabede saa sikkert paa en Bedring af Forholdene med Tiden og vilde da ogsaa helst overvinde det Onde med det Gode.

Samtidigt med, at Dronning Christina kunde have Smaakonflikter med de adelige Familier i Rom, var der ved hendes eget lille Hof ejheller den bedste Forstaaelse imellem hende og de ved hendes Hof ansatte Spaniere. Spanieren Don Pimentelli, som vi kende fra Stockholm, og som der havde haft saa meget at sige, var stødt til Dronning Christina i Bryssel og havde der søgt at faa sin gamle Indflydelse igen. Han havde blandt andet sørget for, da Dronning Christina drog fra Bryssel til Rom, at de fleste Funktionærer ved hendes Hof vare hans Landsmænd. Alle disse Spaniere følte sig nu fornærmede, da Dronning Christina ansatte en Del Italienere i sin Tjeneste, efterat hun var bleven indstalleret i Rom. Saavel

Don Pimentelli som og den tidligere omtalte spanske Greve de Cueva, der var Kammerherre hos Dronning Christina, vilde nødigt have Italienere eller Franskmænd ansatte ved Hoffet, og de slog sig derfor sammen om at gøre Modstand derimod og søgte Støtte hos de spansksindede Kardinaler i Rom. Den spanske Greve de Cueva, der var ubesindig, hidsig og snaksom, var temmelig uforsigtig med at bringe sin Bagtalelse af Dronning Christina fra Hus til Hus, ja befordrede endog Spaniernes Klagemaal anonymt i Trykken. Dronning Christina kom snart efter, hvem den egentlige Ophavsmand var, og kaldte Grev de Cueva for sig; uden dog at vedgaa sin Brøde lovede han paa sine Knæ altid at være hende tro og lydig. Imidlertid bleve baade Grev de Cueva og hans Gemalinde forviste fra Dronning Christinas Hof. Samme Dag meddelte Dronning Christina, hvad der var sket, til Kardinal Medici, som stod i direkte Forbindelse med det spanske Hof. Dronning Christina lod sige til den spansksindede Kardinal, «at saafremt Grev de Cueva ikke havde haft den Ære at være General hos Hs. Majestæt Kongen af Spanien, skulde hun have ladet Kæppen danse paa hans Ryg.» Don Pimentelli havde holdt sig saa meget tilbage fra de Cueva som muligt for ikke at kompromittere sig, men da Dronning Christina tænkte paa at gøre en Rejse til Frankrig, begyndte hun at interessere sig mere for Franskmændene end hidtil og at ansætte flere af dem ved sit Hof. Da skønnede Don Pimentelli, — der fremfor nogen af de mange Yndlinge hos Dronning Christina havde spillet en stor Rolle, — at hans Dage i hendes Gunst snart vare talte. Han trak sig derfor lempeligt og stille tilbage fra Dronning Christinas Hof, og hans Navn forsvinder fra den Tid af ud af Historien.

Don Pimentelli var den sidste Ven, vel endog det sidste Bekendtskab fra de svundne Dage ved Hoffet i Stockholm, som hidtil havde opholdt sig ved hendes Hof.

Kort Tid efter var det, at der indtraf en Begivenhed, der baade gav Anledning til Morskab og Mishag. Der

var nemlig en 50-aarig Kardinal af en af Roms fornemste Familier, som blev greben af dyb Elskov til Dronning Christina og lågde sine Følelser for Dagen paa en temmelig opsigtvækkende Maade.

Kardinalen hed Colonna og var af den fornemme Slægt, af hvilken Pave Martin d. 5te i sin Tid var udgaaet. Dronning Christina gjorde ikke denne støjende Elsker modløs. Folkevittigheden sagde, «at de to Purpure kom i Brand ved at nærme sig hinanden.» Den bedagede Kardinals Færdsel paa Kærlighedsstien vakte en Del Opmærksomhed og gav Anledning til Latter, især da nogle spøgefulde Personer ved Dronning Christinas Hof bildte den forelskede Kardinal ind, at det var formaalstjenligt for ham at farve sit Skæg, da han saa bedre vilde falde i Dronningens Smag. Sagen kom Paven for Øre; denne forbød Kardinal Colonna herefter at gøre Dronningen Besøg. Da foretog den heftige Elsker sig at anstille natlige Serenader udenfor Dronning Christinas Vinduer. Det vakte stor Opsigt i Byen, og Paven saa sig nu nødt til at forvise den støjende Elsker fra Rom for brat at afbryde disse Scener.

Mærkeligt nok er det, at uagtet Dronning Christina ikke var af noget frastødende Ydre, saa virkede hendes ukvindelige Væsen dog kølende paa Mændene ved deres Tilnærmelse, saa Historien véd ikke andre at nævne, der virkelig fattede ømmere Følelser for hende end just denne ene Kardinal. Dronning Christina var dengang 30 Aar gammel; hun tabte dog hverken sit Huld eller sit Humør, da den klerikale Elskers natlige Sange hørte op, men hun drev paa Kunst og Videnskab, uanfægtet og med samme Iver som forud.

I den berømte Berninis Atelier var der blevet hugget en Marmorstatue, forestillende «Sandheden». Da Dronning Christina saa den, var hun særdeles optaget af den gode Udførelse og sagde gentagende: «Hvor skøn!» Der fortælles, at en af de omkringstaaende skal have sagt: «Gud ske Lov, at Deres Majestæt elsker Sandheden, thi

hos Personer af saa høj Byrd er det ikke almindeligt!» hvortil Dronning Christina svarede: «Det tror jeg nok, thi alle Sandheder ere ikke af Marmor.»

Til samme Tid, da Dronning Christina afskedigede Spanierne og tog Franskmænd i sin Tjeneste, syntes ogsaa Interessen for at komme til Frankrigs Hovedstad at vokse hos hende. Hun vilde besøge Paris, inden hun satte sig altfor fast i Rom. Det var for hende en hellig Rejse. Paris kastede allerede dengang Glans over Europa. Hvilken Ære at komme derhen, besøge Samlingerne der, lade sig beundre ved det berømte Hof og blive bekranset af det blaa Kammers Muser og af Videnskabernes Akademis udødelige!

Dronning Christina iværksatte snarest sin Beslutning om Rejsen ved at begynde at skrabe de fornødne Pengemidler sammen dertil. Fra Sverrig var der netop ankommet en Veksel paa 35,000 Kroner; Juveler og Perler bleve pantsatte for 10,000 Dukater; en Del Vogne og Heste bleve solgte, og Størstedelen af Tjenerskabet afskedigedes; det gav jo altsammen ikke saa lidt Penge i Rejsekassen.

Pave Alexander d. 7de forstod ikke straks, hvorfor Dronning Christina overhovedet vilde rejse, og søgte at raade hende derfra, af Frygt for, at en Rejse, — ifald hun kom til lutherske Lande, — kunde give Anledning til Svingning i hendes Tro. Imidlertid fik Paven hende til at love at komme tilbage til Rom igen, og han lod udbetale til hende 20,000 Kroner som Hjælp til Rejsen; desuden laante han hende 4 smukke, vel udhalede og rigt provianterede Galejer til Overrejsen fra Civita Veçchia til Marseille i Juli 1656.

Da der samtidig udbrød en smitsom Sygdom i Rom, skyndte Dronning Christina sig at komme bort derfra snarest muligt. Sejladsen til Marseille løb meget heldigt

af, dog ikke uden Eventyr under Vejs, idet nogle tyrkiske Korsarer gjorde Jagt paa de pavelige Galejer; men disse Pirater opgav dog Jagten, da de kom nærmere og kunde se, at de pavelige Skibe baade vare fuldt bemandede og godt bevæbnede.

I Marseille var Øvrigheden saa galant at eftergive Dronning Christina og hendes Følge den ellers paabudte Karantæne. Fra Fristaten Genua ankom der Gesandter for at hilse paa Dronning Christina og overrække hende rige Gaver, men uden at de dog udtalte Ønsket om at se hende i Genua, da de hørte, at der var Farsot i Rom.

Fra Marseille drog Dronning Christina videre med et Følge af kun faa Personer, der vare ligesaa tarveligt klædte som hende selv. Dronning Christinas Følge bestod af nogle ubetydelige italienske Herrer. Af Damer fandtes kun to, og de vare af et saadant Udseende og Beskaffenhed, at de ikke egnede til at træde offentlig frem; derfor blev Kongen af Frankrig nødt til i Compiegne at give hende flere af sin egen Hofstat. Med det ovennævnte Følge havde Dronning Christina rejst igennem Frankrig og som en almindelig rejsende overnattet paa Gæstgivergaarde, naar hun savnede en Indbydelse til at tage andetsteds hen. Hun rejste igennem Frankrigs skønneste Egne over Aix, Avignon, Montélimart, op ad Rhonen til Lyon, hvor Hertugen af Guise, dengang Frankrigs første Hofmand, modtog hende i Kongens Navn. Fra Lyon, hvor der blev holdt Rast i 9 Dage, drog hun over Dijon og Auxerre til Fontainebleau, hvor hun ankom først i September Maaned 1656.

Hertugen af Guise, der paa det franske Hofs Vegne blev sendt til Marseille for at modtage Dronning Christina, skyndte sig med at sende en første Skitse af hende til Paris. Han finder hende undersætsig og bredhoftet, med smukke Arme og hvide, velformede Hænder, men hun ligner mere en Mand end en Kvinde; hun har en Ørnenæse, en temmelig stor Mund og Tænder, der til Nød kunne gaa an. Han blot antyder hendes skæve Skulder, som hun

skjuler saa godt, dels ved sin besynderlige Klædedragt, dels ved sin Holdning og Gang, saa at man godt kan anstille Væddemaal derom. Hun er altid stærkt pudret — skriver Guise fremdeles — meget pomadiseret, bærer næsten aldrig Handsker, taler med Mands Stemme og har næsten alle en Mands Manerer; hvad der forundrer ham mest, er hendes sælsomme Frisure; han beskriver den, som en rejsende paa den Tid vilde have beskrevet en Sultanindes Turban eller en Czarevnas Hovedsmykke. Det er en Mandsparyk, der er strøget stærkt op i Panden og meget tæt paa Siderne, hvor den ender i meget lyse Spidser; det øverste af Hovedet er som en sammenfiltret Haarbusk, og Bagpartiet minder om en Kvindes Frisure.

Overalt blev Dronning Christina modtaget med kongelige Æresbevisninger, og alle strømmede til for at faa den mærkelige Dronning at se, hvorom der var talt og skrevet saa meget. Vers og Taler bleve i stor Overflødighed fremsagte til hendes Ære. En af de korteste og fyndigste Taler blev holdt af en Præst ved Indtoget i en mindre By, idet han sagde: «I Sverrig blev Du Christina, i Rom Kristen, gid Du i Frankrig maa blive den allerkristeligste.» Dette Ordspil udtalte Tanken om, at Christina maatte blive den franske Konges Gemalinde; thi denne Konge bærer som bekendt Titlen af den «allerkristeligste Konge». Da Dronning Christina dengang var 30 Aar gammel og henimod 12 Aar ældre end Ludvig d. 14de, saa var Partiet noget ulige og næppe realisabelt.

Allerede i Fontainebleau, før Dronning Christinas højtidelige Indtog i Paris, gjorde mange af Hoffets Damer og Herrer hende deres Opvartning. Ved Ankomsten til Fontainebleau fremtraadte de fornemme Damer, som opholdt sig der, og hilsede Christina med Kys efter Datidens Skik. Hun ytrede til nogle af sine fortrolige: «Jeg undrer mig over, hvorfor disse Damer have en saadan Mani for at kysse mig. Det kommer vist deraf, at jeg, som man siger, har saa megen Lighed med en Mand.»

Det var ogsaa under dette Besøg, at Dronning Chri-

stina lod den Udtalelse falde: «Jeg holder af Mænd, ikke fordi de ere Mænd, men fordi de ikke ere Kvinder.»

Alle i Paris vare meget spændte paa at se denne Dronning, hvis Ry forlængst var naaet til Frankrig, og om hvis Besynderlighed man havde hørt saa meget fortælle. Fortællingen om hendes mandlige og kavalermæssige Væsen, hendes mange Kundskaber, det paafaldende i hendes Optræden, bidende Indfald o. s. v. — alt gjorde, at alle trængte sig frem for at se denne fremmede Dronning.

Franskmanden Paul de St. Victor skriver derom: «Forbavselsen blev stor, da man saa Dronning Christina lande ved det franske Hof. Skandinavien var paa den Tid en hyperboræisk Region. Stockholm var dengang længere borte fra Paris, end Konstantinopel og Tiflis ere det nu til Dags. Imidlertid havde man dog længe talt om denne besynderlige Dronning, der klædte sig som Musketér, og som lige saa godt kunde Græsk som nogen Mand i Frankrig, og som kaldte Filosofer til sine Stater, Filosofer, der vare nær ved at dø af Kulde, medens de forklarede hende Ariost. Paris's lærde Damer og Skønaander betragtede hende paa Afstand, lig Eventyrets Astronomer, der gennem Teleskopet se Dyr paa Maanen. Pedanterne vare paa Forhaand nærved at daane af Henrykkelse ved Tanken om en Dronning paa «us,» der gik med Pantalons. Guy Petin skrev til en af sine Venner: «Hun forstaar godt Latin og kan mere end mange Mennesker, som ere Fagmænd, og hvis Metier det er. Jeg véd fra sikker Kilde, at hun, da hun var 23 Aar, kunde hele sin Martial udenad. Man siger, at hun sætter megen Pris paa Catullus og paa den tragiske Seneca, men endnu mere paa Lucanus.» »

Indtoget i Paris var meget storartet; der udfoldedes en lignende Pragt, som da Kejser Carl d. 5te i sin Tid rejste igennem Frankrig. Ved Byens Porte bleve Hovedstaden Paris's Nøgler præsenterede for Dronning Christina paa Kongens Vegne. I Forstaden St. Antoine stod 15,000

Mand Nationalgardister under Vaaben, over Stadens Port vare det franske og det svenske Vaaben fremstillede. Ved Indtoget red en Eskorte af 1000 Kavalerer, foruden at Kongens Garde og Tjenerskab omgav hende. Hertugen af Guise var hendes opvartende Kavaler. Husenes Vinduer og Altaner vare tæt besatte af festligklædte Damer. Folkemasserne, der vare paa Benene, blev anslaaet til 200,000 Mennesker og trængte saa stærkt paa, at da Hovedstadens Overpræsident, l'Hopital, skulde holde sin Tale til Dronning Christina, skubbedes og trængtes han saa meget, at han standsede sin Tale og afbrød sig selv med de Ord: «Jeg skulde egentlig paa Stadens og Indbyggernes Vegne udtale deres Glæde, men Deres Majestæt ser, at de selv have indfundet sig saa talrigt og tilkendegive deres Mening saa eftertrykkeligt, at mine Bestræbelser ere overflødige og umulige og derfor med Deres Majestæts Samtykke kunne opsættes til bedre Tid og Lejlighed.»

Dronning Christina red paa en hvid, prægtig opsadlet Hest; i Sadlens rigt broderede Pistolhylster stak et Par kostbare Pistoler frem. Selv bar hun en kostbar, indvirket Skarlagenskjole samt en Vams med Mandfolkesnit og en Hat med en svajende Fjer paa Hovedet, i højre Haand en Ridepisk. Paa Ludvig d. 13des skønne Plads blev Dronning Christina komplimenteret af den fordrevne Dronning af England og Hertugen af York. I Notre Damekirken sang man Te Deum, og Kanonerne løsnedes. Dronning Christina blev ført til Louvre, hvor Kongens Gemakker paa det prægtigste vare indrettede til hendes Brug. Samme Aften gjorde Paris's Universitet sin Opvartning, Dagen efter den høje Gejstlighed fra Parlamentet, den pavelige Nuntius og de fremmede Gesandter. Alle Digtere, lærde og aandrige Folk trængte sig frem omkring hende og holdt Lovtaler til hende paa Prosa og paa Vers.

Der er flere Beskrivelser af Dronning Christinas Person fra den Tid. En Franskmand skriver: «Hun forbavsede ved sin første Optræden; man saa en lille Kvinde med Mands Holdning, bedækket med en stor, uredt Paryk,

iført en Klædning, halvt Vams, halvt Kjoleliv, daarlig hæftet til et Skørt, som lod hendes Chemise sés, med en Krave af Bøffelskind og en Kaarde, som slog hende om Hælene.»

I Paris opholdt Dronning Christina sig i nogle Dage, forinden hun begav sig paa Vej til Compiegne, hvor det franske Hof opholdt sig. Dronning Christina benyttede Tiden i Paris til at besé Paris's Samlinger og Mærkværdigheder samt hørte Messe i flere Kirker.

Dronning Christina blev modtaget af det stolte franske Hof med langt større Artighed, end man havde kunnet vente. Kardinal Mazarin, som dengang styrede Frankrig, drog Dronning Christina imøde fra Compiegne og mødte hende ved Chantilly, hvor de spiste til Middag sammen, omgivet af en stor Menneskemasse. Senere hen paa Dagen kom den 18-aarige Konge Ludvig d. 14de samt dennes Broder Philip, Hertug af Orleans. De kom begge incognito for at se den fremmede Gæst. Kardinal Mazarin forestillede dem for Dronning Christina, som imidlertid straks genkendte dem efter Portræterne af dem, som hun havde set i Louvre. Kardinal Mazarin sagde, at det var to unge Adelsmænd af de bedste Forhaabninger, hvortil Dronning Christina svarede: «Ja, jeg tror virkelig, at de besidde udmærkede Egenskaber, thi de synes fødte til at bære Kroner.» Ludvig d. 14de var endnu paa den Tid bly og forlegen i Selskab, men Dronning Christina behandlede ham med en heldig Forening af Aabenhjertighed og Smiger, saa han snart følte sig mere utvungen og munter i hendes Selskab, end man havde ventet. Ludvig d. 14des Moder, Enkedronning Anna, stødte senere til Toget ved den lille By Fayet, hvorfra de i Forening førte deres Gæst sil Compiegne, hvor hun blev modtaget med kongelige Æresbevisninger.

Her befandt Dronning Christina sig i Midtpunktet af Datidens mest glimrende Hof og omgiven af Personer, udmærkede ved Dannelse, træffende Vid og fin Selskabstone, midt i den Kreds, som dengang og længe ved

sin Smag og sit Vid var Mønster for hele det dannede Europa.

Trods alt dette optraadte Dronning Christina med samme Frihed som i sin egen Bolig og viste uden Forstillelse og Ængstelse saavel sine gode Egenskaber som sine Fejl. Der savnedes ikke Øjne, som iagttog, og Penne, som nedskrev begge Dele. Vi have dem at takke for en udførlig Skildring af Dronning Christinas Personlighed paa denne Tid. Det var især to aandrige Damer, Kong Henrik d. 4des begavede Barnebarn, Mademoiselle de Montpensier, og Madame de Motteville, som med Kønnets Opmærksomhed iagttog den fremmede Dronning.

Et Utal af Rygter og Beskrivelser, saavel fordelagtige som ufordelagtige, vare gaaede forud for Dronning Christina og havde opvakt Hoffets Nysgerrighed, saa alle trængte sig frem for at se den mærkværdige Kvinde. Dronning Christina beskrives fremdeles saaledes: «Hun er ikke høj af Vækst, men stærkt bygget. Hendes ene Skulder er højere end den anden, hvilket hun godt kan skjule, naar hun vilde lægge Vægt derpaa. Hendes Mund er stor med bestemte, men ogsaa behagelige Træk, Øjnene blaa og store med et hurtigt Udtryk, snart af Godhed og Glæde, snart af Vid og Fyrighed. Tænderne passable. En høj Pande og en stolt Ørnenæse fuldendte det bydende i hele hendes Ansigt. Hun taler meget godt Fransk, hun behersker fuldt ud Tonefaldet, og hun siger stundom smukke Ting, men med et Tonefald og en Stemme, der mere nærmer sig Mandens end Kvindens. Naar nogen kommer og gør sin Kompliment for hende, gengælder hun den paa sin Maade, halvt mandligt, halvt kvindeligt, og naar hun gaar, gør hun Skridt og Vendinger, som man kunde kalde Smaavolter eller Dansemester-Pas.» En rejsende fra Holland, som dengang var i Paris, skriver: «Naar hun taler med nogen, betragter hun ham saa stift og med et saa skarpt Øje, at man maa være meget dristig for at se hende ind i Øjnene igen.»

Dronning Christinas Dragt var en besynderlig Blan-

ding af Mandens og Kvindens. Hovedet bedækkedes af en Paryk, snart lys, snart mørk, og af en Hat med en svajende Fjer. Klædedragten bestod for det meste af et Slags Skørt eller Underkjole og et dertil sluttende Liv. Halskrave og Fodbeklædning vare fuldstændig som Mænds. Hendes Klæder vare sædvanlig graa eller ildrøde, ofte prydede med Broderi og Ædelstene, som hverken vare udsøgte eller anbragte med Smag. Dronning Christinas halvt mandlige, besynderlig skødesløse Paaklædning stak meget af imod det fine franske Hof.

Mademoiselle Montpensier skriver: «Jeg havde hørt saa meget om Dronning Christinas Paaklædning, saa jeg levede i en dødelig Angst for at le, naar jeg saa hende. Da jeg omsider fik hende at se, overraskede hun mig, men ikke paa den Maade, at jeg var fristet til at le.» Dronning Christina kunde, naar hun vilde, vise den mest udsøgte Opmærksomhed, og hun anvendte nu denne Gave til at vinde Enkedronning Annas og den 18-aarige Konges Velvilje, og det lykkedes for hende, uagtet Enkedronningen ellers med Mishag betragtede dem, der syndede mod den gode Tones Fordringer, og i saa Henseende var der meget at sige paa Dronning Christina, thi hendes Lader og Manerer manglede aldeles den Værdighed, der ansaas passende for Kvinden og Majestæten. I det fornemste Selskab hørte man Dronning Christina synge, tale højt, skoggerle og af og til ledsage sine Ord med Eder, medens hun hele Tiden, naar hun sad, kastede Benene frem og tilbage, lagde dem op paa andre Stole eller over Armene paa sin egen Stol. I Theatret saa man hende græde højt og uforstilt, skoggerle eller raabe højt af Henrykkelse, alt efter Skuespillets Indhold. Den fine, franske Artighed og Belevenhed manglede Dronning Christina ganske; dog tilgav man hende alle Uregelmæssigheder, da man havde set og talt med hende og gjort Bekendtskab med denne originale, lærde Kvinde. Hendes overordentlig nøje Kendskab til de franske Tilstande og Personer, mangesidige Kundskaber samt hendes livlige og kvikke Konversation i For-

bindelse med sprudlende Vid opvakte Beundring; men da hun ikke brød sig om altid at være elskværdig og hensynsfuld, saa nedkaldte hun ofte ved bidende Svar eller saarende Spot en ugunstig Dom over sig. Mange vare meget begejstrede for hende, mange dadlede hende, ingen var ligegyldig, enten for eller imod.

At begynde med var der adskillige Hofmænd, som, stolende paa deres gode Begavelse, troede at kunne gøre sig vittige paa Dronning Christinas Bekostning og haabede paa en let Sejr over en Dame, som selv næsten indbød til Skæmt og Vittigheder; men de følte sig meget skuffede. Dronning Christina optraadte med en Sikkerhed, en afgjort Overlegenhed i Aand og Kundskaber, som forbløffede, saa enhver tabte Lysten til at udsætte sig for et bidende Indfald og bistert Blik fra hendes bestemte Læber og gennemtrængende Øjne.

De strenge Katoliker vare meget utilfredse med Dronning Christinas Opførsel her i Paris, ligesom tidligere, da hun talte spøgende om det pavelige Hof og dets Andagt. Allerede i Rom var Dronning Christina bleven misfornøjet med Jesuiterne, hvad man kan vide deraf, at hun lejlighedsvis sagde: «Munke og Jesuiter ere et forbandet Folkefærd, som stifte Ondt, hvor de komme hen.» Imidlertid vilde Jesuiterne i Paris dog hædre Dronning Christina, da hun var Gæst ved det franske Hof; denne Orden lod derfor sine Elever opføre et Sørgespil ved Hoffet, som Dronning Christina blev indbuden til at overvære. Dronning Christina gjorde imidlertid aabenlyst Nar af Stykket, Udførelsen og de optrædende Jesuiter. Dagen derpaa kom Kongens Skriftefader, Jesuiten Annat, for at søge at tilvejebringe en Forsoning imellem hende og Ordenen ovenpaa den Fornærmelse. Dronning Christina modtog Pateren og sagde: «Jeg kender altfor vel Jesuiternes Magt og vilde derfor hellere have en mægtig Fyrste end Deres Orden til Fjende. Jeg vil ogsaa gerne forsones med Eder, men paa den Betingelse, at jeg aldrig vælger nogen iblandt Eder enten til Skriftefader eller til Skuespiller.» Selvfølgelig

gik Pateren endnu mere misfornøjet bort, end han var kommen.

En Aften saa Dronning Christina et italiensk Skuespil og sagde ved Stykkets Slutning, at Skuespillerne havde gjort deres Sager slet. Én, der vilde forsvare dem, ytrede, at Skuespillerne plejede at spille meget bedre, end det havde været Tilfældet den Aften. Christina svarede tørt: «Det tror jeg nok, thi ellers kunde man jo slet ikke beholde dem.»

Da Dronning Christina besøgte Notre Dame Kirken i Paris, faldt hun pludseligt paa at ville nyde Nadveren der. Da der blev spurgt, hvilken Prælat af den talrige Forsamling der hun ønskede til Skriftefader, sagde hun ligegyldigt: «Vælg selv en af Biskopperne, hvilken som helst.» Man valgte Biskoppen af Amiens, og Skriftemaalet begyndte, under hvilket Dronning Christina laa paa Knæ, men til Biskoppens Misfornøjelse og Forlegenhed saa hun ham dristigt og stift ind i Øjnene. Siden fulgte Nadverens Nydelse i selve Kirken; Dronning Christina lagde sig slet ikke paa Knæ, som ellers Skik var, og viste ejheller Tegn paa Andagt, men talte med de omkringstaaende under hele Gudstjenesten.

Det var farligt for Hofmændene at nærme sig hende, naar de ikke kunde byde hende en aandrig Samtale. En gammel Hofmand, de Nogent, trættede hende saaledes med sine langtrukne Historier. Første Gang gjorde Dronning Christina blot den Bemærkning, at Mr. de Nogent maatte have en særdeles god Hukommelse; men da han ikke forstod Vinket og vedblev at tale om noget, som kunde indtræffe om hundrede Aar, svarede hun: «Jeg vil ønske, at ogsaa Hr. de Nogent til den Tid maatte være levende og i den samme graagule Kjole fortælle de samme Historier; thi oprigtigt talt, jeg vil hellere høre dem om hundrede Aar end nu.» Fra det Øjeblik var hun fri for videre Tiltale af den snakkesalige gamle Hofmand.

Dronning Christinas sædvanlige Uvilje mod Ægteskabet kom ogsaa frem under Opholdet i Frankrig. Hun

fraraadede de unge Piger at gifte sig, «thi,» sagde hun, «endogsaa den bedste Mand fortjener ikke, at man for ham opofrer sin Frihed; og desuden — at føde Børn til Verden, hvilken uhyggelig Sag!»

Hun fattede megen Hengivenhed for en fransk Dame, Fru de Thianges, og søgte med Iver at overtale denne til at skilles fra sin Mand og følge med til Italien. Til Fru de Thianges's Ros skal udtales, at hun ikke fulgte med Dronning Christina til Rom, men forblev hos sin Mand.

I Almindelighed blandede Dronning Christina sig ofte og ubuden i andres Affærer, i Hoffets Intriger, ja i de delikateste Forhold. Den unge Konge Ludvig havde fattet saa stor Tilbøjelighed for Mademoiselle Maria Mancini, en Søsterdatter af Kardinal Mazarin, at han vilde ægte hende. Baade Enkedronningen og Kardinalen satte sig ivrigt imod Forbindelsen, men længe forgæves. Under disse Forhold kom Dronning Christina til Paris. Hun fattede stor Deltagelse for de to unge forelskede, satte sig ofte ved deres Side, søgte at blive deres fortrolige og ytrede engang til den unge Konge: «Hvis jeg var i Deres Sted, skulde intet hindre mig i at tage den, jeg elskede, til Gemalinde.»

Man var tilbøjelig til at tro, at denne Ytring, som i høj Grad mishagede baade Enkedronningen og Kardinal Mazarin, bidrog til at paaskynde Dronning Christinas snarlige Afrejse fra Frankrig.

Da Kardinal Mazarins Niece Maria tænkte paa Muligheden af at blive Dronning af Frankrig, forviste Kardinalen hende til et Kloster. Til den grædende unge Kong Ludvig sagde hun: «Vous m'aimez! Vous êtes roi et je pars,» medens hun i dyb Smerte forlod Frankrig. Begge Parter trøstede sig dog i Tidens Løb; thi i Aaret 1660 ægtede Kong Ludvig d. 14de Infantinde Maria Therese, den spanske Konge Philip d. 4des eneste Datter, og Aaret efter, 1661, ægtede Maria Mancini, i Rom, Lorenzo Colonna, Fyrste af Paliano.

Den 23de September afrejste Dronning Christina fra Compiegne under alle ydre Tegn paa en god Forstaaelse mellem hende og det franske Hof. Hendes Ry for Lærdom og Vid var ingenlunde bleven forringet, men endog forøget ved Opholdet i Frankrig.

Paa Hjemvejen besøgte hun den for sin Skønhed, Aandrighed og Elskværdighed, men ogsaa for sit meget frie Levnet bekendte franske Dame Ninon de l'Enclos, som er bleven kaldt den franske Aspasia. Ninon de l'Enclos's Hus var Samlingsted for Skønaander og Hofmænd; Mænd som Scarron, Moliére, Fontenelle og Larochefaucauld o. fl. vare jævnligt Gæster der. Dronning Christina vilde ogsaa have Ninon til at følge med sig til Rom, hvad denne dog ikke havde Lyst til, saa Dronningen maatte opgive at have en saa smuk og aandrig Rejsefælle med sig ud af Frankrig.

Man sagde, at denne Ninon de l'Enclos var den eneste Dame i Frankrig, som Dronning Christina gav noget Bevis paa virkelig Højagtelse. Det var jo for saa vidt heldigt, at Christina ikke fik Ninon de l'Enclos med til Rom, da denne for sin Vid, Skønhed og Skarpsindighed bekendte Dame kunde være blevet farlig overfor Kardinalernes Hjertefred, da hun paa det Tidspunkt kun var 42 Aar, medens hun vedblev at gøre det dybeste Indtryk paa Mændene indtil sit 60de Aar; hun døde i Aaret 1706 i en Alder af 90 Aar.

Dronning Christinas Besøg i Frankrig havde været særdeles behageligt for hende og aldeles efter hendes Hoved. Hver Dag havde bragt Fornøjelser og Adspredelser, og overalt smigredes hendes Forfængelighed. Desuden havde det franske Hofs Rundhaandethed den Fordel for hende, at hun kunde spare sin egen Kasse. Som sagt, Dronning Christina havde været særdeles tilfreds med Opholdet og udtalte i et Brev: «Frankrig er det skønneste Land og det franske Hof det artigste og fineste i Europa.» Efter Afrejsen fra Frankrig kom Christina i samme Aar til Turin, hvor Hertugen af Savoyen modtog

hende med kongelige Æresbevisninger og ødslede Lovtaler paa hende; han sagde: «Sagnet fortæller, at under Kejser Claudius's Regering var Fuglen Phønix kommen til Rom og bleven modtaget med stor Jubel, men det var dog ikke saa; først nu under Pave Alexander den syvende kom den, og det endda en firdobbelt Phønix, den store Gustav Adolfs Datter som Dronning, Lærd, Kriger og Jomfru — den majestætiske Juno, den alvidende Diana, den krigsvante Pallas og den jomfruelige Astræa.»

Fra Turin vilde Dronning Christina atter rejse til Rom, men da Pesten rasede der endnu efter at have bortrevet en hel Del Mennesker, saa rejste hun omkring i Norditalien, besøgte Loreto, Florents, Pesaro og tilsidst Venedig, dog her incognito, da Dogen i Venedig, ligesaa lidt nu som Aaret i Forvejen, da Dronning Christina drog igennem Tyrol, var til Sinds at sende hende en direkte Indbydelse. Den sparsommelige Doge i Venedig har formodentlig nok fra det nærliggende Tyrol hørt, hvor kostbart det havde været officielt at modtage den omflakkende Dronning der.

Imod Sædvane vare Franskmændene ikke saa høflige nu, i deres Omtale af Christina, som forhen. Den satiriske Forfatter Gui Patin skrev kort efter denne Tid til en Ven: «Dronning Christina af Sverrig er hverken i Turin eller Casale. Hun véd slet ikke, hvilken Helgen hun skal holde sig til. Hun vilde til Rom, men Pesten der er saa stærk, at hun ej tør komme der. Muligen gaar hun tilbage til Frankrig, da i Reglen alle Landstrygere søge Tilflugt i dette Land.»

Under Overskriften: «Omskiftelser forandre alt,» skriver en anden samtidig fransk Forfatter: «Saa, omskiftelig er Menneskenes Skæbne! Hendes salig Fader Gustav Adolf har plyndret og udsuget Tyskland, og hun malker og udpiner Paven, som ellers plejer at udsuge andre. Hendes Fader brugte aabenbar Magt, men hun bærer sig finere ad. Hendes saakaldte Omvendelse tjener som Skalkeskjul og som Paaskud til hendes Pilegrimsfærd og Val-

farter paa hele Jordens Overflade, af hvilken hun efter Spaniernes og Jesuiternes Raad allerede har set en stor Del. Det er fiffige Folk.» —

Medens Dronning Christina paa Tilbagevejen til Frankrig opholdt sig i Pesaro, skrev hun blandt andet i et Brev til Frk. Ebba Sparre, der, saa vidt man véd, var den eneste Veninde, hun havde: «Efterat jeg i den skønneste Del af Verden har set alt, hvad der er smukt og skønt af Kvinder, paastaar jeg med Dristighed, at ingen skal gøre Dem Rangen stridig, da De fremfor alle har, hvad der er Elskværdigheden selv. Jeg vilde være den lykkeligste Fyrstinde af Verden, naar De kunde være Vidne til mit Velbefindende, og hvis jeg kunde have den Glæde at være Dem til Nytte.»

Det var Dronning Christinas Hensigt med sit Brev til Ebba Sparre at formaa denne til at komme til Italien, for dog at have et Væsen om sig til at udøse sit Hjerte for. Frk. Ebba Sparre havde imidlertid ikke Lyst til at forlade Sverrig. Hun levede for Resten ikke mange Aar efter den Tid.

Omsider kom Dronning Christina til Rom igen, men Opholdet der havde nu mistet Nyhedens Interesse for hende; thi dels vare Paven og den højere romerske Adel ikke saa opmærksomme imod hende som tidligere, og føjedes nu dertil, at Underholdningspengene fra Sverrig bleve sendte saa uordentligt, at Dronning Christina blev nødt til at leve meget stille, kan man forstaa, at den hele Situation ikke behagede hende. Derfor blev hendes Ophold i Rom denne Gang ikke af lang Varighed, og hun pønsede paa atter at gøre en Rejse til Frankrig. Som Anledning til Rejsen foregav hun dels en i Italien paa ny udbrudt, smitsom Sygdom, dels sit Ønske om at se Kong Ludvig danse i en stor Ballet, som skulde opføres i Paris. Desuden vilde hun give sig en diplomatisk Vigtighed for det franske Hof ved et For-

slag om ved franske Vaaben at fratage Spanierne Neapel. Under Paaskud af Mangel paa Tropper afslog den franske Regering Forslaget, ja gjorde sig endog lystig derover og kaldte det «Argonautertoget», idet den tænkte, at Dronning Christina dog nok vilde have Del i det gyldne Skind, naar det først var erobret.

Med Hensyn til den paatænkte Rejse blev der sagt, at Dronning Christina havde meddelt det franske Hof sin Beslutning, og at dette havde indbudt hende, men de fleste Forfattere nægte det sidste. Hvorledes dette end forholdt sig, tiltraadte Christina i hvert Fald sin Rejse, men frabad sig alle Æresbevisninger. Den Maade, paa hvilken hun rejste, passede heller ikke til Modtagelsen af saadanne, idet Mangel paa fornøden Mønt og hendes egen Særhed gjorde, at det hele Tog fik et langt tarveligere Anstrøg end strengt fornødent. Man saa med Forundring Dronning Christina foretage denne sin Rejse igennem Frankrig i et Par almindelige Vogne, klædt i en tarvelig, gul Underkjole, et luvslidt Overliv og med en dagligdags Hue paa Hovedet. Saaledes udstyret sad Dronning Christina tilligemed sin Overstaldmester Monaldeschi og Gardekaptain Ludvig Sentinelli placeret i den første Vogn. I den anden Vogn sad det øvrige Personale, og nogle faa Ryttere sluttede Toget. Det hele lignede snarere et Par almindelige Postvogne med nogle Ryttere til Eskorte end en Dronning paa Rejse. Paa denne Dronning Christinas Rejse hører man ejheller Tale om nogen Højtidelighed, hvor hun kom frem. Hoffet, der opholdt sig i Paris eller St. Germain, vilde nødigt have noget Besøg og bad hende derfor at forblive i Lyon eller Avignon. «Man var ikke belavet paa Modtagelsen af en saa høj Gæst,» blev der sagt. Hvad enten nu Dronning Christina ikke forstod eller ikke vilde forstaa disse Vink, anviste man hende, da hun alligevel kom, indtil videre Lystslottet Fontainebleau; der lod man hende ogsaa sidde uden at tage videre Notits af hende. Uge efter Uge haabede hun at blive indbuden til Paris, men forgæves, og

kun faa Personer indfandt sig for at gøre deres Opvartning for den i det foregaaende Aar saa søgte og fejrede Dronning. Man saa tydeligt, at Hoffet vilde give hende sit Mishag tilkende over hendes Ankomst.

Det var under dette Dronning Christinas lange og kedelige Ophold i Fontainebleau, at hun lod fuldbyrde det berygtede Drab paa sin Overstaldmester, Johan, Marquis de Monaldeschi, der var af fornem, italiensk Slægt og født i Rom. Alle Forfattere beskrive ham som en aabenmundet, fremfusende og utaknemmelig Person uden Ærekærhed og Paalidelighed. Ved Dronning Christinas Ankomst til Italien var han bleven optaget i hendes Tjeneste og vandt i kort Tid hendes højeste Yndest, — der var nemlig en Plads ledig dengang, thi det var netop paa det Tidspunkt, at Don Pimentelli forlod hendes Hof for bestandigt.

Samtidigt med Monaldeschi bleve to andre Italienere, Brødrene Sentinelli, ogsaa optagne i Dronning Christinas Hofstat; den ældste, Ludvig, blev Kaptain for hendes Garde, og den yngre Broder, Frants Maria, blev hendes Overkammerherre. Sidstnævnte stod ogsaa i højeste Gunst hos Dronningen, til Monaldeschis store Misnøje, og de to Rivaler søgte ved allehaande Rænker at skade hinanden for selv at beholde Enepladsen i Dronningens højeste Bevaagenhed. Da Dronning Christina drog til Frankrig, blev hendes Overkammerherre og Yndling Sentinelli ladt tilbage i Rom, medens dennes ældre Broder, Ludvig, og Monaldeschi, som ovennævnt berettet, fulgte med paa hendes Rejse.

Da Frants Maria Sentinelli nu var fraværende, vilde Rivalen Monaldeschi se at faa ham fortrængt af Dronningens Gunst for bestandigt. I den Hensigt skrev Monaldeschi flere Breve i Sentinellis Navn og efterlignede sammes Haandskrift, en Kunst, hvori han besad stor Øvelse. Brevene, hvis Indhold var i højeste Grad fornærmeligt for Dronning Christina, bleve — det sørgede Monaldeschi for — spillede hende i Hænde.

Dronning Christina anede dog Uraad og fik tilsidst den sande Sammenhæng at vide, men lod sig foreløbig ikke mærke med noget. En Dag lod hun Monaldeschi kalde til sig og gav sig til at tale med ham om de onde og nedsættende Rygter, der udspredtes om hende. Monaldeschi, der troede sig selv sikker, sagde: «Det maa jo komme fra en eller anden, som staar i et nært Forhold til Deres Majestæt. Det kan vel næppe komme fra nogen anden end fra Overkammerherre Sentinelli eller fra mig. Deres Majestæt vil snart udfinde Bedrageren, og det er min Bøn, at han ikke maa blive skaanet.» Herpaa svarede Dronning Christina: «Hvilken Straf fortjener da en saadan Forræder?» Monaldeschi sagde: «Deres Majestæt bør uden Barmhjertighed straks lade ham støde ned. Det vilde være en saa retfærdig Handling, at jeg vilde tilbyde mig selv til dens Fuldbyrder eller til dens Offer, hvis jeg befandtes at være Forbryderen.» — «Godt,» svarede Dronning Christina, «husk vel paa disse Ord og vær overbevist om, at jeg ikke skal skaane Forræderen.» Dermed var Audientsen forbi. Monaldeschi, som troede at have gjort det af med sin Modstander, Sentinelli, for bestandigt, faldt det ikke et Øjeblik ind, at han ved denne sin Samtale med Dronningen havde underskrevet sin egen Dødsdom, hvor snildt han end troede at have spillet sine Kort. Dronning Christina indsamlede yderligere Bevismateriale imod ham og lod Breve til Monaldeschi opsnappe for at have alt rede til pludselig at falde over Synderen. Forinden lod hun, under Navns Fortielse, den hele Sag fremstille for en lovkyndig Munk og spørge, om ikke et saadant Forræderi fortjente Døden, hvilket Munken bejaede.

Imidlertid begyndte Monaldeschi at undre sig over sine Breves Udeblivelse, og andre Omstændigheder faldt ham mistænkelige, saa han ikke kunde dølge sin Uro og tænkte paa at flygte bort, men Dronning Christina passede paa, at Offeret ikke undslap. Monaldeschi tog Forsigtighedsforholdsregler for at hytte sit Skind saalænge

som muligt; han bar under Klæderne en Panserskjorte for at beskytte sig imod Kaarde- og Dolkestik; desuden brændte han dem af sine Papirer, der kunde kompromittere ham. Den 1ste Novbr. fik Monaldeschi Befaling til at møde i Hjortegalleriet i Fontainebleau; han kom og traf der Dronning Christina, som begyndte en Samtale om ligegyldige Ting. Nogle Øjeblikke efter traadte Kaptain Ludvig Sentinelli tilligemed to af hendes Drabanter ogsaa ind, lidt senere en Skriftefader, Le Bel, der ogsaa var tilsagt at møde. Dørene bleve nu laasede, og Forhøret begyndte. Skriftefaderen Le Bel havde en Pakke med Breve, hvori der var Eksemplarer, dels skrevne med Monaldeschis egen Haandskrift og dels fordrejede, ligesom der var flere Udkast til de Breve, som Monaldeschi havde skrevet i Sentinellis Navn, og Breve, som vare skrevne med Monaldeschis rette Haandskrift, saa der var gyldige Beviser nok imod Synderen.

Dronning Christina fremtog nogle af de Breve, Monaldeschi havde skrevet i den for Tiden i Rom værende Sentinellis Navn, og spurgte ham, om han kendte disse Breve; han begyndte at skælve, men nægtede det, idet han troede, at det var Afskrifter af Brevene, hun havde ladet tage. Da Monaldeschi tav, sagde Dronning Christina: «I véd altsaa ikke noget om disse Breve?» og gav ham Tid til at betænke sig; men da han fremdeles tav, fremtog hun de af ham med ufordrejet Haandskrift nedskrevne Udkast til de Breve, der indeholdt ærerørige Beskyldninger mod hende. Monaldeschi vedkendte sig nu omsider sin Skrift, men søgte ved Forklaringer og Udflugter at vælte Skylden over paa andre. Da dette ikke lykkedes for ham, kastede han sig paa Knæ for Dronningen og bad hende om Naade. Nu drog Kaptain Sentinelli og begge Soldaterne deres Kaarder, rede til at efterkomme Dronning Christinas Vink. Monaldeschi bad hende om endelig at høre hans Forsvar. Da hun gav sit Samtykke dertil, rejste han sig op og ledsagede hende op og ned i det store Rum, fra det ene Hjørne i Galleriet til det

andet, medens han talte ivrigt og ledsagede sin Tale med heftige Gebærder. Dronning Christina fulgte og hørte paa Monaldeschi uden Tegn paa Misfornøjelse, men ogsaa uden Tegn paa Medlidenhed med Synderens Hjerteangst. En Gang vendte Dronning Christina sig til Skriftefaderen Le Bel og sagde: «Min Fader, jeg beder Eder være Vidne til, at jeg ikke gør mig skyldig i nogen Overilelse, men giver denne Forræder al den Tid til at forsvare sig, som man vil kunne forlange af mig.» Mod Slutningen af den lange Samtale, som havde varet en hel Time, blev Monaldeschi tvungen til at udlevere de Papirer, han havde i Lommen, og som end yderligere stadfæstede hans Brøde. Forvirret og aldeles overbevist kunde Monaldeschi ikke fremføre et eneste Ord mere. Dronning Christina vendte sig nu til Skriftefaderen og sagde højt og med Eftertryk: «Min Fader, jeg overlader dette Menneske i Eders Hænder; bered ham til Døden og hav Omhu for hans Sjæl.» Saavel Skriftefaderen Le Bel som Monaldeschi kastede sig nu ned for Dronning Christinas Fødder og bad begge i næsten lige stor Angst om Naade og Tilgivelse. Monaldeschi vedkendte sig sin Brøde og indrømmede, at han for nogle Dage siden havde udtalt Dødsdommen i den samme Sag og netop her i samme Galleri. Han bønfaldt nu om den Naade, at Straffen maatte forandres til livsvarig Forvisning fra Europa; men Dronning Christina var ubevægelig; hun forlod derpaa Hjortegalleriet uden at give Agt paa Monaldeschis Bønner. Sentinelli og de to Soldater satte da deres Sværd for Brystet af den ulykkelige og bød ham at skrifte ufortøvet, da han skulde dø og kun havde faa Øjeblikke tilbage at leve i; men Monaldeschi hang endnu ved Haabet. Han styrtede sig for Skriftefaderens Fødder og bad ham gaa i Forbøn hos Dronningen, hvad han ogsaa gjorde, men heller ikke han kunde udrette noget; hun var og blev ubevægelig, og et Øjeblik efter udførte Drabsmændene Blodsdommen. Medens Monaldeschi led en pinefuld Død og først bukkede under efter at være lemlæstet frygteligt paa Hoved og Hals, da

Panserskjorten dækkede Bryst og Skuldre, — sad Dronning Christina i et Værelse tætved, hvor dette frygtelige Optrin foregik, særdeles fattet og vel til Mode. Dette grufulde Forhør, Dommen og Eksekutionen havde varet fra Kl. 1, da Monaldeschi kom, indtil Kl. 4, da han drog sit sidste Suk. Da Kaptain Sentinelli kom ind og berettede, at alt var forbi, ytrede Dronning Christina: «Det er med Uvilje, at jeg har set mig tvungen til denne Afstraffelse, men Retfærdigheden fordrede den.» Hun lod udbetale 100 Livres til Mathurinerklosteret, hvor Skriftefaderen Le Bel havde Ansættelse, og hun paalagde ligeledes Le Bel at besørge Begravelse og Sjælemesser for den ulykkelige. Drabsmændene fik Tilladelse til at tage Flugten[1]).

Arckenholz fortæller, vel for at undskylde eller mildne paa denne kedelige og uhyggelige Historie, at den fordrevne Kong Carl d. 2den af England havde, Aaret forinden Dronning Christina lod Monaldeschi dræbe, selv forøvet et lignende Mord paa en af sine Hoffolk.

Dronning Christinas blodige Fremfærd imod Monaldeschi har sat en uafviskelig Plet paa hendes Minde. Hendes Hjerte var grusomt, naar hendes Stolthed kom med i Spillet. Den blodige Daad blev snart bekendt og vakte overalt Misbilligelse og Afsky. Al den Glans, der hidtil havde omgivet hende, var nu forsvunden, og den før saa fejrede og beundrede Dronning blev nu skyet og undgaaet af Hofferne.

---

[1]) En Marmorplade i Flisegulvet i den lille Kirke i Avon, tæt Øst for Fontainebleau, paaviser det Sted, hvor man begravede Monaldeschi i al Stilhed. Hjortegalleriet, hvor Drabet fandt Sted, og som ligger nedenunder Biblioteket i Fontainebleau, bruges nu som Opbevaringssted for Møbler og fremvises ikke for rejsende, som besé Slottet.

Det franske Hof kom i en ikke ringe Forlegenhed ved denne Begivenhed.

Paa den ene Side afskyede man Dronning Christinas Grumhed og harmedes over hendes Dristighed at tillade sig en saadan Handling i den mægtige Kong Ludvigs Rige og Slot, men paa den anden Side vidste man ikke, hvilken Straf man kunde paalægge hende som Kvinde, fremmed og ingens Undersaat. For at komme ud over alle Vanskeligheder lod det franske Hof, som om intet var forefaldet, og for Skinnets Skyld gjorde Kong Ludvig Dronning Christina en Visit, som dog baade var kort vg kold; ellers var der næsten ingen af Betydenhed, der efter den Tid gjorde hende Besøg; man lod hende sidde roligt, ubemærket med sit tarvelige Selskab paa Fontainebleau.

For at tage sig noget for faldt Dronning Christina paa den Tanke at tage over til England og der besøge Protektoren Oliver Cromwell. Hun haabede at blive vel modtaget der og paa et nyt Felt at kunne vække ny Beundring i Stedet for den, som nu var saa sørgelig kølnet i Frankrig.

En Spejder blev udsendt, som i London højt og vidt skulde omtale Dronning Christinas store Beundring for Cromwell, samt hendes Ønske om at se en saa usædvanlig Mand o. s. v. Cromwell var imidlertid ikke besjælet af det tilsvarende Ønske: at se Dronning Christina; hendes hvasse Tunge, bekendte Nykker og Særhed frygtede han, ikke at tale om Bekostningerne ved at modtage hende. Desuden kunde Cromwell, der var kommen frem ved at bekæmpe Katolicismen, næppe vise nogen udmærket Æresbevisning mod en Overløberske til denne Tro som Dronning Christina. Cromwell undgik derfor Besøget; Dronning Christinas artige Omtale af ham blev i en Skrivelse besvaret med lignende Artigheder, men der kom ingen Indbydelse til hende om at komme til London, saa hun maatte forblive i Fontainebleau, hvor kedeligt der end var dèr.

Uagtet Dronning Christina havde lidt den Ydmygelse i hele tre Maaneder uænset at være overladt til sig selv i Fontainebleau, og omendskønt hun efter Mordet paa Monaldeschi havde lovet Kardinal Mazarin at vende tilbage til Italien, sejrede dog Lysten hos hende til atter at se Paris endnu engang, forinden hun brød op, og hun bad derfor om Tilladelse til at maatte besøge denne Hovedstad. Det franske Hof, som havde udtømt alle mulige Udflugter for at blive fri for hende, maatte tilsidst indvillige deri. Saasnart ske kunde, indfandt Dronning Christina sig nu i Paris, men der var aldeles ingen Højtidelighed foranstaltet til hendes Modtagelse. Hun fik Bolig i Kardinal Mazarins Værelser paa Slottet, hvilket var et høfligt Vink om, at hun des snarere skulde rejse derfra igen for ikke at genere den gamle og mægtige Minister. Det blev givet Dronning Christina ind med Skeer, hvor uvelkommen hun var. Den franske Enkedronning udtalte højt, at Dronning Christina kun vilde blive en Dag i Paris, og det blev paalagt de franske Hofdamer at omtale for den svenske Dronning, hvor kedeligt der for Øjeblikket var ved det franske Hof, og hvor faa Fornøjelser der gaves, o. s. v. I hvor uvelkommen end Dronning Christina var, blev hun der dog i flere Uger; hun syntes ikke at mærke eller agtede i hvert Fald ikke paa Hoffets Kulde.

Dronning Christina vilde nemlig blive Karnevalstiden over i Paris, og med et glad Ansigt og tilsyneladende let Sind deltog hun i Karnevalets Glæder, saa meget hun kunde overkomme. Efter at have sovet og hvilet sig en stor Del af Dagen tilbragte hun de fleste Aftener ude, tog den første den bedste Hyrevogn og kørte omkring til Maskerader og Komedier til langt ud paa Natten. Hun ligesom jagede efter Morskab og Adspredelser og syntes til Trods for Hoffet at befinde sig overordentlig vel.

Man kender ikke alle de Midler, det franske Hof brugte for at paaskynde Dronning Christinas Afrejse, men for at hjælpe hende bedre paa Gled blev der udbetalt hende 200,000 Livres af de Underholdspenge, den svenske

Armé endnu havde tilgode fra Trediveaarskrigen, og tillige fik hun Lov til at bebo Mazarins Palæ i Rom. Da Karnevalstiden var forbi, tog Dronning Christina omsider en stolt Afsked og rejste. Hun drog over Fontainebleau, Avignon og Toulon, derfra til Søs til Livorno og derfra til Rom.

Dronning Christinas Modtagelse i Rom var mindre højtidelig end nogen af de tidligere Gange, ogsaa syntes man at spore mindre Stolthed i hendes Opførsel, end hun før havde vist.

Hendes ovenfor omtalte anden Rejse til Frankrig blev nemlig som før sagt i mange Henseender et Vendepunkt for hende med Hensyn til hendes Anseelse i Europa. Det uhyggelige Mord paa Monaldeschi bragte Uviljen imod hende og Ulysten til at have med hende at gøre paa det højeste. Fyrsterne skød hende fra sig, og det een Gang for alle. Kong Ludvig d. 14de gav den franske Grænsevagt Befaling til at hindre Dronning Christina i at slippe ind i Frankrig. Kejser Leopold d. 1ste erklærede, at han ikke vilde se hende i Wien. Med Undtagelse af en Højtidelighed i København i Aaret 1660, da Dronning Christina var der, og et Besøg hos Hertugen af Brunsvig 1668, blev hun i de sidste 30 Aar af sit Liv, trods sine gentagne Rejser igennem Europa, ikke en eneste Gang indbudt til noget Hof.

Al den Glans, som før havde omgivet Dronning Christina, var nu for bestandig borte, den før saa beundrede og lovpriste Dronning skyedes og undveges af Hofferne herefter.

Efter at være kommen tilbage til Rom fra sin Rejse til Frankrig begyndte Dronning Christina igen at optage sine Studier og sysselsætte sig med forskellige Videnskabsgrene, saaledes ogsaa med Kemien. Paa den Tid stod man endnu i den Formening, at det var muligt at frem-

stille Guld af uædle Metaller. Dronning Christina arbejdede ivrigt paa Løsningen af denne Gaade og anvendte mange Penge paa det Laboratorium, der skulde løse denne Opgave, saa der blev skæmtevis sagt, «at en stor Del af hendes Formue gik op i Røg.»

Forholdet imellem Dronning Christina og Pave Alexander d. 7de var ikke altid det allerbedste; dertil vare de altfor forskellige. At begynde med var det i Reglen Bagateller, deres Mellemværende drejede sig om, men ved sin ubændige Selvfølelse var den fra Tronen nedstegne Dronning sygeligt ømtaalig for at værne om sin kongelige Værdighed. Hendes Ærgærrighed var umættelig stor, saa hun ikke i det mindste Punkt vilde slaa af paa noget af det der, som hun mente, tilkom hendes Majestæt og Værdighed. Skønt uden Rige og Regering var hun sig nu engang bevidst, at hun desuagtet var suveræn Dronning, og hun var fast besluttet paa at opretholde denne sin Opfattelse, selv med Opofrelse af virkelige Fordele i hendes ofte, materielt talt, trykkede Tilværelse.

Naar Dronning Christina ikke levede paa Krigsfod med den regerende Pave, besøgte hun ham i Vatikanet, i Reglen 2 Gange om Aaret, ved Julefesten og ved St. Peters Fest. For at modtage Paven, — alle fire Paver, som levede i Dronning Christinas Tid, besøgte hende flere Gange, — havde hun arrangeret et Gemak, hvor Paven blev modtaget, og hvor han anbragtes under en guldbroderet Tronhimmel. Hun modtog Paven i sit Palæ ved Foden af Trappen og ledsagede ham atter ned ad Trappen tilbage igen ved Afskeden. Kardinaler, Gesandter og Prinsesser samt Niecer af den regerende Pave modtog hun derimod ovenfor Trappen, og efter endt Audients fulgte hun dem igen dertil, men lod dem derfra ledsage af en Hofkavaler ned til deres Kareter. Gesandter og Kardinaler maatte det, ved deres første Ankomt til Rom, være tilladt først at søge Audients hos Paven, derpaa besé Peterskirken samt hilse paa Kardinalernes Forstanderskab,

men umiddelbart derefter maatte de dernæst hilse paa Dronning Christina, thi undlod de det, erholdtes der ingen Audients hos hende senere. Alle Ceremonier ved Dronning Christinas Hof vare forud nøje bestemte, og hun sad ved Audientsen under en lille, stærkt forgyldt Tronhimmel. Hun skyede ingen Udgift for at omgive sit Hof med den efter hendes Mening sømmelige Glans, og hun levede incognito og tilbagetrukken, naar de nødvendige Midler dertil manglede. Dronning Christinas mægtige Selvfølelse og Fordringsfuldhed gav ligeledes, som før berørt, ofte Anledning til Rivninger og Spænding overfor den rige romerske Adel, og især overfor dennes Damer, med hvilke hun aldrig kom til at staa paa nogen god Fod, saa de fandt ofte Stof nok til at gøre sig lystige derover paa hendes Bekostning.

Vilde Christina end ikke selv indlade sig i Ægteskab, kunde hun nok lide ved given Lejlighed at stifte Partier for andre. Saaledes drev Dronning Christina paa et Giftermaal imellem sin Overkammerherre Sentinelli (en Broder til ham, der dræbte Monaldeschi) og en meget rig fyrstelig Dame i Rom. Paven syntes ikke derom, da Navnet Sentinelli havde lidt Skaar ved den ovennævnte Mordsag. For at give sin Vilje mere Eftertryk indespærrede Paven den unge Pige, der var udset til Brud, i et Kloster og landsforviste begge Brødrene Sentinelli, som derfor gik i Republiken Venedigs Tjeneste, efterat Dronning Christina havde søgt at stille et helt Regiment paa Benene, for at Brødrene Sentinelli skulde være desmere velkomne og muligen faa en større Kommando i Venetianernes Hær, som der var Brug for paa det Tidspunkt.

Da Dronning Christina ikke var tilfreds med, at Pave Alexander havde forpurret det omtalte Parti, blev hun ærgerlig paa ham og generede sig derfor foreløbigt ikke for at lade ham føle sin djærve og bidende Satire. I dette Tilfælde kom det frem paa den Maade, at da Dronning Christina en Dag i en Bog eller paa et Blad saa Pavens Familievaaben fremstillet, hvilket var 6 Bjerge

med en opgaaende Stjerne oven over, skrev hun Horats's bevingede Ord nedenunder, som lyde: «Parturiunt montes; nascetur ridiculus mus,» eller i Oversættelse: «Bjergene ere i Barnsnød, men der vil kun blive født en latterlig Mus.» Dette bidende Indfald, som var møntet paa Alexander d. 7de, gik fra Mund til Mund og kom ham for Øre. Paven viste sin Mistro imod Dronning Christina ved, under Paaskud af at ville hædre hende, at lade sætte Skildvagt ved hendes Dør, dog nærmest for at holde Øje med, hvem der gik ud og ind hos hende, samt ved at bevogte hendes Skridt. At det ikke var nogen stærk, indre Tilskyndelse, der havde ladet Dronning Christina i sin Tid kaste sig i Armene paa Katolicismen, kunde man jo let skønne af hendes hele Forhold, og hendes egne Udtalelser bekræftede det, idet hun bl. a. lejlighedsvis ytrede: «Min Overgang til den katolske Lære kom ikke af min Tvivl overfor den lutherske, men af helt andre, ydre Aarsager.»

Den største Gene og Ubehagelighed for Dronning Christina i Rom var den stadig tilbagevendende Pengemangel. Dronningen var en daarlig Husholder, der lod staa til, naar hun havde Penge mellem Hænder, og det var derfor altid vanskeligt for hende at faa Pengene til at slaa til, selv naar disse indløb regelmæssigt, endsige da, naar de enten for en Tid udeblev eller kom med store Mellemrum. Da Kong Carl Gustav havde indviklet sig i Krig med Danmark, Polen og Brandenburg, havde han ikke alene ofte ondt ved at skaffe de Penge tilveje, han selv skulde bruge til Krigens Førelse, men uagtet han gjorde sig al Umage for at være prompte med det Underholdningsbidrag, som skulde sendes til Dronning Christina, kneb det for ham at møde til rette Tid dermed. Dronning Christina, som forud, paa dette Tidspunkt, havde megen Gæld, (hun skyldte saaledes 700,000 Livres til en

enkelt Handelsmand i Paris, og hendes Juveler og Kostbarheder vare pantsatte), var saaledes i stor Forlegenhed. Da Dronning Christina skulde have sin største Indtægt ud af den svenske Provins Pommern, og denne var besat af Sverrigs Fjender, vare Udsigterne meget mørke. Hun klagede højt og bittert over, at hendes Efterfølger ubetænksomt havde styrtet Sverrig i Krig og dermed samtidigtført hende i Ulykke. Dronning Christina tilskrev Kong Carl Gustav meget nærgaaende Breve, saa det var hans Agt at ville have kastet hendes Buddragere i Fængsel, ifald den franske Gesandt ikke havde fraraadet ham denne Yderlighed. Det blev dog ikke ved Dronning Christinas Klagemaal alene, men hun forsøgte endog paa, hos Mazarin, at ville laane Soldater til dermed. at tiltvinge sig sin Ret. Da Mazarin stod paa en venskabelig Fod med Sverrig, vilde han ikke laane Øre dertil; derimod forstrakte han Dronning Christina, af Frankrigs Finanser, med 80,000 Rigsdaler til bedre Tider. Det var dog altid noget, men ikke nok for Dronning Christina, da hun helst med væbnet Haand vilde tiltvinge sig sin Ret, med den saakaldte hurtige Retsforfølgning. Nu henvendte hun sig derfor til Wien for muligen der at laane 20,000 Mand af Kejseren, hvilke under Grev Montecucullis Befaling saa skulde fratage Sverrig Provinsen Pommern. Dette Lands Indtægter skulde saa herefter tilfalde Dronning Christina i hendes Levetid og dernæst Kejseren i Wien. Imidlertid blev der nu ikke reflekteret paa hendes krigerske Planer hverken her eller der, men hendes Forsøg viser klart, hvor lidt hun tog i Betænkning at skade sit Fædreland, naar hun deraf kunde have øjeblikkelig Fordel. Uagtet Pave Alexander d. 7de ikke havde været fornøjet med Dronning Christinas Opførsel og hele Forhold, var han dog saa ædelmodig, da det kneb for hende, at tilstaa hende en aarlig Understøttelse paa 12000 Scudi af den pavelige Kasse, og hvad der snarere var af en end større Betydning for hende: han foreslog hende at tage en Kardinal ved Navn Azolini til at forestaa hendes Pengesager,

Kardinal Decius Azzolini, født 1623, død 1689.

hvilken Foranstaltning snart viste sine gunstige Følger, idet hendes Penge nu slog langt bedre til end tidligere. Kardinal Azolini besad stor Forstand og var i Besiddelse af omfattende Kundskaber, han skrev og talte godt, var munter og velvillig i Omgang, og med Bøjelighed og Snuhed forbandt han den fornødne Besindighed og Fasthed. Disse mange gode Egenskaber gjorde, at Dronning Christina kunde bruge ham og syntes godt om hans Forvaltning. Hun sagde derfor om ham: «Han besidder alle Dyder og Talenter, som gøre ham til en stor Mand.» Hun mente, at han stod langt over Axel Oxenstjerna, og sammenlignede ham med Alexander den Store. Kardinal Azolini blev ogsaa det eneste Menneske i en højere Stilling, der holdt sig i Dronning Christinas Gunst 30 Aar igennem, og vi ville faa at se, at det endte med, at hun indsatte ham til sin Universalarving ved sin Død 1689.

Skumlere er der jo allevegne og til alle Tider; paa Pasquinostøtten i Rom fandtes snart et Opslag, som sigtede Kardinal Azolini for at være Dronning Christinas morganatiske Ægtefælle. Historien frikender imidlertid de paagældende Parter.

Da Dronning Christina i 1654 havde frasagt sig den svenske Krone, havde Minister Axel Oxenstjerna forudsagt, at det vilde hun snart komme til at fortryde, thi den Glans, der følger med Tronen, vilde det ikke være let for hende senere at undvære. Selv den nedstegne Kejser Carl d. 5te længtes, omendskønt han var nedbøjet af Sygdom, Alder og trængselsfuld Regering, ofte efter Kronen, endsige da en saa urolig Aand og herskesygt Væsen som Dronning Christina, der kun var 28 Aar gammel, da hun trak sig tilbage fra en Krone, som ved Faderen Gustav Adolfs Heltedaad straalede i den herligste Glans, smykket med Sejrskransen fra heldige Krige, medens hun selv rostes for sin Lærdom, Klogskab og

Snille. Hun var imidlertid for stolt til bagefter, senere at vedgaa, at hun længtes tilbage til Tronen, hun, som havde ladet slaa Skuemønter for at udtale sin Glæde og Tilfredshed over at være bleven Kronens Byrder kvit. Der fortælles, at hun nogle Aar efter ved at besé Mønterne i en Møntsamling i Hamburg blandt andet traf paa en af sine egne Skuemønter, som hun ved sin Tronfrasigelse havde ladet udgaa, og hvorpaa der var afbildet en Krone med Omskrift «ogsaa uden Dig»; med Uvilje slængte hun Mønten bort fra sig hen ad Bordet.

Dronning Christinas senere Uvilje imod Jesuiterne kan muligvis forklares paa den Maade, at hun af egen Erfaring kendte deres uheldige Indflydelse paa hende, idet de i sin Tid havde overtalt hende til at nedlægge Kronen, hvad hun senere havde fortrudt, om hun end ikke aabent vilde tilstaa det.

Denne Dronning Christinas Uvilje imod Jesuiter og Munke tabte sig aldrig hos hende. Flere Aar efter, da Kong Jakob d. 2den blev fordreven fra England, skriver hun til en Tredjemand: «Uden at være Astrolog har jeg kunnet forudsige Kong Jakob af England, hvad der nu er sket, thi saa bigot og lidet Politiker han er, maatte han gaa neden om og hjem, da han har ladet sig regere af de fordømte Jesuiter og Munke, som fordærve og tilsmudse alt, hvad de røre ved.»

Overhovedet havde de stille, ædle Glæder i Privatlivets Fred og Ro, som Dronning Christinas levende Fantasi forud maatte have foregøglet hende, slet ikke holdt Stik. Privatlivet i Rom havde for hende ofte noget meget trykkende ved sig, og Tilværelsen var i mange Maader usikker. Hendes Afhængighed af Sverrig, især naar hendes Apanage udeblev, som i Krigens Tid, havde beredet hende mange mørke Tider og bitre Ydmygelser. Hendes hele Forhold til de kronede Hoveder var meget utilfredsstillende

for hendes store Ærgærrighed, og hun havde ofte maattet føle, at en Dronning uden Rige er en Guddom uden Tempel, som der ikke mere ofres noget paa.

Der var Udsigt til Forandring i Tilværelsen for hende, da den svenske Konge Carl Gustav efter kort Tids Sygeleje døde d. 13de Februar 1660 i Gøteborg; han efterlod sig en Søn, Carl (d. 11te), der da kun var knap 5 Aar gammel. Saasnart hun fik Underretning om Kong Carl Gustavs bratte Død, gjorde hun straks Anstalter til at foretage en Rejse til Sverrig for der «at varetage sine Interesser,» som det hed.

Da Dronning Christina gav sig af med Stjernetyderi, havde hun ud af Stjernernes Dyb læst, at den unge svenske Konge, som var af et noget svagt Helbred, snart vilde dø, og i saa Tilfælde vilde hun fordre den svenske Krone tilbage. I hvert Fald vilde hun ved sin Nærværelse i Sverrig sørge for, at de hende tilkommende Underholdningspenge derfra indløb mere regelmæssigt, end det hidtil var sket i den afdøde Konge Carl Gustavs Tid. Pave Alexander d. 7de syntes godt om, at Dronning Christina rejste til Sverrig, da Muligheden jo var for, at hun endnu engang kunde faa den svenske Krone paa sit Hoved, og i saa Tilfælde haabede Paven paa hele Sverrigs Overgang til Katolicismen. I den Hensigt skulde hun derfor paa sin Rejse didhen ledsages af nogle habile Patere med de fornødne pavelige Instruktioner. Saasnart den franske Regering, navnlig Mazarin, som endnu var fortrydelig paa Dronning Christina formedelst Mordet paa Monaldeschi, fik Nys om hendes Rejseplaner, gav han det svenske Hof snarest Meddelelse om, hvilket ukært Besøg det maatte være belavet paa at faa. Den, der mest frygtede for Dronning Christinas Ankomst til Sverrig, var den svenske Enkedronning Hedvig Eleonore, thi hun forudsaa klart de Farer, det kunde have for hende selv og for den lille Søns Magt. Enkedronningen indsaa meget godt, hvor vanskeligt det var for hende i sin Ubetydelighed at skulle staa overfor den lærde, raptungede og kolde Dronning Chri-

stina. Kunde eller vilde man imidlertid ikke forbyde Dronning Christina at komme indenfor Sverrigs Grænser, var man paa den anden Side dog fast bestemt paa ikke at ville taale, at der blev drevet katolsk Propaganda der.

I Juli Maaned i Aaret 1660 afrejste Dronning Christina med et mindre Følge fra Rom, tog over Nürnberg til Hamburg, hvortil hun ankom d. 18de August, drog derfra igennem Hertugdømmerne, over Fyen til Sjælland. Kong Frederik d. 3dje sendte sin Storskatmester af Sted for at rejse Dronning Christina i Møde, samt inviterede hende til at komme til København.

Dronning Christina ankom d. 13de Septbr. til Roskilde, hvor hun overnattede; den følgende Dag begav hun sig paa Vej til København, hvor alle regulære Tropper til Hest og til Fods samt Borgervæbningen af Kongen havde faaet Betaling til at paradere ved hendes Indtog. Den 14de Septbr. Kl. 5 om Eftermiddagen holdt Dronning Christina sit Indtog i København i et Optog af 18 Kareter. En halv Mil udenfor København modtoges hun af den danske Konge og Dronning og hele Hoffet. Dronning Christina sad i det kongelige Køretøj paa Æirespladsen, paa højre Side af Kong Frederik d. 3dje, medens Dronning Sofie Amalie tilligemed den ældste Prinsesse, Anna Sofie[1]), sad paa Bagsædet. Prins Christian og en Del høje Herrer

---

[1]) Denne Prinsesse Anna Sofie, Kong Frederik d. 3djes og Dronning Sofie Amalies ældste Datter, blev 6 Aar senere gift med Kurfyrst Johan Georg d. 3dje af Sachsen. I sit Ægteskab med ham blev hun Moder til den senere Kong August d. 2den (den Stærke), som i Aaret 1697 ved Bestikkelse og Religionsskifte var saa heldig at erhverve Polens Krone paa sit Hoved, hvilken Dronning Christina en Del Aar forud forgæves havde eftertragtet, hvad længere hen her i Bogen vil blive omtalt.

Den yngste af Kong Frederik d. 3djes Døtre, som blev præsenteret for Dronning Christina under dennes Ophold i København i 1660, var den lille Prinsesse Ulrikke Eleonore, der da kun var 4 Aar gl., og som 20 Aar senere blev svensk Dronning, da hun i Aaret 1680 blev gift med Kong Carl d. 11te af Sverrig.

ledsagede Vognen til Hest, som Eskorte, til Københavns Slot, hvor den høje Gæst modtoges med kongelige Æresbevisninger og al mulig Pragt, og hvor der gaves en stor Fest for hende en af de følgende Dage, da Anstrengelsen ved Rejsen var overstaaet.

Det var let at se, at den Modtagelse, Dronning Christina fik i København, var en Del festligere og udsøgt artigere end den, hun kort efter modtog i Stockholm. Fra København drog som sagt den danske Konge og Dronning i stort Optog hende i Møde en halv Mil udenfor København, og de gjorde Fest for hende, medens hun i Stockholm først blev modtaget ved Byens Porte af Enkedronningen og den unge Konge. Tilmed medgav den danske Konge hende en militær, ridende Eskorte fra København til Helsingør.

Den franske Gesandt Terlon skrev til Paris: «Der blev gjort alt, hvad der var muligt fra dansk Side, ligetil Indskibningen i Kongeskibet.»

Nogle mente, at Kong Frederik d. 3dje ikke alene tog imod hende som kongelig Gæst, men endog som nær og kær Slægtning, idet man regnede ud, at de begge nedstammede i samme Led fra Kong Frederik d. 1ste af Danmark, idet Kong Frederik d. 3dje var en Sønnesøns Sønnesøn, medens Dronning Christina var en Sønnedatters Sønnedatter af samme Kong Frederik d. 1ste.

Den svenske Gesandt Grev Duval skrev til Stockholm fra Helsingør: «Dronning Christina kom hertil fra København d. 17de Septbr., ledsaget af et Kompagni til Hest og Hr. Skatmester Hannibal Sehested, som paa den danske Konges Vegne skulde entretenere Hendes Majestæt. Idag har hun været paa Kronborg og beset alt.» Senere skriver han: «Dronning Christina blev d. 18de September bragt over Sundet paa en kongelig Jagt, som førtes af Admiral Niels Juel; hun ledsagedes af Skatmester Hannibal Sehested. Dagen derpaa blev denne Jagt sønderslagen her ved Bryggen i en gruelig Storm.» Ifald Hendes Majestæt har faaet noget at vide om denne

kongelige Jagts Forlis, har hun vistnok maattet anse det for et slet Varsel med Hensyn til Udfaldet af hendes Rejse ind i Sverrig.

Allerede i Hamburg havde Dronning Christina modtaget et Brev fra den svenske Regering, hvori denne paa saa lempelig en Maade som muligt meddelte hende, at den ikke gerne imødesaa et Besøg af hende i Sverrig. Herpaa svarede hun: «Da hendes Hensigter vare rene, var Rejsen nødvendig, og maatte samme derfor fortsættes.» Da hun ikke vilde opgive Rejsen, maatte den svenske Regering dels af Høflighedshensyn, dels for at passe paa den forventede høje Gæsts Adfærd sende en Hoffunktionær af Sted for at tage imod hende. Dertil blev valgt Hofmarskal von der Linde, den samme, der for 6 Aar siden havde fulgt hende til Halmstad, da hun drog ud af Riget. I denne By mødte v. d. Linde Dronning Christina, der havde paaskyndet sin Rejse med al Il; vel bød han hende velkommen, men fraraadede hende samtidigt at rejse videre til Stockholm, da han vidste, at han derved udtalte det svenske Kongehofs Ønske.

Det nyttede kun lidet, at v. d. Linde gjorde Modforestillinger imod Fortsættelsen af Rejsen, thi hun erklærede meget bestemt, at hun vilde rejse videre, og da han slog paa, at man kunde forhindre det, følte hun sig meget fornærmet og sagde, «at Regeringen maatte være meget svag, naar den frygtede hende.» V. d. Linde havde ikke Mands Mod og Standhaftighed nok til at staa sig overfor den energiske og ubøjelige Dronning Christina; hvor meget han end strittede imod og søgte at forhale Rejsen, gik det dog stadigvæk raskt fremad imod Stockholm. Med samme Iver og Hast, hvormed hun tidligere, i Aaret 1654, havde søgt at komme ud af Sverrig, stræbte hun nu at trænge frem der. Hun tilbagelagde saaledes paa een Dag i September en Strækning paa 13 Mil, hvilket

med den Tids Veje og Køretøjer var en usædvanlig stor Dagsrejse. Følgen heraf var, at der, da Hoffet i Stockholm var kommet paa det rene med, at det blev nødt til at gøre gode Miner til slet Spil og modtage hende, ikke var Tid til at gøre de fornødne Forberedelser, saa man maatte bede hende om at foretage saa smaa Dagrejser som muligt, for at alt kunde blive færdigt til hendes Modtagelse paa Stockholms Slot. Den 2den Oktober 1660 i Skumringen var Ankomsten til Stockholm; Dronning Christina blev modtaget ved Byens Porte af Enkedronningen og hendes Søn, den unge Konge, samt af Rigsraadet. Tropper og Borgervæbning paraderede, og der blev skudt saa stærkt med Fæstningens og Flaadens Kanoner, at Jorden rystede og mange Ruder sprængtes derved. Dronning Christina fik de bedste Gemakker anviste paa Stockholms Slot, de samme, hun tidligere som Dronning havde beboet. Man viste hende alle de Æresbevisninger, som kunde tilkomme hende, og Rigets betydeligste Personer gjorde hende deres Opvartning. Hun søgte at indsmigre sig hos Befolkningen og viste sig særdeles naadig mod alle. Hun blev dog betragtet med stor Mistænksomhed, thi siden hun sidst forlod Sverrig, havde hun jo skiftet Trosbekendelse og antaget den Tro, der var Folket og især den svenske Gejstlighed forhadt. I Stedet for, at Dronning Christina skulde have skaanet det svenske Folk for offentligt at vise sig som Katolik, oprørte hun det ved den opsigtvækkende Maade, hvorpaa hun anstillede den katolske Gudstjeneste, ligesaa snart hun vel var kommet indenfor Stockholms Slots Mure. I Stedet for, at hun i al Stilhed kunde have udøvet katolsk Gudstjeneste i det nærliggende franske Gesandtskabs Kapel, indrettede hun straks paa Slottet et katolsk Kapel med Mariabilleder og brændende Vokslys, hvor hun hver Dag for aabne Døre holdt Messe, under stort Tilløb af nyfigne Personer, altsammen til ikke ringe Harme for de paa Rigsdagen forsamlede Præster som ogsaa for alle gode Svenske i det hele taget. Da der som sagt paa den Tid var

en stor Del af Sverrigs Gejstlighed samlet paa Rigsdagen i Stockholm, bleve et Par Biskopper og nogle af de ældre Præster enige om ved en Deputation at forebringe for Dronning Christina den Skade og Uro, som hendes katolske Gudstjeneste kunde bevirke, ikke at tale om Ulovligheden af sammes Udøvelse ifølge de svenske Love. Ordskiftet blev temmelig varmt; da den 80-aarige Ærkebiskop Lenæus i Talens Løb sagde: «Vi kende godt Pavens Kneb, han gør sig al Umage for at fange vore Sjæle,» svarede hun: «I gode Herrer! Jeg kender Paven bedre end I. Han vil saamænd ikke give 4 Daler for alle Eders Sjæle tilhobe.» Da den svenske Hofprædikant Emporagrius spurgte Dronning Christina, hvad der egentlig var Aarsag til hendes Frafald fra den lutherske Lære, svarede hun: «Det var Eders lange og kedelige Prædikener, som gjorde mig led og ked deraf.» Sammenkomsten forløb uden Resultat den Dag, men nogle Dage senere bragte Præsterne det dog saa vidt, at Dronning Christina var nødt til at indstille sin offentlige katolske Gudstjeneste, samt at Mariabillederne og de øvrige Udsmykninger fjernedes. Hun turde nemlig ikke drive Sagen til det yderste, da hun kunde befrygte, at den svenske Rigsdag kunde afknappe hende noget af hendes Apanage for Fremtiden, om hun viste sig altfor stridbar. Det var dog ikke saa meget for at sikre sig den aarlige Apanage, at hun var kommen til Sverrig, thi den var hun dog nogenlunde sikker paa, men det var mere for at sikre sig den svenske Trone, naar den endnu mindreaarige svenske Konge Carl d. 11te døde, thi dels var han svag af Helbred, og dels havde hun som sagt læst af Stjernernes Stilling, at han ikke vilde blive ret gammel[1]).

Den svenske Rigsdag blev greben af Harme og Uvilje over, at Dronning Christina vilde gøre Krav paa en Trone,

---

[1]) For Resten kom bemeldte Kong Carl d. 11te dog til at overleve Dronning Christina i hele 8 Aar, indtil Aaret 1697, saa hun kunde have sparet sine Anstrengelser i saa Henseende.

som hun tidligere højtidelig havde givet Afkald paa, thi ved Tronfrasigelsen i 1654 skriver hun: «Vi afstaa fra Sverrigs Krone og Regering og fra al Rettighed dertil, som vi i Kraft af Fødsel, Arvtagning og Hyldingsed have haft, saa vi fra denne Dag hverken for os eller andre under noget Slags Paaskud gøre Fordring paa dette Rige.» Disse Ord vare jo rene og klare nok, saa hun afvistes desaarsag glat. Forbitrelsen imod hende var derfor meget stor; Vagterne ved hendes Dør bleve fordoblede og ligesaa ved den unge Konges, og det blev formént Rigsdagsmedlemmerne foreløbigt at rejse hjem, ligesom det blev forbudt at gøre hende Visit. Rigsdagen opsatte desuden en Erklæring i Dronning Christinas Navn, som den nødte hende til at underskrive, og hvori hun frafaldt al Apanage fra Sverrig, ifald hun nogensinde gjorde Krav paa Sverrigs Trone.

Da denne Erklæring var underskrevet, hvad hun kun gjorde af Frygt, da hun var bange for at miste det hele, saa var Striden væsentlig forbi, men hun havde ikke opnaaet det, hun egentlig var rejst efter som Rejsens Maal.

Efter saadanne ubehagelige og ydmygende Optrin for Dronning Christina skulde man tro, at hun snarest vilde se at komme ud af Landet igen, men slige Smaating generede nu ikke en saa stor Aand som hendes. Hun lod, som om intet var forefaldet, blev endnu 5 Uger som Sverrigs Gæst paa Landets Bekostning, deltog i al den Adspredelse, hun kunde overkomme, og viste et glad og fornøjet Ansigt. Først d. 2den Januar 1661 forlod hun Stockholm og drog til Norrköping, hvor hun forblev i flere Maaneder, og hvor hun kedede sig i meget høj Grad, og dog blev hun der ligefuldt. Dronning Christina tænkte paa den Tid paa at opslaa sin Bopæl i Svensk-Pommern, men da den svenske Regering frabad sig det, var hun nødt til at afstaa derfra. Ærgerlig og vred forlod hun nu Norrköping i Maj Maaned og rejste til Helsingborg.

Den hollandske Resident Vogelsangh skriver fra Helsingør d. 4de Juni 1661: «Den 1ste dennes rejste Dron-

ning Christina herigennem. Hun forlod Helsingborg Kl. 3 om Morgenen og kom en Time efter hertil. Hverken Kommandanten paa Kronborg eller Magistraten i Helsingør var ved Haanden for at tage imod hende; hun rejste derfor straks til Frederiksborg i en aaben Karosse med 2 Heste for.»

Fra Frederiksborg rejste hun til Roskilde, hvor den svenske Gesandt, Grev Duval, og Skatmester Hannibal Sehested hilste paa hende og paa hendes Begæring fulgte hende til Ringsted, hvor hun dimitterede dem og derpaa fortsatte sin Rejse til Hamburg med sit medhavende Følge, uden at gøre længere Ophold undervejs.

I Hamburg gav Dronning Christina sig god Tid, idet hendes Ophold der udstrakte sig til et helt Aar. Hun arrangerede sig der med en Vekselleerer ved Navn Texeira, som skulde modtage Pengesendingerne fra Sverrig, afdrage hendes Gæld i Paris og Amsterdam samt forstrække hende med Mønt efterhaanden. I Fristaden Hamburg følte hun sig i Begyndelsen meget vel; hun var den fornemste Personlighed i denne store Verdenshandelsstad, hvor der ogsaa blev taget alt muligt Hensyn til hende. Hun førte der et lille Hof, og gennemrejsende fornemme Personer gjorde hende deres Opvartning. Hun tog de Fornøjelser, som Opholdet i Hamburg kunde byde hende; ogsaa gjorde hun en Del Smaarejser til ikke for langt bortliggende Steder, medens hun holdt det lille Hof der, ligesom hun naturligvis ogsaa drev paa boglige Studier og Diplomati efter fattig Lejlighed; hun holdt nemlig meget af at give fremmede Magter gode Raad, uagtet disse aldrig spurgte hende til Raads og i hvert Fald ikke reflekterede paa dem, selv om hun troede sig i Besiddelse af Salomons Visdom. Blandt andre Videnskaber, som Dronning Christina syslede med, var der ogsaa Alkymien; denne Viden-

skab var endnu et uopdyrket Felt og kun i sin Vorden, saa der blev næret en sand Overtro i Henseende til, hvad den kunde yde sine Dyrkere. Disse arbejdede i Reglen paa maa og faa, men i al Ihærdighed for muligen at finde de vises Sten, der, som man formente, fandtes i Naturens store Rige, naar man kun søgte og søgte uden at blive træt. De vises Sten var ikke alene et Universalmiddel, der kunde forynge Mennesket og befri det for Sygdomme; men man kunde ogsaa ved Hjælp af den omdanne de uædle Metaller til ædle, saa man skulde kunne fremstille saa meget Guld, man havde Brug for.

Slige Guldmagere troede i Reglen selv paa denne Omdannelse af uædelt Metal til ædelt Metal, og med al Varme og Overtalelseskunst fik de Fyrster og Rigmænd til ogsaa at tro derpaa, samt til forlods at vove de Kapitaler, der formentes at ville gaa med, forinden det gyldne Resultat, der forespejledes dem, kunde haves i Hænde.

Det var kun de færreste Fyrster, der vare saa kloge som Pave Leo d. 10de; han sendte nemlig en Guldmager, der tilbød sin Kunst, en broderet, tom Pengepung, med Tilføjende, «at da Guldmageren kunde lave Guld, manglede han jo blot en Pung til at gemme det i.»

En saadan «Guldmager» og Læge tillige, Italieneren Joseph Borri, ankom til Hamburg paa samme Tid, som Dronning Christina var der. Han meldte sig hos hende, tilbød sin Tjeneste, og hans veltalende Fremstilling af, hvad han turde love at yde hende, gjorde et saa godt Indtryk paa hende, at hun straks lod ham paabegynde sin noget kostbare Virksomhed.

Da denne italienske Læge og Guldmager Borri ogsaa kom til at spille en større Rolle i Danmark, ville vi nærmere omtale denne Person, for hvis Guldmagerkunst saavel Dronning Christina af Sverrig som Kong Frederik d. 3dje af Danmark bleve et Offer. Det synes Umagen

værd at lære de Betingelser at kende, under hvilke en saadan Mand som Borri, der var forjaget fra sit Fødeland, vandrede fra Land til Land, i ét modtaget selv af Fyrster med udmærket Agtelse, i et andet efterlyst i Aviserne som en Bedrager, ophøjet af nogle blandt sine samtidige, nedtrykt og forhaanet af andre, endelig i Danmark kunde finde et hæderligt Tilflugtsted, hvor han paa en Gang opnaaede Kongens Yndest, de lærdes Omgang, samt høje og laves Beundring, men som han igen lige saa pludseligt saa sig nødt til at forlade, da Kong Frederik d. 3dje lukkede sine Øjne.

Kong Frederik d. 3dje, som indtil sit 38te Aar ikke havde kunnet nære Haab om at komme paa Danmarks Trone, da han havde en ældre Broder, havde derfor lagt særlig Vind paa boglig Lærdom, da han tilsyneladende i det højeste kunde aspirere til et gejstligt Fyrstendømme i Tyskland. Kong Frederik d. 3dje var derfor en lærd og belæst Mand, da han kom paa Tronen, og hans Interesse for Teologi, Filosofi og Naturvidenskaberne fulgte ham hele Livet igennem. Hans Fader, Kong Christian d. 4de, havde haft et kemisk Laboratorium i Kongens Have ved Rosenborg, hvilket forfaldt eller forsømtes imod Slutningen af dennes Regering. Under hans Søn og Efterfølger rejste baade det kemiske Studium og Laboratoriet sig paany, og selv arbejdede Kong Frederik d. 3dje med Iver i sit kemiske Laboratorium, og han sendte Folk udenlands for at spørge nyt og skaffe nyt Materiale paa det kemiske Omraade. En Mand som Italieneren Joseph Borri maatte derfor ret være en Mand for Kong Frederik, ifald de Lovtaler, som danske Mænd, der havde truffet ham i Udlandet, ydede ham, holdt Stik. Bemeldte Josef Frants Borri var født 1625 af en anset Familie i Milano, hvor Faderen var Læge. Efter at have faaet sin første Dannelse i Jesuiterseminariet i Rom fik han Ansættelse ved det pavelige Hof. Her lagde han sig efter Alkymi, førte et andægtigt Liv og arbejdede paa at danne en ny Sekt, da Pavevæsenet ikke stod ham rigtig an. Af Frygt for Inkvisitionen begav han sig til Milano, hvor

han for Alvor lagde Haand paa den uhyre Opgave: muligvis i Lighed med Luther og Calvin at stifte en ny Kirke og en ny Stat, hvis Overherre han selv skulde være. Da Inkvisitionen fik Nys derom og fængslede en Del af hans Tilhængere, tog han selv Flugten 1659. I Rom blev der anlagt Proces imod ham, han blev indstævnet for Retten og, da han ej indfandt sig, erklæret i Band, dømt som Kætter og in effigie opbrændt tilligemed hans Skrifter. Efter et Ophold i Innsbruck og Straszburg, hvor han praktiserede som Læge og Alkymist, begav han sig til det protestantiske Land Sachsen. I Hovedstaden Dresden blev han af Kurfyrsen modtaget med udmærket Agtelse og overvældet med Gaver. Ved sin Afrejse gav han Kurfyrsten en Vidundertinktur og producerede sig saaledes selv som Alkymist; for Resten optraadte han mere som Læge, og der siges, at han røbede udmærket medicinsk Erfarenhed. Fra Sachsen kom Borri til Amsterdam 1660. Her var det, at vor berømte Landsmand, Stifteren af Borchs Kollegium, den lærde Dr. Ole Borch, som var Professor i Filologi, Botanik og Kemi ved Københavns Universitet, og som i Aarene 1661—1663 opholdt sig i Holland, kom i et nøje, saavel venskabeligt, som videnskabeligt Forhold til Borri, hvormed han dels i sin haandskrevne Dagbog, dels i sin Brevveksling med Dr. Thomas Bartholin har gjort os bekendt. Prof. Ole Borch havde nøje betragtet Borris Laboratorium og set hans Kostbarheder i Guld, Ædelstene, Natur- og Kunstsjældenheder og havde hørt forunderlige Ting af ham om Menneskers, Planters og Mineraliers Oprindelse. Hvad Metallers Frembringelse angik, troede man, at Borri ved egen eller andres heldige Opdagelser var kommen saa vidt, at han ej behøvede at frygte for Fattigdom. Prof. Ole Borch bestyrkedes deri, da Borri havde foræret ham en Dukat, som var gjort af kemisk Guld. Da Borri igennem Ole Borch lod Th. Bartholin sige, at han havde læst dennes Skrifter, og at han derved var bleven sat istand til at værdsætte hans magnum ingenium, kunde Th. Bartholin ikke modstaa denne Smigrer, og han

var nu med at udbrede Lovtaler over Borri og forberede Jordbunden i Danmark til hans Modtagelse der. Hvad der ogsaa bidrog til, at Borri kom paa Omtale i Danmark, var, at Kong Frederik d. 3djes uægte Søn Ulrik Frederik Gyldenløve[1]) samt Skatmester Hannibal Sehested og fl. a. Danske kom til Amsterdam og der besøgte Borri, den i Lægekunsten erfarne Mand. Den landflygtige Corfitz Ulfeldt havde ogsaa, medens Borri opholdt sig i Amsterdam, raadspurgt denne i Sygdomstilfælde. I Aaret 1666 havde Borri faaet nok af Holland og drog til Hertug Rudolf August i Brunsvig-Wolfenbüttel, der modtog ham med megen Udmærkelse; derfra drog han til Hamburg, hvor han opholdt sig i to Maaneder og fik Adgang til en kongelig Person, hos hvem enhver, der havde noget ex-

---

[1]) Ulrik Frederik Gyldenløve, født 1638, var en Søn af Kong Frederik d. 3dje og en holstensk Frøken, Margrethe Pappen. Ulrik Frederik Gyldenløve var 3 Gange gift; 2den Gang ægtede han den mindre heldigt bekendte Marie Grubbe af Tjele, som er Hovedpersonen i I. P. Jacobsens Roman: «Marie Grubbe» og St. St. Blichers: «En Landsbydegns Dagbog». U. F. Gyldenløve lod sig skille ved Marie Grubbe efter c. 10 Aars Ægteskab, hun sank efter den Tid dybere og dybere. Kong Christian d. 5te forærede denne sin Halvbroder, ovennævnte U. F. Gyldenløve, Kalø Slot i Jylland, som var mærkværdigt derved blandt andet, at Dronning Christinas Stamfader, Gustav Erikson Wasa, opholdt sig der som Gidsel, fra 1518 til 1519, da han saa Lejlighed til at rømme bort derfra. Kalø Slot var, kan man nok tænke sig, et kedeligt Opholdssted for den levelystne Ulrik F. Gyldenløve: han fik derfor Lov til af Kong Christian d. 5te at rive dette Slot ned og af Materialerne derfra at bygge sig et Palæ paa Kongens Nytorv, som saa blev kaldet Gyldenløves Palæ. Henimod 30 Aar senere solgte han det til Dronning Charlotte Amalie, som da var bleven Enke. I Biskop Bircherods Dagbog staar der under d. 8de Februar Aar 1700: «Om Aftenen flyttede Enkedronning Charlotte Amalie fra Københavns Slot hen i den gamle Gyldenløves Palais paa Kongens Nytorv, som Hendes Majestæt sig af bemeldte Gyldenløve til Kjøbs havde tilforhandlet; og lod hun samme sit ny Palads fra denne Tid kalde Charlottenborg.»

centrisk ved sig, aldrig undlod at gøre Lykke, nemlig den svenske Dronning Christina; hun tog meget venligt imod ham, idet hun lovede sig meget Udbytte af hans hemmelighedsfulde Kunst og haabede, at han kunde skaffe hende de vises Sten. Forinden der kunde vise sig noget Resultat, maatte den iltre og skarpsindige Dronning Christina imidlertid gøre saa store Udlæg i klingende Mønt, saa hun fattede stærk Mistanke om det hele Foretagendes Rentabilitet. Hendes begrundede Tvivl og Mistanke betog Borri Modet til at afvente Udfaldet af sin Eksperimentérkunst; thi han havde hørt nok om, hvor voldsom, haard og hensynsløs denne svenske Dronning kunde være, naar hun først blev vred for Alvor. Lægen og Guldmageren Borri valgte derfor det kloge Parti at echappere til Danmark, med hvilket Rige Dronning Christina tidligere havde staaet paa fjendtlig Fod, og hvis Konge muligen vilde holde sin Haand over ham, især da han alt i Kong Frederiks Nærhed havde saa formaaende Fortalere som dennes egen Søn, Grev Ulrik Frederik Gyldenløve, Skatmester Hannibal Sehested, Professor Ole Borch, Thomas Bartholin og muligen endnu flere.

Det var først i Aaret 1667, efterat Dronning Christina 2den Gang havde gjort sin frugtesløse Rejse til Sverrig, at hun gjorde dette for hende kedelige og kostbare Bekendtskab med Borris mystiske Guldmageri. I Stedet for at tage paa Vej og fordre Borri udleveret af Danmark tog hun imod Forventning Sagen med al mulig Ro, da hun vel næppe vilde have, at det skulde blive bekendt, hvor grundigt hun var bleven taget ved Næsen, hvor klog og skarpsindig hun end ellers var. Det geraader endog Dronning Christina til Ære, at hun, da Borri, som vi ville faa at se, senere blev ført som Fange til Rom, hvor hun godt kunde have faaet Hævn over ham, var saa ædelmodig endog at lette ham hans Fængsel der ved sin Forbøn.

Fra Hamburg flygtede altsaa Borri til København og ankom dertil i Oktober Maaned 1667. Han var af Omtale

allerede kendt der, idet de Danske, der havde besøgt ham i Amsterdam, alle havde omtalt ham som den duelige og erfarne Læge og hemmelighedsfulde Dyrker af Alkymien. Hans Modtagelse i København viste baade, hvor berømt et Navn han allerede havde her, og den Længsel, hvormed han af høje og lave var ventet. Avisskriverne undlod ikke at anmelde hans Ankomst; Th. Bartholin bød ham velkommen med et latinsk Vers, hvis Indhold var:

«Den Borri, som saa stor af Sagn om Verden farer,
til Kongen kommen er og hannem aabenbarer
vel mangen lønlig Kunst udi Chymisteri,
som han udgrundet har og er forfaren i.»

Kong Frederik d. 3dje modtog Borri med al Udmærkelse. Borri fik en Adelsmand til sin Opvartning, og foruden sine egne Folk fik han endnu 4 Tjenere af Kongen, samt dertil Heste og Vogn. Borri havde fremdeles fri Rejse omkring i Landet for at se Forholdene og Naturen an med Hensyn til Søgen efter tjenlige Mineralier. En fornem samtidig skriver: «I den Tid blev jeg og kendt med den saa berømte Borri, som var en Italiener, havde Titel af Excellence, var estimeret hos Kong Frederik som en Favorit; Kongen gav ham 100 Rgsdlr. hver Uge til hans Bord, og holdt han og som oftest aabent Taffel. Jeg spiste der et halvt Aar, saa godt som hver Dag, da der altid var en Assemblée af alle de fornemste Folk. Man havde beskrevet Borri for mig som en sær Atheist og Bedrager; saa vidt jeg kunde fornemme af hans Omgængelse, talte han med stor Devotion om Gud og stor Passion for alt det, der var dydigt. Han havde store Sekreter i Chymien, som gjorde ham den Kredit hos Kongen, som er en stor Liebhaber. En synderlig Physiognomus til at kende paa Folk især deres Sygdomme, og store Sekreter til at curere de Sygdomme, som Doktorer ei kunde curere.» Borris Ry som Læge blev snart bekræftet, idet ovennævnte Kongens uægte Søn, Ulrik Frederik Gyldenløve, der kendte Borri fra tidligere Dage i Amsterdam, blev

behandlet af ham, da han faldt i en haard Sygdom i Januar 1668, hvorom en Poet fra den Tid beretter:

«Man haver nylig seet en herlig Lægdoms Prøve,
Som Borri gjorde paa den ædle Gyldenløve,
Der han til Døden hart var siug og uden Raad,
Da med den eene Fod skøt stod i Charons Baad.
Man hans høivise Kunst, næst Himlen, maa tilskrive,
At det høiædle Blod undgik, og blev i Live.
Nei: slig en tapper Helt og dyrbar Rigsens Mand
Ei maatte gaa saa snart til Dødsens mørke Land.
Hvad vil Hippocrates, hvad vil Galeen sige?
Her Borri med sin Kunst langt høi're veed at stige;
Thi bør man hannem Tak, og sær for denne Cur,
Som efter vor Forstand gik tvert imod Natur.
Hvad kan det skade mig, naar Siugdoms Værk mig knuger,
Hvad Slags af Lægedom jeg griber til og bruger,
Naar det kun hjælper mig? Jeg priser den med Skjel,
Som kan, med hvad det er, mig læge snart og vel.»

Ulrik Frederik Gyldenløve var kun 30 Aar, da han stod op fra dette Sygeleje. Han levede hele 36 Aar til, saa han naaede at komme til at hedde «den gamle Gyldenløve.» I Aaret 1704 under d. 17de April skriver nemlig den oftnævnte Biskop Bircherod i sin Dagbog: «Sagde den gamle Ulrik Friderich Gyldenløve, Regis Friderici 3tii Filius naturalis, ved hastig og brat Død Verden god Nat.»

Han blev begravet i Frue Kirke i København.

Blandt andre af Rigets store, der satte Pris paa Borri som Læge, og som gerne omgikkes ham og vekslede Tanker med ham, var ogsaa Admiral Niels Juel.

Med Hensyn til Guldmageriet begyndte Borri sine kemiske Arbejder i det gamle Laboratorium i Rosenborg Have, som straks blev udvidet; desuden byggede han senere uden for Voldene et andet Laboratorium, som han kaldte den filosofiske Ovn. Obersten for Tøjhuset fik Ordre til at levere alt det Svovl og Salpeter samt alle de Kobber-

plader og Stykkugler, der bleve brugte i selve Laboratoriet, og Christoffer Sehested, som forestod de kongelige Skove, maatte sørge for, at 300 Favne Brænde bleve leverede o. s. f., alt i rundelig Mængde i det Haab, at det vilde komme fordoblet tilbage. Der blev nu experimenteret, kogt, glødet og smeltet tidlig og silde, og Kongen vilde selv være til Stede fot at se den lovede Stoffernes Forvandling til det røde Guld. Da det i Længden var ubekvemt for Kongen at have denne «filosofiske Ovn» liggende saa langt fra Slottet udenfor Voldene, da der var Plads nok inde i selve Byen, tænkte han paa at nedbryde Huset, som var af Bindingsværk, og paa ny opføre det inde i Byen. Borri syntes ingenlunde om at holde Flyttedag, han gjorde derfor en Del Udflugter ved at sige, at et Mysterium, en Aand eller Djævel, som var knyttet til den opførte Ovn, og som betingede et godt Udfald, muligvis vilde forlade denne, naar den nedbrødes for at opføres paa ny. For at undgaa denne Kalamitet blev derfor det hele Hus, som det stod, med uhyre Møje og med utrolig Bekostning ved Hjælp af Taljer og Maskiner hævet over Volden og anbragt i Nærheden af Nyboder (i den nuværende Rigensgade.)

Uagtet al denne Hokuspokus og alle disse Omstændigheder lykkedes det dog ikke Borri at finde noget Guld paa Bunden af Smeltediglerne. Selv efterat Haabet derom var glippet, arbejdede han dog videre, da Kongen var lige saa sejg til ikke at opgive den Mulighed, som Aarhundredet saa sikkert troede paa.

Stod Borri sig end fremdeles godt med Kongen, saa gjorde han det derimod ikke med dennes Omgivelser. Herom fortælles bl. a.: «Der Borri saaledes havde vundet Kongens Yndest, at denne gav ham Bifald i alt, og ikke afveg det ringeste fra hans Vilje, gav det Anledning til saa megen Skinsyge og Misundelse blandt Rigets store, at Borri blev afskyet mere end selve Djævelen. Ogsaa Prins Christian, den senere Konge, bar Afsky for ham, fordi han saa ham forøde saa mange Skatte for Kongen, hans Fader. Derfor raadslog han i Forening med de store ved Hoffet om

Midlerne til at styrte ham, men da Kongens Beskyttelse var stærkest, forblev Borri i Anseelse, indtil hin døde.» Kong Frederik d. 3dje døde d. 9de Februar 1670 og paa det sidste Sygeleje, der gik forud, var Borri endog med i Lægekonsultationon for at udtale sin Mening om Kongens Sygdom og Behandlingen af samme, men da maatte hans Rolle allerede være udspillet, thi Biskop Jens Bircherod har i sine Optegnelser til sin Tids Historie Dagen forud, d. 8de Febr. 1670, derom følgende:

«Den navnkundige I. Borri, som sig en Tidlang i København havde opholdt og været hos Kong Friderich i stor Grace og Æstime, vilde obtrudere Hans Majestæt sin Cuur, og foreskrive de andre Medicis visse Recepter mod Kongens Sygdom, men den gamle Dr. Povl Moth og de andre Doctores satte sig der heftig imod. Hvorfor Borri, (efterdi han des foruden var hos Kronprindsen, som siden blev Konge, ikkun i ganske slet Kredit), blev malcontent, og, saasnart Aanden var af Majestæten, rejste i en Skynding over til Sverrig.»

Borris Guldmagerkunst formentes at have kostet Danmark et Par Millioner Rigsdaler. Selve Guldmageren forblev ikke længe i Sverrig og vilde derfra, da Kristenheden nu var afsøgt, begive sig til det muhamedanske Hof i Konstantinopel; men da man, formedelst Urolighederne i Ungarn, havde et vaagent Øje med alle dem, der rejste igennem, blev Borri i April 1670 stoppet i en By i Mähren, og da man erfarede, hvem han var, anset for mistænkelig og sendt til Wien.

Herfra blev han efter den pavelige Nuntius's Forlangende udleveret til det romerske Pavehof, dog med den af Kejser Leopold d. 1ste, hvem Borri havde helbredet for Virkningen af Gift, udtrykkelig tillagte Betingelse, at han skulde beholde Livet, hvordan end hans Dom blev i Rom for hans Ungdomssynders Skyld. I Rom blev hans Proces nu paa ny foretaget, og skønt han afsvor sit tidligere Kætteri, blev han i Oktober 1672 dømt til evigt

Fængsel paa Engelsborg. I den danske Mercurius i København stod der i den Anledning:

«Den vrange Lærdoms Fejl, som Borri før vedhengte,
Den haver han til Rom (thi Nøden hannem trængde)
Gjenkaldet nyligen, og nu vil uden Skrømt
Catholisk være slet: er dog til Fængsel dømt.

Som ovenfor bemærket gengældte Dronning Christina ondt med godt overfor denne Mand, med hvem hun havde det tidligere Mellemværende fra Opholdet i Hamburg, idet hun, hvad der fortjener Ros, gik i Forbøn for ham hos Paven for at faa hans strenge Fængsel formildet. Pave Clemens d. 10de tog virkelig ogsaa Hensyn dertil, saaledes at det lykkedes Borri at erholde nogen Formildelse af sit Fængsel, saalænge Dronning Christina levede, indtil 1689, men efter hendes Død blev han igen holdt strengere. Saa striks var Pavemagten imod den indfødte Italiener, der havde draget den romerske Kirkes Ufejlbarhed i Tvivl!

Maaske var det Haabet hos Borri om at genvinde den Skygge af Frihed, han tabte ved Dronning Christinas Død, og berede sig en noget blidere Stilling, der vakte den dristige Idé hos ham — 20 Aar efter, at han havde forladt Danmark — at ansøge Kong Christian d. 5te om en Anbefalingsskrivelse, der muligen kunde bevirke et mildere Fangenskab for ham paa Engelsborg. Det geraader Kong Christian d. 5tes Hjerte og Højsind til Ære, at han nu, efter saa mange Aars Forløb, intet videre Nag bar til den ulykkelige fangne Olding, hvem hans højsalige Fader engang havde skænket sin Tillid. Kong Christian d. 5te anbefalede virkelig Borri til Pavens Naade og Overbærenhed, og der tilføjes, at alt det Venskab og den Mildhed, Paven vilde vise mod den fangne, vilde gøre Kongen en stor Glæde, hvilken denne ved given Lejlighed ikke vilde undlade at gengælde o. s. v.

Der er imidlertid al Sandsynlighed for, at denne Ædelmodighed fra den danske Konges Side ikke hjalp

den for Trossager fangne Borri ret meget; thi den strenge romerske Inkvisition har næppe reflekteret stort paa en Anbefaling fra en protestantisk Konge, som manglede det rette katolske Syn paa Tingene. Borri blev altsaa fremdeles siddende i sit Fængsel paa Engelsborg som før.

Da Kronprins Frederik af Danmark (den senere Kong Frederik d. 4de) i Aaret 1692 gjorde en Rejse til Rom, besøgte han paa Engelsborg den fangne Borri. Prins Frederik havde hørt saa meget fordelagtigt om Borri som Læge, at han selv under sit Ophold i Rom havde Lyst til at konsulere ham for sit eget Vedkommende. Prins Frederik frygtede nemlig for at lide af Svindsot og vilde i saa Henseende gerne have Vished. At Konsultationen faldt helt heldigt ud, kan vides deraf, at den dengang 22-aarige danske Kronprins, som bekendt, levede c. 38 Aar efter den Tid.

Borri døde i sit Fængsel paa Engelsborg i Aaret 1695.

Efter at have omtalt denne Guldmager Borri, som forvoldte baade Dronning Christinas og Kong Frederik d. 3djes Lommer saa megen Svie og Smerte, ville vi atter beskæftige os med denne Bogs Hovedperson.

Da Dronning Christina, efter at være kommen tilbage fra Sverrig, havde opholdt sig et Aar i Hamburg, rejste hun bort derfra over Erfurt til Rom, hvortil hun ankom d. 10de Juni 1662, og hvor hun blev meget venskabeligt modtaget af Pave Alexander d. 7de, da han havde bragt i Erfaring alle de Bryderier, hun havde haft i Sverrig med de lutherske Præster der. Forholdet imellem Paven og Dronning Christina var derfor, imod Sædvane, godt i længere Tid. Da Paven kort efter hendes Hjemkomst gjorde hende Visit, følte hun sig meget smigret derved og anvendte ved Pavens Ankomst den romerske Høvedsmands Ord i Evangeliet: «Hvilken Ære, at min

Herre kommer til mig! Se, jeg er ikke værdig, at Du gaar ind under mit Tag.»

Da der paa dette Tidspunkt var opstaaet en Uenighed imellem Pave Alexander og Kong Ludvig d. 14de, troede Dronning Christina sig kaldet til at være Fredsmæglerske imellem dem, men opnaaede ikke andet end selv at faa et bidsk og afvisende Svar fra den mægtige franske Konge.

Siden Tilbagekomsten fra Sverrig drev Dronning Christina atter ivrigt paa Studierne. Hendes lille Hof var Samlingssted for Datidens lærde, saavel dem, der boede der, som dem, der besøgte Rom. Hun var en Videnskabens og Kunstens Beskytterinde, og i Anerkendelse deraf sendte de lærde hende ofte deres Afhandlinger og Skrifter. Paa Fysikens Omraade sendte saaledes Borgmester Otto von Guericke i Magdeburg hende sit Skrift angaaende hans Opdagelse og Eksperimenter med den af ham opfundne og forbedrede Luftpumpe. Dronning Christina svarede ham, at hun havde læst hans Skrift med ubeskrivelig Glæde, og at hun holdt denne hans Opdagelse for Aarhundredets beundringsværdigste.

For at vise, hvilket betydeligt Tryk Luften udøver paa alle Legemer, var det, at ovennævnte Otto v. Guericke af Magdeburg havde fremvist for Kejser Ferdinand d. 3dje og mange andre høje Herrer paa Rigsdagen i Regensburg i Aaret 1654 de siden den Tid saakaldte «magdeburgske Halvkugler,» som bestaa af 2 Halvkugler af Kobber, der med de glatslebne Rande passe lufttæt til hinanden. Fortyndes Luften inden i dem ved Hjælp af Luftpumpen, vil den udvendige Lufts Overskud af Tryk holde dem sammen med en betydelig Kraft. Disse magdeburgske Halvkugler, som Borgmester Guericke fremviste, vare knap 3/4 Alen i indvendigt Gennemsnit, og 16 kraftige Heste, hvoraf Halvdelen vare spændte for hver paa sin Side, kunde kun med Besvær trække Halvkuglerne fra hinanden, hvilket vakte megen Forbavselse og Opsigt blandt

de forsamlede høje Herrer paa bemeldte Rigsdag i Regensburg.

Da Alkymien eller Guldmageriet ikke hidtil havde lønnet sig for Dronning Christina, vendte hun disse Spekulationer Ryggen, dog kun for en Tid, og kastede sig nu over Astronomien og Astrologien, thi for denne sidstes Vedkommende vide vi, at hun troede fast paa, at Menneskets Skæbne lod sig udgrunde af Stjernernes Løb og Stilling, og hun vilde ligesaa lidt opgive Troen paa, at naar en Komet viste sig paa Himlen, var det for at bebude en kommende Ulykke.

Da flere Aar efter, i Aaret 1680, en stor Komet lod sig til Syne paa Himlen, lod Dronning Christina bekendtgøre hele Italien over, at hun udsatte en Pris af 1000 Daler til den, som kunde beregne Kometens Bane og fremsætte en begrundet Mening om dens Betydning.

I Aaret 1664, ligesaa i 1665, observeredes i Rom et Par mindre Kometer; dengang stod endnu den berømte Astronom Cassini ved Dronning Christinas Side i Rom, og han kunde baade beregne Kometernes Baner samt vel ogsaa berolige hende for den Fortræd, hun troede, de kunde gøre. For længere Tid maatte nu Bøgerne vige for Studiet af Himmelglober og Udtydning af gamle Haandskrifter, der omhandlede Stjernebilledernes Mystik. Hun tilbragte Nætterne paa Terrasserne paa Slottet Chigi sammen med Astronomerne Cassini og Borelli for i den store Kikkerts Glar at betragte de gaadefulde Himmellegemer, der bevægede sig i Firmamentets endeløse Dyb i al deres højtidelige Stilhed, samtidigt med, at de bragte Uro i Menneskenes Sind om deres Betydning.

Da Dronning Christina var af en aarvaagen Natur og kun brugte liden Søvn, højst 4 à 5 Timer i Døgnet, maatte Astronomi vistnok ligge mere for hende end for andre dødelige, som krævede mere Nattesøvn for at holde Huldet vedlige.

Hun maatte senere give Afkald paa den af hende yndede Astronom Cassini, da Ludvig d. 14de kaldte ham

til Observatoriet i Paris; her opdagede han bl. a. 4 af Planeten Saturns 8 Maaner eller Drabanter og beregnede, at Planeten Jupiters Rotationstid, om dens egen Akse, er 9 Timer og 56 Minuter.

Uagtet Dronning Christinas første Besøg i Sverrig, efter hendes Tronfrasigelse, var faldet saa uheldigt ud, at man skulde tro, at hun havde tabt Lysten til at komme der for det første, var dette dog ingenlunde Tilfældet, thi hun droges snart af en uimodstaaelig Magt til atter at rejse derhen. Den egentlige Aarsag til, at Lysten saa snart kom op i hende igen, kan ikke bestemt angives. Selv angav hun, at hun vilde have sine Pengesager ordnede, og at hun længtes efter i Sverrig at besøge Kongen, Enkedronningen og sine Venner. Da Dronning Christina imidlertid fremdeles havde den fikse Idé, at Kong Carl d. 11te ikke vilde blive gammel, var det dog vistnok nærmest Tronfølgen i Sverrig, der stadig beskæftigede hendes rastløse Tanker og Sind.

Hvad hun vel sagtens ogsaa vidste god Besked om, var den Vaklen og Raadvildhed, der slyngede sig igennem hele den svenske Formynderstyrelse i Kong Carl d. 11tes Mindreaarighed. Den franske Gesandt Pomponne skrev til Kong Ludvig d. 14de: «Det er ikke længere det samme Sverrig, som i den tyske Krig udmærkede sig i lige høj Grad ved sine Beslutningers Kløgt og ved sine Vaabens Styrke. Intet er vanskeligere at afgøre, end hvor Myndigheden har sit Sæde, o. s. v.» Kunde det først lykkes for Dronning Christina — saa tænkte hun — igen at faa sin Fod indenfor Døren i Sverrig, saa skulde alt blive godt baade for hende og for Sverrig, thi hun var sig bevidst at kunne styre et Rige o. s. v.

Paven og det katolske Kleresi saa højst gerne, at hun kunde erhverve Sverrig paa ny, thi saa ansaa de det for en given Sag, som før berettet, at Sverrigs Befolk-

ning snart vilde blive gode Katoliker. Dronning Christina selv var dog for klartseende til at tro, at slig Forandring vilde gaa saa let eller i en Haandevending. Da man i Rom og Paris samtidigt havde gjort Forslag om i dette Øjemed at sende en Hob forklædte Jesuiter til Sverrig for at bearbejde Stemningen der, og man udtalte sig til hende derom, svarede hun: «Det er det samme som at sende dem til Galgen; thi at omvende de lutherske Svenske er en fuldkommen Umulighed»; saa godt kendte hun dog sine Landsmænd[1]).

Allerede i Aaret 1664 sendte Dronning Christina et Brev og Bud til Sverrig dels for at udbede sig fri Religionsøvelse der, dels for at købe det Wrangelske Palæ i Stockholm, som var til Købs, og som hun dernæst vilde indrette til blivende Bolig. I et fortroligt Brev til en af sine Godsforvaltere truede Dronning Christina med at komme til Sverrig, selv om man afslog hendes Andragende. Regeringen og Stænderne der bleve snart enige

[1]) Det var paa denne Tid eller muligvis dog noget senere, at de saakaldte «Husforhør» indførtes i Sverrig, idet Præsterne skulde sørge for, at alle Folk i deres Sogne kunde de tre Troens Artikler, Fadervor, og Luthers lille Katekismus. Menigmand kunde, ved helt at forsømme eller foragte Gudstjenesten, paadrage sig korporlig Straf. Kongens Livgarde maatte gaa til Alters hver 2den Søndag. Hekse troede man endnu paa under Kong Carl d. 11te, saa der paa hans Tid blev ikke brændt saa faa af disse ulykkelige Væsener. Alvorlig Gudsfrygt manglede ikke, men den traadte frem i en tung og haandgribelig Skikkelse. Hekse og Troldkvinder havde det ikke bedre dengang i Danmark end i Sverrig; Biskop Jens Bircherod skriver i sin Dagbog under d. 26de Juni 1671: «Var jeg med et stort Kompagni Venner og kyndige af Odense rejst, og saae en Troldkvinde brændes udi Vissenberg Sogn henved 11 Klokkeslet om Formiddagen, paa hvilken Tid indfaldt Nymaane.»

om at nægte hende katolsk Gudstjeneste, naar hun kom til Sverrig, og de øvrige Betingelser, de opstillede, vare saa strenge, at man haabede paa, at hun vilde betragte dem som et Afslag og helt blive borte. «Dersom Dronningen,» — skrev Stænderne — «i Strid med disse Forskrifter kommer til Fædrelandet og der vil øve nogen fremmed Gudstjeneste, saa ønske vi, at Regeringen maa anvende alle lovlige Midler for i Tide at forebygge al Fare for Kongen, Riget og vor Trosbekendelse.»

Enhver anden end Dronning Christina vilde have opgivet hin Rejse efter den klare Besked, hun havde faaet, men det var nu ikke efter hendes Smag at give efter for saa lidt.

I Maj Maaned 1666 forlod Dronning Christina Rom for at besøge Sverrig for anden Gang; Paven gav hende en ærefuld Afsked, og flere af de højeste Personligheder i Rom ledsagede hende paa den første Del af Vejen. Hun havde forud afskediget Størstedelen af sit Tjenerskab samt betroede dernæst Kardinal Azzolini Omsorgen for den nu formindskede Husførelse, saalænge hun var borte. I aaben Strid med de svenske Stænders Forskrift besluttede hun alligevel at medtage et Par katolske Sjælesørgere. Kardinal Azzolini foreslog dertil et Par lærde og almenagtede Mænd; men hun valgte derimod sin Sekretær Santini, en gejstlig Person, som imidlertid baade var en noget lastefuld og uærlig Herre; thi hun holdt jo nu engang altid mest af at være af en anden Mening end de mere besindige.

Samtidigt med Afrejsen fra Rom sendte hun Bud og Brevskab til Stockholm for at underrette Hoffet der om sin Rejse; i Brevet opførtes en Fortegnelse over alle de Personer, der fulgte hende, og paa denne Liste var ogsaa den katolske Præst Santinis Navn opført. I August Maaned 1666 ankom Dronning Christina til Hamburg, hvor hun slog sig til Ro for længere Tid, gjorde korte Rejser derfra og arrangerede Fester. I Hamburg mødte der et Sendebud fra Sverrig, som pro forma skulde byde hende velkommen til Sverrig, men paa den Betingelse, at

ingen katolsk Gudstjeneste blev holdt offentlig af hende der. Dronning Christina blev vred over dette Forlangende og vilde ikke bøje sig i det Stykke. Hun sendte en ung Mand, Joakim Stropp, som hun i sin Tid havde ophøjet i Adelsstanden, til Stockholm for paa hendes Vegne at forberede Modtagelsen i Sverrig, saaledes at hun fik Lov at rejse uden Hinder tilligemed Tilladelse til at holde katolsk Gudstjeneste. Til ovennævnte nybagte Adelsmand, Joakim Stropp, til hvem hun havde fuld Tillid, skrev hun i al Aabenhjertighed, vis paa, at han ikke lod Brevet ses af andre: «Jeg haaber, at den svenske Regering afslaar min Begæring om fri Religionsøvelse. De skal da se at faa dette Afslag skriftligt og under Deres Udrejse fra Sverrig vise det frem overalt som Prøve paa den nuværende Regerings Ubillighed. Dernæst skal De bestandig tale om min Kærlighed til Sverrig og til dets Indbyggere samt om, hvorledes Regeringens tilsyneladende Strenghed i Henseende til Troslæren er i sig selv Frygten for min Person o. s. v.» Da denne Dronning Christinas betroede Mand, Stropp, var bange for alene at bære paa denne Fortrolighed sammen med sin Herskerinde, afleverede han Brevet til Regeringen i Sverrig, som derved fik et tydeligt og uimodsigeligt Bevis paa, at hun søgte at vække Uro i Landet, ja maaske Oprør, alt til Fremme af sine hemmelige Planer, og at hun gjorde Regning paa de lavere og uvidende Samfundsklasser, som vare lettest for hende at vinde. Uagtet Regeringen saaledes havde faaet Vished om hendes Planer, tog den dog Sagen meget roligt og lod fremdeles gøre Værelser i Stand til hende paa Stockholms Slot, som om intet var passeret, men samtidigt skrev den til hende, at den havde læst hendes Brev til Stropp, og foreholdt hende derfor, hvor landsfordærveligt dets Indhold var, og den henstillede til hende, at hun forblev udenfor Landets Grænser. Hun lod sig imidlertid ikke genere eller forknytte af saa lidt; thi kort efter fik man i Sverrig at vide, at hun var rejst fra Hamburg Nord paa; hvor langt hun var rejst mod Nord, fik man ikke

at vide; man troede derfor, at Rejsen gjaldt Sverrig, hvorfor Rigsraad Pontus de la Gardie med et stort Følge sendtes til Bredden af Øresund for højtidelig og samtidig bevogtende at modtage den høje Gæst.

Der kom imidlertid ingen Dronning Christina den Gang, men nogen Tid efter kom et Brev, hvori hun skriver, «at Aarstidens Strenghed» — det var i Februar 1667 — «hindrede Rejsen; men at Dronningen ikke tvivlede om, at Greven skulde oppebie hendes Ankomst.»

For at hun nu ikke skulde komme bag paa dem, blev Grev de la Gardie med Følge liggende og ventede i henved tre Maaneder, medens hun paa vanlig Vis forslog Tiden paa bedste Maade i Hamburg. Blandt andet gav hun en større Fest, hvor de indbudne vare tilsagte til Taffel, dernæst Skuespil, Lotteri og Bal. Alle de dueligste Musici, der vare at opdrive i Hamburg, dannede Orkestret, som beløb sig til 43 Personer. Ballet aabnede Dronning Christina selv med den svenske General, Grev Gustav Wrangel, eller ogsaa, som der senere blev paastaaet, førte Dronning Christina Dansen op med en af de fornemste Damer; Skuespillet, der blev opført, skulde forestille Jerusalems Erobring af Korsfarerne og udførtes af Dronningen og hendes Gæster; man saa der Grever og Grevinder af de svenske Familier Königsmarck, Lillie, Wittenberg og Wrangel optræde; til Stede var ogsaa Dronningens Kusine og forhenværende Legesøster, Eleonore Kathrina af Hessen. En Hertuginde af Sachsen-Lauenburg forestillede Armida, og Dronning Christina selv en Slavinde, bunden med gyldne Lænker. Festen varede hele Natten.

De Smykker og Kostbarheder, som Gæsterne vandt i det ved Festen arrangerede Lotteri, vurderedes til 4000 Rdlr. Der blev skæmtevis sagt, at man kunde se, at Dronning Christina var kommen ud at rejse paa egen Haand, idet hendes Kassemester, Kardinal Azzolini, var forbleven i Rom, medens hun nu gjorde, hvad hun havde Lyst til, uden at spørge nogen, om hun havde Raad til det eller ikke.

Først d. 19de April 1667 rejste Dronning Christina fra Hamburg igennem Holsten til Gottorp Slot, hvor hun i flere Dage var til Gæst hos Hertug Christian Albrecht, der senere blev gift med Prinsesse Frederikke Amalie[1]), en Datter af Kong Frederik d. 3dje og dennes Dronning, Sofie Amalie. Dronning Christina, som blev festligt modtaget og følte sig vel ved Opholdet paa Gottorp Slot, tog derfra Vejen over Fyen igennem Sjælland.

I Biskop Jens Bircherods historisk-biografiske Dagbog staar under d. 27de April 1667: «Der jeg om Eftermiddagen var tilligemed min Familie ude i vor Have uden for Vesterport her i Odense, fornam vi at Dronning Christina, fordum Sveciae regina, fra Middelfart til Odense ankom. Vi løb tilhobe, saa vi bleve stakaandede, hen til Havelaagen, hvor vi fik hende at se, siddende i en Kaleche, med en Plumagehat paa Hovedet, hvilken hun tog af for os, ligesom en Karlsperson af Reverentz plejer at gøre. Hun havde med sig en temmelig Suite af Italienere.»

Fra Hamburg havde Dronning Christina i god Tid meddelt Kong Frederik d. 3dje, at hun denne Gang vilde rejse incognito igennem Danmark; desaarsag udgik der d. 16de April en Befaling til Generalmajor Ejler Holck, Kommandant paa Kronborg, fra Kongen, der lød paa, at «naar Dronning Christina, som har ladet os vide hun sin Rejse igcognito gjennem vore Riger og Lande at ville tage, ankommer til Helsingør, Du da har at aflægge hende en Kompliment paa vore Vegne, og, naar hun paa Vor dertil forordnede Galej Sundet overfarer, 9 Stykker af Vor Slot Kronborg at lade løse.»

Dels for at hædre Dronning Christina, dels dog vel nærmest for at iagttage den urolige Dronnings Bevægelser,

---

[1]) Denne danske Prinsesse Frederikke Amalie blev i dette Ægteskab Stammoder til det russiske Kejserhus, idet Kejser Peter d. 3dje, der kom paa Tronen i Rusland i Aaret 1762, c. 100 Aar efter, var hendes Sønnesønssøn.

var den svenske Gesandt i København rejst hende i Møde henimod Korsør og kom derved imod sin Vilje tilligemed Dronningens øvrige Følge til at holde et ufrivilligt Hvil i Sorø.

Da Dronning Christina nemlig i de første Dage af Maj kom til Sorø, følte hun sig upasselig, havde nogen Feber og holdt derfor Rast i denne lille By i nogle Dage; herfra gik Rejsen til Roskilde og derfra over Frederiksborg til Helsingør. Her var foruden den svenske Gesandt, som fulgte hende, ogsaa den franske Gesandt mødt for at hilse paa hende. Paa det danske Hofs Vegne gjorde som sagt Generalmajor Ejler Holck, Befalingsmand paa Kronborg, Honnør. Saavel Gesandterne som og Generalmajor Ejler Holck bleve budne til Dronning Christinas Taffel samme Dag. Næste Dag blev Dronning Christina i Generalens Vogn kørt til Helsingørs Havn, hvor en Kongechalup paa 18 Aarer førte hende ud til det ventende Orlogsskib, som afgav Salut, da hun gik om Bord, hvilken Salut besvaredes fra Kronborg. Med et større Følge steg hun i Land en Time senere i Helsingborg, hvor saa Kanontordenen atter tog fat.

Det var uheldigt for Dronning Christinas gode Venner, Eleonore Christine Ulfeldt og Dr. Otto Sperling, som sad fangne i Blaataarn paa Københavns Slot, at hun paa denne sin anden Rejse, i 1667, ind i Sverrig ikke kom til København, ligesom forrige Gang i Aaret 1660, thi Muligheden var jo dog for, at hun kunde have virket noget hen til Formildelse i de strenge Fængselsvilkaar, de led under. Der blev altsaa desværre intet gjort i saa Henseende til Fordel for de ulykkelige Fanger.

I Helsingborg modtoges Dronning Christina af Grev de la Gardie med saa stor Højtidelighed, Værdighed og Anstand som muligt. Tværtimod den svenske Regerings Paabud havde Dronning Christina dog ikke undsét sig ved at

føre sin katolske Præst Santini med sig, noget, man i Sverrig ikke havde troet muligt, at hun vilde gøre. Man blev derfor meget allarmeret i Stockholm, da man fik at vide, at hun ikke alene lod holde katolsk Messe hver Dag, men at hun desforuden overalt, hvor hun kom frem, smigrede Befolkningen, hun traf paa, og søgte at vende den til sig ved fagre og deltagende Ord og Talemaader. Den svenske Regerings Medlemmer i Samraad med Enkedronningen fastsatte derfor de Vilkaar, paa hvilke det kunde tillades Dronning Christina at rejse videre ind i Sverrig. Disse bleve sendte hende pr. Ilbud og lød paa:

1) At det ikke tillodes hende at holde katolsk Gudstjeneste i Sverrig.

2) Man vilde bevogte hendes Skridt og ikke tillade, at hun blandede sig i Regeringsanliggender eller bivaanede Rigsdagen, om den var samlet, medens hun var i Sverrig.

3) Man vilde vogte over den unge Konges Person med al Omhu og ved hendes Ankomst til Stockholm sende ham til Upsala saa længe.

4) Saafremt hun foretog sig noget, der stred mod Landets Love og Fred, vilde man straks gøre alvorlige Skridt til Rigets Ro.

I Jönköping traf Regeringens Ilbud Dronning Christina, og der blev det altsaa betydet hende, at man ikke vilde taale, at hun førte den katolske Præst med. Paa dette Forbud svarede hun straks og bestemt: «Jeg sender ikke min Sjælesørger bort; men jeg skal derimod selv følge med ham bort fra dette Land, og jeg vil derfor straks vende tilbage.» Uagtet det var henimod Midnat, bestilte hun dog Postheste til at spænde for hendes egen Vogn. Grev de la Gardie gjorde Modforestillinger, idet hans Ledsagere ikke kunde blive færdige til straks at ledsage hende paa den Tilbagerejse, de ikke vare belavede paa. Dronning Christina svarede dertil: «Jeg frabeder mig Eders Selskab; thi fra denne Stund kan jeg ikke modtage nogen Høflighed af den svenske Regering.» Da den første iltre Vrede havde lagt sig hos hende, besluttede hun sig

dog til at fortsætte Rejsen henimod Stockholm, men samtidigt afsendte hun et Ilbud til Regeringen med Forespørgsel, om det var dens Mening at fastholde sit Forlangende. Til Kong Carl d. 11te skrev hun et Brev saalydende: «Paa Greve de la Gardies Bøn har jeg besluttet at afvente, hvorvidt Deres Majestæt vil for min Skyld forandre Deres Paabud. Hvis saadant ikke skér, kan jeg aldrig mere modtage nogen Høflighed af Dem; thi jeg har taget den Beslutning i saa Fald at vende straks tilbage. For imidlertid at minde Dem om, hvad De er, og hvad jeg er, beder jeg Dem være overbevist om, at De ikke er født til at befale over Folk af den Slags, som jeg er, o. s. v.» — Brevet var jasket skrevet, fuldt af Rettelser og uden Margen foroven eller paa Siderne. Imidlertid havde Dronning Christina dog fortsat Rejsen til Norrköping. Brevet til Kong Carl opirrede Regeringen, og der blev derfor sendt hende et Ilbud i Møde med et fornyet og decideret Nej.

Dronning Christina, som havde troet, at naar hun bare brugte den fornødne Dristighed, skulde det lykkes hende at bringe sin katolske Præst med sig til Stockholm ligesom i 1660, da hun sidst var i Sverrig, blev meget forbitret over den svenske Regerings Mod og Fasthed.

For at lette Situationen for hende foreslog Grev de la Gardie, at hun kunde holde katolsk Gudstjeneste i den franske Gesandt Pompönnes Huskapel i Gesandtskabets Bolig i Stockholm, da det saa ikke vilde være til samme Forargelse for det svenske Folk, som naar hun selv anstillede katolsk Gudstjeneste for aabne Døre paa Stockholms Slot. Dronning Christina, som baade var vred paa den franske Konge og paa dennes Sendebud Pomponne, blev overmaade fornærmet over, at nogen turde gøre hende ovennævnte Forslag; hun blev derfor højst opbragt og raabte: «Jeg! Jeg skulde aflægge Besøg hos en Pomponne. Ifald han turde udtale slig Tanke, skulde jeg lade ham prygle, endog i hans egen Konges Nærværelse.» Nu var Bægeret fuldt, og hun tog en kraftig Beslutning og

fortsatte: «Og nu herfra og det lige paa Timen.» Dermed var hendes Tilbagetog fra Sverrig besluttet og skulde nu snarest sættes i Værk. Uagtet hun allerede havde sendt sine Bagagevogne af Sted forud til Stockholm, saa besluttede hun sig nu til, uden sin Bagage, at vende om fra Nyköping, ikke langt fra Stockholm, hvortil hun alt var naaet.

Det svenske Hof og Regeringen i Stockholm følte sig helt lettede, da de fik at vide, at de nu ikke kunde have Æren af hendes Besøg. Det var ved Aftenstid, at hun modtog Regeringens sidste Ord, det var for silde til at gøre Anstalt til Tilbagerejsen endnu samme Aften; først næste Morgen kunde hun komme bort. Dronning Christina gik ikke i Seng, men vaagede den hele Nat, skrev og ordnede sine Anliggender. Grev de la Gardie vilde med sit Følge ledsage hende tilbage til Grænsen igen. «Nej,» sagde hun, «jeg kan ikke mere modtage nogen Artighed af Carl d. 11te.» De la Gardie gjorde Dronning Christina opmærksom paa, at naar han ikke var med, kunde Landshøvdingerne muligen lægge hende Hindringer i Vejen for Udrejsen. Det hjalp, thi nu maatte Grev de la Gardie og et Par andre Herrer gerne følge med, og derpaa gik det af Sted i hovedkulds Fart frem over Stok og Sten ad de knudrede Veje. Vejen imellem Norrköping og Helsingborg, efter Datiden en saare lang Rejse, tilbagelagdes i 4 Dage. Grev de la Gardie skrev hjem: «Jeg har i alle mine Levedage ikke været paa saadan en Køretur.» Da Dronning Christina over Sundet var rejst bort fra Sverrig, gik de la Gardie straks til Sengs for at tage sig et Par Dages Hvile ovenpaa den anstrengende Tur, saa forceret havde den været for ham.

Den 25de Maj om Aftenen kom Dronning Christina til Helsingborg og vilde straks sættes over Øresund; da det var ugørligt, maatte hun vente til næste Morgen. Forinden hun rejste, lod hun læse katolsk Messe og sagde: «Jeg skal vise, at jeg ikke rømmer ud af Landet af Frygt.» Ved Afskeden sagde hun til de la Gardie:

«Hils Deres Konge, at min Stolthed skal hindre mig i at klage og min Fædrelandskærlighed fra at hævne mig.» Derpaa satte den fornærmede Dronning over Øresund og hastede med at naa Hamburg, hvortil hun ankom de første Dage i Juni 1667.

I Biskop Jens Bircherods Optegnelser fra Odense staar der under d. 28de Maj 1667: «Der Klokken var halv et, saae jeg den svenske Dronning Christina komme tilbage igen til Odense fra Sjælland. Hun logerede til Johan Organistes ligesom tilforn, og rejste straks samme Dag bort igen til Assens.»

I dette velrenommerede Logemente hos Johan Organistes i Odense tog mange fyrstelige og højfornemme Personer ind, naar de ikke havde Indbydelse eller Adresse til at bo paa Slottet eller paa St. Hans Kloster i Odense.

I Hamburg fik Dronning Christina Underretning om Pave Alexander d. 7des Død i Rom, samt at man der ventede, at Kardinal Farnese vilde blive hans Eftermand paa Pavestolen. Dette var en ubehagelig Nyhed for hende, thi hun havde hidtil staaet i et mindre behageligt og venskabeligt Forhold til Kardinal Farnese. Han havde nemlig været Guvernør over Staden Rom, i hvilken Egenskab han ofte havde villet straffe de Uregelmæssigheder og Uordener, der fandt Sted i Dronning Christinas Kvartér, og de Forbrydelser, hendes Folk gjorde sig skyldige i der. Da Dronning Christina altid betragtede sig som staaende udenfor Loven, og hendes Stivsind og Stolthed ofte forledede hende til at tage sine Folk i Forsvar, hvor hun skulde have ladet dem lide deres velfortjente Straf, foranledigede det, at hun og Kardinal Farnese ofte havde stødt sammen, saa de vare som sagt Uvenner.

Da Sverrig nu var lukket for hende, forudsaa hun, at Rom ikke vilde blive noget videre behageligt Opholdssted for hende, naar Kardinal Farnese blev ophøjet til Pave,

da han saa bedre kunde lade hende føle sin Myndighed herefter. Hun var noget urolig og betænkelig ved disse Udsigter, men kort efter kom der nye, for hende behagelige Efterretninger fra Rom, som meldte, at Kardinal Farnese var bleven forbigaaet ved Pavevalget, og at Kardinal Rospigliosi derimod var bleven kaaret til Pave under Navn af Clemens d. 9de. Da den nye Pave var en Ven af Dronning Christina, besluttede hun at foranstalte en større Fest for at udtrykke sin Glæde over Udfaldet af dette Pavevalg. Façaden af hendes Hotel i Hamburg lod hun smykke med Pavens Navnetræk, samt et Transparent opsætte, der skulde forestille, hvorledes den katolske Kirke træder Kætteriet under Fødder. Det hele skulde om Aftenen oplyses med 600 Blus. Flere af Dronning Christinas Venner forestillede hende, hvorledes en til Pavens Ære anstillet Højtidelighed, især naar saadanne Billeder bleve stillede til Skue, let kunde afstedkomme Uro i den strengt protestantiske Stad, især ved Aftenstid, da det var vanskeligere for Ordensvagten at passe paa.

Dronning Christina, som altid var imod Strømmen, vilde ejheller her høre Fornuftens Stemme, og hendes Overkammerherre, del Monte, gav hende Medhold i at lade Festen gaa sin Gang, uagtet Hamburgs Senatorer og Præster stærkt fraraadede det. Den 15de Juli skulde Festen finde Sted; først lod Dronningen holde katolsk Gudstjeneste med al Bram og fuld Musik, for aabne Døre, under stærkt Tilløb af nysgærrige. Efter Psalmesangen blev der affyret 2 Gange 9 Kanonskud, passende til Pavens Navn, Nr. 9 i Rækken af Paverne med Navnet Clemens. Til Middag havde Dronning Christina stort Taffel, efter dette lod hun skænke Vin ud til det forsamlede Folk udenfor. Dette lod sig den herligt smage, drak dygtigt, og der blev raabt «Leve Dronningen», saa ofte den ædle Giverinde viste sig ved Vinduet. Da Mørket faldt paa, tændtes Lamperne og ligesaa Lysene bag Transparentet. Endnu en kort Tid gik alting vel, men sent paa Aftenen begyndte den forsamlede Folke-

hob at kaste med Sten efter Pavens Navnetræk og Transparentet. Dronning Christina rustede straks sig og sine Folk for at sætte haardt imod haardt; hun lod først fyre paa Folkesværmen med løst Krudt for at skræmme den, og da det ikke frugtede, blev der skudt med skarpt fra 4 Falkonetter, der vare placerede i Vinduerne, hvorved flere saaredes og dræbtes. Dette gød Olje i Ilden, Huset blev stormet, og nu faldt Dronning Christinas Mod; forklædt og med en Fruentimmerkaabe over Skuldrene førtes hun ud af en Bagport hen til den svenske Gesandts Bopæl. Den hamburgske Væbning kom dog snart paa Benene og forhindrede videre Blodsudgydelse ud over de 8 døde og 20 saarede, denne Affære havde kostet.

Da Dronning Christina nogle Dage efter udbetalte en større Sum til de saarede og efterladte, kom Freden imellem de stridende Parter snart i Stand, og hun blev i længere Tid endnu boende i Hamburg.

Da der i de nærliggende Distrikter Bremen og Verden, som af Danmark vare afstaaede til Sverrig i den vestphalske Fred, laa en større svensk Besætning, modtog Dronning Christina en Indbydelse af den svenske Feltmarskal, Grev Wrangel der til at overvære en større Troppemanøvre ved Stade. Den 11te Septbr. 1668 tog hun med et Flodskib ned ad Elben til Stade. Et Par Dage efter var der en stor Manøvre med 11,000 Mand Kavalleri og Infanteri udenfor Stade. Dronning Christina overværede den som Kavaler til Hest, iført en sort Fløjlsvams med en smuk, vajende Fjerbusk i Hatten; hun red op og ned for Fronten af de opstillede Tropper, hvor hun kendte flere af de svenske Officerer, som havde tjent under hende, ja endogsaa en af dem, som havde tjent under hendes Fader, skønt det nu var over en Menneskealder siden. Dronning Christina følte sig kaldet til at give forskellige Ordrer baade til Infanteriets og Kavalleriets Eksercits; men da — bemærkes der i Meddelelsen — hun var mere skikket til at lede en Intrige end føre en Hærafdeling, gav hun Ordrer, som vilde være endte med

Sammenstød, hvis ikke General Wrangel i Tide havde afværget, at hendes Ordrer bleve tagne til Følge. Dagen efter vendte Dronning Christina tilbage til Hamburg og gjorde et overdaadigt, stort Gilde for de svenske Officerer før sin Afrejse derfra.

Det var dog ingenlunde, fordi Dronning Christina i det hele taget var videre tilfreds med Opholdet i Hamburg, eller med Tyskerne, naar hun dvælede saa længe der; muligen det har været økonomiske Grunde i Forbindelse med Haabet om dog paa en eller anden Maade at kunne faa Adgang til Sverrig derfra, der have forhindret hende i straks at rejse videre. Da hun i Hamburg ikke kunde finde en Omgang, hun syntes om, slog hun sig paa Bøgerne, hvis Selskab aldrig klikkede for hende. I den Anledning skrev hun til den lærde Vossius: «Jeg er tvungen til at fordrive min Tid med Læsning; thi De véd, at jeg lever i et Land, hvor Omgangen med de døde maa trøste over Omgangen med de levende.» Hun maa have været meget vred paa Hamburgerne eller Tyskerne, da hun paa denne Tid skrev til Dr. Bourdelot: «Blandt alle sjælelige Skabninger, som jeg er kommen i Berøring med, er Tysken den, der mindst ligner et Menneske.»

I Efteraaret 1668 kunde Dronning Christina omsider sætte sin Bortrejse fra Hamburg i Værk; hun fulgtes paa Vej til Lüneburg og Brunsvig af Feltmarskal Wrangel og Landgreven af Hessen-Homburg samt et Følge af c. 40 Personer. Undervejs, i den lille By Gifhorn, kunde hun nær have sat Livet til, idet en af de rustne Kanoner i det gamle Slot der, hvormed man saluterede til Ære for hende, sprang i tusinde Stykker, og et stort Stykke Jern fløj tværs over det Sted, hvor hun nyligen havde staaet.

Fra Brunsvig, hvortil hun havde haft fri Rejse, og i hvilken By der gjordes en stor Fest for hende ved det

derværende Hof, drog hun over Nürnberg, Augsburg og Innsbruck til Kirkestatens Grænser; herfra anmeldte hun sin Ankomst for Pave Clemens d. 9de, som saa anordnede og betalte hendes Rejse for Resten af Vejen til Rom, hvor hun ankom d. 22de Novbr., for aldrig mere at forlade denne By, skønt hun i de mange Aar, hun levede efter den Tid, ingenlunde var fornøjet med Opholdet der og vistnok gerne havde valgt sig et andet, der nogenlunde hunde svare til den Værdighed og Betydning, hun tillagde sin egen høje Person.

Forinden Dronning Christina naaede Rom, var Pavens Hestgarde bleven sendt hende ti Mile i Møde, ligesom ogsaa Pavens egen Ekvipage, i hvilken hun skulde køre. Noget før Rom naaedes, kom Pave Clemens d. 9de til Stede i egen høje Person; de havde der en Times Samtale, og hun blev med stor Pomp modtaget i Rom og fulgt hjem til sin fremtidige Bopæl, Palazzo Riario[1]) i Lungara-Kvarteret, ligeover for Palazzo Farnese, paa den anden Side af Tiberen, hvor hun tidligere havde boet.

Uagtet man skulde tro, at Dronning Christina for bestandigt havde maattet tabe Lysten til at komme til Sverrig igen, eftersom hun efter den gjorte Erfaring maatte vide, hvor ilde set hun var der, baade af Kongehuset og Regeringen, saa kendte man hende kun daarligt, naar man troede, at saa lidt kunde forknytte hende. Hun var for Alvor bleven vred paa Sverrig, sidste Gang da hun i Nyköping havde fundet sig foranlediget til at vende om derfra i Stedet for at fortsætte Rejsen til Stockholm, ja saa vred, at hun skrev sit Testamente saaledes, at naar hun døde, skulde Sverrig ikke være hendes Universalarving; det skulde derimod hendes prøvede Ven og Kassemester, Kardinal Azzolini i Rom, være. Dette syntes

[1]) Palazzo Riario blev under Pave Clemens d. 12te ombygget og bestemt for denne Paves Nevø, Kardinal Neri Corsino, hedder derfor nu Palazzo Corsini, er senere omdannet til en Malerisamling, hvor Værelse V fremvises som det Rum, hvor Dronning Christina udaandede d. 19de April 1689.

bemeldte Kardinal naturligvis særdeles godt om, men var kun bange for, at hun senere hen skulde tage anden Bestemmelse eller gøre andre Skridt, der kunde forringe Betydningen af den tagne Beslutning.

Da Dronning Christina derfor opholdt sig saa længe i Hamburg og udtænkte alle Midler og Paaskud for at forskaffe sig Adgang til Sverrig, i Stedet for at rejse tilbage til Rom, blev Kardinal Azzolini bange for, at hun aldrig mere kom tilbage til Pavestaden og han desaarsag skulde gaa glip af den skønne Arv, hun havde stillet ham i Udsigt. Kardinal Azzolini tillod sig derfor at foreholde sin høje Herskerinde det uholdbare i at tænke yderligere paa at faa Fodfæste i Sverrig, da Stemningen dér dog ikke var for hende. Paa et Brev, han skrev til Dronning Christina, medens hun endnu var i Hamburg, svarer hun blandt andet: «De har Uret, naar De surmuler over min paatænkte Rejse til Sverrig. Jeg forsikrer Dem atter og atter, at Sindsstemningen der er saa gunstig for mig som mulig; thi alle befalende hade og frygte mig, medens alle underordnede elske mig, min Ære og min Lykke. Dog tilstaar jeg, at den paatænkte Rejse til Sverrig rummer nogen Fare, men ingen Kærlighed til Livet kan hindre mig fra i nærværende Tilfælde at vove samme . . . . Jeg vilde ønske, jeg kunde finde en Vraa, hvor Fattigdom ikke er en Skam, saaledes som for nuværende Tid i Rom, og hvor min Ubemidlethed ikke altid var Genstand for Deres Paatale . . . . Imidlertid vil jeg dog sige Dem, at angaaende mine Anliggender kommer De med en noget besynderlig Snak, hvilket jeg alene af Agtelse og Hengivenhed har fundet mig i. Jeg vil ikke sige mere, men forbliver for Dem indtil Døden den, jeg er. Farvel.» — Kardinal Azzolini, som heraf kunde se, at han havde vovet sig for langt ud, været for fri i sin frimodige Udtalelse, skrev straks et ydmygt Brev for helt at udslette det mindre gode Indtryk, hans tidligere Brev havde gjort, og fremtidigt vovede han ikke oftere at give

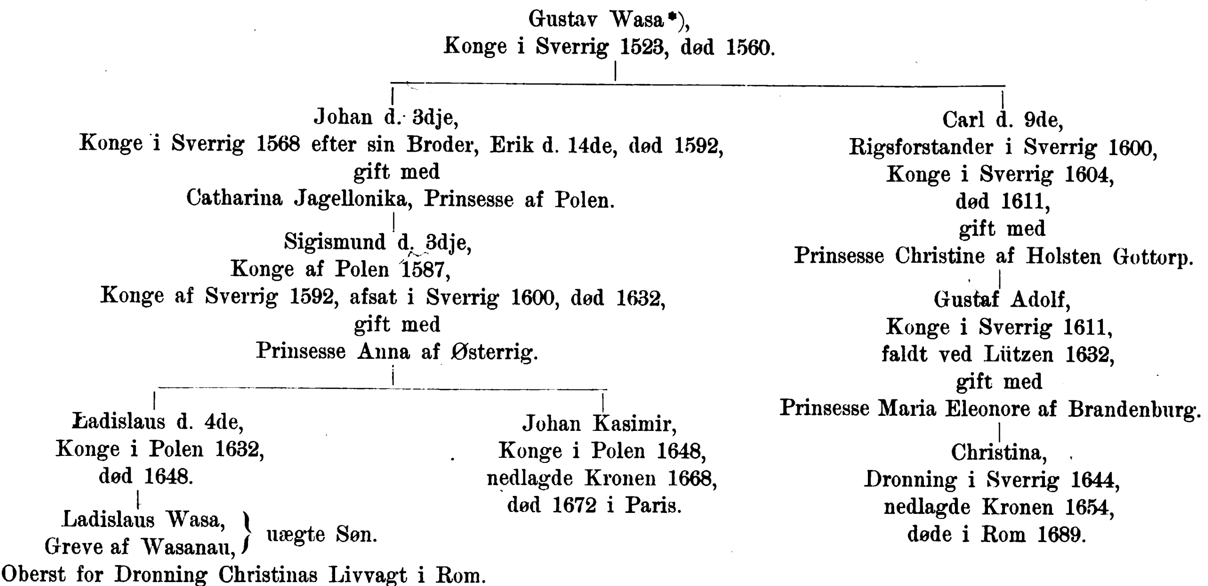
Hds. Majestæt gode Raad eller lempelige Antydninger af, hvorledes hun skulde forholde sig.

Dronning Christina haabede som sagt paa, at det med fornøden Ihærdighed nok skulde lykkes for hende at komme til Sverrig engang endnu, og i saa Henseende mente hun, at hun kunde stole paa Samstemning med Størsteparten af Sverrigs Befolkning, idet der herskede et mindre godt Forhold imellem den svenske Regering og Stænderne i det hele taget. Da der derfor i den paafølgende Rigsdag afstemtes om, hvorvidt Dronning Christina skulde have Lov til at komme til Sverrig, opholde sig der og have fri Religionsøvelse, faldt Afstemningen virkelig ud til hendes Fordel. Nu skulde man tro, at hun straks var draget af Sted ind i Sverrig; men det gjorde hun dog ikke; nu var Æren reddet for hende, som for hende var alt, og desuden var der nu opstaaet en anden Kombination paa det politiske Omraade, som aabnede et større Virkefelt for hendes ærgærrige Sjæl; Polens Trone var nemlig bleven ledig, idet hendes Næstsøskendebarn, Kong Johan Kasimir af Polen, ligesom hun 14 Aar forud den svenske, frivilligt nedlagde den polske Krone i September 1668*).

Kong Johan Kasimir havde længe været træt og ked af at bære Polens brydsomme Krone, som af alle Verdens Kroner vistnok var den vanskeligste og sværeste at bære. Da han havde været Konge i 20 Aar, havde han faaet nok af de Trakasserier, der dermed fulgte, og besluttede sig derfor til at nedlægge Kronen.

Saasnart Dronning Christina fik dette at vide, blev hun straks Fyr og Flamme for at komme til at virke med i de store Begivenheder, der utvivlsomt vilde følge deraf. Hun blev saa optagen deraf, at hun nu helt opgav Sverrig for alene at tænke paa og virke for at faa Polens Krone paa sit Hoved. Hvilken Berømmelse og Hæder for hende, naar hun, der frivillig havde nedlagt en Krone, kunde af en stor Nation blive tilbudt en anden Krone! Tingen var jo ikke umulig, tænkte hun, idet hun var det sidste Skud af Huset Wasa, der havde siddet paa

Familieskabet kan ses af hosstaaende Slægtstavle.

Polens Trone; for det andet kunde hun henvise til sin tidligere lykkelige og berømmelige Regering; for det tredje vilde hun ogsaa pege paa sin friske og modne Alder, sin Sundhed, Kraft og hærdede Natur, o. s. v.

Muligvis vilde Polakkerne indvende, at hun tidligere havde nedlagt en Krone, men da kunde hun svare, at det var, fordi Sverrig ikke var katolsk; for Resten havde hun hersket der med megen Hæder og Lykke, var tilbedt, frygtet og ønsket tilbage igen. Hun vilde i sin nuværende modnere Alder kunne regere langt bedre end den Gang, ligesom hun følte sig egnet til at udføre alle en Herskers Pligter, ja, om det fordredes, anføre en Armé; og jeg vil, tænkte hun, højtidelig forsikre, at alene Haabet om denne Glæde lader mig ønske den polske Krone; jeg vilde aldrig modtage den, naar man ikke vilde give mig den under den Betingelse, thi jeg har i hele mit Liv følt lidenskabelig Lyst til at finde Lejlighed dertil, men mine Forhold have ikke ført det med sig,» o. s. v., o. s. v.

Efter at have overvejet den hele Sag paakryds og paatværs kunde Dronning Christina ikke tro andet, end at hun maatte blive valgt; hun havde kun en eneste Betænkelighed, idet hun skriver: «Jeg er overbevist om, at det skulde lykkes for mig, om mit Køn ikke bliver en Hindring i saa Henseende.»

Da Planen om at optræde som Ansøger til den polske Trone var modnet hos hende, indviede hun Pave Clemens d. 9de, Kardinal Azzolini og 2—3 andre paalidelige Personer deri. Paven gav Dronning Christina Medhold i, at hun skulde søge Polens Krone, og han skrev endog et Brev til det polske Rigsforstanderskab, hvori hans Hellighed anbefalede hende paa det bedste. En polsk Cisterciensermunk ved Navn Hacki, der var ansat som Præst ved hendes Hof, blev udvalgt til at være hendes Repræsentant paa Rigsdagen i Warschau. Selv skrev Dronning Christina, foruden mange andre Breve i den Anledning, til de polske Stænder med den hende særegne Stolthed: «Jeg tror, at, frasét Kønnet, skal ellers alt andet

findes gunstigt for mit Valg. Jeg haaber, at det polske Folk aldrig skal faa Aarsag til at angre mit Valg, men at jeg skal hæve dets Ære saa højt, at med Undtagelse af det lykkelige Rom skulle alle Jordens Folkeslag misunde det dets Lykke, o. s. v.»

Foruden af Dronning Christina søgtes den polske Krone af Tzar Alexej i Rusland (Peter den Stores Fader), Prins Condé af Frankrig og af Hertugerne af Lothringen og Neuburg; den sidste var gift med en Søster til den afgangne Konge Johan Kasimir.

Alle disse Herrer Ansøgere til Kronen lod uddele rigeligt Guld til den polske Rigsdags vigtigste Medlemmer for at købe disses Stemmer. Da Dronning Christina ikke havde overflødigt Guld at undvære, idet de Tusinder af Dukater, Guldmageren Borri havde skilt hende af med i Hamburg, for bestandigt vare tabte, søgte hun at bagtale sine Medbejlere, saa godt hun kunde; om Prinsen af Condé sagde hun saaledes, «at det var ikke sagt, at en udmærket Feltherre vilde blive en god Konge,» en besynderlig, sær Udtalelse af hende, hvis store Fader havde opfyldt begge Betingelser.

Det var en pinlig Situation for Dronning Christinas Repræsentant, Hacki, at begaa sig i Warschau, da han ikke havde de fornødne Penge imellem Hænder for at optræde med fornøden Glans, endsige Penge til at købe Stemmer for; der var derfor heller ingen, som stemte paa hans Herskerinde, og han var i stor Vaande for at meddele hende den sande Aarsag til, at det gik saa ilde med hendes Kandidatur. Han fandt paa den Udvej at sige, at det var Polakkerne magtpaaliggende, at deres Regent, for Kongeslægtens Bevarelses Skyld, var gift.

Dronning Christina havde allerede haft sine Tanker henvendt derpaa og ytret til bemeldte Hacki: «De kan anvende følgende List. De kan forespejle det Haab for Polakkerne, at i det Tilfælde, at Valget falder paa mig, kunde maaske disses og den hellige Faders Bønner formaa mig til at indgaa Ægteskab. For at gøre dette saa

meget sandsynligere, kan De søge at indbilde dem, at jeg er yngre end i Virkeligheden, hvilket muligen dog bliver svært, da de vistnok kende mit Fødselsaar.»

Et Par Uger senere skriver hun: «Ifald det ikke kan lykkes for mig paa andet Vilkaar, maa De give Polakkerne Haab om mit eventuelle Ægteskab, og jeg skal selv meddele dem, at jeg har til Hensigt at gifte mig; men Dem vil jeg dog i største Fortrolighed meddele: jeg gifter mig aldrig.»

Da Dronning Christina som sagt ikke havde Raad til at købe sig Polakkernes Stemme med det røde Guld, gik det ikke saa let og glat for hendes befuldmægtigede, Hacki, paa hendes Vegne. Polakkerne foreholdt saaledes Hacki, blandt andet, at Dronning Christina havde ladet sin Staldmester Monaldeschi myrde, og at hun personlig havde givet en Tjener Stokkeprygl; til dette sidste svarede hun: «Var dette en Grund, saa vilde Polen vistnok aldrig finde en Konge.»

Forhandlingerne forblev som sagt frugtesløse, saa Dronning Christina fik ikke Polens Krone paa sit Hoved. Det er ejheller usandsynligt, at hendes Valg ifølge hemmeligt Paalæg fra Rom ikke blev drevet af den pavelige Afsending med fornøden Oprigtighed og Iver.

Dette mislykkede Forsøg paa at blive valgt af Polakkerne efterlod hos Dronning Christina et dybt Nag mod disse. Da den tidligere polske Konge, Johan Kasimir, som henlevede sine sidste Dage i Paris, døde, sagde hun ved Efterretningen derom: «Det var endda vel for ham, at han endte sine Dage iblandt Mennesker, thi var han forblevet i Polen, havde han maattet græmme sig over at dø blandt usalige Dyr.»

Aar 1674 var der atter Kongevalg i Polen; der forsøgte Dronning Christina sig dog ikke igen; den danske Enkedronning Sofie Amalie virkede derimod denne Gang,

saa meget hun kunde, for at faa sin Søn Prins Jørgen anbragt paa Polens Trone ved Valget, som fandt Sted i den Anledning, men der blev dog heller ikke noget deraf; thi dels var Rigskansler Griffenfeld ikke saa ganske for denne Sag og anvendte derfor ikke nok Varme og Penge derpaa, og dels var Prins Jørgen selv lidt kølig og dertil utilbøjelig til at gaa over til Katolicismen, hvilket var en Hovedbetingelse for at blive Polens Konge. Naaede Prins Jørgen saaledes ikke selv nogensinde at blive Konge, blev han dog nogle Aar senere en Dronnings Mand, idet han ægtede den senere Dronning Anna af Storbritannien og Irland.

Efter at Dronning Christina forgæves havde søgt den polske Trone i Aaret 1668, forsøgte hun ikke oftere at trænge sig frem til større politiske Foretagender; det var, som om hun selv havde indsét, at det var unyttigt; og herefter forlod hun ikke Rom mere, men ofrede sin Tid og sine Evner paa Kunst og Videnskab. Selv var hun som omtalt i Besiddelse af omfattende Kundskaber og Kunstsans. Hendes udmærkede Bibliotek og rige Samlinger af alskens Art tillod hun med stor Liberalitet Videnskabsmænd, Forskere og Kunstkendere at gøre sig bekendt med. Hun slog sig ingenlunde til Ro med de Kunstgenstande, hun alt havde, men søgte stadigt at erhverve flere. Hun lod saaledes foretage Udgravninger i Rom for at forøge sine Samlinger med Antikviteter, som derved atter droges frem for Dagens Lys. Hun besad Malerier af de bedste Malere, som Rafael, Correggio, Titian, Veronese, Guido, Domenico o. fl., af uhyre Værdi; alene for de Malerier, som hang i hendes Audientssal, bød Pave Innocens d. 11te forgæves 60,000 Scudi; hendes Statue-, Skulptur-, Mønt- og Kamésamling var ogsaa storartet.

Alle fremragende Kunstnere og lærde, der kom til

Rom, søgte at blive forestillede for Dronning Christina for at nyde godt af hendes Gæstfrihed, Kunstskatte og Protektion. Havde de hendes Bifald og Anbefaling, saa var ofte et ærefuldt Navn i Kunst og Videnskab naaet.

I hele Italien gjaldt hun for den mest oplyste Beskytterinde af al Kunst og Videnskab. Hun modtog gerne fremmede med Venlighed, naar hun kunde have aandeligt Udbytte af dem, saa hun kunde faa Brug for sine Kundskaber, Vid og Originalitet. Mange Skrifter bleve tilegnede hende, og med stor Liberalitet understøttede hun Folk med Aand og Talent og gød Mod i de forsagte. Lønnen derfor udeblev ikke, Lovprisninger paa Tryk og i Tale udspredtes over den hele Kristenhed, maaske endnu mere end tidligere i Sverrig. Hun kaldtes «Den største af Dronninger, hvilken for den sene Efterverden ved det Ry, der gaar af hendes Studier, vil være endnu mærkværdigere end ved sin Regering,» «Aarhundredets Vidunder og Prydelse» o.s.v. En anden skriver: «Dronning Christina anvender sine Midler til Understøttelse af de mest trængende og fortjenstfulde Personer; der var ingen fattig, som ikke blev lettet i sin Elendighed, og ingen lærd, uden at han blev overøst med Ære og Belønninger. Siden Kejser August's Tid havde Rom ikke haft en mere veldædig Mæcenas, og man kunde godt gentage Lovtalerne over Kejser Trajan.»

Bundløs forfængelig, som Dronning Christinas var, tog hun imod enhver Ære, Lovtale og Smiger som noget, der fulgte af sig selv og tilkom hende med Rette. Jo ejendommeligere hendes Stilling var, efter at hun havde bortgivet sin Krone, desto mere strengt holdt hun paa sin Rang og Værdighed som Dronning, og des lettere kunde hun lide Skibbrud derpaa. Hun vilde anses og behandles, som om hun var en selvstændigt regerende Konge. Hun var saa æresyg, at hun paa Freden i Nymwegen 1679, hvor hun formente at have Interesser at forsvare, paalagde den pavelige Nuntius, som varetog hendes Sager, aldrig at nævne hendes Navn efter nogen anden

Fyrste, dog Paven og Kejseren undtagne, da de vare de eneste, hun vilde erkende at staa under i Rang. Da den franske Gesandt under Forhandlingerne ved ovennævnte Fredsslutning udtalte, at Dronning Christina kunde staa under Kongen af Frankrigs Protektion, skriver hun: «Jeg kan tænke, at dette Udtryk er undsluppet af Kongens Sekretærs Mund. Jeg bekender, at det har mishaget mig i højeste Grad, fordi Kongen af Frankrig ikke er saa stor en Herre, at jeg ikke maatte skamme mig ved at staa under hans Protektion. Af andre end Gud vil jeg ikke have Protektion, kun vil det altid være ærefuldt for mig at fortjene og modtage Hs. Hellighed Pavens, men med Hensyn til enhver anden af mine lige, hvilket alle de andre kronede Hoveder ere, kan og tør jeg ikke taale, at man taler saaledes.»

Den svenske Minister Cederkrantz modtog af Dronning Christina følgende Instruktion: «Naar De skriver til mig, er Titlen: «Til Dronningen!» De maa ikke modtage Breve, som benævne mig Durchlauchtigste. I deres Breve skal De benævne mig Madame. Andre Konger kan De benævne Durchlauchtigster, men tag Dem i Agt for at bruge denne Tiltale til mig.»

Overfor sin Forfængelighed, sin kongelige Værdighed gik Dronning Christina som sagt aldrig paa Akkord; forinden vi gaa videre, skal endnu nævnes et Tilfælde, der belyser hendes ubændige høje Selvfølelse. Hun havde i sit Kapel en italiensk Sanger ved Navn Rivani, der, da hun i 1667 var rejst til Sverrig, søgte Tjeneste hos Hertugen af Savoyen. Dette blev berettet til hende, der da var i Sverrig, af hendes Sekretær i Rom; hun skrev derfor til denne: «De skal i al Høflighed underrette Savoyens Gesandt i Rom om, at jeg aldrig har afskediget eller agter at afskedige Rivani og haaber, at Hertugen ikke vil lokke ham fra mig. Jeg tillader aldrig, at Rivani bytter sin Tjeneste hos mig med en anden; thi han er sat her i Verden blot for min Skyld, og om han ikke synger for mig, saa skal han ejheller synge for nogen anden, hvem som helst

det end maatte være. Ifald han siger, at han har mistet sin Stemme, saa forandrer det ikke Sagen. Saaledes som han er, skal han leve og dø i min Tjeneste eller rammes af min Hævn.»

Da Dronning Christina ikke altid levede paa den bedste Fod med Paven, var hun til alle Tider, naar det stod paa, ikke let at komme af Sted med, og hendes Indflydelse paa de unge Kardinaler, som lyttede efter hendes Udfald imod Paven, var ikke heldig. Saaledes blev den unge Kardinal Carl af Medici for hendes Skyld for en Tid sendt hjem til Florents.

Fri og ubunden var hun i sin Optræden, og ofte overskred hun med koldt Blod og uden alle Hensyn de pavelige Politiforanstaltninger, selv om der var Fare for Mennesker forbunden dermed, saaledes som da hun en Dag, for at vise sin Dygtighed i at skyde, fra Lungara affyrede 3 skarpe Falkonetskud op imod Villa Medicis jernbeslagne Port. Til al Lykke havde hun Øvelse i den Slags Skydning, saa hun ramte det, hun sigtede efter; ellers var det vel ikke gaaet saa upaatalt hen, som det nu gjorde.

Naar Dronning Christina saaledes var for rask paa det, kunde Paven nok lade hende føle sin Misnøje kort efter ved given Lejlighed. Da hun saaledes vilde vise nogle tilrejsende Franskmænd omkring i Rom og blandt andet ogsaa lade dem besé Engelsborg, nægtede Paven Selskabet Adgang dertil, trods hendes Anbefaling og Protektion. Afslaget kom hende meget uventet, hun vilde dog ikke bede yderligere om Tilladelsen, men svarede kort: «Lige meget, jeg er dog den store Gustav Adolfs Datter alligevel.»

Paa Grund af Dronning Christinas Selvfølelse og Hovmod trak de højere Kredse i Rom sig mere og mere tilbage fra hende, da de ikke vilde anerkende hendes Supre-

mati, saa hun paa den Maade kom til at staa mere og mere ene. De, der holdt længst ud med hende, vare Kunstnere, lærde og Videnskabsmænd, som i Virkeligheden havde Nytte og Udbytte af at komme ved hendes lille Hof, selv om de ogsaa af og til maatte døje en Del, naar hendes kaade Lune, hvasse Tunge og bidende Spot skulde have et Afløb. Foruden de Kunstnere og lærde, der besøgte Dronning Christina, var der i Aarenes Løb en Del Lykkeriddere, halve Subjekter og tvivlsomme Størrelser af finere Ekstraktion, som holdt sig til ved hendes lille Hof, dels for at blive anbragte der, dels for ved hendes Hjælp at komme videre frem andetsteds paa hendes Anbefaling.

Skarpsindig, som hun var, gennemskuede hun snart, hvilket Værd slige Kavallerer havde, dog, overbærende som hun ogsaa var, især naar hun var i det gode Hjørne, skilte hun sig ikke altid hurtigt af med dem igen, især naar de forstod at dukke sig, naar hun blev vred, og smigre hende paa en Maade, saa hun troede, det kom fra et trofast og taknemmeligt Hjertes Dyb; thi saa kunde hun Gang efter Gang bære over med dem, hvor et andet Herskab havde villet give dem brat Afsked. Kort for Hovedet, opbrusende og let til Vrede, som hun var, skaanede hun paa den anden Side ikke altid disse sine Omgivelser; Banden og Sværgen i Forbindelse med Ukvemsord som: Dumrian! Kvæg! Løgner! Bedrager! faldt hende da meget let ud af Munden, og var det en af hendes Tjenere, der forsyndede sig, kunde hun godt tage en Kæp og køle sin Harme paa Synderens Ryg, men saa var ogsaa al videre Procedure dermed forbi. Om sine egne Tjenere og Husfolk skriver hun: «Jeg har faa Tjenere, men de have ikke andre Interesser end mine, og de maa vide, at i mit Hus maa det være denne Grundsætning, der behersker dem, saaledes at ingen af dem er i Tvivl om, at det vilde koste dem deres Stilling, ja deres Liv, om de handlede anderledes. Jeg har ved tidligere Lejligheder vist, at jeg ikke gør mange Ceremonier.»

Naar selv Grev Wasanau, hendes fjerne Slægtning, — som vi snart komme til at omtale — i hvem der flød kongeligt Blod, kunde faa Krabasken at smage, var det ikke saa forunderligt, som ovenfor nævnt, at Personer af lavere Grader i hendes Husstand stundom haandgribeligt maatte føle hendes Magt og Vrede. Hvor opbrusende Dronning Christina end kunde være, maatte hun dog siges at være et mildt Herskab at tjene, naar hendes Folk passede deres Sager og NB., ifald de forsyndede sig, da straks ærligt bekendte deres Synder og stod aabent Skrifte overfor den da let tilgivende Dronning. Adskillige af hendes Folk tjente i lang Tid hos hende, saaledes hendes Kammerfrue Landini, der var hos hende i mange Aar. Ligeledes hendes Kammertjener, Franskmanden Clairet Poissonet, der tjente hende i over 30 Aar. Som ungt Menneske var han kommen til Stockholm, hvor han paa Landsmanden Dr. Bourdelots Anbefaling fik en Ansættelse i Hoffets Køkken. Da han havde et jomfrueligt Udseende, blev han udklædt som Pige i en af Hoffets Maskerader eller Tableauer; han tog sig saa vel ud i denne Forklædning, at han trak alles Øjne og ogsaa Dronning Christinas paa sig, og fra den Dag var hans Lykke gjort, thi hun gjorde ham til sin Kammertjener, og i denne Stilling blev han hendes meget højtbetroede Tjener og Hjælper ved mange vanskelige Hverv. Clairet Poissonet havde lært saa lidt i sin Ungdom, at han hverken kunde læse eller skrive, men han var saa til Gengæld derfor i Besiddelse af andre gode Egenskaber, som hans Herskerinde satte stor Pris paa og havde Brug for; han var nemlig en udmærket Spejder og Nyhedskræmmer. Naar han blev sendt ud for at spørge Nyt eller faa noget at vide, kom han aldrig tomhændet hjem. Han havde udmærkede Evner til at stille sig an som et Faar, der ingenting vidste, men forstod derimod udmærket at pumpe og lokke Hemmeligheder ud af de Kammerater og andre, han drak med. Det var nemlig altid ved et Glas, under Venskabs Maske, at han tilvendte sig de Menneskers Fortrolighed, han ind-

bød at drikke med sig. Selv kunde han taale at drikke en hel Del uden at blive snaksom eller røbe noget, men pumpede derimod sine Drikkebrødre desto grundigere læns for de Hemmeligheder, de muligen maatte bære paa. Den franske Minister i Rom, der kom efter denne Dronning Christinas Kammertjeners farlige Evne til at lokke Hemmeligheder ud af Folk, forbød sine Tjenere paa det strengeste nogensinde at indlade sig i Samtale eller Drik med en saa farlig Frister og Udspionerer.

Da Dronning Christina fik alting at vide af sin Kammertjener Clairet, og han ikke fortalte nogen noget om hende, saa kan man forstaa, hun forstod at værdsætte ham. Der blev sagt, at Clairet var den eneste, der kendte den virkelige Aarsag til og alle Omstændighederne ved Monaldeschis grufulde Mord, men han røbede aldrig, hvad han vidste. Den gamle Tjener døde to Aar før sin Herskerinde, 77 Aar gammel. I sit Testamente indsatte han hende til Universalarving af alle sine Efterladenskaber, hvilken smukke Tænkemaade vistnok lige straks har rørt hendes Hjerte. Imidlertid have hendes Hjertes rørte Følelser vistnok ikke varet ret længe, thi ved nærmere Eftersyn og Opgørelse af det hele Bo var der kun Gæld at arve, saa hun ikke alene maatte betale denne, men endog bekoste hans Begravelse.

Samme Aar, da Dronning Christinas Kammertjener Clairet døde, døde ogsaa en anden Mand, som i en Aarrække havde staaet i hendes Tjeneste, dog i en højere Charge, nemlig hendes Kammerherre, Horace de Bourbon, Marquis Del Monte, som paastod at nedstamme fra den berømte bourbonske Slægt i Frankrig. Paaberaabelsen af dette fine Slægtskab gjorde, at Dronning Christina des hellere tog denne Mand, der var noget af en Eventyrer, i sit Brød, da hun syntes, det var smigrende for hende selv og saarende for den mægtige Kong Ludvig d. 14de, — som hun levede paa spændt Fod med —, at en af den mægtige Fyrstes Slægtninge var i hendes Tjeneste. Denne Del Monte var ingenlunde nogen Pryd for Dron-

ning Christinas Hof, thi han var en noget uærlig Eventyrer af løse Sæder, der tit gjorde sig en Indtægt, hvor han kunde, og tilmed paa den forkasteligste Maade, f. Eks. da han for en Stikpenge af 3000 Pistoler ikke alene husede en utro Kasserer ved en Bank i Rom, der havde stjaalet 15,000 Gulddalere, men endog senere befordrede ham væk i en af Dronning Christinas Køretøjer. Det var ogsaa denne Del Monte, der i sin Tid i Hamburg tilraadede Dronning Christina at anstille Fyrværkeriet der til Pavens Ære, som fik et saa tragisk Udfald. Del Montes Hensigt dermed var vistnok ved falske Regninger at tilvende sig et større Beløb, naar Fyrværkeri- og Illuminationsudgifterne skulde opgøres. Del Monte forstod, naar han havde været uheldig i Kortspil, at paakalde Dronning Christinas Medlidenked saaledes, at naar han tabte, hun da stundom kunde hjælpe ham med en 30 à 40 Pistoler ad Gangen.

Skønt Dronning Christina ikke selv vilde indgaa noget Ægteskab, holdt hun dog nok af, som før berettet, at arrangere Ægteskaber for andre; da hun saaledes vilde have en Niece af den myrdede Monaldeschi forsørget, giftede hun hende med sin ovennævnte Kammerherre Del Montes Søn, skønt denne gjorde mange Indvendinger, da han forud havde udset sig Kardinal Gabrielis skønne Niece til Livsledsagerinde, hvilket Dronning Christina imidlertid dog ikke tog noget Hensyn til; han maatte føje sig.

Blandt andre Hoffunktionærer ved Dronning Christinas Hof have vi tidligere omtalt Kardinal Azzolini, som var hendes højre Haand og betroede Kassemester, og som, hvor omskiftelig hun end var, dog holdt sig i hendes Gunst, saa længe hun levede, ja til Fordel for hvem hun endog efter den mislykkede Rejse til Sverrig i 1667 oprettede sit Testamente, hvori hun som omtalt indsatte ham til sin Universalarving. Fra dette Øjeblik gjaldt det for Kardinal Azzolini om, som vi ovenfor allerede have antydet, dels at bevare denne Position, dels at forhindre,

at Dronning Christina for Fremtiden ødslede for meget bort; til samme Tid maatte han ogsaa passe paa ikke at paadrage sig hendes Mistanke om Egennytte. Stillingen var ingenlunde let; dog det var nok værd at ofre en Del Umage derpaa, thi at være Arvtager efter hende var baade meget ærefuldt og særdeles indbringende, naar det maatte lykkes for ham, der var 3 Aar ældre end hende, at blive den længstlevende af de to. I Aarenes Løb udstod Kardinal Azzolini dog af og til nogen Skræk for, at Dronning Christina skulde gøre Forandring i Testamentets Ordlyd eller helt ophæve det og skrive et nyt, hvilket saa let kunde ske, i første Tilfælde, naar der kom Personer frem paa Scenen, hun meget interesserede sig for, og i sidste Tilfælde, naar hun havde Kiv og Udestaaende med Paven, saa hun truede med helt at flytte bort fra Rom. Blandt de Personer, der med Hensyn til Arven efter Dronning Christina satte Kardinal Azzolini graa Haar i Hovedet, maa nævnes Grev Ladislaus Constantin Wasa, Greve af Wasanau, hvis Slægtforhold er antydet paa Stamtavlen, Pag. 185 heri Bogen.

Denne Kong Ladislaus af Polens uægte Søn med en polsk Dame beskreves som en ret godt begavet, godhjertet Mand, et Par Aar ældre end Dronning Christina, med et tiltalende Ydre, samt af en hæderlig Karaktér, men noget flegmatisk af Temperament. Da han var bundfattig og ikke havde anden Slægt at ty til, tog Dronning Christina vel imod ham, da han meldte sig, og gjorde ham til Oberst for sin Livvagt.

Ved nærmere Bekendtskab syntes Dronning Christina ret godt om denne Mand, og hendes Naade imod ham blev ikke mindre, da han, trods sin kongelige Afstamning, friede til hendes Kammerfrøken Octavia Passaglia — en Barbérdatter fra Pezaro — som Dronning Christina kort forud havde ophøjet i Adelsstanden med Slægtnavnet Giustiniani, som i Italiens Historie havde en god Klang. Saavel Kardinal Azzolini som ogsaa Kammerherre Del Monte saa ingenlunde mildt til, at ovennævte Grev Wasa-

nau stadigt skulde opholde sig ved Dronning Christinas Hof, da det let kunde blive farligt for deres egne Interesser, om han skulde dele Naadens Solskin med dem; der maatte derfor intrigeres og spilles fint for at faa Grev Wasanau vippet af Pinden og faa hans Parti med Dronning Christinas Kammerfrøken til at gaa over Styr. Det sidste lykkedes snart, thi da Kardinal Azzolini lovede en indtagende, fattig neapolitansk Adelsmand 10,000 Rigsdaler, ifald han kunde fortrænge Grev Wasanau af Dronning Christinas Kammerfrøkens Gunst, lykkedes det i Virkeligheden, da Kardinalen af sin egen Lomme havde erlagt denne høje Tribut den Dag, Neapolitanerens og Kammerfrøkenens Bryllup fandt Sted. Nu gjaldt det blot om ogsaa at faa Grev Wasanau bort eller idetmindste foreløbig paa Rejse, saa skulde D'Herrer, som forblev hjemme, nok sørge for Resten. Lejligheden tilbød sig snart, idet der var nogle Uregelmæssigheder i Pengesendelserne fra Dronning Christinas Bankier i Hamburg saa vel som andre Anliggender, der vare at ordne i Sverrig, og hvortil der savnedes et passende Sendebud at sende did op. Kardinal Azzolini og Del Monte fik udvirket, at Loddet faldt paa Grev Wasanau. Denne gav sig paa Vej med en god Vilje til at virke til Dronningens Tarv; men samtidigt med, at han var borte, gjorde hans Modstandere ham ikke alene al den Fortræd hos Dronning Christina, de kunde i Rom, men lagde endog Snarer for ham paa hans Vej, hvor han kom frem. Hvor meget Ondt, de have sat for ham, er ikke let at vide, men inden ret lang Tid var gaaet, ser man af Dronning Christinas bistre Skrivelser, hvor vred hun er paa ham. Hun skriver saaledes: «Jeg er ikke tilfreds med Deres Brev, det er altfor tørt. Over Deres Langsomhed er jeg saa forbitret, saa jeg ikke kan sige det. Min Ild og Deres Flegma passe daarligt sammen. Jeg har sendt Dem for at skynde paa Svenskerne, men De lægger i Stedet derfor Deres Sendrægtighed til disses. Det er ikke paa den Maade, De skal vinde mit Bifald.» Et Par Uger senere skriver hun:

«De maatte dø af Blusel, om De var i Stand til at bedømme Deres Brev. Det staar klart for mig, at De duer til ingenting, ikke engang til at indsé og rette Deres Fejl. De stoler maaske paa, at jeg erkender Dem for Slægtning paa venstre Side, Usling! De tager højlig fejl! Vid, at Konger have intet Blod, og at jeg hellere vil miste det end lade mig forhaane.»

Uagtet Grev Wasanau ingenlunde var forsømmelig i sin Gerning eller undlod at gøre, hvad han kunde til Dronning Christinas Tarv, saa vare de Forhindringer, han mødte, og de Snarer, der vare lagte for ham, saa mange, at hun ikke fik det Udbytte af hans Rejse, som hun havde ventet, eller som hun vilde have faaet, hvis hun selv var rejst, og hun overdængede ham fremdeles med vrede Skrivelser; hun skriver saaledes: «Naar De sejler til Gulland, kan De ikke gøre noget bedre end at drukne paa denne Rejse; thi det vilde være en stor Lykke for Dem ikke at vende tilbage. I alle Deres Breve er der ikke et Gran af sund Fornuft; det eneste, der kan undskylde Dem, er, at jeg tænker, De har tabt Forstanden, siden De rejste bort herfra. De er ingen Søn af Kong Ladislaus, derimod maa De nødvendigvis være en Søn af Kong Kasimir, idetmindste er De ligesaa dum som han. Adieu!»

Grev Wasanau taalte og led i al Stilhed, men disse bistre Skrivelser fra den iltre, ophøjede Herskerinde bragte ham dog ikke helt ud af Fatning, da hans gode Samvittighed frikendte ham. Da han vendte tilbage til Rom, havde han haabet bedre at kunne tale sig til Rette end hidtil at skrive sig til Rette med sin vanskelige Herskerinde; imidlertid havde Vreden dog endnu ikke sat sig hos Dronning Christina, saa hun ved det første Møde imellem dem endog forivrede sig i den Grad overfor ham, at hun med en Stok slog ham i Hovedet, saa Kardinal Azzolini fandt sig beføjet til at optræde som Fredsmægler. Da hun havde givet sin Harme Luft, blev hun dog snart god igen; hun beholdt Grev Wasanau fremdeles i sin Tje-

neste, og denne, der fandt sig i alting, tænkte da ejheller paa at finde et andet og bedre Herskab at tjene. Saa ubehagelige Optrin kunde der finde Sted mellem disse to sidste Ætlinge af den baade i Polen og Sverrig uddøende Wasaslægt. Endnu mærkværdigere var det at se den store Gustav Wasas, den udødelige, svenske Reformators og Protestants Efterkommere som Katoliker henleve deres sidste Dage i Pavens Hovedstad og modtage Naadsensbrød af ham, thi den pavelige Kasse forstrakte i Virkeligheden Dronning Christina hvert Aar med 12,000 Scudi, da hun havde ondt ved at slaa sig igennem med Subsidierne fra Sverrig, eftersom hun daarlig forstod at sætte Tæring efter Næring og heller ikke kunde lade være at hjælpe andre, naar Hjertet tilsagde hende det. Hendes Haand og Pung vare nemlig altid aabne, naar det gjaldt at hjælpe værdige og trængende Venner af hendes Bekendtskab. Da hun saaledes hørte, at en Ærkebiskop della Noce var i stor Pengeforlegenhed, sendte hun ham 200 Dukater med følgende Billet: «Jeg sender Dem 200 Dukater, hvilke hverken svare til Deres Fortjenester eller mine Ønsker, men De er hævnet, idet jeg maa rødme. Sig ej et Ord derom til nogen, naar De ikke vil dødelig fornærme Deres Drn. Chr.» Foruden de 200 Dukater, hun sendte den trængende Ærkebiskop, overlod hun ham ogsaa sit Køretøj, naar han havde Brug derfor.

Siden Mordet paa Monaldeschi viste den franske Konge Ludvig d. 14de megen Kulde overfor Dronning Christina imod tidligere; naar hun tilskrev ham, var han altid meget længe om at besvare hendes Breve, og da hans Moder, Enkedronning Anna, var død, var hun en af de sidste, der fik Meddelelse om dette Dødsfald. Dronning Christina følte sig saaret derved, og da hun ikke kunde hævne sig paa anden Maade, maatte hun nøjes med dels at slaa sig paa Pavens Parti, naar denne havde

Udestaaende eller Stridigheder med den mægtige Konge, dels med sit skarpe Vid og Tunge at kritisere, hvad der tildrog sig i Frankrig, naar det ikke havde hendes udelte Bifald. Imidlertid kunde det ogsaa hænde, at Dronning Christina, som havde en skarp Forstand og godt Omdømme, hverken var enig med Paven eller Kong Ludvig d. 14de; saa lagde hun ejheller Skjul paa at sige sin Mening rent ud til begge Parter. Dette var saaledes Tilfældet, da Kong Ludvig d. 14de i 1685 hævede det nantiske Edikt i Frankrig, hvilket var til stor Glæde for den daværende Pave, Innocens d. 11te, som troede, at alle Reformerte derved skulde lade sig omvende til Katolicismen, og som derfor i den Anledning lod afsynge Tedeum i St. Peterskirken og Engelsborgs Kanoner affyre Glædessalver.

Saavel Paven som Kong Ludvig vare saa sikre paa, at alle Frankrigs Reformerte skulde gaa over til Katolicismen, da tillige paa samme Tid de berygtede «Dragonader« fandt Sted, det vil sige: Dragoner bleve indkvarterede hos de reformerte Indbyggere for at plage deres Værter saa længe, indtil de enten gik over til Katolicismen eller udvandrede. Dette sidste lykkedes nemlig bedst, idet c. 700,000 vindskibelige og flittige Reformerte forlod Frankrig, til stor Skade for dette Land, men til stor Fordel og Opkomst for de Lande, hvor de drog hen for at fæste Bo.

Med Hensyn til denne Religionsforfølgelse, disse «Dragonader», som de kaldtes, skrev Dronning Christina meget træffende til den tidligere franske Gesandt i Sverrig, Mr. Terlon, som nu boede i Paris og havde spurgt om hendes Mening: «Da det er min Natur ikke at frygte nogen eller smigre nogen, saa vil jeg ærlig tilstaa for Dem, at jeg ikke kan indsé, at der kommer noget godt ud af den store Plan at omvende Folk ved Hjælp af Vaaben i Haanden, og det kan ikke gavne, men i Modsætning dertil skade meget; thi Krigsfolk ere nogle underlige Apostle; jeg holder dem for at være mere egnede

til at slaa ihjel, skænde og stjæle end til at omvende nogen Huguenot til Katolik — Kendsgerningerne tale derfor . . . Den Maade, man derved bruger at omvende Verden paa, er ganske ny, og da Frelseren ikke har betjent sig af den Metode for at omvende Verden, saa maa den næppe være den bedste. Jeg forundrer mig og begriber ikke denne Iver og denne Politik, — det ligger mig for højt. Jeg er saa glad ved, at jeg ikke kan begribe den.»

Hvad der ofte afstedkom Rivninger imellem Paven samt dennes Politi og Dronning Christina, var den saakaldte Kvartérfrihed eller Asylret, som hun havde tilegnet sig fra den første Dag, hun kom til Rom. Denne Asylret tilkom nemlig kongelige Personer og fremmede Gesandter og gav dem Ret til at nægte Udleveringen af de Forbrydere, som havde taget deres Tilflugt til disse fredlyste Territorier. Da denne Asylret vanskeliggjorde det pavelige Politis Opgave, idet Forbryderne søgte at undgaa Straf ved at søge Fristed og Frelse hos de fremmede Gesandter, hævede Paven denne Asylret for de fremmede Magters Vedkommende, og han henstillede nu ogsaa til Dronning Christina frivillig at give Afkald derpaa, idet han i en Skrivelse anmodede hende derom. Da det var paa et Tidspunkt, hvor hun ikke havde noget Udestaaende med Paven, svarede hun meget imødekommende: «Jeg tilstaar, at jeg kun byder Deres Hellighed, hvad der tilhører Dem. Hvad mig angaar, fordrer jeg intet og ønsker intet af Deres Hellighed, jeg beder Dem blot om i denne Handling at se det Eksempel, som jeg maaske ikke unyttigt giver for at understøtte Deres Helligheds retfærdige Ønske om at afskaffe Asylrettens Misbrug.» Denne hendes Imødekommenhed overfor Paven vandt meget Bifald hos alle veltænkende Personer; desto mere undrede man sig over, at hun ikke længe efter fortrød

sin Beredvillighed. Muligvis har Roms Politi været noget striks i at haandhæve sin Myndighed paa de Enemærker, der forhen laa under Dronning Christinas Jurisdiktion, eller ogsaa har hun faaet Nys om, at Kong Ludvig d. 14de ikke længere vilde respektere den opgivne Asylret, og saa vilde hun naturligvis ikke være ringere end han. Som bekendt var Kong Ludvig d. 14de ikke meget religiøst anlagt og brød sig ikke stort om at værne om Pavestolens Anseelse. Han havde haft Stridigheder med Pave Alexander d. 7de, og nu gentog det sig atter med Pave Innocens d. 11te, som da ogsaa fik den stolte og overmodige Konges Magt at føle. Paa Kong Ludvigs Bud rykkede nemlig den nye franske Gesandt, Marquis Lavardin, igennem Porta del Populo ind i Rom, kørende i en Galakaret i Midten af et væbnet Følge af 200 Officerer, 300 Soldater, 100 Adelsmænd og 100 Tjenere. Bagagen blev baaren af 40 Muldyr, smykkede med Dækkener, i hvilke de kongelige, bourbonske Liljer vare broderede. Forud for dette Tog gik der en Intendant, der kastede Penge i Grams til Folket, som paaskønnede det, idet det raabte: «Leve Frankrig.» Marquis Lavardin passerede Korsoen i dette sit udfordrende Triumftog og satte sig i Besiddelse af Kvarteret Farnese, hvor han skulde bo. Der blev udstillet Skildvagter, der gik uophørlig Patrouiller i det besatte Kvartér, og naar Marquis Lavardin kørte ud, lod han sig eskortere af 200 Ryttere. Paven kunde ikke gøre anden Modstand end nægte at modtage denne franske Gesandt i Audients og forbød Kardinalerne og den romerske Adel al Omgang med ham. Pave Innocens d. 11te sagde resigneret: «De Franske komme med Heste og Vogne, vi ville vandre i Herrens Navn,» — den samme Trøst, som David udtaler i sin 20. Psalme, 8. Vers.

Da der kort efter opstod en Strid imellem Dronning Christina og Pavens Politi, vilde hun forbavse Rom ved ligesom Kong Ludvig d. 14de at vise sin Trods og Dristighed overfor Paven. Anledningen var simpelthen den, at et Par af hendes Folk drev Smugleri og ulovlig

Brændevinshandel i Ly af Kvarterfriheden eller Asylretten. Pavens Politi vilde arrestere de skyldige, hvilke Dronning Christina imidlertid tog i Forsvar og holdt sin Haand over, saa Politiet ikke fik fat paa dem den Gang, men opsatte Paagribelsen til senere. Nogen Tid efter var der en stor Fest i Gesu tætved Pantheon; for at vise sin Suverænitet og Trods begav Dronning Christina sig derhen kørende i sin Galavogn, og hendes Folk, væbnede til Tænderne, eskorterede hende, og de af Politiet efterstræbte og undsagte gik ifølge hendes Ordre triumferende ved Siden af hendes Vogn i deres Galaklædninger. Fornærmelsen var temmelig grov; en Pave af Sixtus d. 5tes Natur havde aldrig taalt sligt; de undsagte vilde være blevne fangne og straks hængte paa Stedet, og Dronning Christina vilde være bleven trukken ud af sin Vogn og sendt som Fange til Engelsborg; men Pave Innocens d. 11te havde ikke denne ubøjelige Energi, og hans Viljekraft vaklede i de kritiske Øjeblikke. Det pavelige Politi holdt sig passivt, og den romerske Pøbel, som omsværmede Dronning Christinas Vogn, tog hendes Parti og raabte: Leve Dronningen! Et Øjeblik tænkte Pave Innocens dog paa at sætte den arrogante Dronning i Band og storme hendes Palads, men han holdt ikke fast ved sin Beslutning, overvandt sig selv og sagde, idet han trak paa Skuldrene: «Lad os skaane hende; hun er en Kvinde.»

Da denne Pavens Ytring blev forebragt hende, blev hun dødelig fornærmet, thi intet kunde saare hende mere, det var en Pil i hendes Amazonebryst. Dronning Christinas Forhold til Pave Innocens blev derfor ved at være spændt i lang Tid, og hun var samtidig baade vred paa Paven og Italienerne og tillod sig blandt andet at komme med den nedsættende Ytring: «En eneste Franskmand er ligesaa meget værd som ti Italienere.» Dronning Christina var krigerisk stemt paa dette Tidspunkt, hun troede, at hun var en Helgeninde, en Heltinde, fordi hun uden Fare kunde føre Krig mod en gammel Pave, tilmed hendes Velgører og Vært, som havde den Svaghed at skaane

hende[1]). Hun rustede sig i al Stilhed og hvervede Folk, ja troede endog, at man i Rom var bange for hende, fordi Paven ikke havde ladet anvende Magt imod hende. Til Sverrig skrev hun: «Her i Rom skælve alle undtagen Christina,» og en anden Gang: «Jeg er ligesom Cæsar overgivet i Sørøveres Hænder, men ligesom dengang er det mig, der truer dem, og dem, der frygte mig.» En fransk Historieskriver udtaler sig derom: «En parodisk Pantomime kunde ikke være latterligere end denne cæsariske Stilling: Dronning Christina fangen i St. Peters Baad, der var besat med gamle Præster og styret af en gammel Pave. Der var imidlertid ingen, der hverken truede eller frygtede hende; Paven betragtede hende som en gal Kvinde af høj Byrd, hvem der skyldtes Hensyn trods hendes Excentricitet. En Dag under den allerhedeste Strid sendte Paven hende endog — af en Slags faderlig Galanteri, ved en Hofbetjent, — nogle af de tidligst modne Druer. Hun modtog denne Sending alt andet end venligt, og da Sendebudet var gaaet, udbrød hun, idet hun rejste sig: «Minga! Tror han, at han kan beruse mig med disse Druer? Jeg skal blive paa min Post.» Hun havde givet Paven dette Øgenavn Minga, fordi han, der var gærrig paa sine Naadesbevisninger, ofte svarede Ansøgere med dette Ord: Minga, som paa gammel milanesisk Mundart vil sige «aldeles ikke» eller «ikke paa nogen Maade.»

Da Dronning Christina fremdeles ikke var nem at komme til Rette med, kunde Paven dog ikke modstaa sin Lyst til at lade hende føle sin Vrede, saaledes at hun fik

[1]) Ikke at Pave Innocens d. 11te personlig var bange for Krigens Rædsler, thi han havde selv tjent som Soldat i Tyskland og Polen i Trediveaarskrigen og kom i sit 25de Aar med Kaarde og Pistol til Rom for at søge verdslig Ansættelse, forinden en Kardinal dèr overtalte ham til at lægge sig efter Teologi. Netop fordi Paven fra Ungdommen af var kendt med at drage det skarpe Sværd, ømmede han sig vel ved at gøre Brug deraf, nu da hans Livsopgave var en ganske anden.

at vide, at hun dog ikke kunde tillade sig alt. Igennem Kardinal Azzolini blev hun nu skriftligt underrettet om, at de 12,000 Scudi, som hun hidtil siden Pave Alexander d. 7des Tid havde modtaget som et aarligt Gratiale af den pavelige Kasse, herefter vilde falde bort.

For Dronning Christina, hvis Pengemidler i Forvejen havde ondt ved at slaa til, var denne Meddelelse, kan man jo nok forstaa, en bitter Pille at synke, men da hun ikke kunde finde andre Midler til at hævne sig, saa havde hun kun den Udvej at lade, som om hun var glad ved at blive befriet for denne hidtidige pavelige Opmærksomhed. Som Svar paa Meddelelsen skriver hun til Kardinal Azzolini: «Jeg beder Dem at vise mig den Retfærdighed at tro mig, naar jeg siger Dem, at Deres Nyhed var af den behageligste Slags for mig. Gud, som kender mit Hjertes Dyb, véd, at jeg ikke lyver. De 12,000 Scudi, som Paven gav mig, var hidtil den eneste Plet paa min Tilværelse og har været den største Ydmygelse, Gud har kunnet lægge paa mit Hovmod. Jeg har nu fundet Naade for Hans Øjne, idet Han paa en saa ærefuld Maade for mig har befriet mig for denne Fornedrelse. Han har derved rigeligt belønnet mig for det lidet, som jeg har kunnet udrette til Hans Ære. Denne Hans Naade er ligesaa meget værd som tusinde Kongeriger. Ved Modtagelsen af Deres Brev var jeg alene, men jeg kunde ønske, at den hele Verden kunde have set den Glæde, Brevet forvoldte mig. Jeg takker Gud derfor, og jeg beder Dem paa mine Vegne at takke Hs. Hellighed Paven, der har befriet mig for det hidtidige ydmygende Forhold. Farvel.»

Man skulde synes, det havde været let for Dronning Christina langt tidligere at være kommen ud af dette «ydmygende Forhold,» selv uden at en Fejde imellem hende og Paven skulde til for at skaffe hende af med et Tryk, som man ikke tidligere havde opdaget mindste Spor af hos hende. Trods Dronning Christinas foregivne Ligegyldighed overfor dette Spørgsmaal er det dog vist, at det bidrog til at forbitre hende Opholdet i Rom, saa hun

paa Grund af sin egen Ustadighed og paavirket af andre deri interesserede en Stund tænkte paa helt at forlade Rom og slaa sig ned i sin Slægtning Kurfyrsten af Brandenburgs Stater. Dette var meget misligt for Kardinal Azzolini, der som tidligere berørt var udsét til at være hendes Arving; han forsøgte derfor paa, saa lempeligt og paa saa fin en Maade som muligt, at faa hende derfra. Det lykkedes, saa at denne Beslutning, der ogsaa vilde tage en Del Tid for at bringes til Udførelse, aldrig kom videre end til de forberedende Skridt, forinden hendes Død gjorde Spørgsmaalet overflødigt.

Naar det skortede paa god Forstaaelse med Paven og den øvrige Verden, kunde Dronning Christina altid trække sig tilbage til sine Studier, Biblioteker og Samlinger, som altid med Lethed kunde udfylde hendes Tid. Om det nu var for at finde Erstatning for de 12,000 Scudi, Paven havde frataget hende, vides ikke, men efter den Tid ser man, at hun atter gav sig af med Alkymien i Haab om at fremstille det røde Guld. Allerede i Hamburg havde Milaneseren Borri som før omtalt faaet hende til at smide et Par Tusinde Dukater eller flere i dette Fantasifosters bundløse Kar. Denne Mani bemestrede sig hende nu atter i Rom trods den dyrekøbte Erfaring fra tidligere Tid; thi hver Dag glødede, smeltede, blæste og destillerede hun i sit Laboratorium i Selskab med en Alkymist fra Bologna ved Navn Bandière, som foregav at have opdaget Hemmeligheden at kunne forvandle Dampen i Destillerkolberne til klingende Mønt. Dette Haandværk havde imidlertid sine Skyggesider for ham, thi naar et eller andet Eksperiment mislykkedes, kunde Dronning Christina, i sin Ilterhed og Vrede, enten dunke ham med Morterstøderen eller kyle en Flaske eller Foglietta efter ham.

Ilter og skarpsindig, som hun var, var hun nu ikke

saa nem som forhen til at lade sig foregøgle lyse Billeder af Eksperimenternes Enderesultater, naar det kun var Blændværk eller Blindebuk det hele, som det Gang efter Gang viste sig.

Hun var til sin Død overbevist om, at det maatte lykkes at lave Guld, finde de vises Sten og dermed Recepten paa, hvorledes man bevarede evig Ungdom. Med fuld Alvor skriver hun: «Sandheden tvinger os til at tro, at der findes Mænd, som vide at undgaa Døden.»

Som Erindring om Dronning Christinas Guldmageri under Bandière var der endnu, indtil for faa Aar siden, en Del magiske Tegn og Indskrifter paa en Port ind til en Have ved Villa Palombaro, paa Vejen fra St. Maria Maggiore til Lateranet, hvis Besidder i sin Tid hørte til hendes Omgangskreds, der tog Del i hendes alkymistiske Arbejder.

Naar Paven og Dronning Christina levede paa spændt Fod, følte hun sig, som vi vide, ikke heller forpligtet til at lægge Baand paa sin hvasse Tunge eller frimodige Udtalelser i Skrift og Tale ved forekommende Lejlighed. Da Paven saaledes t. Eks. i sin Tid overfor Frankrig pukkede paa sin Ufejlbarhed, hvilken Regeringen i Paris drog stærkt i Tvivl, skriver hun: «Det er meget djærvt af Frankrig at betvivle Pavens Ufejlbarhed. Jeg for min Part ansér ogsaa den Tvivl for fuldstændig berettiget.» I de 30 Aar, hvori Dronning Christina havde boet i Rom, havde der siddet fire Paver efter hinanden paa Pavestolen. Ved Omtalen af disse Paver skriver hun: «Man siger, at den katolske Kirke styres af den Helligaand. Jeg tror næsten ogsaa, at det forholder sig saaledes, eftersom den ikke forlængst er ødelagt; thi jeg har nu kendt fire Paver, fire af disse jordiske Styrere, af hvilke ingen har haft sund Menneskeforstand.» Sé, det var jo en hvas Udtalelse, hvilken berettes af hendes Sekretær Galdenblad. Paa dette

Tidspunkt udtalte Dronning Christina ogsaa Ønsket om en ny Pave; hun skriver: «Jeg ønsker inderligt at se en stor og værdig Pave paa den hellige Stol. Jeg ønsker dette skønne Skuespil ligesaa meget som min egen Salighed, og min Forhaabning til Gud er saa stor, at Han vil bevise mig denne Naade. Det drejer sig her om Hans Ære, og jeg tror ikke, at Han vil lade sin Kirke forblive i den trøstesløse Stilling, hvori den nu befinder sig. Det er nu paa Tide, at Han viser sin mægtige Haand og ikke tøver dermed.»

Da de Franske i Aaret 1688 vare faldne ind i og havde erobret og plyndret Rhinpfalz, gjorde det et stærkt Indtryk paa Dronning Christina; hun skrev til en bekendt i Frankrig: «Nu have vi en stor Katastrofe i Europa. Jeg tror, at De om kort Tid vil have den Glæde ligeledes at se Rom angrebet; det er en Historie, der kan gøres paa 24 Timer. De vil snart erfare besynderlige Ting. Alle ryste her i Rom, jeg alene dog undtagen. De Franske her i Rom ere stærkere end os andre, omendskønt de dog ikke ere bevæbnede. Paven er mere forhadt end nogensinde og, hvad værre er, foragtet af alle.» Det var jo en streng Udtalelse, saa meget mere som Innocens d. 11te var en af de bedre og retsindigere Paver, der have siddet paa Pavestolen; men naar Dronning Christina var vred, lagde hun aldrig Fingrene imellem.

Som der tidligere er fortalt, besøgte fremmede af Rang eller de, der havde Anbefalingsskrivelser, Dronning Christinas Hof i Rom. Ingen forsømte at lade sig forestille for la regina di Svezia, hun hørte til Stadens Mærkværdigheder, og hendes Hof var det eneste Sted i Rom, hvor man rigtig morede sig, siden Innocens d. 11te var bleven Pave. Denne Pave vilde nemlig stænge for al den Lystighed og Sædernes Slaphed, der havde fundet Sted i

den aandssvage Pave Clemens d. 10des sidste Tid. Pave Innocens d. 11te var ikke selv nogen Misantrop, men han troede at burde lægge et ordentligt Baand paa Udskejelsen og den offentlige Lystighed i det hele taget og gik vistnok derved for vidt, idet han vilde indskrænke den uskyldige Karnevalslystighed. Romerne knurrede desforuden over, at Teatrene lukkedes, og over, at Sang og Dans paa offentlige Steder ikke maatte finde Sted.

Blandt dem, der selvfølgelig ivrede stærkest imod Pavens strenge Forbud, var Dronning Christina naturligvis. Hun vilde i hvert Fald som kongelig Person ikke holde sig Pavens Forbud efterrettelig. Hun lod opføre baade Komedier og Koncerter ved sit Hof og brød sig kun lidt om Pavens Forbud imod Damernes nedringede Kjoler og Balletdans. De, der vilde more sig eller spørge nyt, gik aldrig fejl, naar de kunde faa en Indbydelse til den allerede gamle Dronning, som holdt Hof i det velindrettede Riariopalads med den meget store, veldyrkede Have, som omgav det. Palazzo Riario var Dronning Christinas 4de Bopæl; da hun første Gang kom til Rom, boede hun nogle Dage i Vatikanet og flyttede derfra til Palazzo Farnese, og efter den anden Rejse til Frankrig boede hun i Kardinal Mazarins Palads ved Quatro Fontane, ikke langt fra Diocletians Bade; derfra var det, hun flyttede til Palazzo Riario, som hun havde købt sig Beboelsesret til for Livstid. Riario-Paladset var ikke alene stort nok til at huse Dronning Christina og hendes lille Hofstat, men der boede ogsaa en Del Kunstnere og Funktionærer samt unge, smukke Damer, der kunde tage sig ud i de Skuespil og Koncerter, som jævnligt opførtes der. Ikke alene var Dronning Christina en stor Ynder af dramatisk Kunst og Musik, men hun gjorde sig en Fornøjelse af at kunne glæde andre dermed. Fra sit Palads's Estrade kunde hun lade opføre Koncerter af et samlet Orkester paa 150 Musici for de sammenstrømmede, taknemmelige Tilhørere, og til de Skuespil, Koncerter og Balletter, hun lod opføre inden Døre, var det ikke vanskeligt, med fornøden Anbefaling

og Protektion, at komme med. I hendes Saloner kunde der spørges nyt saavel fra den politiske som den literære Verden, og alle videnskabelige Emner kunde der sættes under Debat. Det var vanskeligt at træffe en Person, som forenede mere naturlig Livlighed og tiltalende Aabenhjertighed i Forbindelse med udstrakte Kundskaber og boglig Viden end netop Dronning Christina. Hun havde dertil en sjælden Evne til at sige noget udsøgt artigt og smigrende til enhver, der besøgte hende og faldt i hendes Smag; hun kunde, naar hun vilde, tage Folk med Storm, og det var ikke saa sært, at de, der havde søgt Audients hos hende eller besøgt hendes Cirkler, kunde gaa aldeles begejstrede derfra. Ligesaa ligefrem, naturlig og indtagende hun kunde være til daglig Brug, naar hun saa fremmede hos sig, ligesaa urimelig, kedsommelig og umedgørlig kunde hun være ved officielle Lejligheder, naar hun tog Hermelinet og den dermed følgende kongelige Selvfølelse paa; saa var ingen Kompliment, Bøjning eller Buk overfor hende dyb og underdanig nok. Hun var i saa Henseende alle Ceremonimestres Skræk og Rædsel, thi altid havde hun noget at beklage sig over og gøre Udsættelse paa.

Det kvindelige Hofpersonale, som Dronning Christina havde omkring sig, var meget faatalligt og havde det i Reglen særdeles godt hos hende. De Betingelser, Dronningen stillede til dem før Antagelsen, vare ganske faa. Den første Fordring var, at de maatte være smukke og tage sig godt ud; paa Fødsel og Byrd eller solide Kundskaber lagdes der ringe eller ingen Vægt. Hvilken Kvinde skulde vel ogsaa kunne tænkes at staa Maal i Kundskaber og Belæsthed med den lærde Dronning! Der var det mærkelige ved Dronning Christina, foruden meget andet, at jo lavere hendes kvindelige Omgivelser stod paa den sociale Rangstige, desto lettere omgikkes hun dem uden som sagt at tage Hensyn til deres Fødsel og Kundskaber. Ligesaa hovmodig Dronning Christina var imod Fyrstinder og fornemme Damer, ligesaa fortrolig var hun med sine Hofdamer og Kammerjomfruer, og hendes Nedladenhed

overfor dem grænsede ofte til Svaghed. Som før omtalt, kunde Dronning Christina ofte beholde sine Folk længe. Dette var t. Eks. Tilfældet med Søstrene Ottavia og Portia Passaglia; de vare unge og smukke, da de først kom i hendes Tjeneste, men i Aarenes Løb havde de maattet bøje sig for Forgængelighedens Lov og kunde nu ej længere gøre Indtryk paa Herrerne som tidligere. Foruden disse to Søstre, som i sin Tid havde tiltraadt deres Tjeneste hos Dronning Christina som Kammerjomfruer og nu vare avancerede til Hofdamer, var der ogsaa en Datter af Kammerherre del Monte, som endnu var ung og figurerede som eneste Hoffrøken.

Ovennævnte to ældre Hofdamer og yngre Hoffrøken vare de eneste kvindelige Væsener, der bevægede sig i Dronning Christinas Saloner som hendes nærmeste Omgivelser; men desforuden havde hun ogsaa i de sidste Aar nogle unge, smukke Piger i sit Hus, som vare i Besiddelse af musikalsk eller dramatisk Talent, saa de kunde optræde i Dronningens Soireer eller paa hendes private Teater. Disse Skønheder holdt Dronning Christina paa en Maade indespærrede, for at de ikke skulde blive snappede bort uden hendes Vidende og Vilje.

I Dronning Christinas sidste Aar havde hun saaledes tre slige skønne Fugle i sit Bur, nemlig: Maria Landini og Søstrene Angelina og Barbara Georgini. Af disse var især Angelina en blændende Skønhed, der allerede havde sat mange Hjerter i Brand. Hun havde paa egen Haand, uden at erhverve Moderens Samtykke, forlovet sig med en fransk Billedhugger, Théodon, men for at forpurre det henvendte Angelinas Moder sig til Dronning Christina og bad denne om at tage sig af begge Døtrene ved at optage dem i sit Hus, hvad Dronningen saa meget hellere gjorde, da hun kunde have Brug for de unge Pigers Talent. Var saaledes end Palæets Dør lukket for Billedhugger Théodon, var den unge Piges Moder egennyttig og lav nok til at sælge Datterens Dyd til en skamløs Vellystning, som senere vil blive omtalt. Denne oprørende

Begivenhed kom til at forkorte Dronning Christinas Liv, idet den fandt Sted, medens hun endnu var svag efter en overstaaet Sygdom.

Hvad enten i roligere Forhold eller i Strid hengled Aarene i Rom imidlertid for Dronning Christina, saa hun efterhaanden mærkede deres Tryk. Hun var nu ikke ung mere, som da hun første Gang kom til Rom; den Gang var hun kvik og væver, let i Vendingen med sine Dansemestertrin hen ad Gulvet. Den fordum ungdommelige, lette og livlige Kvinde, som nu var 60 Aar gammel, var bleven svær og fyldig, med et værdigt, matroneagtigt Udseende. Den høje Pande, den krumme Næse og de store, gennemtrængende Øjne vare de samme som forhen, men Munden var noget indfalden, Underlæben var fremstaaende, og saavel Hagen som Dobbelthagen havde tydelig Skægansats. Det hidsige i hendes Temperament og det ildfulde i hendes hele Væsen tabte sig dog aldrig. Hun var en besynderlig Blanding af godt og ondt, af Højhed og Hverdagsagtighed. En svensk Historiker bemærker træffende, at alle hendes Egenskaber og Ejendommeligheder stammede fra et lyst Hoved og et koldt Hjerte; med Hensyn til det første blev hun i saa Henseende fra sin Ungdom af snart klar over sin Overlegenhed over de allerfleste, og med Hensyn til det sidste elskede hun ikke andre end sig selv. Hun havde Betingelser for at blive en stor Personlighed, men blev dog aldrig andet end en usædvanlig Fremtoning. Hendes Ideal var at stige saa højt, at ingen dødelig kunde naa hende, men dette naaedes aldrig ad de Veje, hun gik. I sin Selvbiografi, som hun tilegnede Gud, skriver hun: «Du har gjort mig saa stor, at om Du havde givet mig al Verdens Riger, var mit Hjerte ikke blevet mere glad.» Denne Dronning Christinas Overbevisning om sin egen Storhed og om, at den overstraalede alle andres, vaagnede tidligt hos hende

og fulgte hende lige til Graven. Den bragte hende til at frigøre sig for alle Baand og for de Pligter, der paahvilede hende og vare hende besværlige.

I sin Ungdom frigjorde hun sig, saasnart hun kunde, for sin Taknemmelighedspligt imod den store Minister Oxenstjerna, der havde styret Riget, til hun naaede Myndighedsalderen; dernæst frigjorde hun sig for sit Troskabsløfte til Barndomsvennen Carl Gustav, og for at frigøre sig for Ægteskabets Tvang lod hun ham udnævne til Tronfølger. Senere frigjorde hun sig fra Regeringssorgerne ved at nedlægge Kronen, da hun ved sit storartede Ødsleri havde brugt saa meget, at der maatte ske en Forandring. Dernæst frigjorde hun sig fra sin Religion for at vinde en forøget Hyldest i de katolske Lande, og som Slutsten frigjorde hun sig igennem Mordet paa Monaldeschi fra den almindelige Lov, som byder, at ingen samtidig maa være Anklager og Dommer; men herved gjorde hun ogsaa selv Ende paa sin Storhed i Verdens Øjne, og hun saa i den efterfølgende Tid, at mange af dem, der før havde søgt hende, gjorde alt for at undgaa hende. Hendes Historie i sin Helhed giver et lærerigt Bevis for, hvorledes de største Sjælsevner kunne gaa tabte under Selviskhedens Herredømme, samt hvor lidt den Storhed har at betyde, der alene gaar op i sig selv.

Saa vidt den svenske Historieskriver, der var Dronning Christinas Landsmand; Historieskriveren P. de St. Victor, der var Katolik og født i det Land, hvor Dronning Christina lod Monaldeschi myrde, bruger endnu stærkere Farver, naar han udmaler Billedet og Forstaaelsen af hendes Personlighed. Dronning Christina lod nemlig i den sidste Tid, hun levede, sin sidste Medalje præge. Den fremstillede en Paradisfugl, der svæver over hendes Buste med den italienske Randskrift: «Libero nacqui e visso, e moro sçiolto», som lyder i Oversættelse: jeg er fri født, har levet frit og vil dø i Frihed. Paul de St. Victor tilføjer følgende hvasse Linier: «Dronning Christina levede virkelig frit, men saaledes, at hun brød med Naturen og

skyede Pligten. Hun fornægtede sit Køn uden derfor at iklæde sig de mandlige Dyder; hun gav Afkald paa sin Krone, fordi hun fandt, den var for tung at bære. Hendes Liv er et Væv af Modsigelser, hvor hendes Handlinger aabenbart stride mod hendes Principper. Det er umuligt at opdage en Plan, hun har fulgt. Dersom hun har haft en bestemt Tanke, maa det have været den at forbause Verden og vække Opsigt for enhver Pris. Hun sætter sin Tronfrasigelse i Gang som en Apoteose, der skal hæve hende op over Kongernes Række, hun praler med sin Omvendelse, som var den et stort Skuespil, ikke til Ære for Gud, men for Menneskene. Troen mangler i hendes Opofrelser og Oprigtigheden i hendes Forsagelser.» Fremdeles: «Hendes Forbrydelser ere mere Praleri end Hævn. Farvende sit falmede Purpur i Blod, dræber hun for at vise, at hun er Dronning endnu. Monaldeschi var Genstand for et Snigmord, som skulde have Udseende af en Henrettelse. Dronning Christina vilde ved hans Død bevise, at Tronfrasigelsen ikke havde berøvet hende Retten til at holde Lovens Glavind i sin Haand. Trods det rædselsfulde i dette forræderiske Overfald lykkedes det dog ikke for Dronning Christina at blive betragtet som frygtelig. Det er kun en tragisk Scene i et halvkomisk Stykke. Alt er slaaet fejl i denne forstyrrede Natur. Magt uden Storhed, Intelligens uden Værdighed og Lune uden Ynde. En Hermafrodits Uoverensstemmelse synes at kæmpe om hendes Liv og Karaktér; der er i hende noget af en Pedant og en Zigeunerske, en Blanding af den galante og den lærde Dame.»

Dronning Christina havde altid ængstet sig for Alderdommen og de Svagheder, der dermed kunde følge. «Alderdommen er værre end Døden,» sagde hun, «lykkelig den, som dør uden at ældes.» En anden Gang skriver hun: «Jeg har af Naturen en stor Aversion imod Alder-

dommen, og jeg véd ikke, hvorledes jeg skal overvinde den eller vænne mig til at forsone mig med at blive gammel. Gav man mig Valget imellem at blive gammel eller dø, saa tror jeg, jeg valgte det sidste uden Betænkning; men da man ikke spørger os om vor Mening, saa vil jeg se at vænne mig til at finde Smag deri. Døden, der nærmer sig, og som aldrig forfejler sit Øjeblik, foruroliger mig ikke. Jeg venter den uden at ønske den og uden at frygte den.»

Ikke et Ord, en Linie eller en Handling tyder paa mindste Frygt hos hende, siden Tanken om Døden havde fundet Indpas hos hende, men desværre ejheller senere noget Tegn paa mere Alvor og Værdighed i hendes Liv. Hun fortsatte sit Levesæt med Intriger, lunefulde Indfald og Fornøjelser lige til det sidste. Havde hun end store Tanker om sig selv og sin kongelige Værdighed, svandt disse dog noget væk i de sidste Aar af hendes Liv, NB naar hendes Tanker fæstede sig paa Døden og hendes Bortgang herfra. Det kan man se af en Kondolationsskrivelse, hun sendte til de efterladte efter en afdød Kammerherre ved hendes eget Hof. Hun skriver: «Hvad ere vi? Støv og Aske! — intet! Betænk, at vi allesammen forsvinde som en Skygge. Livet er en Drøm, det forsvinder og flyr som et Lyn, vi ile alle imod Evigheden — Gud skænke os Lykke og Herliggørelse dertil.»

Det ildfulde og varmblodige Temperament, hvormed Dronning Christina var født, foranledigede i hendes sidste Leveaar, ligesom i hendes Ungdom, fra Tid til anden pludselige og heftige Sygdomsanfald. Hun søgte at forebygge Sygdom ved et maadeholdent og tarveligt Levesæt. Maadeholdende havde hun altid været, saa det faldt hende ikke vanskeligt at følge en saadan Levemaade. Krydrede Sager kunde hun slet ikke taale. Hun drak kun Vand, og al Overtalelse fra de italienske Lægers Side kunde ikke overvinde hendes fra Ungdommen af nærede Uvilje imod Vin. Nogle Aar tidligere havde hun, af Frygt for at blive for svær, paa Lægernes Raad drukket 1 Del Vin, blandet

med 3 Dele Vand; men det kunde hun kun holde ud i et halvt Aar, saa hørte hun op dermed. Hun korresponderede med sin gamle Ven og Læge, Dr. Bourdelot i Paris, om sit Befindende. Han, som troede, at hun satte ligesaa megen Pris paa Bordets Glæder som han selv, anbefalede hende kun at spise lidet, hvortil hun med meget Lune svarede ham, at den mest afholdende ikke kunde nøjes med mindre, end hun fik, da Mad og Drikke jo aldrig havde været hendes Afgud. Hun holdt ikke af vidtløftige Diætforskrifter med Hensyn til Maden; ofte begav hun sig ud i sit Tjenerskabs Køkken for at faa af dettes tarveligere Mad; f. Eks. stegte Kastanier holdt den høje Patient meget af, af hvilke Lægen dog havde forbudt hende at nyde ud over en vis Begrænsning. Hun sov kun meget lidt, sjældent mere end 5 Timer, naar hun befandt sig vel. Hun skriver: «De véd, at jeg tidligere sov endnu mindre, men ved den store Frihed, jeg nu har, da jeg næsten altid er Herre over min Tid, under jeg mig mere Ro for at forfriske mit Temperament, hvilket ellers gaar op i Ild og Flamme.»

Naar Dronning Christina følte sig utilpas eller havde Feber, lod hun sig aarelade, stundom paa egen Haand, ja ofte imod Lægens Raad. Der fortælles, at en Dag, efter at hun havde ladet sig aarelade paa Armen, og hendes Hofskræder skulde prøve en ny Kjole paa hende, fraraadede han hende — i den allerbedste Mening — at anstrenge Armen for meget, hvorover hun gav ham et dygtigt Ørefigen, dels for at vænne ham af med at tale til hende eller give hende Raad, naar han ej var spurgt, dels for at vise ham, at der var Kraft i Armen endnu.

Naar Dronning Christina var syg og sengeliggende, var hun mere tilgængelig for de Mæglere, der vilde stifte Forlig imellem Paven og hende. Da hun saaledes, medens hun i Aaret 1687 laa i Strid med Paven, var bleven syg, fik hun en Dag en anonym Billet tilsendt, hvori det anbefaledes hende — da ingen dog vidste, hvor langt Døden var borte — at slutte Forlig med Paven og jage alle

dem i hendes Palads, som bød Justitsen Trods, ud af dette, samt fjerne alle uanstændige Malerier og Statuer i hendes Palads ved at brænde dem. Naturligvis lo hun af det sidste naive Forlangende, men gjorde dog kort efter Alvor af at gøre Paven en Undskyldning, og alt blev godt igen. Da hun kom sig, var der stor Glæde paa Færde i Rom, thi hun gjorde meget godt imod fattige og underholdt en hel Del Mennesker der. Der blev i Anledning af Helbredelsen sunget Tedeum i flere Kirker og holdt festlige Messer og en Del Illuminationer.

Det viste sig ved denne som ved tidligere Lejligheder, at naar Dronning Christina vilde lade være at søge Strid og række Haanden ud til Forlig, var Paven straks rede til at modtage den fremrakte Haand til Forsoning. Der kunde nu, da det lakkede henimod Døden, komme ydmyge Udtalelser af hende, som hun tidligere ellers ikke gav sig af med; hun skriver saaledes: «Jeg er mere og mere misfornøjet med mig selv. Jeg ønsker mig ikke Guld, Ære eller Herrevælde; men derimod mere Dyd og gode Gerninger.» Til sin fattige Slægtning, «paa venstre Side,» Grev Wasanau, som hun raadede til at gaa i Kloster, naar hun var død, sagde hun: «Lad Dem ikke smigre med tomme Forhaabninger, men vær overbevist om, at i denne Verden findes hverken for Dem eller for mig mere at haabe. De mangler Midler til at leve efter Deres Stand, og jeg har ingen at give Dem. Jeg kunde ønske at lade Dem forsøge Lykken som Kriger eller at lade Dem gaa i Maltas Tjeneste, men i begge Tilfælde behøves der en Udrustning, som overstiger vore Kræfter. Verden fordrer Penge; det er alene i Guds Arme, man uden Blusel og Frygt kan kaste sig, naar man er blottet for alt. Den største Tilfredsstillelse opnaas, naar man ofrer alt jordisk til Guds Ære. Hvad vi eje, maa vi i alle Tilfælde forlade, naar Døden kalder os heden, enten tidligere eller senere.»

Dronning Christina havde tidligere af og til nedskrevet en Del Tanker om et og andet, hvoraf et lille Uddrag formenes at kunne være af almindelig Interesse at lære at kende, da nogle ere en Del barokke og prægede af hendes ejendommelige Personlighed, navnlig naar hun bryder Staven over sit eget Køn. Der hidsættes nogle faa Prøver af den store Mængde, som findes:

Prøver man sit Hjerte, saa vil man befinde, at intet formaar at fylde det eller at trøste det uden Gud.

Det Gode og det Onde maa komme over os, paa hvad Maade det vil, saa kommer det dog altsammen fra Guds mægtige Haand, som alene byder derover og uddeler det; man maa love, prise og takke Gud derfor, hvorledes det end kommer.

Man maa takke Gud Herren lige saa godt for det Onde som for det Gode; for det Gode, fordi vi ere højst uværdige dertil, for det Onde, fordi vi altid lide mindre deraf, end vi fortjene.

Naar man beder Gud om Tilgivelse for sine Fejl, skulde man ogsaa billigvis takke Ham for dem, man ikke har begaaet, da vi vide, at det alene er Hans Godhed, som har bevaret os derfor, og ikke vor egen Kraft og egen Dyd.

At tro alt er Svaghed, intet at tro er Daarskab; intet er Gud umuligt, det er nok. Fornuften falder det svært at være overbevist om Kristendommens Sandhed, men Viljen maa bringe Fornuften til Lydighed.

«Alt, hvad der ikke gør Menneskene mere vidende, stærkere og bedre, er unyttigt for dem.»

«Filosofien forandrer ikke og forbedrer ikke Menneskene.»

«Den største af alle Videnskaber er at forstaa at leve ret og dø vel, alle de øvrige ere unyttige, naar de ikke bidrage dertil.»

Det kommer mindre an paa, hvorledes man er født, men der maa lægges megen Vægt paa, hvorledes man dør.

Man maa hverken frygte Døden eller ønske sig den.

«Vrede er uskyldig, naar den er berettiget.»

«Menneskelige Storheders Vrede er aldrig uværdig for dem.» — «Den mindste Flue kan bringe en Løve til Raseri, det samme hænder store Naturer.» — «Havet er Billedet paa store Aander; hvor oprørt det end synes at være, er det dog altid roligt paa Bunden.»

Man skylder enhver, som bekender sine Fejl og beder om Naade, at tilgive dem.

Bevidstheden om at have begaaet en Forbrydelse er i og for sig Straf nok.

Vil man tale vel, maa man tale lidet.

«Af alle menneskelige Laster ere Gudsbespottelse, Løgn og Fylderi de utaaleligste for mig; ingen, som gør sig skyldig deri, kan være en Hædersmand.»

Ædruelighed er for en retskaffen Mand en saa nødvendig Dyd, at han uden at besidde den ikke kan være det.

«Den største Fornøjelse, som Penge vedvarende yde, er, naar man giver dem ud.»

Enhver, som frygter for at se sin Kreditor, har en utaknemmelig og nederdrægtig Sjæl.

Man kan være en meget ærlig Mand, uden at man er en stor Mand, men man kan ikke være en stor Mand uden ogsaa at være en ærlig Mand.

Alle Aarhundreder og alle Lande frembringe store Mænd og Helte, men Lykken og Lejligheden drage dem ikke altid frem saaledes, at de blive kendte.

Den personlige Fortjeneste gør Forskel imellem Kongerne, og ikke deres Staters Størrelse.

Man sammenligner Folk med Alexander den Store, Folk, som knap fortjene at sammenlignes med hans Hest.

Jeg har en uovervindelig Aversion imod alt, hvad Kvinder sige og gøre. Vredagtig, stolt og heftig, som jeg er, er jeg ingen tilpas. Jeg er vantro og ikke i mindste Maade from, og min lidenskabelige og livlige Karaktér har ingenlunde gjort mig ufølsom for Kærlighed og Ærgærrighed, men desuagtet har jeg altid kunnet holde

Stand derimod; dog, det skyldes alene min Stolthed og det, at jeg ikke vil føje mig efter noget Menneske.

«At være dydig og fortræffelig er vanskeligt for en Kvinde, og naar man engang har denne store Naturfejl, er den ikke til at rette.»

«Den saliske Lov har Ret, naar den udelukker Kvinderne fra Tronen; thi selv Kvindens Dyder passe ikke for Tronen; de faa Undtagelser ere et helt Særsyn; ejheller bør en Konges efterladte Gemalinde være Formynderske for den mindreaarige Kronprins.»

«Den sande Kærlighed forlanger intet, kun at elske, den bestaar altid, den være nu lykkelig eller ulykkelig. Kærlighed er udødelig, naar Højagtelse har fremkaldt den. Kærlighed er uforenelig med Ægteskabet. Menneskene gifte sig uden at kende hinanden, og naar de lære hinanden at kende, hade de ofte hinanden. Man slutter denne frygtelige Kontrakt uden at tænke over, hvortil man forbinder sig, saa der hører mere Mod til at gifte sig end til at gaa i Krig.»

Sokrates sagde: «Hvad enten Du gifter Dig eller ikke, vil Du fortryde det.» Jeg for min Part tror, at ethvert Menneske, der gifter sig, ufejlbarlig vil fortryde det, men jeg indsér ikke, hvorfor man skulde fortryde, at man ikke havde giftet sig; jeg kan af Erfaring dømme derom.

Kvinderne gifte sig ofte blot for at sætte sig i Frihed, og de ville hellere have en gammel Mand end slet ingen.

Misundelse og Gærrighed ere lave Lidenskaber, fordi de intet Hensyn tage til Gud.

Man maa vogte sig for aldrig at blive ført bag Lyset af nogen, i Særdeleshed ikke af de skinhellige.

Fyrsterne maa i Særdeleshed være paa Post. Man bibringer nemlig deres Skriftefædre mange Ting, som ikke altid stamme fra Gud. Man maa finde sig i, at Skriftefædre udtale sig frit overfor os, men man maa ikke vise blind Lydighed overfor alt, hvad de sige os, men være fast overbevist om, at det ikke altid er Gud, der lægger dem Ord i Munden, saa hellige, saa lutrede og fri for

Verden de endog maatte synes os. Kort sagt, Navnet af en Skriftefader eller aandelig Opsynsmand maa være utaaleligt for ethvert oplyst Menneske.

Beskedenhed er en Dyd, som krydrer alle de øvrige.

Kun alene Lykkens og Sundhedens Sminke forskønne alle dem, der ere i Besiddelse deraf.

Man burde billigvis tillade alle dem, der begære det, at træde tilbage fra deres Klosterløfte, uden at deres Ære eller Samvittighed derved tog Skade. Det vilde være det eneste Middel til at gøre Klosterløfterne og Menneskene hellige. Mangen en Person vilde være hellig ved at leve i verdslig Stand, hvad der ikke er Tilfældet i det aflagte Klosterløfte.

Man maa ansé alt, hvad der siges til Tredjemands Skade, for mistænkeligt, og vel undersøge, om det er Nid, Misundelse, Had eller tusende andre Lidenskaber og Hensyn til egen Fordel, der lægge de paagjældende Folk Ordet i Munden. O. s. v., o. s. v.

I Begyndelsen af Aaret 1689, det sidste Aar, Dronning Christina levede, blev hun angreben af Rosen i Benene, og en heftig Feber slog sig dertil; et Øjeblik var Tilstanden kritisk, imidlertid kom hun sig dog. Under hendes Sygdom kom baade Kardinaler, Prinser, Gesandter og den romerske Adel at høre til hendes Befindende. Der blev sunget Te Deum, ligesom sidst, da Dronningen atter følte sig rask. Den 20. Marts skrev hun til Minister Olivekrantz i Sverrig: «Min stærke Natur har reddet mig ud af en Sygdom, som vilde have gjort det af med 20 Herkulesser. Jeg haaber til Paaske at blive helt rask, og at Lægerne ville lade mig i Ro. Min Helbredelse er lykkeligvis nær for Haanden, om det end gaar langsomt og kedeligt, men ved Deres Ankomst her vil De finde mig baade sund og tilfreds. Jeg har givet Befaling til, at der affattes en omstændelig Beretning om min Sygdom

og min Helbredelse.» Omtrent samtidigt modtog Dronning Christina et Brev fra Stjernetyderen Voigt i Stade i Hannover, hvori denne Astronom, der gav sig af med at forudsige Folks Skæbne af Stjernernes Stilling, skriver til hende: «Omendskønt de tre første Maaneder i Aaret 1689 farligt ville true Deres Majestæt, saa haaber jeg, at Gud naadigt vil rive Deres Majestæt ud deraf.»

Dronning Christina blev glad over denne Spaadom, som Voigt allerede havde udtalt i September Maaned Aaret forud, men som først nu kom hende i Hænde. Hun lod Voigt svare, at hun altid havde næret stor Agtelse for hans Indsigt, og at hun ogsaa denne Gang havde fundet hans Forudsigelse at slaa til, idet Gud virkelig havde reddet hende. Hun var dobbelt glad ved, at hendes snare Helbredelse og Stjernetyderens Spaadom faldt sammen, idet der for ikke et halvt Aar siden var mødt hende en Tildragelse, som bevirkede, at hun ikke havde turdet haabe paa Muligheden af at komme over den nu sidst overstaaede Sygdom. Kort før Jul havde Dronning Christina nemlig ladet sig sy en ny, kostbar Sølvbrokadesrobe med Guldbroderier, et Klædningsstykke, som baade kunde bæres i Stue og paa Promenade, og hun havde selv komponeret Mønstret, hvorefter Roben var syet. Juleaften 1688 prøvede hun dette Pragtstykke første Gang. Længe gik hun stiltiende op og ned i Gemakket, indtil hun standsede foran en tilstedeværende Kammerpige, Julie, som hendes Medtjenere havde givet Tilnavnet Sibylle, fordi hun gav sig af med at forudsige Begivenheder, som da ogsaa stundom virkelig indtraf. «Sig mig,» sagde Dronningen, «naar tror Du, at jeg har til Hensigt at faa Brug for denne Dragt?» Julie Sibylle tav, hun vilde ikke svare, men da Dronningen trængte ind paa hende, at hun skulde sige, hvad hun havde tænkt, svarede hun: «Deres Majestæt tænker paa inden ret længe at blive begravet i denne Dragt!» — «Du har Ret,» svarede Dronningen, «det var just det, jeg gik og tænkte paa; men vi maa overlade det i Guds Haand; ligesom alle andre skal jeg ogsaa

engang vandre heden.» Kammerpigen blev senere af sine Medtjenere udskældt, fordi hun havde bibragt Dronningen melankolske Tanker; men Julie Sibylle mente, at hun ikke kunde gøre for det, da hun maatte sige Sandheden. Mærkeligt nok spaaede samme Julie Sibylle, at hverken Paven eller Kardinal Azzolini skulde overleve Aaret 1689, hvilket virkelig slog til, lige saa vel som Spaadommen med Dronning Christinas Sølvbrokadesrobe, som kun fire Maaneder efter blev brugt som Højstsammes Ligdragt.

Da saavel Kardinal Azzolini som ogsaa Pave Innocens d. 11te døde kort efter Dronning Christina, hvad Kammerpigen Julie Sibylle ligeledes havde forudsagt, blev denne unge Spaakvinde sat i et Kloster, for at hun ikke, naar hun fremdeles var paa fri Fod, yderligere skulde give sig af med at forurolige Gemytterne med sine Spaadomme.

Ved Nytaarstid 1689, det sidste Aar, Dronning Christina levede, fik hun fra Sverrig en skriftlig Nytaarshilsen fra de to svenske kongelige Børn, Prinsesse Hedevig Sophie og Prins Carl (den senere Kong Carl den Tolvte). Dronning Christina var nemlig Prins Carls Gudmoder. Kort Tid efter takkede Dronning Christina Børnene i en egenhændig Skrivelse for deres Opmærksomhed. Det var hendes sidste Skrivelse til det svenske Hof.

Den 14de April 1689 fik Dronning Christina et nyt og heftigt Sygdomsanfald, fremkaldt ved et skandaløst Optrin i hendes eget Palæ, forinden hun helt var rejst sig fra det sidste Sygeleje. Ophavsmanden var en Abbed Vanini, en letfærdig og samvittighedsløs Person, der for Resten hørte til den Kreds, som af og til kom i Besøg ved Dronning Christinas Hof, hvor han paa Scenen dér havde set en ung Pige figurere, der havde sat hans Hjerte i Brand.

Anledningen til det skandaløse Optrin fortælles noget forskelligt, men har samme bedrøvelige Slutning tilfælles. Det berettes af den franske Historiker St. Victor saaledes: «Dronning Christinas erklærede Yndling paa den Tid var en Sangerinde i Rom ved Navn Angelina Georgini — som ikke havde det bedste Rygte paa sig, men derimod var i Besiddelse af en meget smuk Stemme, foruden at hun spillede henrivende paa Luth og Spinet. Dronning Christina vaagede jaloux over denne Skat, som altid skulde være om hende. Ovennævnte Abbed, Vanini, var som sagt bleven forelsket i bemeldte Sangerinde og Luthspillerske og formente at kunne bortføre hende fra Dronning Christinas Palæ uden store Foranstaltninger, efter at han først var bleven enig med Angelinas Moder om, hvad han skulde give hende for at faa hendes Samtykke til Datterens Prisgivelse eller Bortførelse. Sagen gik dog ikke saa glat og let, som Vanini havde troet, især da han ikke havde indhentet rette vedkommendes Samtykke — Angelina Georgina havde nemlig som før sagt en anden Elsker, den franske Billedhugger Théodon, hvem det imidlertid af Dronning Christina var bleven forbudt at vise sig indenfor Palazzo Riarios Mure, medens Vanini derimod havde købt sig Adgang dertil af Pigens egen, skændige Moder. Da Vanini betraadte Angelinas Værelse, for med Magt at føre hende bort, gjorde hun heftig Modstand, udstødte høje Skrig, og i sin Kamp for at værge sig væltede hun baade Stole og Borde. Dette gjorde en Støj, som rungede gennem hele Palæet. Dronning Christina, der endnu var sengeliggende, blundede i dette Øjeblik; hun foer op og raabte i Vrede: «Hvad er dette for en Støj? Man taber nok Respekten!» Da hun erfarede Vanini's frække Adfærd og plumpe Overrumpling, blev hun grebet af et Anfald af Raseri. I sin Vrede sendte hun en af hende lejet Bandit ved Navn Merola ud paa Jagt efter Vanini, der var flygtet, med Ordre til at dræbe ham «som en Hund» og at bringe hende hans Hoved endnu den samme Aften. Vanini havde faaet et Forspring og und-

slap, hvorfor den lejede Morder Merola kom tomhændet tilbage. I sin Harme derover forgreb Dronning Christina sig i den Grad paa den lejede Bandit, at hun nedværdigede sig til med knyttet Haand at give ham et drøjt Slag i Ansigtet.

Denne heftige Sindsbevægelse, som dette uhyggelige Optrin havde bevirket, foranledigede, at den høje Patient fik et saa stærkt Tilbagefald, at det var at forudse, at hun ikke havde mange Dage tilbage at leve i. Den Sygdom, Rosen, hvoraf hun led, udbredte sig indefter og slog sig, mente man, paa Lungerne. Hun forudsaa nu sin snarlige Død og beredte sig dertil med Alvor og Ydmyghed. Hun forsonede sig med Paven og lod udtale sin ydmyge Undskyldning for ham for de mange altfor heftige Udtryk, der ofte vare undslupne hende. Pave Innocens var straks villig til Forlig og sendte hende skriftligt sin Tilgivelse. Selv var han upasselig i de Dage, men sendte sin betroede Ven, Kardinal Ottoboni (den senere Pave Alexander d. 8de), for at høre til den høje Patients Befindende, til samme Tid som Paven lod sige, at naar han blev rask igen, vilde han selv komme og tildele hende sin Velsignelse. Sygdommen forværrede sig imidlertid saaledes, at Pave Innocens ikke naaede at faa sit Løfte indløst.

Uagtet Kardinal Azzolini ingenlunde selv var rask paa den Tid, vaagede han dog Dag og Nat ved Dronning Christinas sidste Sygeleje, indtil alt var forbi. Azzolinis Troskab i denne Stund danner et Lyspunkt i det Mørke af Tomhed, Forfængelighed og Øde, som iøvrigt herskede omkring den døende Dronning fra det fremmede Land. Hvor ængsteligt har vel hendes brustne Blik ikke hvilet paa denne hendes prøvede og nu vel eneste Ven i Landflygtigheden, for at ikke ogsaa han skulde forlade hende nu i Afskedens Stund? I Azzolinis Bryst bankede der dog et Hjerte, som forstod hende; han, som havde fulgt og støttet hende i den lange Aarrække, han vilde vistnok ogsaa nu føle Savn og Vemod ved hendes Bortgang.

Kardinal Decius Azzolini var da ogsaa den eneste Mand, for hvilken Dronning Christina nogensinde viste et dybere Venskab. Venskabet imellem dem begyndte kort efter hendes Ankomst til Rom og vedvarede uden Afbrydelse til hendes Død.

Ensomt laa Dronning Christina i sin Dødsstund, langt fra sit Fædreland, hvilket hun havde forladt og kastet Vrag paa. Ingen kunde i hendes Dødsstund tale til hende paa hendes Modersmaal, selv om hun havde ønsket at kalde sin Ungdoms Minder frem i den sidste, alvorlige Stund.

Kort før Dronning Christina udaandede, underskrev hun sit Testamente, hvori hun, i Overensstemmelse med

Dronning Christinas Underskrift efter hendes Tronfrasigelse.

den tidligere Bestemmelse indsatte samme Kardinal Azzolini til sin Universalarving. En velanset Karmeliter-Barfodsmunk, en Bøhmer af Fødsel ved Navn Slovata, stod Dronning Christina bi i hendes sidste Stund, og han talte til hende baade paa det latinske, franske og tyske Sprog. Hun modtog det hellige Sakramente og Pavens oversendte Velsignelse med al Ro og svarede med fuld Bevidsthed paa Bønnerne i de døendes Officium. Den 19de April 1689 Kl. 6 om Morgenen døde hun saa stille og roligt, at det knapt mærkedes, da Livet udsluktes [1].)

[1]) Samme Dag, Dronning Christina døde i Rom, var en Ulykkesdag for København, idet Operahuset ved Amalienborg brændte, ved hvilken Lejlighed henimod 300 Mennesker forulykkede, deriblandt en Søn og èn Datter af Assessor i Højesteret, Etatsraad Ehlers, som nu, da han ingen direkte Arvinger havde, stiftede Ehlers Kollegium, hvor 24 Studenter have fri Bolig, dels med og dels uden Stipendium.

Ovennævnte Ulykke, ved Operahusets Brand, gik Kong

Ej saa sært, om Kong Gustav Adolf vilde have vendt sig i sin Grav, naar han kunde have set, at en romersk Kardinal — eller rettere dennes unge Nevø, som vi ville faa at se — skulde blive hans eneste Barns Universalarving og Indehaver af de kostbare Samlinger, dette kongelige Bo indeholdt ved hendes Død!

Da Dronning Christina var død, var al den Uoverensstemmelse, der havde fundet Sted imellem Paverne og hende skrinlagt og glemt, og nu, da der altsaa ikke var mere Udestaaende og Drilleri at vente fra den Kant, gjaldt det for Paven og den katolske Klerus om at anstille saa stor en Festivitet og Sørgehøjtidelighed ved hendes Jordefærd som muligt, en Sørgehøjtidelighed, som kunde svare til den Betydning, der kunde have været tillagt hendes Overgang til den katolske Trosbekendelse, naar hun ikke selv i hele sin Færd saa grundigt havde belært den undrende og forargede Samtid om det modsatte.

Dronning Christina havde i sit Testamente forordnet følgende: «Vi ville, at vort døde Legeme skal klædes i hvidt og begraves i Kirken la Rotonda (Pantheon) eller ogsaa en anden, som vor Arving maatte bestemme; uden Udstilling af Liget forbyde vi enhver Begravelsespomp og al anden Forfængelighed. Epitafiet skal være en simpel Sten, blot med denne Indskrift:

Christian d. 5te meget til Hjerte, og han tog ogsaa megen Del i Etsr. Ehlers's Sorg; selv skulde Majestæten i det samme Aar, 1689, til Gavns prøve Sorgens Bitterhed i sit eget Hus, idet han i Løbet af een Maaned eller rettere i 33 Dage, fra d. 11te August til d. 12. September s. A., mistede tre Døtre, respektive 10, 13 og 17 Aar gamle; af disse havde den yngste Dronning Charlotte Amalie til Moder, medens de to ældre vare Døtre af Kongen og Sophie Amalie Moth, Grevinde af Samsø.

«D. O. M.,
vixit Christina Annos LXIII.»
«Vi ville intet, hverken mer eller mindre.»

Den afdødes Ønsker bleve lige lidt respekterede, saavel hvad selve Begravelsen angik, som ogsaa med Hensyn til Gravstenen. Den katolske Kirkes Ære krævede et pompøst Mindesmærke over det store Frafald. Havde selve den frafaldne i levende Live været besværlig, skulde hun i det mindste efter Døden gøre Reklame for Pavedømmet. Foreløbig skulde der nu anstilles en saa pragtfuld Begravelseshøjtidelighed som muligt, senere kunde saa et kostbart og iøjnefaldende Monument blive rejst.

Paven havde ikke noget imod, at hendes Lig blev udstillet i Pantheonkirken eller andetsteds, men bestemte, at det tilsidst skulde hvile i selve St. Peterskirken.

Den første Gang, da Dronning Christina for mange Aar siden var i St. Peterskirken, blev hun greben af denne Kirkes Storhed og ædle Stil og sagde: «Denne vælger jeg til min Kirke.»

Stod Jesuiterne sig end ikke godt med Dronning Christina i hendes levende Live, vilde de dog nok have haft hende begravet i en af deres Kirker efter hendes Død, og de talte derfor med Kardinal Azzolini desangaaende; han gav dem ogsaa Haab derom, men det blev der imidlertid ikke noget af, thi Paven tog Initiativet i saa Henseende.

Saasnart Dronning Christina var død, blev hendes Lig balsameret og iført den hvide Sølvbrokadeskjole med Guldbroderi, hvori det var spaaet hende, at hun vilde komme til at ligge. I tre Dage blev Liget udstillet i det Palæ, hvori hun var død; der var en uhyre Tilstrømning af Roms Befolkning. Den 4de Dag om Aftenen blev det kongelige Lig bragt til S. Maria Vallicellakirken (Chiesa nuova), som sorterede under Kardinal Azzolini, ledsaget

af hendes Livgarde og Tjenere med Fakler, medens Hoffolkene kørte bagefter i 10 Kareter. Den følgende Morgen blev Liget lagt paa en Paradeseng; den kongelige Krone hang ned fra Hvælvingen over hendes Hoved. Hendes lit de parade var omgivet af 300 Vokslys i Sølvlysestager. Kirken var betrukken med sort Klæde og Væggene behængte med Vaabenskjolde og Marmorbasreliefs, som fremstillede Livets Forgængelighed og Dødens Vished. Der var en Inskription paa Latin, hvis Indhold var, «at Dronning Christina var berømtere ved Dyd og Bedrifter end ved Herkomst og Titler. I den protestantiske Kirke var hun bleven hadet. som hun ogsaa selv havde forudsagt. Katolikerne ydede hende kun Retfærdighed, naar de hyldede hende, ikke som den Dronning, der var steget ned fra Tronen, men som den ophøjede Trosbekenderinde.»

Som man ser, var der stillet Svulst og Smiger nok paa Benene for at hædre den afdøde. Ved Sjælemessen var det samlede Kardinalskollegium til Stede, og alle hendes sortklædte Hoffolk stod i Kreds om Katafalken. En af de bedste Latinere, Abbeden Malagonelli, holdt en velformet Tale paa Latin, hvori Dronning Christina lovpristes i høje Toner.

Dagen derpaa fejredes i Overværelse af hele Kardinalskollegiet den højtidelige Begravelsesceremoni, efter hvis Slutning en storartet Procession satte sig i Bevægelse for at føre Dronning Christinas Lig til dets sidste Hvilested i St. Peterskirken. Toget aabnedes af Børn fra Skolerne og fra fattige Hjem; derpaa fulgte 16 forskellige Broderskaber i side Kapper og med Sørgehætter paa Hovedet, dernæst Munke fra 15 af Roms fornemste Klostre, alle forsynede med Kors, Bannere og Voksfakler, endvidere en Del Munke og Sangere, som gik foran alle de Præster, der vare ansatte ved St. Peterskirken.

Derefter kom selve Katafalken, paa hvilken Ligkisten bares højt til Vejrs over Mængdens Hoveder. Katafalken var betrukken med Guldbrokade, hvori de svenske 3 Kroner og Vasavaabnet vare broderede. Ligkisten var utildækket,

Dronning Christinas L

Efter Kobbers

erd til St. Peterskirken.

van Audenaert.

saa at den afdøde Dronning i den guldbroderede, hvide Sølvbrokadeskjole saas ligge med Scepter og Krone samt om Skuldrene en violet, kongelig Kappe, kantet med Hermelin, oversaaet med gyldne Kroner. Paa Hænderne havde hun hvide Handsker og paa Fødderne hvide Silkesko. Katafalken med Kisten ovenpaa blev baaret af den afdøde Dronnings Husfolk. Man faaer et ret godt Begreb om hele Processionen og Optoget ved at betragte paagælgende lille Kopi her i Bogen, der er taget efter et Kobberstik, som blev stukket i Anledning af samme kongelige Gravfærd. I Kirken blev Liget med Krone og Scepter lagt i en Kiste af Cyperntræ, denne i en Blykiste og uden om den atter en 3dje Kiste.

I Peterskirken fandt Dronning Christinas jordiske Levninger det sidste Hvilested. Pave Innocens d. 11te havde bekostet den hele Begravelse; det hed sig, at han ogsaa vilde bekoste et Monument over hende, men han døde nogle faa Maaneder efter, d. 12te Aug. samme Aar, saa det blev ikke til noget; en senere Pave, Innocens d. 12te, begyndte vel derpaa, men det gik kun smaat dermed, indtil Kardinal Albani kom paa Pavestolen under Navn af Clemens d. 11[1]); han stod i Taknemmeligheds-

[1]) Pave Clemens d. 11te, den tidligere Kardinal Giovanni Francesko Albani, var en Videnskabsmand og i sin Tid en velset Gæst ved Dronning Christinas Hof i den literære Kreds, som samlede sig der. Han stammede fra en Familie, som af Tyrkerne var bleven fordrevet fra Albani, hvorefter den havde taget Navn. Dronning Christina understøttede ham med Pengemidler og hjalp ham at komme til Vejrs, saa han senere kunde naa Pavestolen under Navn af Clemens d. 11te, hvormed Familiens højere Glans begyndte. Af Erkendtlighed tog Pave Clemens d. 11te og senere hans Slægt sig af de til Rom kommende Svenskes Protektion, og samme Pave lod ligeledes Dronning Christinas Monument fuldføre.

Skønt det ikke vedrører Dronning Christinas Historie, er der det mærkelige ved denne hendes Ven, Pave Clemens d. 11te, at han i de 20 Aar, han sad paa Pavestolen, saa et usædvanligt stort Antal kronede Hoveder gaa bort: 1) i Aaret

gæld til Dronning Christina og lod derfor Monumentet fuldføre ved Carlo Fontana, en Elev af Bernini. Det er egentlig blot et Kenotafium, det vil sige et Æreminde, thi selve Dronning Christinas Lig henstaar under Kirkens Gulv i Krypten under Højalteret i den saakaldte Grotte Vecchie. Hendes prunkløse Kiste staar der tæt ved Pave Pius d. 6tes. Paa Kistens Langside er malet: «Corpus Christinæ Alexandræ Gothorum Suecorum Vandalorumque Reginæ. Obiit die 19 Aprilis 1689.

Selve Monumentet, som findes i St. Peterskirkens nordøstlige Hjørne ligeover for Pave Leo d. 12tes Epitafium, har været meget bekosteligt at opsætte, men det tiltaler dog ikke. Det synes koldt og kunstlet som ethvert Monument, der ikke har noget Hjerte at tale til. Det tiltalte navnlig ikke italienske Kunstkendere straks ved Afsløringen, de betegnede det «di malissimo gusto.» Det nederste store Basrelief, «Innsbrucker-Scenen», kom først til senere, og det var ejheller kunstmæssigt udført. Billedhuggeren hed Théodon, og om ham blev der skæmtevis sagt, at han ikke gjorde sig fornøden Umage dermed, fordi Dronning Christina for 12 Aar siden havde berøvet ham hans Flamme, Angelina Georgini, hvilket tidligere er berørt.

Monumentet er af hvidt Marmor og siciliansk Jaspis med Dronning Christinas Brystbillede i Basrelief med Bronceornamenter; den kongelige Krone findes nedenunder paa en Pude, henimod hvilken 2 bevingede Engle nærme sig og nedlægge, den ene et Scepter og den anden et Sværd. Det største og nederste Basrelief paa Monumentet fremstiller det Øjeblik, da Dronning Christina i Innsbruck

---

1700 døde Kong Carl d. 2den af Spanien, 2) i 1702 Kong Wilhelm d. 3dje af England, 3) 1705 Kejser Leopold d. 1ste, 4) 1711 Kejser Joseph d. 1ste, 5) 1714 Dronning Anna af England, gift med den danske Prins Jørgen, 6) 1715 Kong Ludvig d. 14de af Frankrig, 7) 1718 Kong Carl d. 12te af Sverrig, foruden Kong Christian d. 5te af Danmark, som døde et Par Maaneder før den førstnævnte af ovenstaaende hensovede Monarker.

Domkirke knæler foran den pavelige Nuntius Lukas Holstenius og aflægger den katolske Trosbekendelse.

Under Dronning Christinas Brystbillede findes en Inskription paa Latin, som lyder i Oversættelse:

«Dette Monument, som Innocens d. 12te paabegyndte for Christina, Sverrigs Dronning, fordi hun fromt antog den rettroende Religion og dyrkede den under et kært Ophold i Rom efter at have frasagt sig Regeringen og afsværget Kætteriet, sørgede Clemens d. 11te for at fuldføre i Aaret 1702.»

Nedenunder denne Inskription svæver et bevinget, kronet Dødningehoved.

Det indbragte Pave Clemens d. 11te en forbindtlig Tak fra den svenske Kong Carl d. 12te, da det pavelige Sendebud, i Kong Carls Hovedkvarter i Polen, bragte Meddelelsen om dette Monuments Tilendebringelse i St. Peterskirken.

Paven lod samtidigt til Erindring om Dronning Christina slaa en Medaille, som sindbilledligt forevigede hendes Religiøsitet. Der blev saaledes, som man vil se, fra Rom gjort alt for at sætte den Straalekrans om Dronning Christinas Hoved efter hendes Død, som hun i levende Live aldrig havde gjort sig værdig til eller gjort sig mindste Umage for at erhverve. Rimeligere og mere sandfærdigt var det, naar Digterne og Kunstnerne slog til Lyd for at kvæde til hendes Pris, thi for dem havde hun været en sand Beskytterinde. De udeblev da ejheller; thi de italienske Digtere Alex. Guidi og Filicaja, som begge havde nydt godt af hendes Gavmildhed, besang Tabet af Velgørerinden og Beskytterinden. Filicajas latinske lyriske Digt var forfattet i den klassiske Digter Catullus's Maade at skrive paa, da Dronning Christina satte saa megen Pris paa denne klassiske Forfatters Digte.

Dronning Christinas Død blev straks paa første Haand tilmeldt Hoffet i Stockholm. Den svenske Konge Carl d. 11te meldte dernæst hendes Død til alle Hoffer med Bevidnelsen om, hvad han og hans Familie skyldte den afdøde, og Hofsorg, i videste Udstrækning, blev anlagt ved det svenske Hof.

Den svenske Statskasse kunde glæde sig, thi den kunde nu spare de store Summer, der hidtil, ifølge Tronnedlæggelseskontrakten, aarligt vare gaaede med, og som tit havde forvoldt Regeringen megen Ærgrelse, Bryderi og Besvær at udrede og indbetale paa rette Tid og Sted.

Af det svenske Folk var Dronning Christina efter de mange Aars Forløb næsten helt bleven glemt; hendes Død

bragte hende for en kort Stund tilbage i dets Erindring; dog ikke med Sorg erfarede det hendes Død, men snarere med en ufordulgt Glæde over, at Sverrig nu var befriet for den Tyngde, som havde hvilet paa det, saa længe hun levede, siden hun forlod det og fæstede Bo i fremmed Land, for der at fortære og forøde, hvad der ellers havde kunnet komme Sverrig tilgode.

I Sverrig forfattedes et Par satiriske Epigrammer paa Latin; det ene lader Dronning Christina selv tale i sin Dødsstund og sige: «Jeg, som har været Nordens Fiksstjerne, dernæst en Vandrestjerne, er nu en faldende, snart udslukt Stjerne,» saaledes omtrent er Tankegangen. I den anden siges der: «Hvad mere udmærket har den svenske Christina gjort, end at hun forstod at dø paa rette Tidspunkt?» Der aander i hvert Fald ikke megen Ærefrygt ud af disse Linier. Heller ikke i følgende Ord, som en svensk Skjald skrev paa Modersmaalet:

«Det bör ej kännas tungt att vandra
Sedan lycka, makt og ära gått förut.
Du är så arm, Christina Alexandra,
Då skådespelet lider mot sitt slut.»

Som før berørt var Kardinal Azzolini af Dronning Christina indsat som hendes Universalarving. Da Hofsorgen i Sverrig var omme, protesterede den svenske Konge imod hendes Testamente og reklamerede de mange Kostbarheder, sjældne Møbler og Bøger tilbage, som hun i sin Tid havde ført bort fra Sverrig. Paven, som var Eksekutor testamenti, afviste Sverrigs Forlangende, fordi det pavelige Skatkammer havde forstrakt Dronning Christina med store Summer i en Aarrække og ved hendes Død betalt alle de Regninger, der indløb til Boet baade fra Rom og udenrigs fra, og som yderligere udgjorde 138.000 Thaler. En Del af hendes Juveler vare desuden beroende i Amsterdam, hvor de vare pantsatte. Kurfyrsten af Brandenburg, som ogsaa var af Dronning Christinas Slægt, protesterede ligeledes imod Testamentet, men han kom

ligesaa lidt nogen Vej dermed; derimod blev han dog betænkt med en Gave, en Kunstgenstand, til Erindring, som Dronning Christina før sin Død havde bestemt for ham, hvorimod den svenske Konge slet intet fik, i Modsætning til Kejser Leopold d. 1ste af Østerrig, Kong Ludvig d. 14de af Frankrig og Kong Carl d. 2den af Spanien, som derimod alle vare blevne betænkte. Paven fik en udmærket smuk Statue af Frelseren, modelleret af Bernini. Disse kronede Hoveder, som Dronning Christina havde betænkt med Gaver, anbefalede hun i sit Testamente at være hendes Tjenerskab bevaagne, og deriblandt nævner hun især «de stakkels Fruentimmer,» — saa selv med Døden for Øje har hun ikke kunnet holde sin Medynk og Ringeagt for Kvindekønnet tilbage.

God og hjælpsom, som Dronning Christina i Virkeligheden var imod de fattige i Rom, kan man tænke, at de ikke vare blevne glemte, saa de endnu engang fik Lejlighed til at glæde sig over den godgørende Fyrstinde ved de Gaver, hun i sit Testamente havde bestemt for dem. Roms fattige Befolkning huskede derfor længe den ligesaa ekstravagante som aandrige Dronning Christina, hvis Haand altid var aaben, og som ved sin Person og Betydning overstraalede langt en anden Dronning, nemlig den polske Dronning Maria Kasimira Sobiesky, som ogsaa i en Aårrække boede i Rom og ligeledes fandt sit sidste Hvilested i St. Peterskirken.

Med Hensyn til sin egen Hedenfart havde Dronning Christina bestemt, at der i St. Peterskirken for en Stund skulde holdes en Messe hver Dag, og hendes Bo udredede et Beløb, hvorfor der kunde holdes 20,000 Sjælemesser, saa man skulde tro, det maatte være en forsvarlig forud tegnet Assurance, naar den da ellers var fyldestgørende.

Skønt Kardinal Azzolini som Universalarving havde en hel Del store Udtællinger at udrede, forinden han kunde tage Arven efter Dronning Christina i Besiddelse, havde dog, uagtet dette Fradrag, hendes efterladte Kunstskatte, Malerier, Bøger og Haandskrifter en uhyre Værdi.

Dronning Christinas øvrige Hofbetjening var meget misfornøjet med og misundelig over, at Kardinal Azzolini saaledes var løben af med den hele Arv, medens den kun oppebar rene Ubetydeligheder til Gave efter den afdøde Herskerinde, som til sine Tider ingenlunde var ganske let at tjene, naar hendes Lune var i det slette Hjørne; men hendes Folk havde troet, da det lakkede mod Enden, at det skulde lønne sig for dem tilsidst, naar de blot holdt ud. Skuffelsen for dem var derfor meget stor, og det havde til Følge, at de Taarer, de straks udgød ved hendes Død, snart tørredes, da de erfarede Testamentets Indhold, og der lød nu ingenlunde Lovtaler fra den Kant. Af Svenske, der vare i Dronning Christinas Brød, blev kun en eneste betænkt saa nogenlunde klækkeligt i Testamentet, nemlig hendes Sekretær Galdenblad. I selve Sverrig havde Dronning Christina ingen Venner, hun havde tænkt paa i saa Henseende; hendes egen Slægtning, «paa venstre Side» eller «arrière cousin» som hun ogsaa kaldte ham, Grev Wasanau, som vi tidligere have omtalt, fik, efter Forholdene, en saare ringe aarlig Livrente paa 500 Scudi, som han hverken kunde leve eller dø af, men til alt Held for ham tog ovennævnte Kardinal Albani sig af ham og skaffede ham en lille lønnet Bestilling ved det pavelige Hof. Grev Wasanau overlevede Dronning Christina i 9 Aar, blev 75 Aar gl. Den Smule, han ved sin Død efterlod sig, testamenterede han af Taknemmelighed til bemeldte Kardinal Albani, som for det efterladte Beløb lod læse nogle Sjælemesser for ham samt rejse en Mindesten over «sin redelige og fromme Ven», som der staar paa Grev Wasanaus Gravsten.

Kardinal Azzolini lod, saasnart han kunde, Dronning Christinas efterladte Ejendele vurdere; de beløb sig, efter Fradrag af Gælden, til tre Millioner Livres. Samtidigt opfordrede han mulige Kreditorer til at melde sig; dog, ikke 2 Maaneder efter døde han, og det hele tilfaldt nu hans Brodersøn og eneste Arving, Pompejo Azzolini, en ubetydelig italiensk Adelsmand, en Person, som Dronning

Christina aldrig havde kunnet lide, og som næppe var bleven antagen, ifald Kardinal Azzolini blot var død et Fjerdingaar tidligere. Det hed sig, at forinden Kardinal Azzolini døde, bad han Paven om nu at antage sig Ordningen af Dronning Christinas Efterladenskaber for Nevøen, men Paven vægrede sig derved, da Kongen af Sverrig slet ikke var nævnt i Testamentet og paa et tidligere Stadium havde protesteret imod dets Indhold. Da Kardinal Azzolini var død, klemte de med Testamentet misfornøjede paa den unge Pompejo Azzolini for at faa Testamentet omstødt; han blev ganske ilde og skrækslagen derved og tænkte paa i sin Vaande at ville ansøge Kongen af Sverrig om Hjælp, hvad det dog ikke kom til, og som ogsaa nok vilde have vist sig ørkesløst, muligvis farligt for ham. Efter de romerske Love var Pompejo Azzolini nu én Gang for alle Arving efter sin Onkel, saa derved var ikke noget at gøre; for snarest at komme ud af alle Vanskeligheder søgte den unge Azzolini at faa det hele Bo realiseret saa hurtigt som muligt, dels ved at sælge ved Auktion, dels ved at sælge under Haanden for en billig Penge de mange sjældne Ting, Boet indeholdt. Saaledes fik disse beundringsværdige, kostbare Skatte slige Samlingers som oftest sørgelige Skæbne kummerligt at strøs omkring ved Samlerens Død. Kong Gustav Adolf af Sverrig havde næppe kunnet tænke sig, at alle disse Kunstskatte, som vare samlede med stor Omhu og uhyre Bekostning fra de forskellige Lande i Europa, skulde for Størstedelen ende i Katolicismens Hovedstad, skønt de udelukkende vare bestemte til at pryde og berige Stockholm. For at oplyse, hvorledes Boets Ejendele bleve splittede, skal nævnes, at Pave Alexander d. 8de kjøbte for en Spotpris af 10,000 Scudi den kostbare Bogsamling og rige Samling af 2145 sjældne Haandskrifter. Paven indlemmede de sjældne Værker saavel i sit private som i Vatikanets Bibliotek, i hvilket sidste man endnu træffer mange Bøger med det kongelige Navnetræk og de tre svenske Kroner trykte i Guld paa Bindet. Den over-

ordentlig rige Samling af Malerier, Statuer, Kameer og Mønter blev solgt til den afdøde Pave Innocens d. 11tes Familie for 100,000 Scudi, hvilket ogsaa var overordentlig billigt. I Aaret 1722 købte Hertugen af Orleans 250 Malerier af samme Samling for 90,000 Scudi; disse Malerier kom til Palais Royal i Paris, o. s. v.

Det er forunderligt at se, hvilket Kredsløb adskillige af disse Kostbarheder, Malerier og lignende kunde blive underkastede i Tidens Løb. Der var saaledes i Aaret 1630, da Fæstningen Mantua blev erobret af de kejserlige, en Del Kunstværker, der af den østerrigske General Colalto paa Wallensteins Befaling bleve førte til Prag. Her bleve de tagne af den svenske Hærfører Grev Königsmarck og førte til Sverrig i Aaret 1645; herfra førte Dronning Christina dem i Aaret 1654 med sig ud af Sverrig til Antwerpen og senere derfra til Italien, hvor de oprindeligt vare komne fra.

Da alle Dronning Christinas Efterladenskaber vare solgte og spredte, og hendes Hof var hævet, glemtes denne mærkelige Personlighed dog efterhaanden mere og mere; sidst glemtes hun som sagt af Kunstnere og Videnskabsmænd, som i hende havde fundet een, der selv havde Indsigt og forstod at værdsætte og støtte dem. Paa Verdens store Skueplads og ved Europas Hoffer var hun allerede næstendels helt glemt, da Budskabet om hendes Død bragtes dem, dog kun for i nogle Øjeblikke atter at drage hende frem i deres Erindring for snart efter atter at glemmes.

Hvad der længst bevarer Dronning Christina for Forglemmelse, er hendes Marmormonument med den hædrende Paaskrift, som Paverne rejste hende i St. Peterskirken, hvorefter man skulde antage, at hun i religiøs Betydning kunde sættes ved Siden af den hellige St. Birgitte af Sverrig, der ligeledes døde i Rom; men det er dog langtfra Tilfældet, thi havde Dronning Christina ikke været af kongelig Byrd og specielt Kong Gustav Adolfs Datter, og hvis hun ikke havde svigtet sin Faders Tro, havde hun

vel aldrig faaet anvist Plads i selve St. Peterskirken [1]) af den Pave, hun laa i Strid med, og oven i Købet faaet et kostbart Monument, hvortil flere Paver leverede Midlerne, medens de andre indvandrede fyrstelige Personer, der fandt deres sidste Hvilested i St. Peterskirken, selv have maattet afholde de store Udgifter, der fulgte med at faa Plads der. Saa ofte hendes Monument nu forevises for de rejsende, naar de besøge St. Peterskirken, er den katolske Cicerone tilbøjelig til med en glødende Veltalenhed at fremhæve Dronning Christinas fortræffelige Egenskaber og store og gode Handlinger samt fortælle om hendes

---

[1]) Kong Frederik d. 7des Moder, Prinsesse Charlotte Frederikke, der ligesom Dronning Christina gik over til Katolicismen og henlevede sine sidste Aar i Rom og blev begravet der, kom ikke til at hvile indenfor St. Peterskirkens Mure, men maatte, ihvorvel hun dog altid var Paven huld, nøjes med at faa sit Gravsted op ad St. Maria della Pietas Kirkemur, tæt Syd for, i St. Peterskirkens umiddelbare Nærhed. Bemeldte Prinsesse Charlotte Frederikke var af mecklenburgsk Fødsel; hun blev i Aaret 1806 gift med Prins Christian (d. 8de). I Aaret 1809 lod han sig skille ved hende. I 20 Aar boede hun efter Skilsmissen i et Slags Forvisning paa Palæet i Horsens, efterat de der internerede fire russiske Prinser og Prinsesser efterhaanden vare bortdøde. Prinsesse Charlotte Frederikke, der i Modsætning til det tidligere mere adstadige fyrstelige Herskab, som beboede Palæet i Horsens, førte et forfløjent Liv, blev derfor undgaaet af de adelige Familier i Horsens Omegn, i samme Grad som disse havde søgt Omgang med Palæets tidligere Beboere. I Juli Maaned 1830 forlod Prinsesse Charlotte Frederikke Horsens og drog til Rom. Her gik hun over til Papismen og slog nu om i Modsætning til tidligere, idet hun blev bigot. Under Mærket Charlotte di Gothen oversatte hun en Samling Andagtsøvelser, og under Navn af «Søster» Charlotte udøvede hun Diakonissetjeneste i et Hospital. Hun døde d. 13de Juli 1840. Hendes eneste efterlevende Søn, Kong Frederik d. 7de, satte et smukt Marmormonument paa hendes Grav, hvoraf et Billede findes her bag i Bogen, hvilket en elskværdig Familie i Rosenvænget, under dèns Ophold i Rom, var saa venlig fotografisk at tage og ved Hjemkomsten forære Udgiveren af denne Bog.

dybe Religiøsitet og store Fromhed, som ikke fandt Hvile, før hun havnede i Romerkirkens Skød.

For romersk-katolske Øren kan det lyde ganske godt, men for protestantiske Øren lyder det som en Besmykkelse, der ikke har historisk Hjemmel; man er derimod mere fristet til at give Professor Bergsøe Ret, naar han ved Omtalen af Dronning Christinas Monument i sit store Værk «Rom under Pius den Niende» skriver om hende ved Beskuelsen af dette:

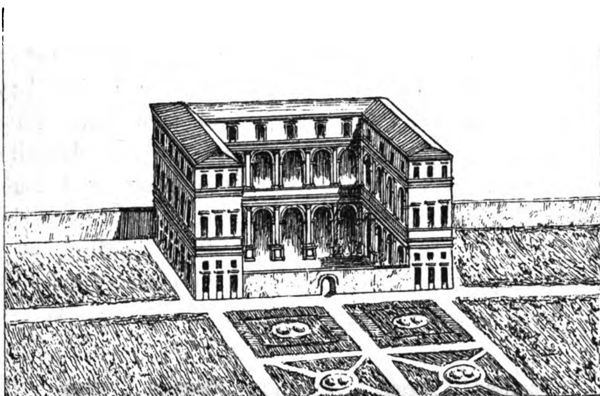
«Det Broncebillede, der skuer ned paa os, er Dronning Christina, denne forunderlige Kvinde, der elskede Hoffester og Luksus ligesaa meget som Videnskab og Kunst, og som plettede sit Liv mere ved at forraade sin Faders Tro end ved at lade Monaldeschi henrette.»

Tillæg.

Ganske kort forinden de sidste Ark af denne Bog vare færdige fra Trykkeriet, blev Udgiveren heraf gjort bekendt med de to første Hefter af Aargangen 1896 af det svenske Tidsskrift «Ord och Bild», hvori findes Illustrationer og Optegnelser under Betegnelsen «Drottning Christinas sista Dagar». Da det var en Vinding og Støtte for Fremstillingen at have de der fundne Illustrationer m. m. heri, tilskrev jeg Redaktionen af ovennævnte Tidsskrift, som med al Velvilje efter nærmere Overenskomst tillod mig at benytte en Del af de ved Tidsskriftets Trykning tidligere anvendte Clichéer.

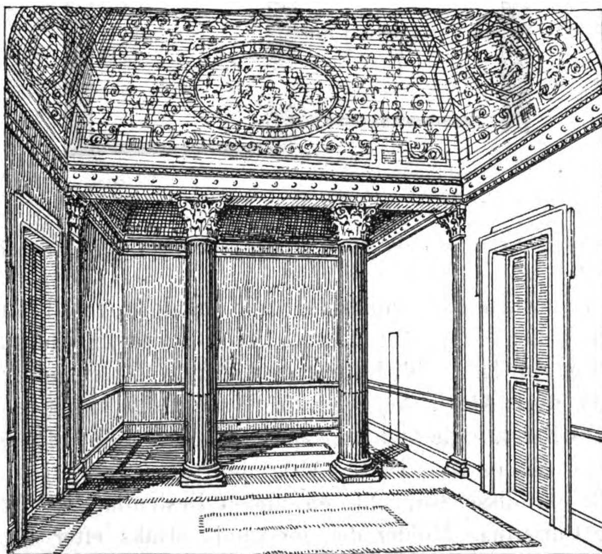

Palazzo Riarios Façade, set fra Gaden.
Efter et Træsnit fra 1653.

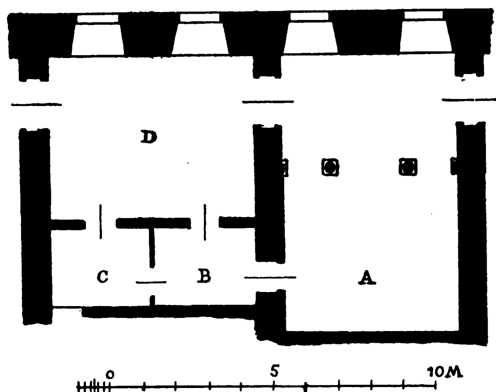
Samme Palazzo Riario — sét fra Haven 185,000 □ Mtr. stor.

I Palazzo Riario residerede Dronning Christina af Sverrig fra 1668 til sin Død 1689.

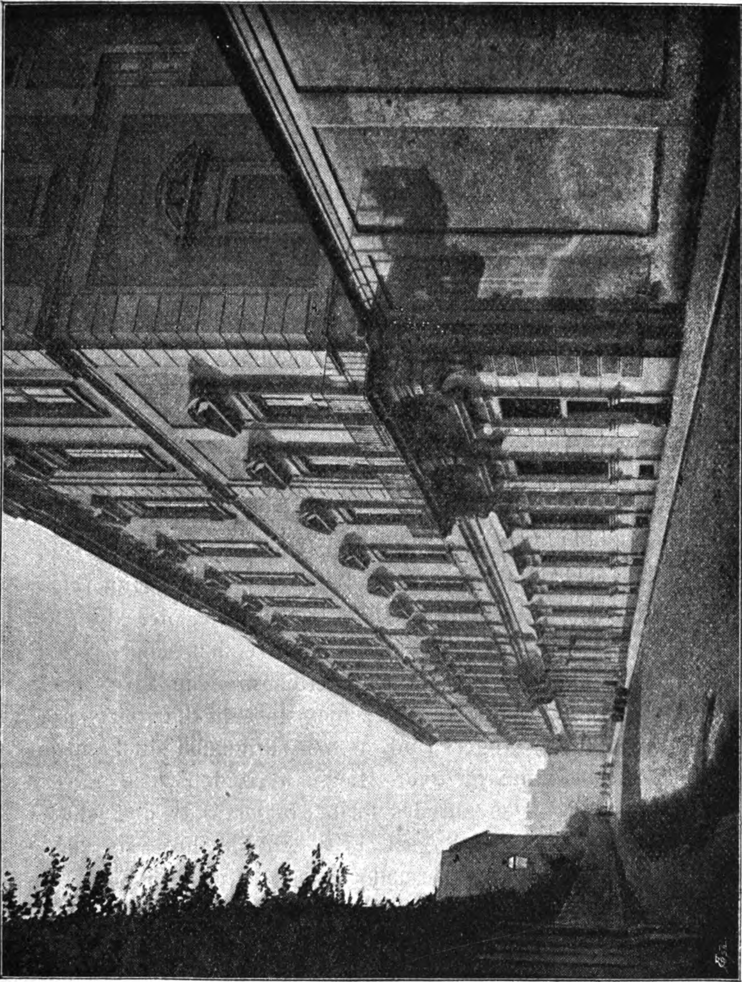
Det Værelse, hvori Dronning Christina døde, og hvoraf ovenstaaende Tegning er taget, ligger i Paladsets

sydvestlige Hjørne og forefindes endnu. To Søjler med forgyldte korintiske Kapitæler deler Værelset i to Dele, hvoraf hver Del har sit særegne hvælvede Loft prydet med Freskomalerier, i hvilke den italienske Maler Zuccari har fremstillet bibelske Scener omgivne af Medailloner med Madonna og Helgener samt Grotesker med legende Nymfer og Tritoner. Værelset er stort — 9 Metres langt og 5,40 Metres bredt — det er lyst og venligt, og paa Dronning Christinas Tid var herfra en herlig Udsigt, som en senere Bebyggelse nu forhindrer.

A Soveværelse, B Sakristi, C Kapel med Alter, D Forgemak.

Ovenstaaende Grundrids viser Inddelingen af Rummene i den Fløj af Paladset, hvor Dronning Christinas Soveværelse laa. Til dette stødte hendes Bedekammer og Kapel med Alter, begge Rum forholdsvis meget smaa. Over Alteret, i dette lille Kapel, hang en Kopi af Sassoferatos Madonna. Dette Alter borttoges først i Aaret 1883, da disse Rum fik en anden Bestemmelse. Dronning Christinas Møbler dér forsvandt straks efter hendes Død. Ingen Mindetavle eller Inskription bringer Efterverdenen til at mindes den der i sin Tid hensovede Dronning.

Palazzo Corsini, tidligere kaldet Palazzo Riario, ombygget i Aarene 1731—1737.

Palazzo Riario blev nemlig købt af Pave Clemens d. 12te i Aaret 1729 og senere ombygget for dennes Nevø, Kardinal Neri Corsini, og blev saa herefter kaldet

Palazzo Corsini, hvilket i den allerseneste Tid er indrettet til en Malerisamling. I denne Samlings Værelse No. 5, som er det Sted, hvor Dronning Christina døde, og hvis Udseende ovenfor nærmere er beskrevet, hænger der et Maleri, forestillende det Øjeblik, da Kardinal Ottoboni (den senere Pave Alexander d. 8de) overrækker den døende Dronning Christina Pave Innocens d. 11tes skriftlige Tilgivelse og Velsignelse. Man mener, at dette Maleri rent tilfældigt er kommet til at hænge der, thi slet ingen af alle de andre Malerier i samme Værelse vedrøre ellers den der hensovede Dronnings Historie, skønt der jo maledes nok i hin Tid for at forevige hende.

Ligesom ovennævnte Palads i en Aarrække var Bolig for Dronning Christina, saaledes kom det i Aaret 1797, i en ganske kort Tid, til at huse en ung Pige, der senere, ligesom denne, blev Dronning i Sverrig, nemlig den 16aarige Frøken Eugenie Desirée Clary, som var forlovet med den 27aarige General Duphot, paa den Tid højstbefalende over de franske Tropper i Rom. Hun fulgtes dertil med sin ældre Søster, Julie Marie, der var gift med Napoleons Broder, Joseph Bonaparte, henimod Juletid 1797. Da General Duphot kort efter mistede Livet i et Folkeopløb, han vilde dæmpe, blev Joseph Bonaparte saa rasende over sin Svogers Død, at han tilligemed sin Familie straks forlod Rom og svor Hævn over den usle pavelige Regering. Den afdødes forlovede forvandt dog snart Sorgen, thi d. 16de August 1798 giftede hun sig med General Jean Baptiste Bernadotte og delte med ham 20 Aar efter den svenske Trone; hun døde d. 17de Decbr. 1860.

Kong Frederik d. 7des Moder, Prinsesse Charlotte Frederikkes Gravmonument i Rom i Nærheden af St. Peterskirken.